Poštarina plaćena u gotovom

Lapunk mai száma (a Habostorta melléklettel együtt) 68 oldal — Ara 4 dinár

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXIX. évfolyam. Szubotica, 1928. VASARNAP, április 8. 97. szám

Telefon: Kiadóhivatal 8—58 Szerkesztőség 5—10, 8—52, 370. Megjelenik mindennap reggel, ünnep után és hétfőn is. Előfizetési ár negyedévre 165 din. Szerkesztőség, kiadóhivatal és könyvosztály, Szubotica Zmaj Jovin trg. 3. (Minerva palota)

ESZMÉK HUSVÉTJA

Zengő harangok, amelyek misztikus zenéjében a feltámadás himnusza szárnyal, piros öröm, amely a halvány gondot is megfesti, a pihenés derüje, a megbékélés boldogsága: husvét.

Milyen megbecsülhetetlen kincse a léleknek, hogy fel tud emelkedni az illuziók azuros magasságába, ahol a csüggesztő tapasztalatok zürzavara az emberi szellem felsőbbrendüségének tudatává tisztul. A krisztusi legenda nemcsak a szivet dobogtatja meg, hanem az elmét is lenyügözi és a bizonyosságokat elmosva, a nagy ismeretlent, a lét célját és értelmét tudásnál élesebb fénnyel világitja meg. Elképzelhető-e az emberi sors tragikus dicsőségének mélyebb és egyetemesebb hatásu ábrázolása, mint az a földi szenvedésekben és mennyei gyönyörüségekben gazdag életpálya, amely a születés kiindulópontját a halál határállomásán keresztül a végtelenséggel köti össze? Van-e tömörebb és szemléletesebb összefoglalása az ember évezredes küzdelmének, mint a Nagyhét története, amellyel az Evangélium a fejlődés törvényét szentirássá magasztalja föl?

Nehéz hinni a jámbor képzelet csodákat épitő alkotásaiban, amelyek elszakadnak a természettudományos gondolkozás logikájától, de még nehezebb nem hinni abban a csodában, amely visszarántja az embert a nyomtalan elmulás miatt érzett kétségbeesés örvényétől. Az egzakt ismereteken nevelődött szkepszis kikezdheti a feltámadás poézisét, de a leggőgösebb elmélet alól is fel-felbukkan az érzés ösztöne és megkapaszkodik a halhatatlanság igéretében, amely felszinen tartja a hajótörött önbizalmat a megpróbáltatások hullámai között. Ki tudna-e törni a teremtő gondolat az egyéni élet szük korlátai közül, volnának-e hősei a tudománynak, hitvallói a haladásnak, vértanui a szeretetnek, kiépülhetne-e a civilizáció, ha nem munkálna bennünk az az emberfeletti elszánás, amely fölött a töviskoszoruval megkoronázott, megostorozott, keresztrefeszitett és feltámadott Megváltó emléke őrködik?

Csalódás, kiábrándulás, kinszenvedés és elbukás: stációi a Kálváriának, ahova az embert a tökéletesedés vágya sodorja. De a szemhatáron ott ég csillagbetükkel a biztatás *In hoc signo vinces* — ebben a jelben győzni fogsz. Békét akarunk és lépten-nyomon a háboru maradványainak füstölgő üszkeibe botlik a lábunk. Megértésre, testvériségre szomjazunk és a forrásvizeket a gyülölködés sivó homokja temeti be előlünk. Annyiszor bizonyult már délibábnak a messzeség ködében kéklő oázis, mégis mindig ujra kigyuló reménnyel loholunk utána. Az eszme megszületésének Karácsonyát, a bátor felkészülés Virágvasárnapját, az összeomlás Nagypénteket és a letiport igazság Husvétját százszor és ezerszer átéljük magunkban s a nagy célokért folytatott harcnak ugyanezek a fordulatai tagoliák fejezetekre a világtörténelmet is.

Husvét elmélkedésre ihlető áhitata feloldja a legutóbbi tiz év eseményeit is a tények pillanatnyi hatásához rögződő megitélés alól és olyan perspektivát nyt fel, amelyben az akadályok, nehézségek és visszazuhanó kisérletek lépcsőfokok az emberszeretet és nemzetközi szolidaritás feltámadása felé.

A háboru után a népek vérbe fullasztott békeakarata feltámadt halottaiból. Ámde az elnyomott szabadságjogok föllélegzése európaszerte forradalmi viharokká sürüsödött és a társadalmi erők egyensulyát felbomlással fenyegette. A veszedelem elleni védekezés szükségessége nyeregbe segitette a reakciót, amelynek a forradalmi szellem megfékezésében kiköszörülődött energiái a külpolitikai helyzet aláaknázására vezettek. Locarnóban következett el a Golgothára hurcolt pacifizmus feltámadása. Németországot egyenrangu nagyhatalomként vették fel a Népszövetségbe. Briand és Stresemann barátkozásának az egész világ ujjongva tapsolt. Csak az angol diplomácia féltette világhatalmi pozicióit a német-francia közeledéstől és Chamberlain sietett találkozni Mussolinival, amitől vérszemet kaptak az olasz imperializmus balkáni aspirációi. A tisztulni kezdő európai atmoszféra ujabb villamos feszültséggel telt meg, de a külpolitika légköri elektromosságának kisüléseit ezuttal a jugoszláv-francia szerződés villámháritója fogta fel.

A Népszövetség ezalatt napirendre tüzte az általános leszerelés kérdését, Kellog, az Egyesült Államok külügyi államtitkára pedig jegyzékben szólitotta fel a nagyhatalmakat, hogy járuljanak hozzá a háboru büncselekménnyé nyilvánitásához. Mind a két kezdeményezés meghiusult, mert egyetlen állam sem látja biztositottnak birtokállománya épségét az elvben elitélt militarizmus nélkül. A pacifizmus olyan, mint a vallás: meghódolunk előtte, mig a gyakorlati életben inkább a dinamika, mint az erkölcs törvényeit követjük. De a világbéke eszméjét nem lehet örök nyugalomra helyezni jegyzőkönyv koporsójában és irattár sirjában. Az eszme, sok Nagypéntek bőjtjén és sok Nagyszombat mámorán át ugyan, de eljut a megvalósulás Husvétjéhez, amelynek eljövetelét a feltámadásba vetett áldozatos hit hirdeti.

A világbékével van összefüggésben a negyvenmilliónyi európai népkisebbség sorsa is. Minden kisebbséget valamely államalkotó többséghez kapcsol a faji együvétartozás és ha a kisebbségek nem elégithetik ki szabadon a maguk természetes nemzeti szükségleteit, olyan gyujtóanyag halmozódik fel, amely vajmi könnyen a háboru katasztrófájában robbanhat ki. Ezért történt gondoskodás a békekötés alkalmával a térkép átrajzolása folytán keletkezett nemzeti kisebbségekről és a Népszövetség kapott megbizást az erre vonatkozó ratifikált határozmányok végrehajtásának ellenőrzésére. A kisebbségi jogvédelemnek ez a formája merőben teoretikus maradt. A nacionalizmus láza, amelyben Európa teste a béke első éveiben hánykolódott, a bizalmatlanság, gyanakvás és vádaskodás vizióival népesitette be a győző nemzetek fantáziáját a legyőzöttekkel, a faji többségekét a kisebbségekkel szemben. A népszövetségi patronátus nem óvta meg a kisebbségeket a jogfosztástól és üldözéstől, amely csak akkor ért véget, amikor a népek egymáshoz való viszonya a kiengesztelődés jegyébe lépett.

Senkinek nem volt annyi oka arra, hogy a hosszu Nagypéntek után felvirradó megértés Nagyszombatját hozsannával fogadja, mint a kisebbségeknek, amelyeket szörnyü lidércnyomás alól szabaditott fel a lelkek bontakozó Locarnója. Nézzünk csak körül a magunk portáján, hasonlitsuk össze a jugoszláviai magyarság mai helyzetét a néhány évvel ezelőtti állapottal, vegyük számba, hogy van már parlamenti, tartományi és községi képviseletünk, hogy legégetőbb iskolai sérelmünket, a névvegyelemzést orvosolták, hogy kötelességeink hüséges teljesitése ellenében szabad polgárokat megillető jogokban is van már részünk és akkor igazolódni fog a türelem, a kitartás és az igazság feltámadásán csüggő optimizmus politikája, amelyet a legsulyosabb időkben sem tagadtunk meg. Még mindig gyöngék vagyunk, kiszolgáltatottjai az időnként kiujuló nacionalista elfogultságnak, amely legutóbb az anyanyelv jogát vette ostromtüz alá. Még mindig hosszu utat kell megtennünk a csorbitatlan jogegyenlőség elvitathatatlanságáért. De tiz év történetének tanulságaival fölszerelve, töretlen kedvvel vágunk neki a feladatok sokaságának s bizva bizunk benne, hogy tiszta szándékaink, becsületes harcaink jutalmául ránk fog köszönteni a kisebbségi élet husvétja.

A feltámadás nem puszta ködfátyolkép a hit vetitővásznán, hanem élő valóság, amit magunkban hordozunk. Ez páncéloz fel minket a rághözkötöttség vakondok-gondolkozása ellen, amely nem merészkedik tul a pillanat küszöbén. Ez ragad szivet és észt, erőt és akaratot az emberek boldog testvériesülésének szent Husvétja felé.

Sikerrel kecsegtet a kormány horvátországi akciója

Könnyitéseket kap a prékói gazdasági élet — A pénzügyminiszter Zagrebban ismertetni fogja a külföldi kölcsön feltételeit

Beogradból jelentik: A politikai élet a husvéti ünnepek alatt a bizonytalanság jeleit mutatja. A kormány teljesen stabilnak mutatkozik ugyan, de vannak bizonyos hangok, amelyek szerint

a közeljövőben gyökeres változások lesznek, főleg a külföldi kölcsönre való tekintettel.

Egyesek tudni vélik, hogy a horvátok nélkül nem lehet a kölcsönt megvalósitani és a kölcsön felosztását nem intézheti olyan kormány, amelyben a horvátok nem foglalnak helyet. Ilyen alapon számitanak némely helyen a kormány közeli bukására és

vannak, akik már az uj kormány konturjait is kirajzolják olyanképpen, hogy abban a radikális párt centruma, a demokrata párt Marinkovics-csoportja és a parasztdemokrata koalició vennének részt.

A politikai helyzet objektiv szemlélői azonban

ezt a várakozást alaptalannak és a kormány helyzetét változatlanul szilárdnak tartják.

A *kormány horvátországi akciója a jelek szerint sikerrel kecsegtet.* Ez az akció arra irányul, hogy a kormány megnyerje a horvát gazdasági élet vezetőinek támogatását.

A kormány honorálni akarja a horvát gazdasági körök kivánságait, különösen a külföldi kölcsön felhasználása tekintetében.

Az a tény, hogy a kormány a hétfői zagrebi gazdasági konferenciára a hat legfontosabb resszort miniszterét küldte ki, bizonyitja, hogy a kormány nagy sulyt helyez a horvát gazdasági körök megnyugtatására. A zagrebi gazdasági konferencián

a kormány bizonyos könnyitéseket fog bejelenteni, amelyeket a prékói gazdasági életnek akar nyujtani.

A minisztertanács szombaton ülést tartott, amelyen a dinár stabilizálásának és a külföldi kölcsönnek kérdéseivel foglalkoztak.

Vukicsevics Velja miniszterelnök elhalasztotta a dalmáciai utját. Értesülésünk szerint a miniszterelnök a pravoszláv husvétot fogja Dalmáciában tölteni.

Mint Zagrebből jelentik, az uj horvát párt alakitásának kérdése áll a zagrebi politikai körök érdeklődésének középpontjában.

Szombaton Zagrebba érkezett *Barics* István a horvát néppárt elnöke, akiről az a hir terjedt el, hogy vezetőszerepe van az uj párt alakitására irányuló akcióban. Barics az ujságirók előtt határozottan megcáfolta ezt a hirt és kijelentette, hogy egyébként is nagy nehézségei volnának egy ilyen uj pártalakulásnak. Szerinte Vukicsevicsnek sincs szándékában uj horvát párt alakitását előmozditani, mert ez azt jelentené, hogy megfosztja létjogosultságuktól a horvátországi radikális pártszervezeeteket, ami nem állhat érdekében.

A cáfolatok ellenére továbbra is folynak a kombinációk az uj pártalakulásról. Általános az a vélemény, hogy konkrétum ezen a téren csak akkor következik be, ha a miniszterek Zagrebba érkeznek. A zagrebi közgazdasági konferencián dr. *Markovics* Bogdán pénzügyi, *Sztankovics* Szvetozár földmivelésügyi, dr. *Spaho* Mehmed kereskedelmi, dr. *Korosec* Antun belügyi, dr. *Mijovics* Áca erdőügyi és *Miloszavljevics* Szvetiszláv közlekedésügyi miniszter vesz részt. A konferencián a horvátországi gazdasági szervezetek elő fogják terjeszteni panaszaikat, majd a miniszterek egymás közt tanácskozni fognak és délután a tőzsdén tartandó gyülésen adják meg a választ a közgazdasági testületek kivánságaira.

A konferencia főszónoka dr. Markovics Bogdán pénzügyminiszter lesz, aki részletesen ismertetni fogja a külföldi kölcsön ügyét.

A *Bácsmegyei Napló* munkatársának alkalma volt beszélni egy jól informált pénzügyi szakemberrel, aki a külföldi kölcsön eddig még nyilvánosságra nem hozott feltételeiről a következőket mondotta:

— Tudvalevő, hogy az ötvenmillió fontos kölcsönt a *Schröder & Comp* pénzcsoport bocsátja ki és ehhez csatlakozott a Bleer-csoport is. *A kölcsön ötven évre szól, 97-es kibocsátású és hét százalékkal kamatozik.* A visszafizetésre lekötötték a dohánymonopóliumot, a gyufa, cukor, petróleum, fogyasztási adó jövedelmeit. A kölcsönt az aláírástól számított három hónapon belül ratifikálni kell a parlamentben.

— A kölcsön megszerzésének nagy külpolitikai jelentősége van. *Az angol külügyminisztérium hathatósan támogatta Markovics Bogdán pénzügyminisztert tárgyalásai folyamán* és buzdította a pénzcsoportokat, hogy kössenek megállapodást az S. H. S. kormány megbízottjával. A kölcsön Jugoszlávia külpolitikai presztizsét nagy mértékben emeli.

— A feltételek szerint a kölcsön egyrészét a dinár stabilizálására kell fordítani, míg egy hányadából ki kell építeni a kotori kikötőt és a Beograd és Kotor között elektromo svasutat kell építeni, úgy hogy az öszáztiz kilométeres utat, amely eddig harminc órát vett igénybe, ezután hét óra alatt lehet majd megtenni. Ezeken kivül egyik legfontosabb munka, amit a kölcsönből el kell végezni, a telekkönyvek felvétele azokban az országrészekben, ahol eddig nem volt telekkönyv. Ez gazdaságilag nagy jelentőségü és a hitelviszonyokat fogja konszolidálni.

Még nem látott akasztófát a szentai „hóhér"

Hevér Mihály földbirtokos vallomása Nincsics volt külügyminiszter vádjáról

Szentáról jelentik: Nincsics Momcsilló volt külügyminiszter Velikibecskereken tartott beszédében sulyos váddal illette Hevér Mihály tornyosi földbirtokost, szentai magyarpárti városi képviselőt, akiről azt állitotta a volt miniszter, hogy a háboru alatt Beogradban hóhér volt és ártatlan szerb embereket felakasztott.

A szentai katonai parancsnokság utasitására Herceg Emil katonai tanácsnok péntekre felidézte hivatalába Hevért és kihallgatta.

Hevér kihallgatása folyamán felháborodással utasitotta vissza Nincsics vádjait. Kijelentette, hogy már tiz év előtt névtelen feljelentés alapján Jovanovics Gligorije őrnagy, akkori szentai parancsnok kihallgatta és iratait áttette Beogradba az Uprava Gradához, ahol szintén kihallgatták. Az ellene felvonultatott tanuk mind egyértelmüleg azt vallották, hogy Hevér nemcsak hogy hóhér nem volt, hanem mint a csendőrséghez beosztott szakaszvezető, számtalan esetben segitségére volt a szerb lakosságnak.

Fölemlitette többek között, hogy a jagodinai születésü Gilics Milorádnak, aki éveken át volt az uj államalakulás után Szenta csendőrparancsnoka, majd a helyi demokrata párt elnöke, édesanyját saját vagyonából segélyezte Beogradban az osztrák-magyar megszállás idején. Hivatkozott Magazinovicsnéra, aki Beogradban, a Koszmajszka-utca 41., vagy 43. számu házában lakott a megszállás idején, ugyanott, ahol ő a csendőrlovak és kocsik felügyeletével volt megbizva, akit szintén támogatott, hivatkozott az ugyanazon utcában lakó droguistára, akinek nevét elfelejtette, de akinek szintén nagy szolgálatot tett. Egy osztrák őrnagy elkobozta a droguista lovát és két hónapig magánál tartotta. Hevér — nem törődve a következményekkel — közölte a droguistával, hol van a ló és segédkezett, hogy azt visszakapja. A Koszmajszka-utcában mindenki személyes ismerőse most is.

A kihallgatás folyamán előadta Hevér, hogy *életében soha nem akasztott, nem akasztatott, de még csak nem is látott akasztási.* Hevér elmondotta azt is, hogy amint az iratok visszajöttek az Uprava Gradától, a szentai parancsnokságtól igazolványt is kapott, amelyben igazolták teljes ártatlanságát. Végül kijelentette, hogy szeretné, ha Nincsics alkalmat adna neki, hogy bebizonyitsa, hogy téved és alaptalanul gyanusit, ezért az ügyet bíróság elé viszi.

Herceg Emil tanácsnok a kihallgatásról felvett jegyzőkönyvet és a felmutatott iratokat felterjesztette a katonai hatóságoknak.

Miss Mercedes Gleice átuszta a gibraltári tengerszorost

Az uszóbajnoknő 12 óra 50 perces uszás után érte el az afrikai partot

Madridból jelentik: Öt sikertelen kisérlet után

Miss Mercedes Gleice nagycsütörtökön átuszta a gibraltári szorost.

Csütörtök reggel az európai partról indult nyolc óra harminc perckor az uszóbajnoknő kedvező időben, szép napsütés mellett. A Galambszigetektől volt a start és az uszóbajnoknőt egy motorosbárka kisérte trénerrel és ellenőrökkel. Az első órákban nehezen küzdött, de amikor kiért a nyilt tengerre, már könnyen szelte a hullámokat és csütörtök este pontosan tiz órakor

12 óra 50 percnyi uszás után Miss Mercedes Gleice Punta Leonnál az afrikai partra ért.

Megérkezése után a kiváló uszónő nem volt nagyon kimerülve és elmondotta, hogy az egész uton jól érezte magát.

Miss Mercedes Gleice sportteljesitménye annál nagyobb, mert a gibraltári szoros legkeskenyebb részén is 12—15 kilométer széles.

Elsimult az angol-egyiptomi konfliktus

Az angol kormány válaszjegyzéke megelégedést keltett Egyiptomban

Kairóból jelentik: Az egyiptomi kormány jegyzékére átnyujtott

brit válaszjegyzéket az egyiptomi sajtó megelégedéssel kommentálja.

Nacionalista körökben is azt az elvet vallják, hogy

Anglia Egyiptommal szemben tanusitandó barátságos magatartásának félreérthetetlenül és világosan kifejezést adott.

Hangsulyozzák, hogy Anglia nem a március 4-ikén átnyujtott jegyzékben leszögezett elve, hanem az 1912-ben átadott deklarációban kifejezésre juttatott politikájának keresztülvitele mellett foglalt ujból állást. Általában azt hiszik politikai körökben, hogy

az incidens Nahas pasa miniszterelnök nyilatkozata után elintézést nyert

és ujabb jegyzékváltásra nem fog sor kerülni.

Ha Kornilov nem halt volna meg...

Az ellenforradalmi tábornok Apatinban élő szárnysegéde elmondja, hogyan pusztult el tiz éve az ellenforradalmi vezér

Ezerkilencszáztizenyolc április tizenharmadikán történt, tehát most van a tizedik évfordulója annak, hogy a volt orosz cári hadvezér, Lav Georgijevics *Kornilov*, a legtragikusabb módon meghalt és a temetés a legfurcsább körülmények között — kétszer folyt le. Kornilov tábornok halálának tizéves évfordulóján az orosz emigránsok az egész világon gyászünnepélyeket tartanak és ezen a napon az egész világon bolsevista-ellenes tüntetések lesznek.

Apatinban él Kornilov volt szárnysegéde, akinek szeme előtt játszódtak le az események és aki az alábbiakban feltárja a parasztgyerekből lett hadvezér harcainak és halálának eddig jóformán ismeretlen részleteit.

— Amikor *Miljukov* hadügyminiszter világhirü elsőszámu rendeletében nyiltan felhivta a katonaságot, hogy válasszon magának uj feljebbvalókat, Kornilov és a többi orosz tábornokok megtagadták ennek a rendeletnek keresztülvitelét és ezért őket a bihovi börtönbe vetették. Később, mikor a hatalmat a kommunista végrehajtó-bizottság nevében *Lenin* vette át, azok a tisztek, katonák, parasztok és a többi különböző népelem, akik a kommunizmus ellenségei voltak, részben a Don folyó melletti Rostov és Novocserkaszk, részben pedig a Kubán folyó mellett levő Ekaterinodarban, a kubáni kozákok fővárosában ütöttek tábort. Ideérkezett Kornilov, Romanovszky, Denikin, Alekszijev, Markov orosz tábornokokkal, akik a hires bihovi börtönből szöktek meg. Kornilov azonnal átvette a főparancsnokságot és hozzálátott az ellenforradalmi sereg szervezéséhez. Volt négyezer embere (tisztekkel együtt), 600—700 ágyugolyója és fejenként 150—200 fegyvertölténye.

— A tulerőben levő bolsevikokkal szemben kénytelen volt Rostovot és Novocserkaszkot kiüriteni és az ittlevőket Kubánba koncentrálni, hogy az Ekaterinodarban levő csapatokkal könnyebben egyesitse. Hiába volt ez is, a kommunisták tulsulyban voltak. Kénytelen volt az egész sereget a kaukázusi hegyekbe visszavonni. És itt 1918 március 27-ikén az egyesitett sereget ujból átszervezte. Ekkor történt, hogy a kubáni kozákok a kommunista erőszakoskodások miatt fellázadtak. Kornilov kapott az alkalmon és március 31-ikén elindult a bolsevisták ellen és Novo Dimitrijevszka vasuti állomáson rajtaütött a bolsevistákon és a Kornilov által kidolgozott haditerv alapján a tulsulyban levő meglepett kommunistákat fölényesen győztük le. Ez a győzelem óriási lelkesedést váltott ki a kis seregben és elindultunk nagy remények között Ekaterinodar felszabaditására. Április hatodikán volt a második történelmi nevezetességü ütközött a két sereg között, George Afipszka vasuti állomáson, amikor is a tizezer főnyi kommunista sereget borzalmas harc után legyőztük és tőlük rengeteg hadianyagot zsákmányoltunk. És most *következett az a rettenetes öthapos harc*, amely ha Kornilov nem hal meg, bizonyára a mi győzelmünkkel végződött volna és ma ki tudja, talán nem is volna már bolsevizmus Oroszországban. Ez a harc április kilencedikén kezdődött és április tizenharmadikán egy ködös, kora hajnali reggelen, *Kornilov, aki főhadiszállását az időközben visszafoglalt Ekaterinodar egyik eldugott tejcsarnokában ütötte fel, reggeli teázás közben éppen az uj haditervet dolgozta ki.* Én egy parancsot mentem végrehajtani és alighogy kiléptem a tejcsarnokból és mentem át az utca tulsó felére, *egy eltévedt ágyugolyó abban a pillanatban rommá lőtte az üzletet.* Tudtam, hogy ezzel, akár mi is fog később történni, eldőlt az egész küzdelem. Szeretett tábornunkat holtan huztuk ki a romok alól. Akárhogy is titkoltuk a dolgot, a kommunisták még aznap megtudták, vezérünk pusztulását, támadásba mentek át és a halálesettől levert csapat kénytelen volt Gnadenau német telepre visszavonulni. Magunkkal vittük Kornilov tábornokunk holttestét is szekéren és éjjel a legnagyobb titokban a telep egyik uccájában temettük el. Sirja felett átvonult az egész lovasságunk és ezzel eltüntette a sirhelyet. Azonban egy gnadenaui kommunista telepes mégis meglátta háza ablakából a temetési aktust és mikor nekünk el kellett hagynunk a telepet, a bevonuló kommunisták előtt felfedte a sirhelyet. A bolsevisták kiásták a holttestet és egy ló farkához kötve, körülhurcolták a telepen, majd hatalmas máglyát raktak és elégették, hamvait pedig szétszórták.

Ezeket mesélte vezére haláláról a meghatott emigráns tüzérezredes és könnyes szemeiben ott láttam azt a kérdést: ha Kornilov nem halt volna meg, mi volna most?

Berlekovich Sándor

Öten pályáztak a becskereki polgármesteri állásra

Százhatvanhat pályázat érkezett a városi tisztviselői állásokra

Becskerekről jelentik:: A becskereki városi tisztviselői állásokra kiirt pályázatok határideje pénteken járt le. Ezideig összesen százhatvanhat pályázat érkezet be a polgármesteri hivatalhoz.

A fontosabb tisztségekre a következők pályáztak:

A polgármesteri állásra: dr. *Sztajics* Jován helyettes polgármester, *Ratics* Timotije városi főjegyző, *Sztefanovics* Milos városi tanácsnok, *Berberszki* Gyurica nyugalmazott polgármester és *Jankovics* Koszta nyugalmazott alispán.

A városi főjegyzői állásra: Sztefanovics Nikola főispáni titkár, *Malencsics* Szteván novibecseji szolgabiró, *Ratics* Timotije és *Jorgovics* Tihomir alibunári községi jegyző.

Tanácsnoki állásokra: Petrov Száva szmederevói tartományi előadó, *Gyurin* Milenko jegyző, *Rackov* Alekszandar kereskedelmi akadémiai tanár, *Sztefanovics* Nikola főispáni titkár, *Lázics* Tósa toraki községi jegyző, *Kirtyanszki* Ljubomir adóügyi tanácsnok, *Rajics* Timotije és *Orovánszki* Géza tanácsnokok.

Városi ügyészi állásra: dr. *Dosen* Vojiszláv jelenlegi ügyész, dr. *Grcsics* Pája ügyvéd, dr. *Zsupanszki* Isa volt városi ügyész és *Podgradszki* József járásbiró.

Adóügyi tanácsnoki állásra: Cvetkov Milorad banktisztviselő, *Momirszki* Vojiszláv városi tisztviselő, *Drakulics* Milán pénzügyigazgatósági tisztviselő, *Grulics* Milos volt városi jegyző és *Vladis* Milorad jelenlegi pénzügyi tanácsos.

Pénzügyi tanácsnoki állásra: Vladin Milorad jelenlegi pénzügyi tanácsos, *Dadics* Radivoj, a belügyminisztérium számvevőségi osztályának főnöke és *Cvetkov* Milorad banktisztviselő.

Állatorvosi állásra: Zamurovics Arkadije jelenlegi városi állatorvos és *Gábor* Antal.

Városi mérnöki állásra: Török Miklós jelenlegi városi mérnök, *Marinkovics* Brankó kikindai és *Nataros* Kraszoje becskereki mérnök.

Jegyzői állásra: Bodnár Rudolf, *Momirszki* Vojiszláv, *Grujics* Milos, *Bojanics* Szvetozár, *Jankahidac* Márkó, *Bogner* István, *Roknics* Velizár, *Novakovics* Alekszandar, *Miljatov* Milivoj, *Franz* Lázár és *Halbherr* Antal.

Rendőralkapitányi állásra: Makszimovics Nikola, *Putnik* Emil, *Teodorovics* Zsárkó, *Malencsics* Szteván, *Dimitrijevics* Neven.

A többségi párt kialakulása még nem teljes. Valószinü, hogy a többség gerincét a *Besics*-féle radikálisok, a demokraták, a magyar és a német párt, közgazdasági párt és a szociáldemokraták alkotják. A földmüvespárttal szintén folynak a tárgyalások, amelyek azonban még nem fejeződtek be. A tárgyalások alapja az a feltétel, hogy polgármesternek *Rajics* Timotije jelenlegi városi főjegyzőt válasszák meg, főjegyzőnek pedig *Stefanovics* Nikola főispáni titkárt. A jegyzői és alkapitányi állásokban előreláthatólag nem lesznek nagyobb változások.

A végleges tisztviselőjelölést a hétfő esti többségi értekezleten fogják megejteni.

Ha szív- vagy vesebajban, cukorbetegségben vagy hasonló más bajban szenved, ajánljuk Önnek is

SLATINA RADENCI

gyógyfürdőt, amely a legmodernebben berendezett gyógyfürdő, a legerősebb hatásu természetes szénsavas fürdőkkel, minden modern gyógyberendezéssel felszerelve. A fürdő május 15.-től szeptember 30.-ig van nyitva. Jelentős vasuti kedvezmények.

Ismertetéseket dijmentesen küld az Igazgatóság 3522

Kellemes husvéti ünnepeket . . .

Vajdasági katonafiuk husvéti üdvözletei

Azok a vajdasági katonafiuk, akik a husvéti ünnepeket hozzátartozóiktól és szülővárosuktól távol töltik, a Bácsmegyei Napló utján kivánnak kellemes husvéti ünnepeket szüleiknek, ismerőseiknek és barátaiknak.

A zajecsári 20. gyalogezredből a következő szuboticai katonafiuk küldenek üdvözletet: Bődo Péter, Tamási István, Szalai József, Ürmös Kálmán, Ruzman István, Pintér Balázs, Nekteszti Sándor, Szakmeiszter Béla, Szalma Dezső, Futó István, Pintér Dániel Sörös Tivadar, Dohány Antal, Szabó Mátyás, Görög Lajos, Nagykanász Simon, Horváth Mátyás, Hegyesi István, Ujlaki Béla, Richter István, Fülöp Géza, Virág János, Radák István, Katona Mihály, Radasics Antal, Antal István, Szloboda Mihály, Zsáki István, Csernetics Imre, Varga Mihály, Varga János, Horváth Czinger József, Neszvecskó István, Harmat Pál, Futó Lázár.

A maribori tüzérezredből: Benkő Boldizsár, Horváth Sándor (Bacskogradiste), Kriska Sándor (Sztarakanizsa), Vásárhelyi János (Ludas), Kiss-Csepegi Lajos (Csantavir), Balázs Piri Ferenc (Szubotica), Király Sándor (Radonovác), Gere Mátyás (Maliidjosf, Boka János (Mol), Farkas Imre (Csurog), Lodi Lajos (Sztaramoravica), Najman Fülöp (Szekics), Domány Imre (Csantavir), Jenei János (Csantavir).

Szentáról: Gere József, Nagy M. Vilmos, Andruskó Mátyás, Döme Vince, Nagy József, Turu István, Tuza István, Kolompár Antal, Papp Antal, Kopasz Antal, Korampa Pista, Kopasz Sándor, Mengyi János, Lévai János Gyála, Makra János Sztaribecsej, Polyákovics Menyhért és Szedlák Antal Szubotica. Tarló József Noviszad, Bacsa Gáspár és Jankovics Ferenc Szrbobrán, Somogyi József Ludas, Mészáros József Örszállás, Nikics Antal Becskerek.

A szkopljei VII. huszdrezredből a következők küldtek üdvözletet: Potven Ede Becskerek, Juhász János és Rózsa János Sztaramoravica, Lengyel Imre Szubotica, Szilágyi Dezső Crnobrdo, Oberding Stefán Crvenka, Daróczi Sándor Novibecsej.

Petrovarandiból küldik üdvözletüket a következők: *Szuboticáról:* Szkenderovics István, Lutz Károly, Allein Andor, Tumbász András, Pendzsics Zaka, Szarapka Károly, Rómics Máté Zadripkó Milán és Freund Frigyes Csurog, Turcsányi Bandi, Pajzer János és Kókai Elek Topola, Kriszt Lajos Szekics, Tihanyi László és Bálint András Sztaribecsej,Orcsik Nándor Ada, Dániel Morell és Dill Fridrich Titel, Jakics Szteván Bacskogradiste.

A Nisben szolgáló katonafiuk közül a következő szuboticaiak kivánnak kellemes husvéti ünnepeket: Kramer Márton, Molnár Balázs, Mayer István, Mészáros József, Matievics Sándor, Kovács Sándor, Kovács Gyula, Kovács-Sztrikó István, Bakó Paul, Agárdi Ferenc, Andrasics Mátyás, Csajkás Ferenc, Balázs József, Balázs Antal, Balog Pál, Dévics Gyula, Valasek János, Lichtig Ferenc, Hubert József és Nyári Ferenc Horgos.

Szkopljéből a következő üdvözletek jöttek: Richter Nándor, Kovács Sándor, Protzner József, Horváth Imre, Ritz József és Benedek Gyuka Sztaribecsej, Szakics József, Nagy József és Barát Márton Szenta, Urbán Imre és Csonka István Petrovoszeló, Varga János Szubotica, Kéki Ferenc Ada és Pető Béla Bácskogradiste.

Zajecsár: Wachsmann Mihály, Kovács Antal, Barta Antal Szubotica, Bus Mátyás Adorján, Gyurcsik István és Buruzs István Sztaribecsej, Tóth Mihály és Szabolcski József Bácskogradiste, Baranyás Ferenc és Ördög József Horgos, Epstein Imre és Kőszegi István Szrbobrán, Horváth Péter, Mihalecz József és Pintér János Petrovoszeló, Tóth István és Kürthi András Martonos, Birkás József Szenta, Bratics Miklós Becskerek, Hesz Jakab Titel, Terék Tivadar Sztaribecsej.

Szkopljei repülőezredből: Vojnics József, Sümegi Sándor, Péics József, Pércsics József és Kopilovics Lajos Szubotica, Purda Gergely Csonoplja, Maros János Bezdán, Mari Ádám, Osztrogonácz József Szubotica, Kemény Antal Csonoplja, Bodó József Novibecsej, Sauerborn Bandi és Ráth József Szombor, Sztojanovics Brankó és Silber Aleksza Noviszad, Reutz János Veprovác.

A zagrebi nehéztüzérségnél szolgáló vajdasági katonafiuk közül Horváth György, Kornstein Sándor, Szabó János, Pertics László (Szubotica), Rácz János (Topola) és Zsidai Károly (Csantavir) küldtek üdvözletet.

Csacsakból a következők küldtek üdvözletet: Lukács Gyula, Nagy Hegyesy Lajos, Ertl Rezső Szubotica, László Lajos Mol, Nothof Károly St. Bečej, Rudolf Pap Jasenovo, Anton Bayer, Rádi Imre Versec, Laskai József Debeljacsa, Tóth Horti Vince Szenta, Kern György Cservenka, Apró József Ada, Samu Gergő, Farkas János, Heim Jakob, Szekrény Andris, Buday András.

Velezben a 28. Pesadszki Pukban szolgáló bácskai fiuk a Bácsmegyei Napló utján kivánnak boldog husvéti ünnepeket hozzátartozóiknak és ismerőseiknek. Kohn Sándor Szombor, Zsoldos Lajos Sztarakanizsa, Várkonyi János Sztaribecsej, Mihály Valentin Szenta, Vörös Antal Szerbbeodra, Horváth Sándor Sztaribecsej, Horgász János Budiszava, Pera Aradszki Szubotica, Molnár Mihály Maliidjos, Varga János Horgos, Fischer Imre Szubotica, Csizmár Sándor Csurug.

Rádiósok!

Értesitès!

Több oldalról megnyilvánult kivánságnak teszünk eleget azzal, hogy a rádiószakmában már eddig is **vezető pozíciót betöltő üzemünket kibővitettük** olyképen, hogy általánosan bevezetett és közkedvelt **saját** apparátus tipusaink mellett nemzetközileg elismert **más gyártmányu** apparátusokat is *forgalomba* hozunk.

Ez alkalommal jelenthetjük, hogy átvettük a

TUNGSRAM d. d.

gyári lerakatát is és raktárról szállitjuk **eredeti gyári áron**, a **viszonteladóknak eredeti gyári engedményekkel a TUNGSRAM** cég minden gyártmányát ugy készülékekben, mint lámpákban és egyéb általa gyártott alkatrészekben.

Nálunk már kapható az **uj**

TUNGSRAM négylámpáskészülék, hullámszürővel, hullámhossz 200—2000 méter

TUNGSRAM négylámpáskészülék, a régebbi háromlámpás készülékből átépitve, hullámhossz 200—2000 méter, lampákkal és elemzsinórzattal együtt **Din. 2.500.**

TUNGSRAM három-, hét- és nyolclámpáskészülék eredeti gyári áron **TUNGSRAM hálózati anodpótló** és erősitő készülék — **TUNGSRAM-Western** konus **hangszóró. TUNGSRAM fejhallgató — TUNGSRAM bárium-csövek** — A **régi TUNGSRAM** háromlámpás készülékeket **átépitjük** négylámpásra **350·— dinárért.**

Kényelmes részletfizetés felár nélkül

Kérjen még ma **„KONRATH"- és „TUNGSRAM"-árjegyzéket!**

KONRATH d. d. SUBOTICA

TELEFON 6—23

3456

Ég Amerika egyik legnagyobb petróleumfinomitó telepe

A havannai Sinclair-féle petróleumfinomitó telepet a lángok teljesen elpusztitották — Eddig nyolcvan sebesültje van a katasztrófának

Newyorkból jelentik: Havannai jelentés szerint,

a Sinclair-féle petroleumfinomitó szombatra virradó éjjel tüz következtében elpusztult.

A tüz kitörését hatalmas robbanás előzte meg, mely több kilométer körzetben hallható volt. Este tiz órakor csaptak fel az első lángok a Standard Oil Company reglai petróleumfinomitójában, amely még szombaton is égett. Eddig a telep 102 nyersolaj tankja közül tizenegyet pusztitott el a tüz. A telep épitési költségei annak idején tizenötmillió dollárra rugtak.

A hatalmas tüzet sürü robbanások kisérték.

A lakosság a kikötőben időző két amerikai hadihajóra menekült,

mivel azonban a hatalmas lánggal égő olajtömegek később a kikötő viztükrét is elérték, a hajók kénytelenek voltak messzebb vonulni.

Szombat reggel a szél iránya megfordult és azért remélik, hogy sikerülni fog a többi petróleumtankot megmenteni.

A tüzkatasztrófának eddig nyolcvan sebesültje van és egy asszony bennégett a lángokban.

Az anyagi kár öt millió dollár.

Windischgrätz herceg nem kapott kegyelmet

A frankhamisitás három elitéltjét a törvényszék nem részesitette amnesztiában

Budapestről jelentik: A frankügy elitéltjeivel szemben az amnesztiával kapcsolatban *hozott* törvényszéki döntés szombaton került a nyilvánosság elé.

A törvényszék az amnesztiarendelet alapján kegyelemben részesitette Nádossy Imrét, Hajts Lajost, Kurz Sándort, Gerő Lászlót, Rába Dezsőt és Schwetz Tibort.

Az amnesztiarendelet ama előirása alapján, amely szerint politikai indokból elkövetett bármely büncselekményre a törvényszék saját belátása szerint kegyelmet adhat, abban az esetben, *ha az elitélt egyénisége és ugy a büntetés kitöltése előtt, mint alatt tanusitott magatarása érdemessé teszi a kegyelemre.*

Windischgrätz Lajos herceg, Mankovics Béla dr. és Kovács Gáspár, Windischgrätz komornyikja nem kaptak kegyelmet.

A törvényszék ezt nem indokolta meg, hanem végzésében Windischgrätz, Mankovits és Kovács személyével nem is foglalkozik.

A kegyelmi aktus az itélet által kiszabott mellékbüntetésre is kiterjed.

A magyar kormány több tagja Olaszországba készül Bethlen után

Budapesti hirek szerint gazdasági vonatkozásu tárgyalások folynak az olasz és magyar kormány között

Budapestről jelentik: *Bethlen* István gróf miniszterelnök velencei utazása a legnagyobb titoktartás mellett történt és

még a kormánypárt legbeavatottabb politikusai sem tudtak Bethlen olaszországi utjáról.

A kormány részéről Bethlen olaszországi utazásával kapcsolatban azt hangoztatják, hogy az kizárólag a miniszterelnök pihenésével van összefüggésben. Beavatottak szerint, ha esetleg van is más karaktere Bethlen olaszországi utjának, az

inkább gazdasági vonatkozásu, mert nemsokára megkezdődnek Olaszországgal a kereskedelmi szerződés megkötésére irányuló tárgyalások,

valamint a fiumei kikötő ügyében a magyar export kérdésében folytatandó megbeszélések.

Ezekkel a tárgyalásokkal áll összefüggésben, hogy

Herrmann Miksa kereskedelmi miniszter husvét napján ugyancsak leutazik Milánóba és nem lehetetlen, hogy ugyanakkor ott lesz Bud János pénzügyminiszter,

Szabóky Alajos pénzügyi államtitkárral együtt, miután a miniszterek előzetes információkat akarnak szerezni a küszöbön álló tárgyalások anyagáról és meg akarják beszélni a tanácskozások időpontját és helyét is.

Mint Zagrebből jelentik, a *Novosti* husvéti számában közli az »*Abend*« cimü bécsi napilap cikkét Bethlen olaszországi utjáról A lap szerint

Bethlen Musolini hivására utazott Milánóba, ahol háromórás bizalmas tanácskozást folytatott az olasz miniszterelnökkel.

A bécsi lap Bethlen és Mussolini tanácskozásához messzemenő politikai kombinációkat füz.

A legujabb hirek szerint

Bethlen Mussolini hivására utazott Olaszországból

és a husvéti ünnepeket már inkei birtokán fogja tölteni.

Mint Krakóból jelentik, *Zalesky* lengyel külügyminiszter péntek délután két órakor utazott el felesége társaságában Varsóból és kiséretében van *Beck* ezredes, *Pilsudszky* tábornagy katonai irodájának vezetője is.

Zalesky szombat reggel Bécsbe érkezett, ahonnan nyomban folytatta utját Olaszország felé.

A lengyel külügyminiszter a husvétot Velencében tölti, ahol négy napig marad, majd Rómába utazik, ahol találkozni fog Mussolinivel.

Mi van a pénzügyi törvényben?

Az uj házak adómentessége — Legfeljebb kétszáz százalék lehet az önkormányzati pótadó — Illetékmentességek és leszállitások — A hadmentességi dij csökkentése

A pénzügyi törvény 100. szakasza az ujonnan épült házak adómentességével foglalkozik. A 101. szakasz korlátozza az önkormányzati adók percentuális nagyságát, vagyis *maximálja azokat 200%-ig*, az önkormányzati adópótlékokat pedig egyenként legfeljebb 25%-ig s engedélyezi a következő adónemek után: házbéradónál, nyilvános számadás alá eső vállalatoknál, vállalati adónál, a dohány- és bélyegárusok ezen cikkek utáni III. osztályu kereseti adója után, korcsmárosoknál és mészárosoknál, akiknél a hivatalosan megállapitott levágott jószágok száma, illetve a kimért italmennyiség után állapitják meg a III. osztályu kereseti adót, továbbá a földbérleteknél és azoknál a hányad-bérlőknél, akik fogadott munkással, idegen erővel müveltetik a hányad-bérletes földeket.

A földmivesek birtokában lévő cséplőgépek után semminemü önkormányzati adó ki nem vethető. Azok az adózók, akik az 1926—1927. évi községi adót még nem fizették meg, kérhetik a községtől öt dináros kérvénnyel, hogy *az 1926. évi községi pótadó tartozást 200 százalékkal vegyék számitásba, illetve nem tartoznak többet fizetni 200 százaléknál.*

A 105. szakasz az illetékek fizetéséről intézkedik: A nyilvános számadásra kötelezett társaságok részvénykibocsátáskor és tőkeemeléskor az illetéktörvény 10. tétele alatt foglalt illetékeket fizetik. Az ingatlan átruházási illeték vételeknél továbbra is 4%, az ingóknál és haszonbéri szerződéseknél pedig 1% az illeték. A 105. szakasz beszünteti 1928 január 1-től az önkormányzati illeték szedését az ingatlanok átruházása alkalmával, az eddigi ugynevezett zsupanijszka taksát. Ha az illeték-egyenértéket nem fizetik rendes időben, megszünik a birságolás, de az egyszeres taksa végrehajtás utján szedendő be. Az eddig kirótt, de be nem fizetett dopunska taksa — birságok nem szedhetők be. Mentesitve vannak az illeték alól 1928 április 1-től a vámilleték kiállitásáról szóló biztositási okiratok az átmenetileg behozott, illetve kiviendő árukról, mentesek *továbbá a 150.000 dinárnál nem nagyobb* (adóságok levonása után maradt) *tiszta hagyaték értékek ha azokat vérszerinti leszármazó* gyermekek (akár törvényesen akár nem) vagy pedig a gyermekektől a szülők öröklik. *A kereskedők és iparosok által üzletteleik részére kiadott hitelbeszerzési könyvecskéket egy dináros okmánybélyeggel kellett ellátni.* 1928. április 1-től a bélyegnélküli kiadott és minden évben 1—1 dinárral nem pótilletékezett könyvecskék kiadását, ha a könyveket megtoldják ötvenszeres birsággal sujtják. Minden uj korcsmáros az üzlet megnyitásakor tizenöt napon belül köteles kérelmezni a számla pausál-illeték megállapitását az illetékes adóhatóságtól 25 dináros bélyeggel ellátott kérvénnyel.

Nevezetes változása az uj pénzügyi törvénynek a 111. szakasz, amely *leszállitja a kettősfogatu fiakker évi illetékét ötszáz dinárról*, az egyfogatuét pedig 200 dinárról 100—100 dinárra, ha évközben gazdát cserél a hintó, amelyre már az évi illetéket az előző tulajdonos már lerótta, az uj tulajdonos csak a 100 dinár bejelentési illetéket fizeti. A 179. szakasz szerint felhatalmazást kap a pénzügyminiszter, hogy végrehajtási utasitást dolgozzanak ki *a volt jegyzők nyugdijainak kifizetésére*, amely célra *ez évre 200.000 dinár van előirányozva, amelyből ti conto eszközölnek majd a nyugdij kifizetéseket*, mig Magyarországgal ebben az ügyben a végleges megállapodás nem köttetik meg.

A 220. szakasz szerint 1924 január hó 1-től, 1928. év végéig a hadmentességi dijtételeket leszállitják 75%-kal. Ahol eddig teljes összegben kivetették a dijat, a különbözeti előirás törlendő.

Anglia boxbajnokának szerelmi drámája

A grófnő és a kikötőmunkásból lett boxbajnok regénye

Anglia sportközönségére valósággal csapásként hatott, amikor a francia boxolók váratlanul legyőzték az angolokat és egy francia ökölvivó lett a boxolás világbajnoka. A brittek a sport fanatikusai és valósággal csapást láttak abban, hogy a boxolás terén elvesztették azt a vezetőszerepet, amelyet hosszu időn át betöltöttek. A legelőkelőbb londoni sportklubban néhány előkelő arisztokrata, köztük a nagy sportmecenáns, lord *Westmount*, még az Angliára oly rossz kimenetelü boxverseny estéjén megalakitották a »britt bajnokfelfedező szövetséget« elsősorban azzal a céllal, hogy uj boxbajnokokat neveljenek.

A véletlen segitségére van lord Westmountnak, aki egy uccai verekedés alkalmával London egyik külvárosában felfedezi Patrick *Malone*-t, egy hatalmas, szinte abnormálisan szélesvállu, erős mellkasu és feilett izmu, hatalmas fickót, akinek származása egészen kétes. Az uccán nevelkedett fel és rikkancs, majd kikötőmunkás volt, róme a londoni uccának, mert hatalmas ereiével pillanatok alatt végzett minden ellenfelével. A lord autójába veszi az atlétatermetü csavargót és belőle akar boxbajnokot nevelni.

Pat Malone csodálatos gyorsasággal sajátitja el az ökölvivás tudományát egy kiváló trénertől. A lord gondoskodik róla, bőven ellátják pénzzel, ruházzal és az egyszerü, szinte állatian vad fiatalember igy váratlanul jó életkörülmények közé kerül, az ucca és szennyes lebujok helyett most már jó társaságokban és előkelő éttermekben is megfordul, közben pedig készül a bajnokságra.

Első versenye előtt Pat Malone megismerkedik a lord nővérével, Lady *Hailsham*-mel, egy könnyelmü és szép fiatalasszonnyal, akit az atlétatermetü fiu izgat, de csak annyira, mint egy szép, nemes állat. Az egyszerü fiu csakhamar beleszédül a szép fiatal grófnőbe, akibe halálosan beleszeret. Amikor elérkezik az első nagy verseny napja, egész Anglia izgalmas érdeklődése kiséri Pat Malone küzdelmét és egyszerre országszerte ünnepelt és hires ember lesz a londoni ucca réméből, amikor a ringben leveri félelmetes ellenfelét, a félelmetes néger boxbajnokot. A grófnő mos még jobban kényezteti a hiressé vált ökölvivót, akinek most már egyetlen gondolata az asszony.

Csakhamar elkövetkezik Párisban a világbajnokságért folyó verseny, amelyen Pat Malone képviseli az angol szineket. Hallatlanul izgalmas ez a verseny, amelynek befejezése után gyors menetben következik el a dráma, a grófnő és az ökölvivó szerelmének véres befejezése.

*

Röviden összefoglalva ez a tartalma Louis *Hémon* »Az ökölvivó« cimü regényének, amelynek közlését a *Bácsmegyei Napló* a jövő héten kezdi meg. *Benedek* Marcell »Hamlet tanár ur« cimü regényének befejezése után kerül sor a páratlanul érdekes és izgalmas sportregényre, amelyet naponta folytatásokban fogunk közölni.

Az albán határzár megszüntét

a jugoszláv diplomácia sikerének ismerik el

Beogradból jelentik: Az albán határzár megszüntetésével szombaton reggel helyreálltak a normális forgalmi viszonyok a jugoszláv-albán határon. A határzár nyolc napja alatt a világsajtót a legfantasztikusabb verziók járták be annak okairól. »Balkáni intrikákat« sejtettek a dolgok mögött és az angol sajtó pedig ugy magyarázta az albán határzárt, hogy ezzel

Bulgária akar nyomást gyakorolni a jugoszláv kormányra, hogy nyissa meg a hét hónap óta elzárt jugoszláv-bolgár határt.

A tiranai tárgyalások folyamán a jugoszláv kormány nem bocsájtkozott alkudozásba, hanem minden további feltétel nélkül követelte a határ megnyitását, minthogy Jugoszláviában nincs járvány. Az eredményt nemcsak Beogradban, hanem

külföldön is a jugoszláv diplomácia nagy sikerének könyvelik el.

Beogradba érkezett eközben *Nesics* Ljuba szófiai követ is, aki az albán határzár idején két izben is

tárgyalt Korosec belügyminiszterrel a bolgár határ megnyitásának kérdéséről.

Mint értesülünk, a kormány görögkeleti husvét után foglalkozik ezzel a kérdéssel. *Abban az esetben, ha a kormány* megnyugtató garanciát kap, hogy nem lesznek komitácsi akciók, illetve, hogy az esetleges akciókat a bolgár kormány megakadályozza, ugy még ebben a hónapban megtörténik a határ megnyitása.

Fortissimo

Irta: Blazsek Ferenc

Az alkonyodó uccán végigsöpört az őszi szél és a reszkető fákról lehulltak az első sárgult levelek. A letünő napfény, mint öregedő szépasszonyok fanyar mosolya, beletüzött a fiu szemébe, amely halványan és kisértetiesen égett, mint koporsó mellett a gyertyafény. A koporsó a szive volt és benne a halott az ő álma, az ő megölt álma...

Hosszu idő kellett, amig föleszmélt kábultságából, amig rendbe tudta szedni a gondolatait, amelyek őrült összevissza-ságban kergették egymást s amelyekben csak egy szilárd pont volt, ez a kegyetlen mondat: »Én magát nem szeretem és nem leszek sosem a maga felesége.« *Ezt* a lány mondta neki, az a lány, akire a jövőjét épitette és aki nélkül nem tudta elképzelni az életét. Légvár volt, elfujta az őszi szél...

Egy darabig szótlanul mentek egymás mellett. Azután megkérdezte a lányt:

— Mást szeret?

— Nem.

Ez őszintén és becsületesen hangzott, ezt el kellett hinni. Ez kicsit megnyugtatta.

— Akkor... akkor még van reményem?

— Nézze, a jövőbe nem lát senki. De ne áltassa magát. Én ugy érzem, hogy sosem fogom szeretni magát és nem fogok szeretni mást sem. Én nem arra születtem, hogy szeressek; én csak arra születtem, hogy férjhez menjek. Tudom, ez nem éppen nemes életcél, de igy van.

A fiunak arcába szökött a vér.

— Gina, maga okos és müvelt lány, hogy beszélhet igy?

— Csodálom, hogy maga ezen csodálkozik, amikor az életnek egyetlen lehetséges megoldása: a lemondás. Egyszer talán maga is rá fog jönni erre és akkor majd meg bocsátja nekem, hogy kissé józanul gondolkozom. Egyszer talán maga is meg fogja tanulni, hogy az élet: csődbe jutott hitelező; ki kell egyezni vele ötven százalékra, különben semmit sem kapunk.

— Köszönöm a jó tanácsot, Gina, de nem tudom megfogadni. Az én őseim nem voltak lókupecek, én nem tudok alkudozni. Énnekem vagy minden kell, vagy semmi... Gina, azon a napon, amelyen maga egy másiké lesz, azon a napon én meg fogok halni.

A lány ránézett, jósággal és szeretettel, ahogy anyák szoktak nézni rakoncátlan gyermekükre. Szerette volna megvigasztalni, szeretett volna segiteni rajta, de belátta, hogy itt ugyis hiába beszélne. Búcsuzásra nyujtotta a kezét.

— Isten velo — mondta. — Nem haragszik, ugye?

A fiu szomoruan mosolygott.

— Ezért nem lehet haragudni, Gina, ez csak fái az embernek...

Igen, ez nagyon tud fájni...

*

— Ne szónokolj annyit, kérlek. Inkább igyunk.

— Igazad van, kérlek, igyunk. Hé, korcsmáros!...

— Ne kiabálj, kérlek.

— De kiabálok, kérlek. Mert mért ne kiabáljak?... Hé, korcsmáros, még egy litert!... Mondd, kérlek, hányadik ez? Negyedik? Ird fel, hogy négy. És ezután minden ujabb liternél csinálj egy rovást, hogy be ne csapjanak. Tudod, én némi bizalmatlansággal viseltetem a vendéglősipar tagjaival szemben. Ezt csak finoman *mondtam*, mi?

— Be vagy rugva, kérlek.

— Kérlek. Legyek berugva. Mert mért ne lennék berugva? Te, ha nászutra megy az a lány, akit szeretünk, azon az éjszakán nem lehet józanul *maradni*. Ilyenkor, ugy hiszem, még a kinai mandarin is berug. Ha ugyan tud szerelmes lenni egy kinai mandarin, amiben nem vagyok egészen biztos, mert én még sosem láttam kinai mandarint... Most érkeznek Velencébe. Ha ugyan nem késik a vonat. Gondolod, hogy késik?

— *Nem tudom*, kérlek. Honnan tudjam én azt?

— Szamár vagy, kérlek. Minden vonat késik. Ez is késik, mondjuk, öt percet. Ez öt perc. Mig a szállodába érnek, ujabb öt perc. Ez összesen tiz perc... Még tiz perc az élet... Tiz perc mulva Gina, az a drága kislány, annak a másiknak az asszonya lesz... Hogy jön ő ehhez? És hogy jövök én ehhez, hogy ezt türjem? Mi vagyok én? Egy birka? Mondd, birka vagyok én?

— Ne ordits, kérlek. Igyunk.

— Nem tudok hozzászólni, kérlek, mert nem ismerem az esetet.

Most érkeznek a szállodába. A vacsora biztosan megvolt már a vonaton. Mert ilyenkor sietni kell, ilyenkor nem lehet vacsorázással vesztegetni az időt... Azután leülnek, szorosan egymáshoz simulva és az a másik átkarolja a Gina hófehér nyakát és megcsókolja a haját és átfogja a Gina remegő térdét és... és...

— Hagyd abba, kérlek. Ne kinozd magad ezzel. Az a nászéjszaka sosem oly szép, amilyennek azt a lemaradt harmadik elképzeli... Nézd, most mindketten fáradtak a hosszu uttól, a vőlegénynek talán a foga fái, a menyasszonynak talán a tyukszeme...

— Ostobaság, kérlek. A nászéjszakán nem szoktak fájni a fogak és a tyukszemek... Nekem hiába szavalsz, kérlek, ez rettenetes, ezt *nem* lehet kibirni... Én főbelövöm magam.

— Ha meg tudod tenni, kérlek, akkor nem kár értted. Aki erre képes, azt nem kell sajnálni, mert az tényleg nem érdemel jobb sorsot. De nem gondolod, hogy ez kissé izléstelen dolog, igy közéjük tolakodni a hulláddal? Ha férfi vagy, harapd össze az ajkadat és szenvedj magadnak és ne engedd, hogy mások sajnálkozzanak vagy kárörvendezzenek rajtad.

— Te könnyen beszélsz, kérlek. Ez olyan, *mint* amikor az apa megveri a fiát és rákiált, hogy ne bőgjön... Én igenis ugy halok meg, ahogy akarok, ha nem is izléses... Izlés, illemszabályok, közvélemény — — — hol vagyok én már ettől?... Arra tanitsátok meg az embereket, hogy mit csináljanak a szivükkel, hogy ne fájjon.

Hé, cigány, gyere közelebb! Mondd, van-e olyan nóta, hogy szamárság az élet? Nincs? Nem baj. Akkor is szamárság az élet. Mert mért ne volna szamárság?... Hát azt tanultad-e, cigány, hogyan vették be a zsidók Jerichót? Fenét tanultad. Ugy vették be, kérlek, hogy rezesbandával körüljárták a várost és olyan erősen fujták a zsidó himnuszt, hogy összedőltek a falai. Ez, látod, a zene csodálatos hatalma... Most vedd le a hangfogót a hegedüről és huzd, bármit huzz, csak erősen, fortiszimo, ahogyan csak tudsz. Huzd, hogy elszakadjanak a hurok és kialudjanak a lámpák; huzd, hogy meginogjanak a falak és visszafelé folyjanak a folyók; huzd, hogy a harangok megkondulianak és a halottak föllkeljenek sirjaikból; huzd, hogy a tehenek vért adjanak tej helyett és a méz méreggé váljék a nászutasok csókjában; huzd, fortiszimo, hogy megtébolyodott gyászinduló legyen az egész világ, amikor meghal egy ember, aki *tudott szeretni* .. Vigyázz... Tizenegyet üt az óra... Megadom a jelt... Most!

— Uristen! Mit csinálsz?!... Primás, maga marha, mit bámul? Mért nem csavarta ki a revolvert a kezéből?... Pincér, telefonáljon hamar a mentőkért... Szegény, szegény barátom... Mért csináltad?...

— Ne busulj, kérlek és ne sajnálj... Most már jó, most már minden jó... A gordiuszi csomót nem lehet kibogozni, azt ketté kell vágni... Ne sirjatok utánam... *Előbb-utóbb* ugyis felfordulunk... És ez jó... Mert... mért ne... fordulnánk fel?...

*

Valahol messze, a Doge palotáján tizenegyet üt az óra.

Gina az ablaknál áll és nézi az eget, a csillagos eget, amely olyan, mintha az ő nászágyuk menyezete volna.

Aztán — — — egy pillanatra elszédül: az égről nagy ivben lecsik egy csillag. És eszébe jutnak a fiu szavai: »Gina, azon a napon, amelyen maga egy *másiké* lesz, azon a napon én meg fogok halni.«

Csak egy pillanat az egész. Utána vállat von és halkan mondja magában:

— Istenem, bolondság volt attól a fiutól...

És a következő percben, mosolyogva, csókra nyujtja a száját ujdonsült férjének...

Emlékezés Novoszel Andorra

— Levél a szerkesztőhöz —

Igentisztelt Főszerkesztő Ur!

Drága, jó barátom Novoszel Andor halála sokkal jobban lesujtott, semhogy kedvem volna ilyen friss és mély sebbel a lelkemen nekrológiát irni.

Én azok közzé a kevesek közzé tartozom, akiket befogadott aranyos szivébe, nagy emberismerő lelkébe és szeretett jobban, mint testvért. Megérdemeltem-e, méltó voltam-e, nem tudom, de azt tudom, hogy én is ép ugy szerettem, tiszteltem, becsültem, élveztem Öt. Testvérnek szólitott mindig, dehát nagyon gyatrán lehet szóval kifejezni sokszor *még gondolatot is, hát még érzelmet.*

Januárban nálam volt talán tiz napig. Nem akartam elengedni, de nem volt tovább nyugta még nálam sem. Ez a kilenc-tiz nap életem legszebb és legfájóbb emléke marad mindig. Milyen hálásan fogadta a legcsekélyebb figyelmet is, pedig *már akkor is mennyit szenvedett!*

Egész nap keveset beszélt, de éjjel, mikor borzasztó fájdalmai csillapultak szinte folyt ajkáról a szó, a drága, aranyos kedélye elboritott minket és mi még éjfél után is csak Rávaló tekintettel tudtuk magunkat varázsosan kellemes társaságától megfosztani, nehogy elfáradjon. Ilyenkor feleleventette a közös szentai éjszakázások emlékét, amikor még együtt ültünk a kávéházban hajnali kettőig az agglegény asztalnál és utána még sétáltunk háromig-négyig. Ezek a hajnali séták kincset értek: ilyenkor tört elő a müvészlélek csak kettőnk előtt. Nagyobb társaságban inkább hallgatott és figyelt. És hogy megfigyelt mindenkit!

Nézett, figyelt bennünket és mosolygott befelé és szük baráti körben jóindulatuan, megértéssel játszadozott a kis emberkék kis érmecskéivel. Ő maga mimoza-érzékenységü lélek volt, akit a hozzá egyáltalán fel nem érő és Őt még csak távolról sem megértő emberek sokszor nagyon megbántottak. De ő soha senkit sem bántott.

Karrikaturáin mindig ott volt a zseni végtelen jóságának bélyege. Hatalmas szelleme betegsége előtt nagyon erős fizikummal párosult. Soha nem élt vissza egyikkel sem. Soha nem éreztette senkivel kiváló voltát.

Mikor már nagyon az idegeire mászott valami kis emberkének a hencegése, akkor előttünk nevetve fogadkozott: lelövöm ezt az embert. Pedig dehogy lőtte volna le, talán még egy legyet sem lett volna szive agyoncsapni.

Sokszor ugy tiz óra felé felkelt az asztaltól, ahol valami legényke hősködött és nem is jött vissza hajnali egy előtt. »Nem birom ezt az embert« mondta ilyenkor. Egy szavával megcsufolhatta volna a szájhős meséit. De nem tette. Inkább felkelt és átment a másik kávéházba. Mikor már azt hitte, hogy tiszta a levegő, visszajött. Mert hazamenni éjfél előtt, hacsak nem beteg az ember, bün lett volna. Már pedig sem ő sem mi efféle bünbe sohasem estünk.

Neki más büne sem volt. Bár — nagyon igaztalanul — éppen egyházi körökben nem nagy kedveltségnek örvendett. Kis embernek való mértékkel akarták az Ő nagy szellemét megmérni és kimondták rá, hogy szabadgondolkozó, vagy ehhez hasonló valami. Volt is kellemetlensége emiatt. Pedig Ő egyáltalán nem volt ugynevezett szabadgondolkodó, nem is lehetett, Ő egyszerüen zseni volt, akinek lelkében csodálatos módon és harmónikusan egyesült a tradiciók tisztelete a hypermodern eszmékkel.

Az Ő lelke *már előbbre járt koránál*, de szervesen élő,szivós gyökerekkel táplálkozott a multból.

Egyetlen fiát a rajongásig szerette. Könnyezve emlékszem, hogy naponta beszélt róla. Hol a gyerek iskolai élményeit mesélte, hol azt, hogy az Ő fia milyen hatalmas, erős gyerek, aki kétszer annyit eszik, mint az apja és hogy az Ő nadragját a fiu fel sem birná huzni, oly szük neki. Hogy minden leány bolondul az Ő fia után. Persze mindezt az Ő aranyos humorával mesélgette.

Feleségéről, aki betegségében önfeláldozó ápolója volt, mindig ugy beszélt, hogy az nem is asszony, hanem angyal, oly végtelenül jó, türelmes, gondos.

Nem, nem lehet Novoszel Andortól csak ugy megválni. El kellett legalább annyit mondani róla. Pedig ez is csak töredékes, esetlen ismertetése ennek a nagy embernek és irónak. De ilyen lesujtottan, ekkora veszteséggel ki tudna sokat beszélni. Ne engedjük csak ugy eltünni drága emlékét! Várom az avatott tollat, amely még sokkal többet és sokkal jobbat-jobban tud róla elmondani.

Mennyi terve, mennyi témája volt. Hogy örült könyve megjelenésének. Mennyit vártunk még Tőle!

Visszavártalak édes Testvér, de Te elmentél. Megszabadultál rettenetes fájdalmaidtól, de távozásoddal minket sebzett mélyen a sors.

Dr. Dalcs Mihály

Reggel délben és este

öblitsük ki a szájunkat és tisztitsuk fogainkat ODOL lal. Ez kellemes illatuvá teszi leheletünket és megtisztitja szájat a rohadást okozó anyagoktól, ami pedig elengedhetetlen előfeltétele annak, hogy fogaink épek és egészségesek maradjanak.

Az ODOL kapható minden gyógyszertárban, drogeriában, illatszerésznél és fodrásznál.

A pénzügyi hatóságok nem hajtják be a városokban a tartományi pótadót

A tartomány csak birói uton érvényesitheti jogait — A városok, a tartomány és pénzügyigazgatóság álláspontja

Sztankovics miniszter interveniál a városok érdekében

Noviszadról jelentik: A bácskai tartomány 8024/1928. számu átiratában megkereste a noviszadi tartományi pénzügyigazgatóságot, hogy végrehajtás utján hajtsa be a városokban a tartományi pótadót. A tartomány erről a lépésről értesitette az érdekelt városokat is.

Noviszadra pénteken érkezett meg a tartomány átirata és a *Bácsmegyei Napló* noviszadi munkatársának a városházán illetékes helyen a következőket mondották:

— A tartomány átiratát megkaptuk. Mihelyt a tartományi pénzügyigazgatóság lépéseket tesz a tartományi pótadó végrehajtás utján való beszedésére, el fogunk követni mindent, hogy az eddigi kifejtett álláspontunknak érvényt szerezzünk. Megmaradunk amellett, hogy a tartománnyal szemben nincsen semmi kötelezettségünk, mert a tartomány a pótadó ellenében a városoknak nem nyuit semmit. Különben is mi még az ügyet nem tekintjük elintézettnek, mert, *mint ismeretes, a tartományi pótadó* kérdésének ujrafelvételét kérjük az illetékes fórumnál és be fogjuk bizonyitani álláspontunk helyességét.

Felkerestük *Zdravkovics* Jován noviszadi tartományi pénzügyigazgatót, aki munkatársunknak a következőket mondotta:

— A tartomány megkeresésében, amelyet a pénzügyigazgatóságnak megküldött, hivatkozik a járási és tartományi önkormányzatról szóló törvény 77-ik szakaszára, amelynek alapján kéri a tartományi pótadónak az érdekelt városoktól végrehajtás utiáni behajtását. A tartomány *tévesen hivatkozik erre a szakaszra*, mert ennek alapján teljesen ki van zárva a pótadó behajtása, *hiszen a volt szabad királyi városokban a városi hatóság nemcsak a saját adóját, hanem az állami adókat is a városi közegek utján szedi be.* A fent idézett törvényszakasz eszerint csak szerbiai viszonyokra vonatkozhat, mivel ott az állami adóközegek azokban a városokban, amelyekben állami adóhivatalok fennállnak, nemcsak az állami adókat, hanem a községi és a tartományi pótadókat is beszedik. Ha a vajdasági városokban is ugyanez a helyzet állna fenn, ugy az állami adóközeg a behajtott összes adókból egyszerüen levonná a tartományi pótadót és elszámolna vele a tartományi választmánynak. Mivel ez az eset a Vajdaságban nem forog fenn, az én nézetem az, *hogy a pénzügyigazgatóságnak nincs módjában teljesiteni a bácskai tartománynak a pótadók behajtására vonatkozó kérelmét*, hanem a tartománynak a bírósághoz kell fordulnia és végrehajtást kérni az illető városok ellen.

A *Bácsmegyei Napló* munkatársa beszélt Klicin Mitával, a bácskai tartományi választmány elnökével is, aki a pótadó kérdésében a következőket jelentette ki:

— A pénzügyigazgatóság felfogása téves. A tartomány ragaszkodik a pótadók fizetéséhez és hogy ez az álláspontja helyes és törvényes, tisztán látszik az államtanácsnak nem régen kelt döntéséből. *Igaz, hogy a pénzügyigazgatóság nem vezethet végrehajtást, de kérelmünk alapján köteles felhivni az érdekelt városokat*, illetve azoknak adóhivatalait, hogy a legrövidebb időn belül vessék ki a lakósságra a tartományi pótadót. Ebben az ügyben különben személyesen fogok eljárni a tartományi pénzügyigazgatóságnál és remélem, hogy a pótadó kérdése a legrövidebb időn belül elintézést fog nyerni.

Szombaton reggel Noviszadra érkezett *Sztankovics* Szvetozár földmivelésügyi miniszter, aki *Popovics* Dáka nemzetgyülési képviselő kiséretében felkereste dr. *Borota* Braniszláv polgármestert. A polgármester informálta a minisztert a bácskai tartománynak a pénzügyminisztériumhoz intézett felterjesztéséről, amelyben *a tartomány azt kéri, hogy Noviszad városától végrehajtás utján szedjék be a tartománynak járó három százalékos városi pótadót.*

Sztankovics földmivelésügyi miniszter a polgármesternek kijelentette, hogy oda fog hatni, hogy *a pótadó behajtását a városok és a tartomány közötti jogviszony rendezéséig függessze fel a pénzügyminisztérium.*

A titokzatos idegen

A Bácsmegyei Napló olcsó könyvakciója

Ebben a pillanatban sikoltás hasitott végig a termen, amely a vonagló ifju *nő ajkáról röppent el s ez egyszerre* mindenfelől felé irányitotta a figyelmet.

Ugyanabban a pillanatban az a férfi, aki azt mondta: »Ez ő« és éppen De la Mottené mellett állott, titokzatos és tompa hangon igy kiáltott föl:

— De uraim! Nézzék, hisz az a királyné.

E szóra Janka megreszketett.

— A királyné! — kiáltotta ugyanakkor számos megrezzent és ámuló hang.

— A királyné Mesmernél!

— A királyné delejes válságban — ismételték más hangok.

— Óh, — mondta valaki — az lehetetlen.

De la Mottenén álarc volt, mint az összes nőkön, akiknek Mesmertől távozóban, az operabálba kellett menniök. *Kockázat nélkül kérdezősködhetett* tehát.

— Uram — fordult a férfihoz, aki a királyné jelenlétét felfedezte — csak nem mondja komolyan, hogy a királyné itt van.

— Óh, asszonyom, semmi kétség — válaszolta a kérdezett.

— És hol van?

— Az az a fiatal nő, akit ott lát a violaszinü vánkoson, olyan heves válságban, hogy nem tudja mérsékelni mozdulatait, az a királyné.

Janka elfordult a föllháborító látványtól, amelyet a delejes álomtól meglepett nő nyujtott, de alig tett pár lépést az ajtó felé, mikor éppen szembe találta magát két nővel. Alig pillantotta meg Janka az idősebbik arcát, fölsikoltott.

— Mi baj? — kérdezte erre a hölgy.

Janka hirtelen letépte álarcát.

— Rám ismer-e? — kérdezte.

A hölgy egy mozdulatot tett, de rögtön el is nyomta azt.

— Nem, asszonyom — mondta némi zavarral.

— Nos hát én ráismerek önre.

A két nő erre a követelőző hangra rémülten buit egymáshoz.

Janka előhuzta zsebéből az arcképes tokot.

— Ezt nálam felejtette — mondotta a hölgynek.

— De ha még igy volna is, asszonyom — szólt az idősebbik — mire való ez a nagy izgalom?

— Felizgat az a veszedelem, amelyben itt Felséged forog.

Janka odanyujtotta álarcát a királynénak, aki habozott, hogy elfogadja-e, mert

azt hitte, haidisze is eléggé eltakarja arcát.

— És most jöjjön, jöjjön, — mondta Janka.

És olv hevesen huzta maga után a hölgyeket, hogy nem állhattak meg, csak az uccára nyiló kapuban.

— Na végre — szólt a királyné nagy lélekzetet véve.

*

Dumas világhirü regényéből, *A nyakék*-ből való ez az izgalmas és érdekes részlet. A hatszázoldalas regény mint a *Bácsmegyei Napló* olcsó könyvakciójának harmadik kötete jelenik meg. A diszes kiállitásu *Dumas*-regény csak 30 dinárba kerül és előfizetőink és olvasóink az alábbi szelvényen megrendelhetik kiadóhivatalunkban.

Kérem részemre

Dumas Sándor: Nyakék

cimü 584 oldalas regényét bekötve megküldeni.

A 30 dinár vételárat postatakarékpénztár utján küldöm be.

Aláirás: .....

Cim: .....

HIREK

Husvéti locsolkodás

Ilyenkor vasárnap délelőtt már javában folyik a móka, a pubi felveszi sötétkék ruháját, melyet a mamuka gondosan kikefélt, a haját is elválasztja féloldalt és szegfüt tüz a gomblyukába, hogy a kislány azt hihesse, egy másiktól kapta a csapodár! A városban szanaszét cikkáznak a fiakkerek, némely ház előtt sorba állanak a bérkocsik, akár a fényképésznél a lakodalmas menetek, olyan nagy a forgalom, hogy az örömmámorban uszó mamának sorszámokat kell osztogatni, nehogy széjjeltépjék édes leánykáját a mohó és vad fiatalemberek. Istenem, micsoda boldogság! És mamukának eszébe jut a saját pici multja, amikor szintén hasonló pokoli ricsaj volt a portán és az udvarlók tömegei bőrig áztatták, igen, valósággal fürdött a parfömben! Uszva menekült...

Az asztalon egy tányér pogácsa áll, meg likőr és édességek, a törölköző is ki van készitve a szék karfájára, mert a zsebkendő már csurom kölni és a lányok minden ujabb locsolási merényletnél hallatják hires sikolvukat: »ah!« és körbeszaladnak az asztal körül, hadd örüljön az a mafla, hadd higyje, hogy ilyen hatalmas lelki emóciókat váltott ki a Sárikából azzal a pacsuliszagu folyadékkal.

Mifelénk még csak közönséges dugórajáró üveggel locsolkodnak, de minden esztendőben fejlődik valamicskét a technika és igy a locsolóeszközök is örvendetesen tökéletesednek. Az egyszerü falusi nép ugyan konzervativ, makacsul kitart a gémeskut vödre mellett, sőt puszta kényelemszeretetből, hogy a vödört se kelljen cepelni, egyszerüen a gyanutlan leányzót vontatják az itatóvályuhoz és megbuktatják benne néhányszor a boglyas fejecskéjét. A városi gavallér természetesen sokkal modernebb, olyan ravasz szerkezetek állanak rendelkezésére, amiről elődje, az ösember, aki rózsavizes flakont szorongatott a markában, még csak álmodni se mert. Nem beszélek a revolver-fecskendőről, ez nagyon is ócska trükk, browningot fogni az imádott leányzóra, hogy: »fel a kezekkel!« és erre szappanoslé csurog a szeme közé. Igaz, az is előfordult, hogy a bohó locsoló tévedésből a valódi revolverét kapta elő és sziven találta vele a kedves teremtést, ám ezek kivételes esetek, amikből nem szabad mindjárt általánositani.

A szomszédunk fia például ki se ment, tréfás, jókedélyü ifju lévén, telefonon keresztül alarmirozta a tüzoltókat, mondván, hogy a Rezeda-utca 12. alatt őrült tüz ütött ki, a lángok már a szomszéd tetőket nyaldossák és a többi, mire ugyszólván potom áron hatalmas viztömegek zudultak a Micike fehérfüggönyös ablakára. Az egész kelengyéje elázott és az egész város röhögött az eseten, mert nálunk van érzékük az embereknek a humor iránt és a nők egyhangulag igy nyilatkoztak a kópéról: »jó pofa!«

A szerelmében csalódott Hübele fiu esete sem utolsó, akit kikosaraztak a nagyravágyó szülők, mire husvétkor locsolás ürügye alatt egy adag vitriolt fecskendezett a kegyetlen teremtés orcájába. Mondani se kell, hogy ezekután sietve hozzáakarták adni a Bözsikét, de most már a fiunak nem kellett semmi áron és a békéltető tárgyalásokon csupán ennyit mondott:

— Ha bolond lennék!

Mire a bősz szülők bünügyi térre terelték a dolgot, de Hübele inkább hagyta magát felmenttetni a bíróságtól, amely az erös szerelmi felindulásra való tekintettel csupán anyagi kártéritésre itélte a lány szüleit, akik belehajszolták szegény fiut a vitriolos drámába.

A locsolókon kivül óriási forgalmat bonyolitanak le még a husvéti nyulak is.

Azok a gyönyörü piros és hupikék tojások! Szinte vétek megenni őket! Ha elgondolom, az ambiciózus nyuszka mennyit vesződött velük, hogy himezte, milyen buzgón csinositotta, szivvel és lélekkel és erre jön egy barbár, aki nem átallja megzabálni!

Én sokkal jobban megbecsülöm a husvéti tojásaimat.

Emlékszem, tiz éves koromban kaptam egyet az első szerelmemtől. Tulajdonképen ugy kezdődött a dolog, hogy mindaketten égető vágyat éreztünk kis nyulak után. Hosszas megfontolás után ugy döntöttünk, hogy elássuk a husvéti tojásokat, *mert hisz a tojásokat a nyul* hozta, tehát logikus, hogy kisnyulak fognak kikelni belőlük. De közbe jött egy előre nem látott eset, ugyanis váratlanul megcsókoltam Katót, sőt kénytelen voltam szerelmet is vallani és az ünnepélyes pillanatot valami jelentős módon szerettük volna emlékezetessé tenni.

— Tudod mit — mondottam az akác tövében — neked adom a piros tojást, ugyse biztos, hogy hamarosan kikelnének a kisnyulak és közbe belemehet a tojásba egy kukac...

Erre sietve visszaástuk a tojásokat és szent esküvel fogadtuk meg egymásnak ott az elemi iskola udvarán, hogy szerelmünk zálogát megőrizzük a sirig! Be is váltottam a szavamat, a himes tojást csak másnap törtem fel, amikor már aggasztóan éhes voltam. Soká habozta*m, hogy meg tegyem-e, de mikor az* éhhalál és az élethenmaradás között kellett választanom, hosszas lelki tusa után mégis ugy döntöttem, hogy inkább élni fogok, Katóm kedvéért, mert mit is csinálna szegényke nélkülem a földön?

Ám Kató még aznap végzett az enyémmel...

— Kiváncsi voltam, hogy *mi* van benne — vallotta be, amikor felelősségre vontam a pad alatt talált héjjak nyomán — hátha már elkezdődött a kis nyul...

Ilyenek a nök. Felesleges tán mondani, hogy nyomban szakitottunk.

Azóta elvből nem cserélek lányokkal *husvéti tojásokat.*

(t. i.)

*

VÁROSI SZINHÁZ. Csütörtök, április 19-ikén: A bécsi Hofburg Kapelle énekkarának operaelőadása és hangversenye.

Jegyelővétel kedd, április 10-ikétől.

VÁROSI MOZI. Vasárnap utoljára: Zoro—Huru: Kaland a bombagyárban. Az elszabadult expressz. *Hétfőtől* Rod la Roque legujabb filmje: *Halálkocka.*

*

A Bácsmegyei Napló legközelebbi száma a husvéti ünnepek miatt csak szerdán hajnalban a rendes időben jelenik meg.

. — **Vasárnap nyitják meg a Vöröskereszt ingyenkonyháját Noviszadon.** Noviszadról jelentik: Husvét vasárnapján ünnepélyes keretek között nyilik meg a Vöröskereszt tartományi bizottságának noviszadi ingyenkonyhája. A nagy munkanélküliségre való tekintettel a Vöröskereszt ingyenkonyhát állitott fel, melyet a városi lakosság természetbeli adományából tartott fenn. Ebben a konyhában a noviszadi munkanélküliek nagyrésze ingyen ebédet kapott és nem egész harom hónap lefolyása alatt több mint 25.000 ebédet osztottak ki. Az eddigi konyha, tekintettel arra, hogy abban csak azok kaptak élelmet, akik azt edényekben hazavitték, mig a családtalan munkanélküliek csak igen kevés számban élvezték az ingyenes kosztot, mert nem volt hol elfogyasztaniok. A Vöröskereszt kérelemmel fordult a város vezetőségéhez, hogy vegye meg a Löhne és Golnow hidépitő cég dunaparti barakkjait, amelyekben elhelyeznék az ingyenkonyhát. A város a barakkokat 15.000 dinárért meg is vásárolta és áthelyezte a Vöröskereszt Jaksiceva-utcai udvarába, ahol asztalokat és székeket helyeztek el, ugyhogy a családtalan munkanélküliek ezentul ott fogyaszthatják el ebédjeiket.

— **Házasság.** *Rausch* Ági (Odzsaci) és *Schäffer* József (Apatin) kedden, április 10-ikén délután öt órakor esküsznek örök hüséget az odzsacii róm. kath. templomban.

— **A Tolnai Világlapja** husvéti száma igen gazdag tartalommal és rendkivül érdekes illusztrációkkal jelent meg. A lapnak két regénymelléklete van: egy Balzac-regény és Méray-Horváth Károly »Amerika Cézárja« cimü regénye. A népszerü hetilap a Literaria árusitóinál kapható.

— **Szegény embernek szegény a sora.** Zagrebből jelentik: A zagrebi rendőrségen pénteken este megjelent egy tiz főből álló munkáscsoport, amelynek vezetője feljelentést tett egy magát Perszics Jakabnak nevező szélhámos ellen. Ez a lelkiismeretlen ember a munka nélkül álló szegényembereket felcsalta Zagrebba és ottan körmönfont módon megfosztotta őket pénzecskéjüktől s azután megszökött és sorsukra hagyta a munkásokat. A csoport vezetője elmondta, hogy néhány nappal ezelőtt egyik Zagreb melletti faluban megjelent egy jólöltözött uriember és kidoboltatta a lakosság között, hogy munkásokat keres a szremszkamitrovicai vasutvonal épitési munkálataihoz. A jelentkezőknek magas munkabért helyezett kilátásba. A falubeli munkanélküliek egy része, mintegy harminckét ember, fel is vétette magát a »vasutépitési« munkálatokra. Perszics valamennyi jelentkezőt szabályszerüen felvette. Másnap a harminckét munkással felült a zagrebi vonatra. Utközben minden egyes jelentkezőtől harminchat dinárt vett fel azzal, hogy az »vasuti menetdijkülönbözet.« Alig érkezett be a vonat a zagrebi pályaudvarra, Perszics felszólitotta a munkásokat, hogy vonuljanak a váróterembe és ott várják be őt, mert neki még bizonyos formaságokat kell elintéznie a városban. **Tizenegy óráig okvetlenül visszatér** — mondotta — mert akkor indul tovább a vonatjuk Szremszkamitrovica felé. A munkások gyanutlanul vették tudomásul a bizalomgerjesztő külsejü vezető intézkedését és vártak. Perszics azonban estig sem jelentkezett. A becsapott munkások erre a rendőrséghez fordultak, amely erélyes nyomozást inditott a lelkiismeretlen szélhámos felkutatására.

— **Eljegyzések.** *Schönberger* Nussy és dr. *Haim* Alfréd Noviszad jegyesek.

Nagy Nusit, Nagy Imre gyógyszerész leányát (Velikakikinda) eljegyezte dr. *Nussbaum* Sándor orvos (Wien).

Perl Pirike (Szubotica) és dr. *Havas* István (Budapest) jegyesek. (Minden külön értesités helyett.)

— **A noviszadi autóbusz halálra gázolt egy ötéves kisfiut.** Noviszadról jelentik: A Noviszad és Jarek között közlekedő autóbusz pénteken délután a jareki országuton elgázolta Engel Vilmos ötéves kisfiut. A szerencsétlen kisgyermeket kórházba szállitották, ahol szombaton reggel anélkül, hogy eszméletét visszanyerte volna, meghalt. A szerencsétlenség ügyében a rendőrség meginditotta a vizsgálatot.

Husvéti ünnepekre
legszebbb és legjutányosabb 2556
ajándék
RUFF cukorkaüzletben
kapható

A nyomdai munkások sérelmes megadóztatása. A pénzügyminiszterium számviteli osztálya 105.071 szám alatt 1927. november 17-ikén egy magyarázó rendeletet adott ki, amely szerint az állandóan alkalmazott grafikai munkásoknak alkalmazotti adót és nem munkásadót kell fizetni. Állandóan alkalmazott grafikai munkásnak azokat tekintik, akik egy vállalatnál több, mint öt hétig dolgoznak egyhuzamban. Azok, akik egy vállalatnál legfeljebb öt hétig dolgoznak, csak munkásadót tartoznak fizetni, ami lényegesen kevesebb az alkalmazottai adónál. A grafikai munkások körében nagy megütközést keltett a pénzügyminiszterium rendelete és a munkások a grafikai szövetség utján fognak tiltakozni a kormánynál a sérelmes rendelet ellen és annak visszavonását fogják kérni s azt, hogy a grafikai munkások is munkásadót fizessenek.

HUSVÉTI LOCSOLÓK
és a legfinomabb parfömök
J. RICHTER
Szent Teréz gyógyszertárában, Subotica
Tel. 580 Jelačićeva ulica 9 Tel. 580

Cigányprimás harmadszor és a Marica grófnő. A szuboticai katholikus legényegyletben vasárnap este harmadszor kerül szinre Kálmán finom zenéjü operettje, a Cigányprimás. A főszerepet Weisz Irén játsza s kitünő partnerei Schadl József, ifj. Nagy Ferenc, Nöszt Béla. Délután a Marica grófnőt játszák Rackó Ilonkával, Weisz Irénkével, Kókay Dezsővel és Schadl Józseffel a főszerepben.

Szuboticai mükedvelők vendégszereplése Szentán. Szabó Márton szuboticai mükedvelő társasága husvét mindkét napján Szentán fog vendégszerepelni. Husvét első napján a »Mesék az irógépről« cimü nagysikerü operettet mutatja be az együttes, husvét másnapján pedig a »Csárdáskirálynő« cimü operettet hozzák szinre. Mindkét operett női főszerepét Schlesinger Ily játsza, a többi főszerepet Piukovich Manci, Török Manci, Garai Béla, Kiss Jenő, Kőhalmi Jenő és Szabó Márton játszák.

Vakító fehér bárkinek a foga, ha
CHLORODONT
fogkrémmel tisztitja

— **Végleg nyugdijazták Cuza professzort.** Bukarestből jelentik: A közoktatási minisztérium értesitette a jassy-i egyetem dékánját, hogy Cuza professzort, a hirhedt román antiszemita vezért, a román antiszemitapárt vezetőjét április elsejétől kezdve végleg nyugdijazza. Cuzát tudvalevőleg már tavaly novemberben nyugdijazták, de azóta mindent megtett nyugdijazásának visszavonása érdekében, fáradozása azonban nem vezetett eredményre és most bekövetkezett végleges nyugdijaztatása.

Rogaška Slatina a legjobb nevü gyógyfürdő a gyomor, bél, hólyag, sziv, vese és gyomor megbetegedéseinél és epeköves bántalmaknál. A mellékszezónban rendkivül mérsékelt árak. Kérjen prospektust!

— **A makacs öngyilkosjelölt.** Sztaricsejről jelentik: Szvircsev Ráda ötvenhároméves sztaribecseji kőmüvessegéd csütörtök délután a Szrbobránból érkező személyvonat elé feküdt. A mozdonyvezető az utolsó pillanatban észrevette Szvircsevet, aki nyakát a sinre helyezve feküdt. Az utolsó pillanatban megállitották a vonatot és Szücs Károly mozdonyvezető és Kojics Ljubomir fütő leugrottak a mozdonyról és csak nagynehezen sikerült elhuzni az elkeseredett embert, aki a mozdonyba kapaszkodott. Beszállitották az állomásra, ahol átadták az ügyeletes rendőrnek. A rendőrségen Szvircsev azt vallotta, hogy azért akart meghalni, mert a mult hónapban csak tizennégy napig dolgozott és a keresetből nem tudta eltartani családját. Szvircsevet kihallgatása után szabadonbocsájtották.

— **Schubert miséje a szuboticai Szent Ferenc-rendiek templomában.** Husvét első és második napján a szentmisék alatt délelőtt ½12-kor Schubert Centenáriuma alkalmából Szubotican először adják elő a Szent Ferencrendiek templomában a világhirü zeneszerző legnagyobb müvének, Op. 141. négy szólamu vegyes karra irt B-dur miséjét a városi zenekar kisérete mellett. Az offertóriumra Hoffmann Matild urleány Schubert Offertórium Op. 153. müvét énekli. A kart Fehér Ödön kántor vezényli, aki a müvet betanitotta.

Serravallo

KINA VASBOR

étvágygerjesztő, idegerősitő és vérjavitószer
Lábbadozók és vérszegények
részére a legkiválóbb orvosok által ajánlva.
Kitünő izü.
Több, mint 10.000 orvosi bizonyitvány.
Kapható minden gyógyszertárban

— **Egy nyugalmazott magyar ellentengernagy fiának öngyilkossága.** Budapestről jelentik: Az Apponyi-tér 1. számu házban pénteken öngyilkosságot követett el Luckich Géza müegyetemi hallgató, Luckich Károly nyugalmazott ellentengernagy huszonkétéves fia. A fiatalember, aki néhány hét óta buskomor volt, péntek délután bezárkózott szobájába és mellbelőtte magát. Szanatóriumba szállitották és megoperálták, azonban már nem lehetett rajta segiteni és az éjszaka meghalt. Az öngyilkos fiatalember levelet nem hagyott hátra, hozzátartozói azonban ugy tudják, hogy egy külföldi utján beleszeretett egy külföldi katonatiszt leányába és most értesült arról, hogy a leány mással eljegyezte magát. Az öngyilkosságot állitólag ezért követte el.

Őrizkedjék a spanyolnáthától

A legbiztosabb védelmet nyujtják spanyolnátha, sarlach, difteritisz, torokdaganat, influenza és a meghülések ellen a

Dr. WANDER-féle

ANACOT-PASTILLÁK

amelyeknek egy házban sem szabadna hiányozni. Az ANACOT-pasztillák ára oly csekély, hogy azt mindenki könnyüszerrel megszerezheti. Óvakodjék az értéktelen készitményektől, amelyekkel az utóbbi időben a mi ANACOT-pasztilláinkat utánozzák 2890

Selyem- és müselyem-harisnyák

A hölgyek értékes harisnyái különös kiméletet igényelnek, ha azt akarjuk, hogy tartósak legyenek és mindig szépek maradjanak. Radionban tetszés szerint sokszor moshatók anélkül, hogy fényükből veszitenének. Csak egy fontos: a Radiont mint rendesen, hidegen feloldani, a kéznek türhetően langyos oldatban könnyedén átmosni, hideg vizben jól kiöblögetni, majd száritáshoz fektetve kiteregetni. Az ilyen kezelés mellett a harisnya fényes marad és megtartja selymes tapintását. 2825

— **Husvét másnapján akarnak startolni a német repülők.** Londonból jelentik: Baldonnelből érkező jelentés szerint Koehl kapitány elhatározta, hogy a Bremennel negyvennyolc órán belül valószinüleg husvéthétfőn okvetlenül startol az óceáni utra.

OLVASSA EL a »Delmond«-szappan hirdetését!

— **Teadélután a szuboticai Francia Klubban.** Vasárnap, április 8-ikán délután öt órakor a szuboticai Francia Klubban thé dansant lesz. A zenét Pátkai müvészzenekara szolgáltatja.

A Ferencváros—SzAND mérkőzés folyó hó 16-ikán délután fél 5 órakor kezdődik. A nagy érdeklődésre való tekintettel jegyek elővételben kaphatók Bata sportüzletében, Alekszandrova ulica. Helyárak elővételben: páholy din. 35.—, tribün vagy korzóülés din. 25.—, állóhely din. 10.—. A mérkőzés napján: páholy din. 40.—, tribün vagy korzóülés din. 30.—, állóhely din. 15.—. Felkérjük főleg a vidéki sportközönséget a saját érdekükben, hogy a pénztárnál leendő torlódás miatt előre váltsák meg a jegyeiket. Elővételi jegyek szombat este 7 óráig kaphatók. Szabad és tisztelet jeggyel csakis a középső bejáratnál lehet bemenni. Autók nem jöhetnek be a pályára.

Diarmen

egyetlen kipróbált fa- és szén-
alágyujtó-szer 2818

— **Tüz Noviszadon.** Noviszadról jelentik: Szombatra virradó éjjel kigyulladt Dotlics Jován Vojvoda Supnikca ulicai házában egy fáskamra. A nyomban kivonult tüzoltóságnak egy órai megfeszitett munka után sikerült lokalizálni a tüzet és megmenteni a környező épületeket. A vizsgálat megindult.

Dr. Kovács Marcel: A polgári perrendtartás magyarázata II. kiadásának V. füzete megjelent. Kapható a Minerva r. t. könyvosztályában Ára 80.— dinár.

— **A Szinházi Élet** husvéti száma a szokottnál is gazdagabb tartalommal és nagyobb terjedelemben jelent meg. Érdekes olvasnivalók, cikkek, novellák, regény, rengeteg mélynyomásu kép és gazdag rovatok teszik változatossá az uj számot, amely darabmellékletül Móricz Zsigmond »Uri muri« cimü drámáját közli. A Szinházi Élet a Literaria árusitóinál kapható

— **Veszedelmes rablóbandát tettek ártalmatlanná Pozsarevácon.** Pozsarevácról jelentik: A pozsareváci csendőrség pénteken kézrekeritett egy veszedelmes rablóbandát, amely a rablások és fosztogatások egész sorozatát követte el a környéken. A tiztagu banda feje egy Ivics Vlajkó nevü többszörösen büntetett betörő. Legutóbb a Pozsareváci Kereskedelmi Bankban kiséreltek meg betörést és a bank három éjjeli őrét, akik szembeszálltak a rablókkal, agyonlőtték. A veszedelmes rablóbanda bünlajstromát most állitja össze a pozsareváci csendőrség.

Dr. Vécsei Jenöné kozmetikai szalónja különleges arc- és bőrápolás, villany- és kvarcfénykezelés. Lakás: Trg Ciril i Metod 5. I. Tel. 539.

A Koldusgróf — hétfőn délután. Hétfőn, husvét másnapján negyedszer kerül szinre a Népkörben a nagysikert aratott Koldusgróf cimü operett. Az előadást mélyen leszállitott helyárak mellett a premier szereposztásában tartják meg. Jegyek vasárnap és hétfőn egész nap a Népkör pénztáránál kaphatók.

Ruff-cukorkát, csokoládét, ha frisset, olcsót és finomat akar, csak a Bonbonnière-ben vásároljon. Rudicseva ul. 3.

Dr. Majoros István fogorvos április hó 7-ikétől április hó 16-ikáig külföldi tartózkodása miatt nem rendel.

Tolsztoj összes regényeinek és elbeszéléseinek uj kiadása. Tolsztoj az emberi testvériség eszméjének nagy apostola. Ellensége volt a háborunak, a politikai, vallási és faji határoknak, szóval mindannak, ami embert elválaszt embertől. Nagy emberi közösségről álmodozott, amely az *evangéliumi szelidség és szeretet alapján áll.* Ezenfelül az irásnak is olyan nagy müvésze, hogy elsők között is legelső. Tolsztoj a regényirás óriása. A *Feltámadás, Karenina Anna, Háboru és béke, Kreutzer Szonáta* és egyéb regényei az emberiség legnagyobb kincsei közé tartoznak. Prófétai önzetlenségével és téritő erejével egész életén át arra törekedett, hogy eszméi minél szélesebb néprétegekhez eljussanak. A budapesti Gutenberg Könyvkiadó Vállalat Tolsztoj születésének századik évfordulója alkalmából a nagy orosz iró szellemében vél cselekedni, amikor müveit el akarja juttatni a legszerényebb asztalra is. Aki a mai lapban megjelent hirdetési szelvényt kivágja és Christensen és Társa (Gutenberg Könyvkiadó Vállalat, Budapest, VI., Váci-ucca 17.) cimre beküldi, annak a hirdetésben feltüntetett feltételek mellett ezeket a müveket is ingyen küldjük meg.

A **gégehurut elleni védekezés uj módja.** A melegebb idők beálltával különösen a városi ember szervezete reagál erősebben az időjárásváltozással járó könnyebb vagy sulyosabb lefolyásu meghülésekre. Legfőképpen a gégehurut formájában szoktak ezek a meghülések jelentkezni. A gégehurut szimptómái annyira ismertek, hogy felesleges azoknak bővebb ismertetése. A szárazság érzése a torokban, szurás és viszketés a gégében és a rekedt hang a gégefőhurut leggyakoribb kisérő jelenségei. Miként lehet ezeket a bajokat a legkönnyebben leküzdeni? A legtöbb eredményt olyan szerektől várhatunk, amelyekben az objektiv, gyulladásellenes hatás a gyors szubjektiv hatással egyesül. Mindkét céinak legjobban megfelel a Panflavin-pasztilla.

A SZÉPSÉG ELSŐ FELTÉTELE a tiszta, gyönged és sima test, mely a

VESNA CREM

használatával érhető el. — PRAUNSPERGER gyógyszertár, Zagreb, Starčevićev trg 18. 3253

— **Kommunista szervezkedést leplezték le Novakanizsán.** Novakanizsáról jelentik: A novakanizsai csendőrség titkos összejövetelt leplezett le Botka Béla munkás lakásán. A megtartott házkutatás során kommunista propaganda iratokat találtak. A csendőrség három munkást letartóztatott és beszállitotta őket a kikindai ügyészség fogházába.

Rudics-ucca csodája
Bonbonniere husvéti cukorkája!

Spitzer szörmeáruház gyermekkonfekció osztályának eredeti modell produkciója felülmulja a főtéri kirakatban levőket is.

Időt és pénzt takarit meg ha a husvéti torta és süteményt a Steiner cukrászdában rendeli meg, ahol már 2.— dinártól feljebb **a legfinomabb süteményt kapja**

Epe- és májbetegségeknél, epekő és sárgaság eseteiben a természetes »Ferenc József« keserüviz a hasi szervek müködését élénkebb tevékenységre serkenti. Klinikai tapasztalatok igazolják, hogy az otthoni ivókura különösen hatásos, ha a *Ferenc József* vizet kevés forró vizzel keverve, reggel éhgyomorra vesszük be. Kapható gyógyszertárakban drogériákban és füszerüzletekben.

KINTORNA

Egy estélyen egy fiatal hölgy énekel és a produkció után megkérdezi a zenekritikustól:

— Nos, mit tanácsol nekem, mester?

A kritikus udvariasan feleli:

— Sürgősen menjen férjhez kisasszony!

✸

Az orvos megkérdi a férjével jelentkező Buxbaumnét:

— Kívánja, hogy a férjét Röntgensugarakkal átvilágitsan?

— Felesleges doktor ur. Én már rég keresztülláttam rajta!

✸

Egy ur rászól az uccán egy tántorgó részegre:

— Szégyelje magát fényes nappal az uccán tökrészegen tántorogni...

— Nem az én hibám. Én estig akartam maradni, de a vendéglős kirugott.

✸

A törvényszéki tárgyaláson, amikor egy sikamlós részre kerül a sor a nőcsábitással és házasságszédelgéssel vádolt vádlott vallomásában, az elnök igy szól:

— Felkérem a tisztességes asszonyokat, hogy hagyják el a tárgyalótermet.

Senki sem mozdul a hallgatóság soraiban, mire az elnök ujra megszólal:

— Miután az összes tisztességes asszonyok eltávoztak, most felkérem a többieket, hogy menjenek ki.

A mozik husvéti müsora

Conrad Veidt uj filmje a Lifka-Moziban és Rod la Rocque-film a Városi-Moziban

Conrad *Veidt* első amerikai filmje, *»A kuruzsló«*, amelyet igy fokozott érdeklődéssel vártak a szakkörök is. Hogy a kiváló német szinésznek előnyére lesz-e az amerikai rendezés, azt első Amerikában készült filmje után még nehéz volna megállapitani. Egyelőre csak annyit szögezhetünk le, hogy ebben a filmben jólesően más Conrad Veidt, mint amilyennek már majdnem az unalomig ismert egyforma szerepeiben megszoktuk. Ha azt mondjuk *más*, ez csak részben jelenti a müvészi értékek teljesebb kiaknázását, mert a szerelmes szerepben és az elmaradhatlan amerikai heppy end-ben egy kicsit szokatlan Conrad Veidt, aki bizonyára maga is idegenkedve állt az utolsó jelenetben a szerelmes nővel való sablónos »ásó-kapa választ el bennünket« jelenet felvételénél a filmfelvevőgép elé.

Maga a film ügyes rendező jó munkája. *»A kuruzsló«* elejétől végig érdekes és izgalmas film, gyors tempóju cselekményében csak néha van némi megtorpanás, de a sujet mindvégig lebilincselő, fordulatos és bonyodalmas. A rendezés jó, a felvételek szépek és a szereplők egytől-egyig a legjobbak. Conrad Veidt a főszerepben épolyan kiváló, mint mindig, bár most nem vad és fékevesztett szenvedélyü hőst, hanem jóságos, szenvedő embert játszik. Kitünő kvalitásokról tesz tanuságot egy vak orvos szerepében Jan *Keith*, aki tanulmányszerü alakitásában sokszor megrázóan emberi. Nagyon kedves és tehetséges szinésznőt ismerünk meg Betty *Bedfordban*, aki végre nem a szokványos film-démon, hanem a kedves, józan nő tipusa. A darab többi szereplője is egy-egy érdekes alakitást ad.

»A kuruzsló« husvét hétfőtől kezdve kerül szinre a Lifka-moziban és megérdemli az érdeklődést.

✸

A Városi Mozi hétfőtől kezdve *Rod la Rocque* kitünő uj filmjét, *»A halálkocká«*-t mutatja be. Tipikus amerikai film, amely a szesztilalommal való sulyos visszaéléseket állitja a cselekmény középpontjába. Szeszcsempészek bandájának gonosztettei teszik izgalmassá ezt a filmet és ez az aktuális romantika nem is hat valószinütlenül azok után, amiket az amerikai prohibiciós rendőrség jelentéseiben olvashatunk. Ehhez az izgalmas milieuhöz nagyon érdekes és finom mesét komponált a szcenárium iró: egy nyomorgó fiatalember a szeszcsempészek vezérétől egy évre tizezer dollárt kap, azzal a feltétellel, hogy az év elteltével öngyilkos lesz és életbiztositásának százezer dolláros összegét a csempészbanda főnöke fogja megkapni. A fiatalembert, aki eladta az életét, házasságra kényszeritik, ebből a kényszerházasságból azonban mindenen diadalmaskodó szerelem lesz. A film az első jelenettől az utolsóig folyton fokozni tudja az érdeklődést és meséje mindvégig nagyon lebilincselő.

Külön értéke *»A halálkocká«*-nak a szereplők kitünő játéka. A főszerepet *Rod la Rocque* játsza és a népszerü amerikai férfi-sztarról ujból meg kell állapitani, hogy sokkal több a filmek sablónos »szép fiu«-jánál, nagyszerü szinész, férfias, közvetlen, nagyon rokonszenves és ebben a szerepében talán a szokottnál is jobb. Kitünő partnere Marguerite de la *Motte*, egy nagyon érdekes arcu és tehetséges szép szinésznő és pompás kabinetalakitást látunk több más szereplőtől is.

A gondosan rendezett és szépen fotografált film mellett egy kedves gyermekburleszket mutat be a Városi Mozi, amelynek ez a müsora bizonyosan sikert fog aratni.

(l. f.)

SPORT

A Vajdaság husvéti programja

Szuboticán vasárnap Jugoszlávia—Szand, hétfőn Szegedi Zrinyi—Sport játszik

Husvét két napján egész Vajdaságban gazdag programja lesz a futballsport hiveinek. *Szuboticán*

vasárnap a Jugoszlávia—SzAND mérkőzés lesz a főesemény,

mely a SzAND szegedi uti pályáján kerül eldöntésre. A beogradi bainok három válogatott játékos helyén tartalékokkal veszi föl a küzdelmet, de ezek a tartalékok olyan kitünő erők, hogy a csapat játékerejét semmivel sem csökkentik. A Jugoszlávia ezzel a csapattal áll ki:

Nikolics — Gyorgyevics, Szpaszojevics — Mladenovics, Petrovics, Popovics II. — Dobrijevics, Jovanovics, Becics, Ljuburics, Hrnyicsek.

A SzAND a Zagrebből hazarendelt Beleszlinnel és Siflissel kompletten veszi föl a küzdelmet:

Siflis — He'd, Beleszlin — Kopilovics, Weisz, Ördög — Inotay, Kikics, Kovács, Horváth, Szilágyi.

A mérkőzést, mély délután négy órakor kezdődik, Csajághy fogja vezetni.

Husvét hétfőjén a Szegedi Zrinyi—Sport játszik a városligeti pályán délután négy órai kezdettel. A szegedi csapat Magyarország legjobb amatőr együttesei közé tartozik, amelynek hét játékosa délmagyarországi válogatott. A Zrinyiben viszontlátunk egy régi SzAND-játékost, Krauszt, aki centerhalfot játszik a csapatban. A Sport a legerősebb összeállitásban veszi föl a küzdelmet a szegedi csapattal.

Szomborban az oszijeki Sláviát látják vendégül a szombori egyesületek. Az első nap: Slávia—Szombori ZsAK, Szombori Sport—STK, másnap: Sport—Slávia, ZsAK—STK játszik. *Szentán* két szegedi csapat vendégszerepel: az első nap a Szegedi TK, hétfőn a szegedi VTC játszik a SzAK-al. *Noviszadon* a zagrebi Croatia vasárnap a Makkabival, hétfőn a NAK-al mérkőzik. A Vojvodina Becskerekre megy, ahol az Obilics és a Kadima lesznek az ellenfelei. *Vrbászon* husvét első napján a szegedi *Zrinyi* mutatkozik be. *Sztaribecsejen* vasárnap a szegedi UTC, vasárnap a Szegedi TK játszik. *Topolán* a budapesti FTC amatőrcsapatát látják vendégül.

A SAND elnöksége tiltakozásul a JNS határozata ellen, nem engedi játszani Siflist és Beleszlint a válogatottban

JNS, mint ismeretes, határozatot hozott, hogy a középeurópai kupa selejtező mérkőzéseire csak három csapat: a *Jugoszlávia, Gradjanski* és a *Hajduk* vehet részt. Az egész országban megnyilatkozó általános elégedetlenség hatása alatt ezt a határozatot, csütörtök este ugy módositották, hogy

a beogradi és zagrebi bajnokság második helyezettje, a BSK és a HASK is jogot kapott a selejtezőben való részvételre.

Minthogy a JNS második döntése sem orvosolta a szarajevói, ljubljanai, oszijek és a szuboticai alszövetségek sérelmét, a csütörtöki revizió után is általános az elkeseredés és

a SzAND szombaton válaszképpen a főszövetség határozatára hazarendelte Zagrebből válogatottjait, Siflist és Beleszlint, akiknek megtiltotta, hogy a válogatottban szerepeljenek.

Ezt a fontos lépést a SzAND elnökségének szombati délelőtti ülésén határozták el azzal, hogy miután a JNS sulyosan vétett az egyenjoguság elve ellen, a klub nem hajlandó rendelkezésére bocsájtani játékosait. Siflis és Beleslin, akiket az egyesület elnökségének határozatáról telefonon értesitettek,

szombaton este vonatra ülnek Zagrebban és visszatérnek Szuboticára.

Nem akarunk elébe vágni az eseményeknek, csak annyit állapitunk meg, hogy a SzAND-nak ez a szokatlanul erélyes fellépése messzemenő következményekkel járhat és a JNS és az alszövetség sulyos konfliktusának nyithat felelősséget.

Törökország—Jugoszlávia

A vasárnapi török-jugoszláv mérkőzés nagy gondot okoz a szövetségi kapitánynak. A Hajduk játékosainak lemondása után Beogradban keresett dr. Pandakovics segitséget, de más elfoglaltságuk miatt a beogradi válogatottak sem vehetnek részt a mérkőzésen és helyettük a Gradjanski belső tricja fog játszani. Az utolsó pillanatban a SzAND is letiltotta Beleslint és Siflist, arról azonban még nem érkezett jelentés, hogy vajjon eleget tettek-e a felszólitásnak a szuboticai játékosok és igy szombat este az volt a helyzet, hogy a jugoszláv válogatott a következőképen fog szerepelni:

Siflis — Ivkovics, Beleslin — Arsenijevics, Mitrovics, Popovics — Marjanovics, Babics II., Babics I., Cindrics, Giller.

A török válogatott összeállitása a következő:

Ulvi — Kadry, Burham — Dierad, Nihad, Ismet — Mehmed, Alaeddine, Zeki, Kemal, Bedry.

A török csapatot sportkörökben rendkivül erősnek tartják.

VRBÁSZ

VSC—Petrovaradini Gradjanszki 7:1 (5:0). A petrovaradini csapat keveset nyujtott. A VSC könnyen érte el góljait Kovács (5), Breitwieser és Hilkene révén.

KÖZGAZDASÁG

Európa legnagyobb cipőgyárában a zlini Bata cégnél

A hatásos külföldi propaganda és a céltudatos termelési politika iskolapéldája

Alkalmi tudósitónktól

A háboru előtt egy kis üzem jelentéktelen termeléssel, 1922. évig komolyabb jelentőség nélkül. Ekkor a csehszlovák köztársaság legnagyobb deflációs válságában, egy csapásra megoldja ennek a termelési ágnak problémáit az átmenet idejére: az árak leszállitása a felére, ugyanakkor a termelés hallatlan fokozása és ezáltal a termelés hallatlan fokozása és ezáltal a termelési önköltség csökkentése. Az eredmény: ma Zlinben naponta 65.000 pár cipő készül, most a T és A. Bata-cég Európa legnagyobb cipőgyára. Csehszlovákiában jelenleg a bőr- és cipőipar mintaszerüen van megszervezve, technikailag elsőrendüen felszerelve és ez az iparág, amely a volt monarchia idejében belföldi szükségletre dolgozott, ma már a világpiacon is számottevő exportiparrá fejlődött.

Ez a fejlődés a helyes termelési politika fényes győzelme, de egyben győzelme az üzempolitikának és a rendszernek. Az alapgondolat: minden alkalmazott a legmesszebbmenően érdekelve legyen az üzem boldogulásában és legyen minden sikernek részese. A szervezés alapja: minden osztály, minden munkás és napszámos önálló vállalkozó a teljes üzem keretében A cég nagy tételekben vásárol. Az egyes munkás bevásárol a cégnél, feldolgozza és elszámolja saját számlájára, vagyis eladja ujra a cégnek, illetőleg az egyes osztályoknak, a mühelynek, export vagy eladási osztálynak a munkáját. Ugyanez áll még a soffőrre is, aki bennünket a gyárba vitt. A cég megveszi az autót és átadja kezelésre. Minél hosszabb ideig jár az autó és minél kevesebb a javitási és fenntartási költség, annál nagyobb a soffőr haszna, minél gyorsabban amortizálódik az autó. Néha már két év mulva a teljes eladási érték, de legalább a fele, kb. 20.000 Kč. a soffőr tulajdonát képezi. Ez a magyarázata minden buzgóságnak, munkaszeretetnek, magyarázatul szolgál az alkalmazottak mentalitására, bármilyen részében dolgoznak az üzemnek. Ez nem szolgái átvitele az amerikai termelési rendszernek, hanem céltudatos alkalmazása és alkalmazkodása az ország sajátos munkásviszonyaihoz.

Ennek a rendszernek általános használhatóságát a csehszlovák gazdasági életben Bata ur a következőkben fejti ki:

»Nem beszélhetek a teljes csehszlovák ipar nevében, de az amerikanizálás kifejtését nem tartom az ipari haladás tökéletes meghatározásának. Némely tekintetben mi már tovább tartunk, mint Amerika. Ennélfogva az amerikanizálás már visszafejlődést is jelenthet. A mi munkarendszerünk bizonyos kihatással volt a csehszlovák gazdasági politikára. A legörvendetesebb bizonyitéka ennek az, hogy az 1922-ben még átlag 200 Kč-be kerülő cipő ára 1928-ban átlag 50 Kč-re sülyedt. Ezért van a csehszlovák munkás a legjobban ellátva cipővel a világ összes munkásai között, ami egészen bizonyos, hogy kihatással van a munkaképességére is. A második fontos eredmény a munkatársaink jó keresete. Büszkén hirdethetjük, hogy e tekintetben az ország első vállalatai között vagyunk. A munkásaink szelleme az általánosságot szolgálja. A mi rendszerünk sikere befolyásolta és meggyőzte nemcsak a cipőipar vállalkozóit. Ezt bizonyitja, hogy számos cipőüzem ma a háboru előttinél erősen megnagyobbodott mértékben áll fenn. A mi munkánk sikere nemcsak az ország kereskedelmi mérlegét javitja, de hozzájárul mindazon országok lakosainak jólétéhez, melyekbe mi exportálunk, mert mindenütt egyenlő árak mellett árusitunk és helyes gazdasági és kereskedelmi nézeteket terjesztünk. Ahol a mi törekvéseink megértésre és utánzásra találnak, ott olyan haladás észlelhető, mely a munkásság, vállalkozó és az állam javára szolgál.

Nemcsak Csehszlovákiának, de egész Európának szüksége van intenziv termelésre, különösen a mindennapi szükségleti cikkekben. A termelésnek alkalmazkodnia kell a tömeg vásárlóképességéhez. A kontinens összes országainak legnagyobb nehézségei az intenziv termelésben gyökereznek. A legtöbb országban még nem érték el a háboru előtti standardot, vagyis a mindennapi élet javaiból a nagy tömeg nem képes annyit megszerezni, mint a háboru előtt. Ez az ipari és kereskedelmi probléma nem vámszakemberek által oldandó meg, akik a háboru utáni időkben néhány terméketlen vállalkozó hatása alatt hozták meg a döntéseiket. Ez a kérdés csakis olyan vállalkozók által oldható meg, akik a nagy tömeg szükségleteivel és fizetőképességével számolnak. A világversenyben megedzett vállalkozó országának védelmét igy inkább eléri, mint akár a legmagasabb vámokkal és mindenekelőtt nagyobb jólétet teremt. Bár akadályokkal, de már kezd a köztudatba átmenni, hogy a védővámok létesitése katasztrófális tévedés volt és csakis a vámkorlátok nélküli, egységes európai piac hozhatja meg a háboru előtti jólétet. Csehszlovákiában minden racionalizált üzem termelése és boldogulása állandóan fokozódik. Aminthogy a Fordizmus is Amerikát egészen hihetetlen eredményekhez juttatta.

A mi önigazgatáson alapuló rendszerünket mindenütt megvalósithatónak tartom. Minél komplikáltabb a termelés és minél jobban függ az emberi munkától, annál jobb eredményeket fog az önigazgatás felmutathatni. A cipőipar a maga 140-féle munkafázisával, a gépiparhoz hasonlóan, a legtökéletesebb szervezést igényli. Egyszerübb munkamegoszlásu iparágak is eredményesen alkalmazhatják ezt a rendszert. Minél nagyobb az üzem, annál szükségesebb az önigazgatás, mely decentralizálást jelent sok vezetővel. Az önigazgatás egységes szellemü munkásdemokráca összesitő vezetés mellett. A vállalkozás és termeléshez alkalmazkodva az önigazgatás mértéke is megváltozik.

Az üzemek az önigazgatás folytán a legnagyobb rugalmasságot nyerik és olyan munkatársat, akik csak ebben a környezetben tudják a teljes képességeiket kifejteni, aminthogy egy mozdony is csak a sineken tudja a teljes vontatóerejét érvényesiteni. Természetesen minden munkavállaló vezetés alatt áll. De önmaguk is egyben vezetők. Az üzem teljes nyeresége jó munkabérek és olcsó, de kitünő termelvény csak akkor érhető el, ha az összesség: főnök, igazgató és munkásság teljes szellemét, erejét és szivét az üzemnek és ezzel az összességnek szenteli. Mindannyiunkra kivánatos rendszernek általános elterjedése, mert csak ebben látjuk a lehetőségét a vásárlóképesség fokozásának és ezzel különösen az európai népek jólétének emelését.«

Az Általános Hitelbank r.-t. mult éve

A szuboticai Általános Hitelbank r. t. most nyilvánosságra került mérlegéből megállapitható, hogy az intézet — a rossz gazdasági viszonyok dacára — az elmult üzleti évben jelentékeny eredményeket ért el s a bank valamennyi üzletágaiban általános fellendülés észlelhető. Az intézet iránt állandóan növekedő bizalom legjobb bizonysága a takarékbetétállomány szembeötlő emelkedése, amely az elmult év folyamán közel 20 millió dinárral majdnem 54 millió dinárra szaporodott, mig a reá bizott idegen tőkék összállománya meghaladja a 65 millió dinárt. Az Általános Hitelbank állandó térhóditásának további bizonyitéka, hogy az intézet bankügyleteinek összforgalma az elmult üzleti évben 5 milliárdról cca 7 milliárdra, tehát majdnem 2 milliárd dinárral emelkedett. Emlitésreméltó, hogy ezen összegben az intézet kiterjedt áruosztályai által elért nem jelentéktelen forgalom nincs felvéve, miután az áruosztályok tevékenysége kizárólag bizományi jellegü. Az igazgatóságnak a nyereség hovafordítására vonatkozó javaslatából kiemelendő, hogy a tartalékalapot a tiszta nyereségnek alapszabályszerü 10%-án felül, még rendkivüli dotációval is emeli, mig a részvényszelvények 1928. április 23-tól kezdve *8 dinárral lesznek beválthatók.* Főleg a felhozott számbeli eredmények, de a mérleg és az igazgatósági jelentés egyéb adatai is ékesen igazolják, hogy ez az intézet fiókjaival és affiliált intézeteivel együtt teljesen bekapcsolódott a Vajdaság közgazdasági életébe és annak egyik legjelentősebb faktora is lett.

DIVATOS HARISNYÁK
és férfizoknik a legnagyobb választékban és legolcsóbban Klein Jenő
„HARISNYAKIRÁLY"-nál
Novisad, V. Becskerek és Senta

Ragyog a kés

ha az uj pompás tisz ltószert használja, amellyel egész ko yhafölszerelését, de a mosdót, az edényállványt, a csempével bevont falat, a viaszkos vásznat és Damasclenet is tisztithatja. Ez a nagyszerü szer a V M.

A VIM hatása kettős: szappant tartalmaz, amely feloldja a piszkot és finom VIM li ztet, amely a piszkot elviszi anélkül, hogy a tárgyakat a legcsekélyebb mértékben is megsértené. Ami azonban a legfontosabb, a VIM savmentes és igy a bőrt nem támadja meg, sőt ellenkezőleg a VIM igen alkalmas a piszkos kéz tisztitására.

Szórjon Vimet nedves posztóra vagy nedves kefére, azután száraz posztóval dörzsölje át és a tárgy a ban a pillanatban tiszta és fényes. Ne használja a Vimet száraz ál apotban.

Kiadós voltánál valamint a jól bevált szó észelencénél és szóródoboznál fogva a VIM bámulatosan olcsó.

3445

A LUX gyárak készitménye

Benedek Marcel

Hamlet tanár úr

(38)

— Akkor jól van. Hát vegye tudomásul, édes fiam, hogy az ösztöndijat megkapja, ha tetszik, ha nem, s január elsején vonatra fog ülni. Csodálkozik, hogy ilyen energikusan beszélek? Hát történnek néha csodák. Kertész Tamás vérszomjas, Szentpáli Gábor energikus. Én nem kutatom, milyen sértés lehetett az, amely önt arra inditotta, hogy egy középkori istenitélet kedvéért lemondjon a tudományos érvényesülésről, az élete legszentebb céljáról. Nem lehetett csekélység. De kedves... Laertes, gondolja meg, hogy ön nem a maga ura. Ön el van jegyezve a tudománnyal. A tudomány szolgálata nem magánügy. Azt hiszi, másnak nincs néha kedve hozzá, hogy nyugalomba küldje önmagát egy puszta késsel? Aki egy eszmét szolgál, annak nincs joga otthagyni ezt a szolgálatot — még akkor sem, ha küldik, hát még, ha marasztalják! Kertész kolléga, ön eléggé ismer engem. Tudja azt a betegségemet, hogy nem merek senki sorsába beléavatkozni. Az ön esetének rejtett oldalait nem ismerem, de amit önről tudok, az elég, hogy ma hütlenné váljak önmagamhoz. Tehát parancsolom, a tudomány nevében parancsolom önnek, hogy intézze el ezt az apró személyes ügyet a kinálkozó békés megoldással, aztán vegye át az ösztöndiját, utazzék el, dolgozzék és jöjjön vissza ugy, ahogy én remélem — én, aki utódomat akarom önben fölnevelni.

Szentpáli már állt és nagy gesztusokkal szónokolt. Kertész dacos szemében lassan ujra kigyulladt az a rajongás, amellyel a professzorára nézni szokott. Soha nem látta Szentpálit ilyennek — sem ő, sem más.

Kertész Tamás kissé előregörnyedt. Aztán hirtelen fölkapta fejét, mintha csak most venné észre, hogy a két szalónkabát is ott van rajtuk kivül a szobában.

— Irjanak az urak a jegyzőkönyvbe, amit akarnak — aztán ne halljak többet erről az ügyről.

— No, hála Istennek! — mondta megkönnyebbülten az egyik szalónkabát.

— Még csak az kellett volna, hogy vérre menjen a dolog! Fegyelmit kaphattunk volna, — szólt a másik.

Megszövegeztek egy kölcsönös bocsánatkérésről szóló jegyzőkönyvet és sürü hajlongások közt eltávoztak.

Szentpáli és Kertész sokáig hallgatva ültek egymással szemközt.

— Köszönöm, professzor ur, — szólalt meg végre Kertész. — Nem az ösztöndijat. Tudom, hogy nem nekem adta, hanem a tudománynak. Vállalom, ami kötelesség jár vele. De köszönöm, hogy eljött ebbe az oduba.

— Aggasztott a levele, fiam. Láttam belőle, hogy szerencsétlen.

— Nagyon szerencsétlen vagyok, — mondta hangtalanul a fiatalember. — De ez — magánügy. Nem érdemes beszélni róla.

— Nem kérdezek semmit, fiam. Tudja jól, hogy ha lesz mondanivalója, mindig meghallgatom. S ami oly szegény embertől, mint Hamlet, telik...

—Tudom, professzor ur.

Amikor Szentpáli elment, Kertész visszaült az iróasztalához. Sokáig ült mozdulatlanul, lekönyökölve, fejét kezére támasztva. Aztán elővett egy kékesszürke levélboritékot a fiókból. Oda csapta be hirtelen, amikor a két szalónkabát érkezett. Déli tizenkettőtől félháromig olvasta már egyfolytában; ebédelni sem ment. Tizenkettőkor hozta egy hordár. Sürgős lehetett az irójának, hogy nem tette postára.

Most ujra kivette a boritékból a levelet és olvasni kezdte.

A levélben ennyi volt:

»Nem. — Lilla«.

*

Április elején jelent meg Szentpáli könyve, ugy, ahogy akarta: egyszerre, egy napon magyarul, németül és franciául. A három könyv egymás mellett hevert az asztalán.

— A mi gyermekeink, — mondta Lillának. És megcsókolta, ugy, ahogy meg szokta csókolni mindennap, amikor jött s amikor ment: apásan, óvatos hüvössséggel.

Lilla áhitattal lapozgatott a három könyvben. Kikereste egy kedves mondását, összehasonlitotta a forditásokat. Ugy érezte, hogy csakugyan övé is ez a mü: gondolatait mintha ő gondolta volna, amikor másolta vagy korrigálta. Köze volt minden sorához.

— Ma itt vacsorázol nálam, — szólt Szentpáli, — megünnepeljük ezt a napot. Aztán hazakisérlek és mindent elmondunk a szüleidnek. Azt akarom, hogy a nyarat nálam töltsétek s ősz előtt meglegyen az esküvőnk.

Tiz óra előtt megérkeztek Barthéékhoz. Margit hintaszékben olvasgatva, rendes háziruhában, kifestve fogadta őket. Nyilván várta Szentpáli látogatását: ha Lilla ily soká nála maradt, haza kell kisérnie. — Talán a megkérést is várta. Amit a leánya nem mondott el neki, arról Szentpáli cselédeitől hallott egy s mást.

—Kálmán a klubban van még? — kérdezte Szentpáli.

(Folyt. köv.)

Szerkesztői üzenetek

J. L. Pancsevó. A háboruelőtti Magyarországon 63 vármegyei és 25 városi törvényhatóság volt. A városi törvényhatóságok voltak: Szabad királyi városok: Selmecbánya, Pozsony, Pécs, Székesfehérvár, Győr, Komárom, Sopron, Szabadka, Ujvidék, Zombor, Szeged, Nagyvárad, Debrecen, Szatmár, Arad, Temesvár, Kolozsvár és Marosvásárhely. Törvényhatósági joggal felruházott városok: Baja, Hódmezővásárhely, Kecskemét, Versec és Pancsova. Budapest cime volt: fő- és székváros. Kassa cime pedig: törvényhatósági joggal felruházott szabadkirályi város. Mindezek önálló törvényhatóságok voltak, nem tartoztak a megye közigazgatása alá s e tekintetben nem volt köztük semmi különbség. A háboru alatt szabadkirályi város rangjára emeltetett, tehát szintén önálló törvényhatóság lett Miskolc, ez a huszonhatodik. Szabadkirályi város cime volt Nagyszombat rendezett tanácsu városnak, de ez nem volt önálló törvényhatóság. A háboruelőtti Horvátország területén két törvényhatósági joggal felruházott város volt, még pedig Zagreb, amelynek élén éppugy, mint Budapesten a király által kinevezett főpolgármester állott s Eszék, ahol a törvényhatóság vezetője éppugy, mint a magyar városi törvényhatóságokban, a király által kinevezett főispán volt.

K. A. Novivrbas. Mielőtt az uj lakásba beköltözne, adja be kérvényét az ottani adóhivatalhoz, kérje annak konstatálását, hogy a ház ujonnan épült és ennek alapján kérje az adómentességet. Ha pedig már beköltözött volna a házba, akkor is adja be a kérvényét 25 dináros bélyeggel ellátva. Az adómentesség tudtunkkal 15 évre szól.

D. B. A munkaadót nem lehet bírói uton kötelezni arra, hogy tartózkodási engedélyt szerezzen. Még ha kötelezte is magát, hogy megszerzi, jogosan védekezhet azzal, hogy vis major akadályozta meg. Mindenesetre jó volna, ha a Magyarországra átköltözött főmérnök Önnek egy nyilatkozatot küldene arról, hogy milyen szerződési fetételek mellett alkalmazta. De ehhez is tudni kellene, hogy vajjon a főmérnök tehetett-e kötelező kijelentést a vállalat nevében. Az a tanácsunk, hogy ügyvéddel beszélje meg ezeket a kissé komplikált dolgokat.

F. F. Srbobran. A gőzkazánok időszakos viznyomási próbája alkalmával fizetendő dijak, a jelenleg érvnyben lévő rendelkezések szerint, kincstári illeték és eljárási dijra megosztva nincsenek s igy, ugyanezen rendelkezések értelmében, sikertelen kazánpróba után tartandó ujabb vizsgálatnál ismét a teljes vizsgálati dij fizetendő. A kazánjának vizsgálatát teljesitő kiküldött eljárásához egyoldalu információ alapján nem szólhatunk hozzá.

Kereskedő. Romániában nagyon nehéz letelepedni idegen állampolgárnak. A letelepedési engedélyt csak ugy kaphatja meg, ha van összeköttetése. Forduljon magához a zagrebi konzervatóriumhoz.

H. E. A lakástörvényre vonatkozóan felhivjuk figyelmét lapunk márc. 28. számára.

Irodalombarát. Igaza van. Multkori üzenetünkből, amelyben a klasszikus regényirókra vonatkozó kérdésére válaszoltunk, csakugyan kimaradt az angol halhatatlanok közül a Lawrence *Sterne* neve. De csak tévedésből. A *Yorick Érzékeny Utazása* s a *Tristram Shandy* pompás humoru szerzője a legvitathatatlanabb klasszikusok közé tartozik és sajnálnivaló, hogy utóbbi — igazán nagyon jelentős — müvének még egyáltalában nincs magyar forditása, az előbbi pedig csak Kazinczy Ferencnek ma már avultas átültetésében »élvezhető.« Kivánságához képest tehát, de a magunk meggyőződése szerint is besorozzuk hát Sterne-t a regényirás klasszikusai közé. Ellenben tévedni méltóztatik, amidőn kifogásolja, hogy Kiplinget, a világszerte kedvelt elbeszélőirót kihagytuk közülük. Ez már nem tévedésből, de szándékosan történt. A jeles iró ugyanis őszinte örömünkre még életben van, s az Irodalomtörténet az aktákat az ő ügyében még nem zárhatta le. Valamely irónak a klasszicitása, amig él, nem állapitható meg, — az ily itélethez, a litteratura történetében való elhelyezéshez és végleges értékszabáshoz idő és távlat kell, ami az élőkkel szemben hiányzik. Élő iróról legfeljebb azt mondhatjuk, hogy klasszikusnak *igérkezik*. Goethe-ről se mondtak ennél többet annak idejében és Arany Jánosról sem. Hogy Kipling-gel *hogy lesz*, az majd később dől el. *Qui vivra, verra.* De nem hallgathatunk el egy kérdést: Ha Uraságod jobban tud valamit, mint mi, akkor mért kérdezi azt tőlünk?

Nem közölhető: Péter az akasztófa alatt. Gáti Legény. Egy életbányász. Egy elhagyott kis szobában. Téli éjjel. Mikor az ég bealkonyul. Válasz leányomnak. Ifjukorunknak.

Orient P. P. Fabrika kožnih rukavica »Srna« Beograd, Kralja Petra 18. »Jelen« Tvornica finih koža d. d. Karlovac, L. Kovačević, Zagreb, Ilica 8. Katica Tignjar Zagreb, Ilica 17.

Vendéglös, Bácsko-Petrovoszeló. Csak annak kell hadmentességi adót fizetnie, akit végkép alkalmatlannak nyilvánitottak.

J. W. Csesztereg. Az államnyelv tudását ellenőrző vizsgák befejeztével az összes kisebbségi tagozatokat pályázatra bocsátják. Az a tanitó, aki állomását nem óhajtja változtatini, hanem helyben akar maradni, szintén köteles megpályázni jelenlegi állását. Ha máshová akar pályázni, akkor egy kérvényben három helyet is felemlithet. Tehát mindenkinek kell folyamodnia. Az ellenőrző vizsgán meg nem felelt tanerők nem vesztik el állásukat, hanem állásukban meghagyatnak és a fizetési fokozatokban rendesen előlépnek, de a legközelebbi vizsgán vizsgázniok kell. A vizsgán megfelelt tanerők a 35. szakasz, a meg nem feleltek a 37. szakasz alapján neveztetnek ki. Egyéb rendelkezés eddig még nem történt. A továbbiakra nézve tessék lapunkat figyelemmel kisérni.

J. K. Szenta. Elégséges ugyan, ha tanukkal, eskü alatt igazolja, hogy teljesitett katonai szolgálatot, azonban mégis a legbiztosabb volna, ha az igazoló iratok másolatát beszerezné Magyarországon. Egyébként, ha valakit 32 éves koráig besoroznak, éppen annyi időt kell neki szolgálnia, mint a 21 éves ujoncnak.

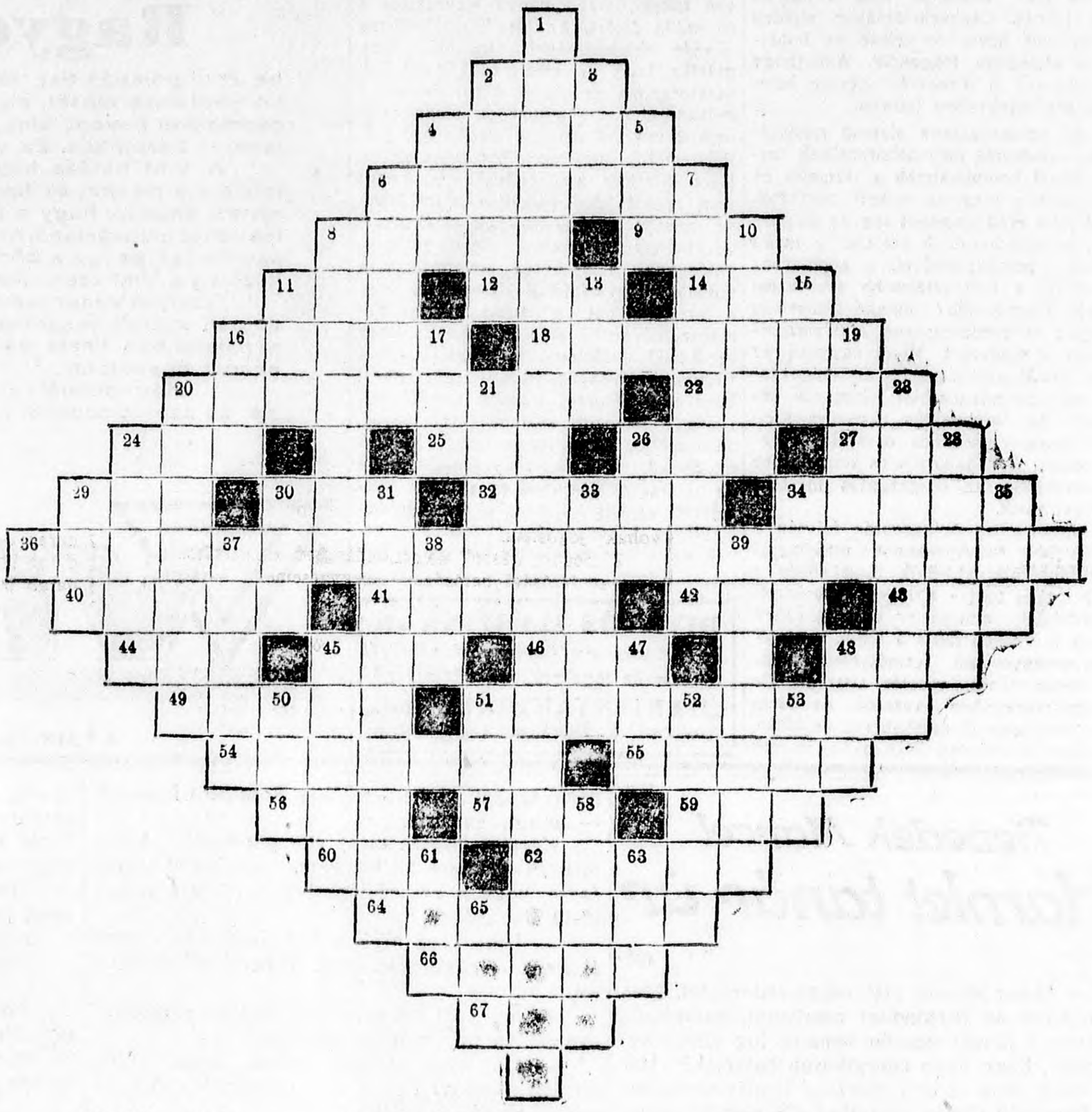
Hü olvasó, Noviszad. A braziliai konzul cime: Brazilski Konzulat, Beograd, Kralja Petra ulica 7. (Ugao Kralja Petra i Zmaj od Noćaja ul.)

»Áthelyezés«. A postatisztviselőknek és tisztviselőnőknek a noviszádi postaigazgatóság területén egyik helyről a másikra való áthelyezését a következő osztályozás szerint a következő fórumok intézik: 1. Hivatalnokok II. kategória, IV. és V. csoport, hivatalnokok III. kategória, III. és IV. csoport, továbbá gyakornokok, szolgák és napidijasok áthelyezése a postaigazgató hatáskörébe tartozik. 2. Azokat a hivatalnokokat, akik a postaigazgatóságnál teljesitenek szolgálatot, valamint a II. kategória III. csoportjába tartozó hivatalnokokat a miniszter helyezi át. 3. Az I. kategóriába (I. és II. csop.) tartozó tisztviselők áthelyezése Őfelsége a király rendeletére történik.

I. K. Novibecsei. Az illető lap negyven év előtt még egyáltalán nem létezett, mert mindössze huszonöt éve áll fenn. Nem tudunk róla, hogy ilyen örökösöket kerestek volna, de ha kerestek is és negyven év alatt nem jelentkezett senki, az örökösödési jog elévült.

Keresztsoros rejtvény

A megfejtők között egy kézifestésü hirlaptartót fogunk kisorsolni

Vizszintes sorok:

2. Német ige.
4. Felső-Egyiptom arab neve.
6. Török férfinév.
8. Gázanyag, amely a világitógáznak is egyik alkatrésze.
9. Időegység.
11. Kutya teszi.
12. Főzelék.
14. Ismert külföldi filmrendező.
16. Az ügyész dolga.
18. Szédület fogja el azt, aki letekint rá.
20. Az utakat szegélyezi.
22. Egy aldunai sziget egyik neve.
24. Azonos a 12. vizszintessel.
25. Finn város.
26. Bátor, vitéz.
27. Fogoly.
29. Sir (népiesen).
30. A müvészet latin neve.
32. Hires »mellpasztilla« neve
34. Ázsia egyik keleti félszigete.
36. Közmondás.
40. Kiváló magyar kardvivó család neve
41. Színész, latinul.
42. Lengyelországi folyó.
43. Ilyen »pont« is van
44. Évszak.
45. Lásd 30. vizszintest.
46. Ital.
48. Segédige.
49. Faldiszitmény.
51. Kikötőváros Spanyolország déli részén.
54. Német regény, amelynek néhány év előtt nagy sikere volt.
55. Széchenyi István egyik főmüve.
56. A forditottja: értéktelen jószág.
57. Egy hajózási vállalat kezdőbetüi.
59. Nem én.
60. Viz partján terem meg.
62. Angol sakkmester.
64. Repül, pedig nem is madár.
66. Nélkülözhetetlen életszükséglet.
67. Az irásban van többfajta is ilyen.

Függőleges sorok:

1. Eredetileg latin közmondás.
2. Bibliai alak.
3. Számnév.
4. Rövidités.
5. Nemzet.
6. Ókori feltaláló, aki kisérletezett már a gőz feszitőerejével is.
7. R. tan. város a Duna-Tisza köze magyarországi részében
8. Sziget az Atlanti óceánban.
10. Utas.
11. Autógyár röviditése
13. Az ékezet elhagyásával női név.
15. Napszaka.
16. Rag.
17. Külföldi filmszinésznő keresztneve.
19. Népies kifejtése egy főuri cimnek.
20. Amig a szinész a szinpadon van.
21. A német köztársaság volt elnöke.
23. Dühös.
24. A játék hevében teszi néha a kapus.
26. Sebhely.
28. Igy tesz az, aki a jegyváltást felesleges luxusnak tartja.
29. Egyik szin, angol neve.
30. Magyar költő.
31. Virág.
33. Európai nép.
34. Him állat.
35. A fej egy része.
37. »Hic Rhodus, hic . . .«
38. Fivér.
39. Az iskolában történik.
45. Nagy város Ohio államban.
47. Öz, idegen nyelven.
48. Minden épület fontos része.
50. Város a Duna mentén.
51. Idegen kötőszó.
52. Nemes embernek van.
53. Dolog — latinul.
58. Női kalap készül belőle.
61. Igy kezdi és a végin zuhan.
63. Eredetileg: tekintetes.
65. Tömeg.

NYILT-TÉR

Adám A. Antal, mint férj és az alulirottak fájdalomtól mélyen lesujtva tudatják, hogy a legjobb feleség, legönfeláldozóbb édesanya, nagyanya, gyermek, testvér és rokon

Ádám A. Antalné
sz. Weisz Karolin

életének 57-ik, boldog házasságának 35-ik évében hosszu és kinos szenvedés után örökre elköltözött. Drága kihült tetemét 1928 ápr. 6-án d. u. 1 órakor helyeztük a b.-topolai izr. sirkertben örök nyugovóra.

Özv. Weisz Ignácné sz. Flesch Jozefin édesanyja. Ádám Albert és neje sz. Kurták Juliska, Ádám Ignác és neje sz. Pollák Ilonka fiai és menyei. Weisz József, Weisz Simon, Weisz Hermann testvérei. — Ádám Bandika, Ádám Pirike unokái. — Weisz Józsefné sz. Schönfeld Helén, Weisz Simonná sz. Weisz Regina, Weisz Hermanné sz. Bacchán Kató sógornői és a nagyszámu rokonság.

Legyen neki olyan könnyü a föld, mint amilyen nehéz övei bánata!

Ujrendszerü 10.000 dináros életbiztositás nyereményrészesedéssel, havonkénti dijfizetéssel!

Minden egészséges férfi és nő 20—55 éves korig csekély havi fizetés mellett kap egy

10.000 dinár

tőkéről szóló életbiztositási kötvényt. A biztositási tőke *halál esetén azonnal* kifizetésre kerül. A biztositási tartam elérése esetén nemcsak a 10.000 din. biztositott tőke, hanem

20 % (2000 dinár)

nyereményt is, kifizetünk.

Egyedüli biztos takarékossági mód, szerencsétlenség esetén hü támasz az

életbiztositási kötvény

Felvilágositást kivánatra levélben vagy személyesen, valamint a felvételek

Rossija Foncière

biztositó és viszontbiztositó *népbiztositási* osztályánál *Subotica*, Aleksandrova ul. 4. Az intézet saját palotájában 2261

Opštinsko Poglavarstvo u Apatinu prema rešenju opštinskoga predstavništva od 20. marta 1928. raspisuje ofertalnu licitaciju za uredjenje katastarskog operata čije zemljište iznaša oko 6.000 kat. jutara. Radovi koje će imati mernik poduzetnik izvršiti, kao i uveti mogu se videti u kancelariji opštinskog beležnika svaki dan od 8—12 pre podne i 2—5 po podne. Natjecati se može do uključivo 15. aprila 1928.

U Apatinu, 1. aprila 1928. 3326

Magyar vizum nem szükséges

Kedvezményes vasuti utazás

Budapestre és vissza

1928 április hó 23-tól május hó 7-ig

Fenti idő alatt a magyar határ vizum nélkül lépheto át és a vizum Budapesten 50%-os kedvezménnyel adatik ki. A vizum két havi tartózkodásra jogosit.

Ugyancsak ezen idő alatt a Budapestre és vissza való utazásra lényeges vasuti dijmérséklések alkalmaztatnak.

A vizumnélküli utazásra, a vasuti és egyébb kedvezmények igénybevételére vonatkozó igazolványok a budapesti Nemzetközi Vásár alkalmából adatnak ki és az igazolványok a kiállitás kétszeri megtekintésére is feljogositanak. (1928 április 28-tól május 7-ig.) Ezen igazolványok 40 dinár és portó beküldése ellenében kaphatók a *Bácsmegyei Napló szuboticai, noviszádi, velikibečkereki és szombori kiadóhivatalaiban, Hirlap kiadóhivatalában,* nemkülönben:

Szuboticán: a Kereskedők és Gyárosok (Lloyd) Egyesületében, az Általános Hitelbanknál és a Közgazdasági Bankánál, Radio Reklam Jugoslavija.

Noviszádon: az Agrária Szövetkezetnél, Kereskedelmi és Iparbanknál, a Putnik Utazási Irodánál, Hoffher és Schrantz, Lusztig Bankház és Merkur Bank.

Velikibecskereken: Takarékpénztár,

Szomborban: Kereskedők és Gyárosok Egyesülete (Lloyd), Bácskai Gazdasági Egyesület.

Pancsevón: Kereskedők és Gyárosok Egyesülete, Népbank R.-T.

Topola: Kereskedők és Gyárosok Egyesületénél és Bácstopolai Takarékpénztárnál.

Novivrbas: Takarékpénztár R.-T., Mezőgazdasági Bank.

Szenta: Kereskedők és Gyárosok Egyesülete. Szetai Gazdakör, Novoszel János titkár.

Kula: Hitelbank R.-T.

Velika Kikinda: Központi Takarékpénztár

Odzsaci: Hódsági Takarékpénztár.

Csakovec: Horvát Általános Hitelbank.

Sztari Becsej: Potiska Banka.

Vrsac: Szerb Iparbank R.-T. és Szalay ügynökségnél.

Beográdban: »Putnik« Utazási Iroda, Hálókocsi Társaság, Bank és Kereskedelmi R.-T. (Terazija 5.), Utlevélhivatal és Magyar Kir. Kereskedelmi Képviselet Utazási Osztálya (Palata Akademia Nauka, tel. 20—23).

Felhivás

Alulirott közhirré teszem, hogy *Porta Jakab* üzletét *Bocsáron* átvettem. Felhivom a hitelezőket, hogy követeléseikkel 8 napon belül jelentkezzenek, mert későbbi jelentkezéseket nem veszek figyelembe.

Kahles Jakab
Bocsár

3151

Hirdetmény

A horgosi és kishorgosi telekkönyvi anyagnak a sentai járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság által történt átvétele alkalmával a telekkönyvi hatóság 3061/1928. sz. végzésével az ismeretlen helyen, továbbá a külföldön tartózkodó, az elhunyt és távollévő érdekeltek jogainak megóvására ügygondnokul rendel ki.

A kirendelő végzésnek a hivatalos lapban államnyelven történő meghirdetésével egyidejüleg a közönség nagyjából való tájékoztatása céljából közlöm az alábbiakat:

Az érdekelt felek 60 nap alatt tartoznak megtenni észrevételeiket:

1. Azon bejegyzések tekintetében, melyeket a magyar birói hatóságok 1918. november 3-ika után, tehát abban az időben eszközöltek, amikor erre már nem voltak jogositva.

2. Beadni irásbeli ellentmondásukat, amennyiben a magyar birósági hatóságok bejegyzéseinek hatályát és jogérvényességét kétségbe vonják.

3. Kiegésziteni, illetve kijavitani a hiányos, illetve téves telekkönyvi beadványaikat, pótolni eredeti okiratokat, vagy más mellékleteket, pótolni az esetleges bélyeghiányokat.

4. Ellentmondás nem létében a magyar telekkönyvi hatósági bejegyzéseket és végzéseket a telekkönyvi hatóság jóváhagyja, ellentmondás esetében tárgyalást tüz ki.

Ugyancsak tárgyalást tüz ki, ha a sentai és szegedi telekkönyvi hatóságokhoz érkezett beadványok rangsora tekintetében komplikáció merül fel.

A fenti kirendelésem folytán felhivom az érdekelteket, hogy *1928 április 14-én (szombaton) reggel 8 órakor* Horgos községháza nagytermében jelenjenek meg és az ingatlanokra vonatkozó irataikat és okiratokat hozzák magukkal.

Dr. Tabaković
ügyvéd,
a sentai telekkönyvi hatóság által kirendelt ügygondnok.

3469

kollektiv hirdetési oldallal hirdetjük, hogy a

SCHMOLKA CÉG

a vezető hirdetőiroda

3544

Árverési hirdetmény

Alulirott mint vb. Székely Bertalan Ada—moli cég csődtömegének gondnoka, közhirré teszem, hogy a csődválasztmány határozata értelmében Adán egy gőzmalom, Molon egy motormalom fog eladásra kerülni. Az érdekeltek zárt irásbeli ajánlataikat beadhatják legkésőbb *1928 április 15-ig* alulirott csődtömeggondnoknál. Az ajánlatban pontosan megjelölendő a vételár, valamint megjelölése annak, hogy a vételár fizetése mily részletben történik, továbbá megjelölése annak, hogy ajánlattevő a vételár kifizetésére mily biztositékot ad. A malom azonnal átvehető, a mely teljesen jó és üzemképes állapotban van. A malmokat a csődtömeggondnok előzetes irásbeli értesitésével bármikor meg lehet tekinteni.

A csődválasztmány fenntartja magának a jogokat, hogy az ajánlatok felett döntsön.

Az adai malom főbb berendezései a következők:

a) GÉPHÁZ.

Egy darab magas-alacsony nyomásu, kondenzátoros, szelepes, félstabil gőzgép. Gyártmány Lanz Mannheim, Sistem »Lenz«, 170 HP, 12 atm., az összes szerszámokkal, szivattyukkal és kellékekkel, transmissziókkal, tárcsákkal.

Egy generátor 24 HP, egy kapcsolótábla a vezetékekkel.

b) MALOM.

1 Silos.

Épitett Silos, 30—32 vag. befogadó képességgel.

2. Kopperej.

2 darab Seck-féle monitor tarar.
2 darab Seck-féle trieur.
1 darab csiga trieur.
2 darab Seck-féle hámozó.
2 darab automatikus mérleg.
2 darab drukfilter.
2 pár kő.
1 darab mágnes.
Felvonók, csigák, transzmissziók és szijtárcsák.

3. Malom.

3 darab dupla »Ganz« vasszekrényes hengerszék.
2 darab dupla »Seck« vasszekrényes hengerszék.
1 darab dupla »Ganz« faszekrényes hengerszék.
1 darab szimpla »Ganz« faszekrényes hengerszék.
1 darab 21-es »Ganz« faszekrényes hengerszék.
1 pár kő.
2 darab 4 rétü szabadon lengő sikszita »Wörner«.
2 darab Radial-szita.
2 darab dupla daratisztitó. »Seck«, »Reform«.
2 darab Saugfilter »Seck«.
1 darab lisztkeverő.
1 darab buzanedvesitő.
2 darab Exnaustor.

Detacheurok, felvonók, csigák, szerszámok, kellékek, transmissziók, szijtárcsák.

MOTORMALOM MOLON.

a) GÉPHÁZ.

1 darab szivógázmotor, 100—120 HP, fatüzeléses gázfejlesztővel.

1 darab áramfejlesztő generátor.

b) MALOM.

1. Silos.

14—16 vag. buza befogadóképességgel.

2. Kopperej.

2 darab monitor tarar »Seck«.
2 darab trieur.
1 darab csiga trieur.
2 darab hámozó »Besser«.
1 pár kő.
1 darab 21es hengerszék »Ganz«.
2 darab Drugfilter.
Felvonók, csigák, transzmissziók, szijtárcsák.

3. Malom.

3 darab dupla hengerszék »Seck« vasszekrényes.
3 darab dupla hengerszék »Ganz« faszekrényes.
1 pár kő.
2 darab szabadonlengő sikszita z rétü »Seck«.
2 darab dupla daratisztitó »Seck«, »Reform«.
2 darab Saugfilter »Seck«.
2 darab Exhaustor.
1 darab lisztkeverő.

Detacheurok, felvonók, csigák, szerszámok, kellékek, transzmissziók, szijtárcsák.

Senta, 1928 március 23-ikán.

Dr. Ludajić Milos
ügyvéd, Senta
mint vb. Székely Bertalan és neje tömeggondnoka.

3560

Szőlőojtványok

amerikai alanyra oltott, elismert legjobb minőségben dus gyökérzettel, gyökeres és sima vadvesszők minden fajban, valamint nemesitett 2-3 éves gyümölcs- és rózsafák *m grendelhetők*

Sévár László 3591
mintaszőlő és szőlőoltvány telepéről
Petrovaradin (Majur) Postafiók 17
Lerakat Bakačeva ulica
Árjegyzék kivánatra ingyen!

Eredeti francia
Eclair Vermorel
a világ legjobb
PERMETEZŐJE
Vezérképviselet:
BARZEL D. D., SUBOTICA
Kapható mindenütt!
Kérjen árjegyzéket! 71

10.000 drb gyökeres kövidinka olcsón eladó
Ruttkaynál
Lelencház mögött 3478

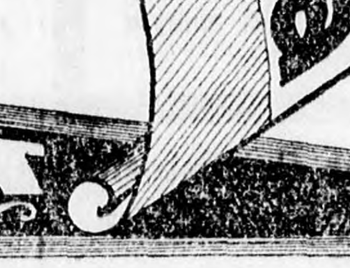
Német nyelvet
és német kereskedelmi levelezést hosszu évi gyakorlattal tanitok. Elfogadok iskolai tanulókat, csoportokban is. 3555
Cim a noviszadi kiadóban

Önálló, perfekt *német-szerb*
levelezőnő
többévi gyakorlattal az összes irodai munkákban jártas
keres félnapi foglalkozást
Ajánlatokat „ügyes" jeligére a noviszádi kiadóba kér. 3554

TŐKE
Épület-, butor- és portál-
asztalos
Palmotićeva ul. 20.
Parkett raktár.

Székely divat-áruház
A legnagyobb választék
szövetekben és selymekben
Egyes női kabátokra és ruhákra különleges szövésü kelmék
Londoni férfi szövetek
öltönyre és felöltőre, a saison legdivatosabb mintáiban
Kivánatra mintákat vidékre küldök
SUBOTICA FŐTÉR

Akar Ön is reumájától, csuzától megszabadulni
Huzódó nyilaló végtag és csuklófájdalmak, megdagadt végtagok, elgörbült kezek és lábak, nyilalás és szurás a különböző testrészekben, sőt gyakran még a szemgyengeség is reumatikus és csuzos bajok következménye, amelyeket ki kell a szervezetből irtani, mert különben a kór még jobban elharapódzik
Ajánlok Önnek
egy gyógyulást hozó, hugysavoldó, az emésztést és anyagcserét elősegitő ivókurát, amely nem az ugynevezett általános, vagy titkos orvosság, hanem olyan készitmény, amelyet nekünk a jóságos őranya ad az emberiség gyógyulására.

Bárkinek ingyenes próba
Irjon még ma nekem és a világ minden részén felállitott lerakatom utján ingyen és bérmentve kapja nagyon tanulságos ismertetésem egy példányát. Ön saját maga meggyőződhetik ennek a szernek ártatlanságáról és kiváló hatásáról.
AUGUST MÄRZKE, Berlin-Wilmesdorf,
Bruchsalerstrasse No 5. Abt: 28.

Permetezéshez
Vaslemez hordók olcsóbbak, mint a fahordók
Montecatini rézgálic 98/100%-os vagontételekben is
Schweinfurti zöld valódi 100%-os
Légyfergács
Aloe
Kénmáj
Kénpor valódi sublimált
Kaffia Mayunga la
továbbá államilag ólomzárolt heremag, répamag sárga és vörös quedlinburgi fűmag legnehezebb skót raygrass, Manthner-féle konyhakerti és virágmagvak legolcsóbb forrása
KLEIN GÉZA és FIAI HÁL
SUBOTICA 3549

Megjelent az uj
Közadók törvénye
magyar forditásban továbbá az uj munkás- és tisztviselő-adó kiszámitásához szükséges táblázat
Kapható
Wilheim nyomdában
Petőfi a Topolán 3575

Legszebb, legolcsóbb
szobafestő
és **mázoló munkát**
készit
SPITZER J.
I, Strossmajerova ulica 8
(Huspiac) 1943

Saját készitésü
fonott szandálok
nagy választékban raktáron, valamint
rendelésre mérték után
legszebb kivitelben és legolcsóbban
Falkenstein Sándor
böröndös és szijgyártónál
Subotica, Zmaj Jovin trg 5

Hirdetéseket
Sentán a Bácsmegyei Napló részére
Molnár Sz. Vince
vesz fel.

Gyepszéna
préselve, száraz, penészmentes, elsőrendü, jó minőségü áru, kapható nagyban és kicsinyben, felelősség mellett olcsó áron szállitva. Fizetendő az áru megérkezése után
Berger Arpád, Vel. Bečkerek
Dohánygyár mellett 7 sz. 3358

Csak jó könyvet vegyen!
Csak a jó könyv olcsó!
Csak jó könyvet szállitunk!
Bácsmegyei Napló könyvosztálya

OSZTÁLYSORSJÁTÉK

Az osztálysorsjáték 15. sorozata 5. osztálya sorsjegyeinek árusitása megkezdődött
Az 5. osztály sorsjegyeinek húzása május 7-től 28-ig tart másodnaponként
Ebben az osztályban 240.000 nyeremény kerül sorsolásra:

2 jutalom egyenként Din. **1.200.000**, 2 jutalom darabonként **500.000** dinárral, 2 drb **400.000** dináros nyeremény, 2 nyeremény **300.000** din., 2 nyeremény **200.000** din. 2 nyeremény **150.000** din., 2 nyeremény **100.000** din., 2 nyeremény **80.000** dinár, 4 nyeremény **50.000** din., 16 nyeremény **40.000** dinár, 30 nyeremény **30.000** dinár, 40 nyeremény **20.000** din., 100 nyeremény **10.000** din., 300 nyeremény **3.500** dinár, 4.500 nyeremény **1.500** din., 35.000 nyeremény **500** és 200.000 nyeremény **200** dinárral

Ezen osztályban minden sorsjegy nyer. — Nagy választék kapható V. osztályu pótsorsjegyekben üzletemben.
BEOGRAD, Kralja Milutina ulica 57 és Knjeginje Ljubice 15.
3483
DRAG. R. KOLAKOVIĆ osztálysorsjegyek főárusitója

AIDA Albina ulica (huspiac mellett) **Damburirozás, fehérneművarrás és -himzés, gobelin, rece, reliefhimzés, selyemfestés, stb.**

Eladó műhelyberendezés!

Mely áll:

1. **Egy darab vasesztergepad összes tartozékaival.** (Közelebbi meghatározás a vonatkozó német nyelvü számla alapján: Leit- und Zugspindel-Drehbank Model LZD, Spitzenhöhe 300 mm., Drehlänge 3800 mm., Gewicht ca 3500 klg. inkl. 1 Deckenvorgelege, 1 Universal-Planscheibe, 1 Mitnehmerscheibe, 2 Körnerspitzen, 1 feststehende u. 1 mitgehende Lünette, 1 Satz Wechselräder u. die nötigen Schlüssel, sowie: 1 Universal Dreh- u. Bohrfutter Sistem „Chusman" mit 2 Satz u. 3 Backen, 3 Schrauben u. 1 Schlüssel.)
2. **Egy rovátkológép öss es tartozékaival.** (1 St. kombinierte Walzenschleif- u. Riffelmaschine sammt Vorgelege u. Zubehör)
3. **Egy marógép 2 osztófejjel és tartozékaival.** (1 St. Horizontal-Fräsmaschine No. 3 inkl. allen Zubehör, sowie inkl. 1 einfacher Teilapparat Model FA., 1 Vertikal-Fräsapparat „UF", 1 Universal-Teilapparat Model „FB" sammt komplett Zubehörteilen.)
4. **Egy vasgyalugép összes tartozékaival.** (1 St. Hochleistungs-Schappingmaschine, Modell „ARF" 500. Grösster Hub 500 mm. Gewicht ca. 1800 kgr. inkl. 1 kompletten Deckenvorgelege mit Ringschmiervorrichtung, 1 drehbaren Parallel-Schraubstock 200 mm., Backenbreite, 200 mm. Spannweite sowie sämmtlichen zur Maschine erforderlichen Handkurbeln, Schrauben, Schlüsseln u. Räderschutzverdecke.)
5. **Egy szivógázmotor 10 HP**
6. **Egy villamos motor 16 HP**
7. **Egy furógép.** (2 St. Säulenschnell-Bohrmaschine Modell „AB. 30", Bohrleistung 30 mm., Ausladung 250 mm., Gewicht ca. 650 klg., inkl. 1 Bohrkopf, 18 St. Spiralbohrer, Kurbeln, Schlüsseln u. Räderschutzverdecke.)
8. **Egy smirgliköszörü álvánnyal.** (1 Stück Schleifmaschine, Model „OA, II" inkl. Schleifscheiben u. 1 Richtplatte 600×500 mm.)
9. **Egy üllő.** (1 St. Ambos ca 50 kgr. schwer)
10. **Egy satu.** (1 St. Parallel-Schraubstock System Boley, drehbare Ausführung 150 mm. Backenbreite.)
11. **Egy fuvó.** (1 st. Bloower-Geblase, Maschine No. 459.)
12. **Egy forrasztó.** (1 St. Autogen-Schweissapparat.)
13. **Az eddig felsorolt gépekhez tartozó és fentiekben nem emlitett felszerelési tárgyak és szerszámok.** (Rundgesänke, bestehend aus Ober- u. Unterteil.)
14. **Egy „Bergmann" és egy „Stoewer" 5—5 tonnás teherautó.**

Fentiek egyben és külön-külön is megvehetők.

Az összes gépek rövid ideig voltak üzemben.

3524 Bővebbet:

Eskontna i Privredna Banka D. D.

A D A, (Bačka) pénzintézetnél

REJTVÉNY

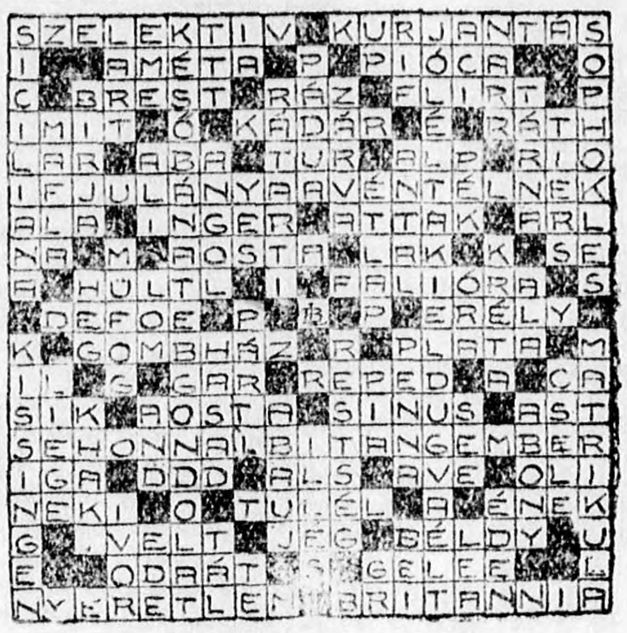
A mult számunkban közölt rejtvény helyes megfejtése:

Engedékeny

T k m n

KERESZTSOROS REJTVÉNY

Mult vasárnapi számunkban közölt keresztsoros rejtvény helyes megfejtése:

A mult vasárnapi keresztsoros rejtvényünket helyesen 79-en fejtették meg. A kézifestésü hirlaptartót (sorsolás utján dr. Fuchs Sománé, Knezsevi-Vinograd) nyerte meg, akit arra kérünk, hogy portoköltségre sziveskedjen beküldeni 5 dinárt bélyegben.

Értesitem a n. é. közönséget, hogy a

városi erdő vendéglőjét és éttermét

f. hó 8-án, husvét vasárnapján ünnepélyesen megnyitom.

Állandóan friss ételek, kitünő borok és hüsitő italok.

Elsőrendü zene!

Tisztelettel

Popov István

vendéglős

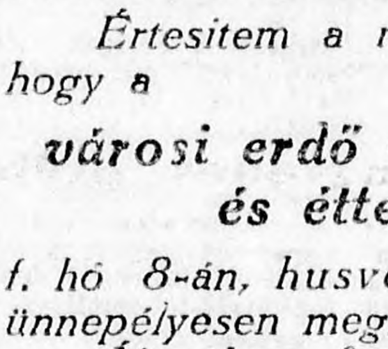
3583

Használt

8 HP magánjáró cséplőgarnitura

kifogástalan állapotban, teljes felszereléssel jutányos áron eladók

Erdeklődések a noviszadi kiadóba küldendők 3573

FÉNYKÉPÉSZETI KÉSZÜLÉKEKET ÉS ANYAGOKAT

a legolcsóbban vásárolhat

Griesbach & Knaus cégnél

Zagreb, Jurišićeva 1 - Kérje NB 1928 uj árjegyzékünket 354

Értesités

Tisztelettel közöljük vevőinkkel, hogy üzlethelyiségünket és irodánkat Vilsonova ul. 9. számról **Palčki put 115. sz. alá** (volt sarajevoi sörraktár és jéggyár) **helyeztük át.**

Egyben közöljük, hogy a jéggyártást megkezdtük, telepünkön **jég már kapható.**

Tisztelettel

„Centralna Piva — Sörközpont"

Te efon 717

Elektro és auto hegesztő

L. DAKABOS

BEOGRAD, Kralja Aleksandra ulica 8.

Specialista. Csőfal, tüzszekrény, gép és autó alkatrészek garanciával heggesztetnek helyben és vidéken. 3552

Üzletszerzésben jártas tisztviselőt és gyakornokot felvesz a

Jadransko Osiguravajuće Društvo

velikibečkereki vezérügynöksége

3572

REUMA

Köszönőlevél

Dr. I. Rahlejev urnak

Beograd

Kosovska 43

Alulirott éveken át sokat szenvedtem a reumától, amely különösen jobb karomat támadta meg. Időjárásváltozásnál különösen nagy kinokat okozott ez a betegség, ugy, hogy a legkisebb mozgás is elviselhetetlen fájdalmakat okozott. Sok-sok szerrel megkiséreltem, de ugyszólván minden eredmény nélkül, amikor egyik ismerősöm az Ön RADIO BALSAMIKA gyógyszerét ajánlotta. Mindössze két üvegcsével használtam el, a baj szépen megszünt és két hónap után már teljesen megszüntek a fájdalmak. Ezért kötelességemnek tartom, hogy Önnek a gyógyszerért leghálásabb köszönetem fejezzem ki.

Sevnica od Savi, 1928 március 14.

özv. *Zelić Márt.*

A **Radio Balsamika** *gyógyszert készíti, árusitja és postai utánvéttel szállitja* **Dr. I. Rahlejev „Radio Balsamika" laboratoriuma** *Beograd, Kosovska 43 és kapható minden jobb gyógyszertárban és drogériában.* 2043

2222

Drasche-Lázár Alfréd uj könyve Megrendelhető a Minerva r.-t. könyvosztályában

Ára 98 dinár

GRAND HOTEL, OSIJEK

Kávéház, sörcsarnok, étterem, téli- és nyári kerthelyiség

A BÁCSKAI KERESKEDŐK TALÁLKOZÓHELYE

Elsőrendü italok és ételek

3530

MALOMKÉPVISELETET KERESEK

Atvenném szállitóképes kis- vagy nagymalom képviseletét Zagrebra és környékére, esetleg egész Horvátországra és Szlavóniára. Alapos tudással rendelkező szakember vagyok, évek óta legjobban bevezetve, a vevőket személyesen ismerem, minden vevő hitelképességéről legpontosabban tájékozva vagyok. Nagy mennyiségeket dubioza nélkül bonyolitottam le, a legszebb eredményeket igazolhatom. — Megkereséseket „Mühle 15887" jeligére a **Publicitas d. d. Zagreb,** Gundulićeva 11. cimre kérek

3540

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és számos kötőszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felbélyegzett jeligés leveleket továbbítunk Kérdezősködésekhez válaszbélyeg mellékelendő.

LEVELEZÉS

Komoly vidéki fiuk ismeretségét keresem levelezés útján. Leveleket Poste-restante »Déér Lilla Subotica« jeligére kérem. 3533

Cseregényi Dani! Kérlek jöjj haza! 3523

Csinos barnaleányt melyik uriember szórokaztatna. Leveleket »Barackvirág« jeligére a kiadóhivatal továbbit. 3460

HÁZASSÁG

30 éves jobb iparos feleségül venne hozzáillő leányt, fiatal gyermektelen özvegyet, akinek némi hozománya is van. Fényképes leveleket »Jobb iparos« jeligére a kiadóba kér. 3262

Jómegjelenésűnek mondott 34 éves kisvárosban tartózkodó bank és gyárigazgató vagyok. Elfoglaltságom késztet, hogy ezen uton keressek házastársat. Megfelelő aktivák birtokában nem tartok igényt hozományra. Teljes cimü leveleket fogadok el »Házias« jeligére. 3330

Önálló üzlettel rendelkező ifjabb ember, gyermekszerető anyahelyettes élettársat keresek, némi hozomány megkivántatik, kór és vallás mellékes. Leveleket »Boldog jövő« jeligére a kiadóba kérek. 3499

Fiatal leány ismeretség hiányában ezuton keresi komoly 22—30 éves iparos vagy kereskedő ismeretségét, akihez kölcsönös szimpatia esetén férjhezmenne. Leveleket »Consensio« jeligével a kiadóhivatal továbbit. 3457

FOGLALKOZÁS

Fiatal uriszabósegéd állandó munkát keres. Cime Tuza Lajos, Ada. 3507

Szakképzett kertész, a kertészet minden ágához tökéletesen ért, állást keres. Cim a kiadóban. 3587

Házvezetőnőnek ajánlkozik magános urhoz 40 éves intelligens özvegy. Kitünően főz, ért mindenhez. Beteges idös urhoz is elmenne, kinek jó gondozója lenne. Ajánlatokat kér »Takarékosság« jeligére a kiadóhivatalba. 3399

Bognársegéd azonnali belépése állást keres. Bata Ferenc, Čantavir, 115 házszám. 3380

Varrónő kerestetik, perfekt szabásznő ujannon nyitandó divatszalonba. Ajánlatokat »Jövő 509« a kiadó továbbit. 3462

Nagy gyártelepen lakó igazgató részére kerestetik önálló, intelligens szakácsnő, ki a háztartást időnként egyedül is vezetheti. Csak éves bizonyitványokkal rendelkezők ajánlkozzanak »Önálló szakácsnő« jelige alatt a kiadóhivatalhoz. 3424

Nagy kereset

Agilis és jólbevezetett urakat keresünk az SHS minden nagyobb községébe, akik elsösorban magánházak látogatására vállalkoznának, minden háziasszonynak nélkülözhetetlen cikk terjesztésére. Ajánlatok Žiga Stärk Zagreb, Račkoga 18/a cimre küldendők. 3510

Házmesternek fölvétetik gyermektelen házaspár. Paje Kujundžićeva ul. 31. 3430

Kölcsönöket 10—15—20—25 évi törlesztésre 8%, csak földekre és massziv épületekre közvetit Peić ügynöksége, ideiglenesen Vlaška 8 Subotica. 3513

Kitünő, volt szinházi karnagy, jó zongorás, az összes klasszikus és uj repertoirban perfekt, kivülről játszó, állását változtatná május 1-vel vagy előbb. kino, bar, varieté vagy szalonzenekarnál. Ajánlatok kéretnek: Vel. Bečkerek, Knez Miletina 4 »Kapelnik« cimre. 3515

Segéd- és tanulólányokat felveszek. Faludi Anna, Aleksandrova ul. 9. 3564

Megbizható mindenest keresek azonnali belépésre. Cim a kiadóban. 3565

Főmolnári állást keres az őrlésben jártas jó szakember 1½ vagonig őrlő malomba. Cim a kiadóban. 3577

Agilis ügynökök(nők)-et keresünk magánfelek látogatására minden házban szükséges cikk eladására. Ajánlatok »Velika zarada« jeligére Voršič Maribor, Vrbanova cimre küldendők. 3579

Fiatal tanulólányokat keresek elsőrendü női tamburazenekarba havi 400 dinár fizetéssel, lakással, teljes ellátással, utiköltség megtérítéssel. Fényképpel ellátott ajánlatok a következő cimre küldendők: Ljuba Radosavljević, kapelnik, Leskovac — poste restante. 3589

Gazdaasszonyi állást keres fiatal nő, pusztára is elmegy. Markovics Bözsi, Csóka. 3550

Középkoru nő, perfekt német, beszél szerbül is, éves bizonyitványokkal gyermekek mellé azonnalra állást keres. Levelek Kemény Olivér cimre, Novivrbas kéretnek. 3530

Háztartásban jártas nőt, ki jól főz, keresek. Ajánlatokat a kiadóba kérek. 3525

Intelligentes Kinderfräulein zu 7 jährigen Knaben mit serbo-kroatischen Sprachkenntnissen wird aufgenommen. Offerte mit Fotographie sind an Radio-Reklam Jugoslavija, Subotica, Postfach 48 zu richten. 3531

Perfekt szakácsnő uriházhoz ajánlkozik. Cim a kiadóba. 3498

Házvezetőnőnek ajánlkozik intelligens, komoly, szolid jólfőző nő. Leveleket a noviszadi kiadóba »Rendszerető« jeligére kér. 3394

Olasz-francia nyelvből jutányosan órákat adok, Palicson is. Forditást vállalok. Cim a kiadóban. 3388

Gépész 80 HP szivógázmotorhoz kerestetik, aki vasmunkában jártas, eszterga és egyéb gépmunkához is ért. Svoboda-mlin, Bajmok. 3414

Szoptatósdadának ajánlkozom. 3 hónapos gyermekem van. Palotás Péterné, Stara Kanjiža, Jószágpiactér. 3410

Kocsifényezőt és kocsinyergest felvesz Erdei Bálint, Subotica. 3404

Bizalmi állást (raktárnoki, mázsálói vagy ehhez hasonlót) keres kaucióval rendelkező józan, szorgalmas, soffőr és mechanikus. Esetleg társulna jólmenő üzletbe vagy ipari vállalatba. Cim: Molnár könyvkereskedés, Senta. 3163

Gyakorlott kutfurómestert keresek. Cim: Pasics Momir, Sztaribecsej. 3324

Pékmesternek, aki kenyérelőállításához is ért, valamint egy füszer vagy vegyeskereskedőnek is igen jó forgalmu üzlet kinálkozik. Mindkettő részére kényelmes lakás is van. Érdeklődni a kiadóhivatalban »Jövedelmező munka« jelige alatt. 3378

VÉTEL-ELADÁS

Régi üzlet, 50 év óta egy helyen fennáll, biztos existencia, betegség miatt eladó. Bővebb felvilágositást nyujt Sarkić, Osijek, Pejačević ulica 44, I. em. 3593

Remek ebédlőbutor nagyon olcsón eladó. Cim a kiadóban. 3586

Jóforgalmu vendéglő, amelyben egyesületek is vannak, főuccán házzal, teljes berendezéssel eladó. Cim: Bozsoki M. Novi Bečej. 3588

Ebédlőberendezés kifogástalan állapotban olcsón eladó. Megtekinthető d. e. 10—12 d. u. 3—5-ig. Fierdó Giger, Sudarevićeva ul. 14, I. emelet. 3584

Lakatosmühely teljes berendezéssel, amely áll 1 esztergapadból, 1 motorból, 2.3 HP, 1 csiszolóállványból és egy furógépből, azonnal eladó. Ignac Grollinger, Gakovo. 3592

Komplett hálószobabutor eladó. Cim a kiadóban.

MÁV-cséplő 58 colos, 4 éves, átépitett főgolyós elevátorral, szijakkal eladó. Trombitás Antal, Bačtopola. 3295

Kézikocsit négykereküt, azonnali megvételre keresek. Cim a kiadóban. 3594

Kovács Antal-féle téglagyár bérlője, Hermann Vilmos Subotica, ajánl mindenfajta **épitőtéglát,** chamottetéglát és lisztet, saját iparvágányán vagonba rakva, valamint Suboticán az épitkezés helyszinére szállitva kedvező fizetési feltételek mellett. Levél és táviratcim: Hermann Vilmos, Subotica. Telefon: 6-68. 2965

Eladó nagyobb mennyiségü gyökeres rizling, kövidinka, vastag diófa és eperfatörzs. Nyárfa vályunak, akác szerszámnak. Tehenek, bonyhád-simmenthäli bika. Szobonya, Kraljevbreg. 3349

Eladó öt komplett cséplőgarnitura elevátorral, MÁV kompound 18 HP szivógázmotor komplett kövekkel, 3 méter csucstávolságu esztergapad. Levelekre nem válaszolok. Mudrinszki gépmühely Srbobran. 3452

Gőzgép, cirka 50 lóerővel, stabil kazánnal, megvételre kerestetik. Ajánlatokat teljes leirással, a tüzfelület és a legolcsóbb ármegjelöléssel »Gőzkazán« jelige alatt a kiadóhivatal továbbit 3447

Mozgószinház, szinpaddal és nagy lakóházzal, 4 □ telken, fényképészteremmel, 16.000 lakosu városban, uj berendezéssel eladó. Nagy Sándor, Bačka Topola. 3294

Diathermia gépet Wolframszikraközzel vennék. Cim a kiadóhivatalban. 3471

Méhészek! 12 darab Boczonádi rakodó kaptár darabonkint 225 dinárért eladó. Takáts Kázmér méhész, Pačir. 3472

Eladó Kulán többféle ingatlan, valamint egy gombgyárberendezés. Közelebbit Szegő Félix ügynökség, Kula. 3461

8 HP cséplőgarnitura, Kovačik gyártmány, teljesen jó állapotban, kedvező feltételek mellett eladó. Bővebbet Pajo Jankovićnál, Srbobran. 3124

7000 darab gyökeres rizling szőlővessző eladó. Raffai Ferenc, Kraljevbreg. 3581

Ház a Halasi kapui kaszárnya mögött 96. sz. alatt, a sáncon kivül, áll egy szoba, konyha, kamra, istálló 4 lóra, egykapás telekkel, belőle félkapa szép, bőtermésü lugasos kert, eladó és május 1-re átvehető. 3563

Eladó Velikibečkerek központjában, nagy vevőkörrel rendelkező épület- és butorasztalosmühely lakóházzal együtt, nagyon kedvező feltételek mellett. Bodor Lajos, Velikibečkerek, Svetosavska 17. 3571

Eladó 5 lánc föld a sentai határban, bogarasi állomáshoz közel, a Madárszélmalom mellett. Érdeklődni Kalovicsnál, St. Bečejen. 3568

Megvételre keresek jókarban levő motorkerékpárt. Ajánlatok leirással és ármegjelöléssel Nagy Albert Pačir, küldendők. Ugyanott majdnem uj kévekötő-aratógép olcsón eladó. 3574

Eladó földbirtok, 75 holdas, tanyával, felszereléssel, vetéssel, holdankint 1.000 dinár készpénzfizetéssel az átvételkor, a többi 4—10 évig buzavalutában. Bodor Lajos, Velikibečkerek, Svetosavska 17. 3569

Eladó 11 éves eredeti Hoffherr láncos gyári magánjáró Hoffherr cséplővel, nyolc lóerős gyári elevátorral, szakember kezéből. Felvilágositást nyujt Gromilović Toma Sombor. 3518

Eladó egy vendéglő mesno pravóval Mala Bosnában. Érdeklődni lehet Aleksander Gavanski ügyvédi irodájában, Reichl-palota. 3590

Elköltözés miatt sürgösen eladó a város közepén jólmenő, kiárusitott fatelep, nagy területtel, uri lakóházzal továbbá egy szalagfürész és egy Wertheimkassza. Értekezni lehet Váradi Orbán fakereskedőnél Stara Kanjiža. 3462

Éjjeliüzlet, jóforgalmu, Novi Bečejen házzal együtt eladó. Kovács Lajos Novi Bečej 3465

Jólmenő péküzlet, a főuccán, két samott-kemencével (dolgozik 4 segéddel, 2 inassal) lakással, nagy vevőkörrel eladó. Dreszl Ferenc lukszus péksége, Zemun. 3539

Fiat 501-es, kedvező feltételek mellett eladó. Garaža Fellegi Novisad, Futoška 92. 3546

Eladó 8 HP cséplőgarnitura a kazán Claiton-Schultleworth Máv cséplővel. 8 HP cséplőgarnitura Nicholson kazán, Marschal cséplővel. Latyák József, Bajša. 3551

Lánckörhintához orgonát keresek. Ajánlatokat a kiadóhivatalba kérek. 3470

Veszek 3½ és 5 számu cséplőszekrényt elevátorral. Leicher Valpovo, Szlavónia. 3562

Nyersolajmotor 20 HP, német gyártmány, golyós, 4 lyuku morzsoló, 6 üléses Benz-karosszéria, greno daráló eladó. Tóvizi Mihály Vel. Kikinda. (Állomás mellett). 3561

Cséplőgarnitura 1914-beli gyári magánjáró, 8-as Hoffher-Schrantz-féle gyártmány teljes felszereléssel együtt eladó Kovács Péternél, Bačko Gradište. 3548

Használt gőzkazánt keresünk 20—30 fütőfelülettel és 8—10 atmoszféra légkörnyomással. Ajánlatok Stojadinović textilgyár Zemun, cimre intézendők. 3543

Szabómühely, uccára nyiló üzlethelyiséggel, Sombor belterületén, berendezéssel együtt eladó. Weber András Sombor, Laze Kostića ulica 2. 3532

Rózsaburgonyát ajánlok 105 dinárért mázsánként. Danilo Ivkov, Stapar, Bačka. 2972

Malom, 3 emeletes, automatikusan müködő, bánáti nagy magyar községben, nagy környékkel olcsón eladó. Bodor Lajos, Velikibečkerek, Svetosavska 17. 2570

Fényképészeti müternet bérbe vennék, esetleg megvennék. Levelek Molnár könyvkereskedésbe Senta küldendők. 3506

Gyümölcsfák, nemes faj, ujszegedi Horváth István faiskolájából, minden tekintetben garantált, rendkivül nagy választékban, továbbá futómagas bokorrózsák, vadrózsák, cirka ötezer darab szegfü, muskátli, Hortenzia Aszparagus, Ohmocus virághagymák, Buxusok legnagyobb választékban kaphatók: Kain virágkertészet, Szegedi ut, Villanytelep mellett. 3006

Eladó elköltözés miatt Maliidjoson a sertéspiac mellett jóforgalmu vendéglő. Erdeklődni Nagy Lajosnál Maliidjos. 3336

Antik komplett cseresznyefaháló és antik komplett uriszoba régi miniatürökkel, perzsával kitünő karban eladók. Bövebbet a kiadóban. 3381

Ócskafémet, vörös- és sárgarezet, ólmot, ónt, vörös- és sárgaréz esztergahulladékot, aluminiumot, akkumulátorlemezeket, ólomhamut, ólombetüket, kliséket, fémsalakot, vasat, öntvényeket vásárol »Calin« kom. društvo Zagreb, Mandaličina 1. b. 1674

Bélyeggyüjtőknek ajánlom hogy szerezzenek be nálam 500 teljesen különböző bélyeget tartalmazó bélyeggyüjteményt 30 dinárért. Európa, Ázsia, Afrika és Ausztrália különböző államainak bélyegeit tartalmazó 1000 darabos gyüjtemény ára 65 dinár. A pénz előzetesen beküldendő és a gyüjteményt ajánlott levélben küldöm a rendelőnek. Minden renleléshez ingyen csatolom bélyegárjegyzékem, amely az egész világ, majdnem 600 államának bélyegjegyzékét tartalmazza. Az SHS legrégibb bélyegkereskedése. **Izidor Steiner, Brod** na Savi. 718

Jókarban lévő Stelchammer zongora olcsón eladó. Kalmár M. St. Kanjiža. 3475

Gépész társaimnak! Ajánlom lokomobilhoz a szabadalmazott hőgyüjtőt. Szikra és tüzszekrény léghuzatgátló, husz százalék tüzelőanyagtakaritás. Igen olcsó garantált jó, helyben készithető, nincs öntvény. Vidékre képviselet bárkinek. Csonka Ferenc, Senta. 12037

Motorräder New - Hudson Englische Qualitätsware sind schön ökonomisch und billig. Vertretung Petar Seiler, Vinkovci. 2892

Használt, kitünő állapotban lévő 8 HP Marschall magánjárógarnitura láncos alakitással, elevátorral és komplett felszereléssel más vállalkozás miatt pénzért vagy buzavalutában eladó. Agrikultura, Sombor. 2867

6 és 8 HP magánjáró garniturák, M. Gazdasági gyári magánjáró és golyós cséplő eladó. Biliczki Károly, Senta. 3071

Egy vagon ruha félig ingyen lesz eladva Földes Samu ruhaáruházában (gyümölcs-piac) Rudić ulica

Férfi divatöltöny már	525 D.
Férfi tavaszi felöltők	675 D.
Fiuruhák már	375 D.
Gyermekruhák	175 D.
Gummi raglánok	225 D.
Nőifelöltők	455 D.
Leányfiu felöltők	325 D.
Férfi munkaruhák	145 D.
Munkaköpenyek	155 D.
Autóköpenyek	175 D.
Divatnadrágok	225 D.
Munkanadrágok	95 D.
Bőrkabátok	725 D.

Tessék meggyőződni, vidékre utánvéttel, meg nem felelés esetén pénzt visszaadom, saját érdekében ügyeljen a cégre. 842

30 erős család méh teljes felszereléssel eladó. Botka Vilmos, Bačko-Gradište.

Jugović-féle Salvator sajtojtó, amely öt perc alatt édes turót ad, 6 dinár, vaj- és sajtfesték 5 dinár, vajkészitőpor 5 dinár. — Viszontelárusitók kerestetnek. Szétküldi Jugović gyógyszertár, Novisad. Kérjen ingyenes mintát. 2988

Szártépőgép, alig használt, kitünő állapotban, 6000 dinárért eladó. A gép. megtekinthető Agrikultura, Szombor. 2993

Pulitúrozott komplett hálószoba jutányos áron eladó. Vállalok butorjavitást, politurozást, beeresztést és minden a szakmába vágó munkát. Olcsó árak. Molnár Árpád, asztalosmester, Vilsonova ul. 30. Ugyanott tanonc felvétetik. 3450

Ebédlőbutor függönnyel, 2 gázkályha, 1 Meteorkályha eladó. — Megtekinthető: Kralja Petra park 10. I. em. jobbra. 3425

Szijgyártó-üzlet házzal együtt eladó, esetleg kiadó. Tügyi József, Stara Moravica. Biztos egzisztencia, nagy környék. 3412

Megvételre keresek egy 10—15 HP szivógázmotort. Posa János, Stara Kanjiža, Karadjordjeva ul. 50. 3411

2 din. a cukrászsütemény darabja **Institorisznál,** Wisonova ul. 44. 3385

2 uj Slazengers rakett jutányosan eladó. Bővebbet a kiadóban. 3382

Önkéntes árverés. Kisebb-nagyobb hordók, ajtók, uriszán, pinceajtók, üvegszekrény, nagy kihuzható asztalok április 15-én d. e. 10 órakor eladatnak. Franjo Dulić vendéglös, Žednik. 3473

Husvétra szódavizet bárkinek lakására szállit azonnal. Johanna szikvizgyár. Telefon- és kocsiszáma 532. 3528

LIFKA

Vasárnap utoljára a hét eseménye:

Koldusdiák

Milöcker bübájos melódiáju operettje, kibővitett zenekarral

Harry Liedtke Verebes Ernő Eszterházy Agnes

Husvét-hétfőtől

Kuruzsló

(Egy férfi mulja)

Földes Imre motivumai után **CONRADT VEIDT** első amerikai ujdonsága

APOLLO, NOVISAD

Aprilis 7 és 8-án

Stefica Vidačić

„Miss Európa" első filmje

Éva három lánya

filmjáték 6 felvonásban

BUTORALBUM

a legmodernebb és stilustervekkel most jelent meg. Kapható

SIPOS FIAI

lakásberendezők kiadásában

SUBOTICA, Zentai-ut 3.

Lakásberendezés és az asztalos szakmába vágó munkák a megrendelők teljes megelégedésére készülnek

Braća Todorović nagytőzsdéje

SUBOTICA, Aleksandrova ul. 8,

A tavaszi szezonra ajánlja valódi dohánykivonatot

TANATONT

gyümölcsfák, szőlő, komló pe metezésére, az összes kártékony rovarok ellen. Nagybani és kicsinybeni eladás

Kávéház teljes felszerelésel Suboticán, a város központjában, jól bevezetve, eladó, esetleg társulható. Előnyben részesül, akinek teljes mozifelszerelése van, vagy szakember. Cim a kiadóban. 3529

Olcsó házhelyek kedvező fizetési feltételek mellett eladók. Bővebbet Ruttkaynál, Lelencház mögött. 3480

Garantált gyümölcsfák, szőlővesszők, vadalanyra oltottak is, bokorrózsák, málnavesszők, földiepertővek kaphatók Ruttkaynál, Lelencház mögött. 3479

Olcsón eladó nagyközségben egyedülálló malom épület. Tóth, Telečka. 3537

Használt, jókarban levő hajtószijakat keresek megvételre. Kladek, Subotica, Frankopanska 24. 3484

Szövöde, modernül berendezve és Koszovszka ulica 24 számu ház előnyös feltételek mellett eladó. Erdélyi Béla, Senta. 3164

Gépazsur métere cérnával 1.50, gépselyemmel 2 din. Plisszé 1 cm. felül 10.—, 1 cm alul 15.— dinár. Géphimzés a legszebben és legolcsób áron készül Facsar szalonban, Szubotica, Paje Kujundžićeva ul. 11. 2304

Sürgösen keresek megvételre keveset használt csukott autót, csak elsőrendü márkát. Steiner Marcel, Sombor. 3293

Szivógázmotort, 100—130 HP, megvételre keresek. — Horváth, Pačir 3211

Üvegszekrény, cukrásznak alkalmas, balkaros gép, kaptafák, sürgösen eladók. Rakin kereskedő, Martonos. 3291

Két hatos magánjáró cséplésre készen és egy Hoffer 8-as lokomobil fogaskerekes, eladó. Vadócz Károlynál, B. Topola. 3219

6 HP és 8 HP magánjáró cséplőgarnitura és két drb 6 HP magánjáró kazán eladó. A két kazán huzatosért el is cserélem. Ugyancsak eladó egy 9 HP 220 voltos villanymotor. Kelem István, Stara Kanjiža. 3241

Eladó nagyobb mennyiségü gyökeres rizling, kövidinka, vastag diófa és eperfatörzs. Nyárfa vályunak, akác szerszámnak. Tehenek, bonyhád-simmenthali bika. Szobonya, Kraljevbreg. 3349

Jégszekrény, nagyobb, jókarban levő, mészáros és hentes részére, eladó. Bővebbet: Budimacz Vincze mészáros, Sombor, Apatini ut 36. 3370

Tornyos iskola közelében füszerüzlet italméréssel más vállalkozás miatt házzal együtt kedvező fizetési feltételekkel eladó. Cim a kiadóban.

Gyapjubőröket megvételre keresek. Ajánlatok Kanel, Zemun, Kralja Petra 4. cimre intézendők. 3535

KÜLÖNFÉLE

Suboticához közel 100 lánc föld kiadó. Cim a kiadóban. 3536

7% törlesztéses és 9% kamatos kölcsönök kaphatók. Cim a kiadóban. 3482

Vojnovićeva ul. 6 és Cara Dušana ul. 3 szám alatt üzlethelyiség és orvosi rendelő kiadó. 3485

Szalmarázó és törekrázó tengelyeket gyártok. Kozma Imre, Čantavir. 3483

Kuća se prodaje, koja se sastoji od 5 soba i nuzgrednih prostorija s velikim dvorištem sasvim blizu glavne pošte i predaje se 1. maja. Adresa u administraciji lista. 3582

Üzlethelyiség, raktárhelyiséggel, forgalmas helyen, a főuccán kiadó. A helyiség bármely üzleti célra megfelel. Érdeklődni lehet a tulajdonosnál. Baják testvérek, Stara Moravica. 3474

Temetőbe, padon felejtett szürke boa megtalálója, ha visszaszolgáltatja jutalomban részesül. Hercog fakereskedés, Szegedi-út. 3542

Gyermektelen házaspár keres május 1-re két vagy háromszobás lakást mellékhelyiségekkel, lehetőleg a belteren. Ajánlatok Slavija spedicija, Cara Dušana ul. 1 küldendők. 3556

Palicson csinosan butorozott szoba, villamos mellett, nőnek kiadó. Cim: Kohn üvegüzletben. 3567

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetüs és cimszó kétszeresen számit. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak fulbélyegzett jeligés leveleket továbbitunk Kérdezősködésekhez válaszbélyeg mellékelendő.

Hord Ön szemüveget?

Mindenkinek, aki szemüveget hord, saját érdeke, hogy szemüvegét a 30 év óta fennálló, szaktudásáról és megbizhatóságáról elismert

DEUTSCH IZIDOR

optikus cégnél

(Telefon: 2-16)

ZEISS

Punktal Depot

szerezze be, ahol a legjobb minőségü szemüvegeket legjutányosabb árban kaphatja.

Minden szemüveg pontos pupilláris beállitással 9466

HA

gyermekei részére elsőrangu izléses leányka és fiu ruhát, kabátot akar

nem kell Bécsbe menni

mert megkapja ugyanolyan elsőrangu izléses kivitelben, ugy raktáron mint rendelésre lényegesen olcsóbban

SPITZER

szörmeáruház

gyermekkonfekció osztályában

Szubotica, Sokolska ul. 3.

Állandó kirakatkiállitás a főtéren.

Citroen- és Buick-autók

raktáron megtekinthetők

Előnyös fizetési feltételek!!

„VOLAN"

Novi Sad, Kr. Aleksandra ul. 7

MOTOREKE

28 HP. legujabb rendszerü, 1925. épitésü, vadonatuj, leszerelhető ekékkel, feltünő olcsó áron eladó 2530

SEIDL GÉP-GYÁR VRSAC

Hölgyeim és uraim!

Ha olcsón akarnak értékes, modern, művészi fénykép-felvételt, forduljanak:

PERTIC

fotóművészhez

Trumbićeva ul. 5 Ipartestülettel szemben. **Ujrendszerü világitás elektromos ultravio a sugarakkal.** 3476

Az égő hajók

Nagy Katónak

a Vajdaságból Berlinbe került filmsztárnak első filmjét 3468

napok alatt 42 mozi kötötte le

Mosinger filmnél!

VÁROSI MOZI

Egész héten nagy ünnepi müsor

ZORO—HURU

Két elszánt fiatal vidám viszontagságai

Kaland a bombagyárban

Főszereplők: **Zoro—Huru**

Az elszabadult express

amerikai történet

Főszereplő: **Jack Daugherty**

Nagypénteken nincs előadás.

Kiadó Subotica központján, főtéri sarokhazamban 3—4 szobás uccai lakás, bolt, uccai és udvari nagy pince. Bővebbett Dr. Blum fogorvosnál. 3519

Novisadon keresek 2—3 szobás lakást mellékhelyiségekkel, nagy udvarral és kerttel, lehetőleg külterületen a villamos mellett junius 1-ére. Ajánlatok »Kis család« jeligére a Bácsmegyei novisadi kiadójába. 3516

Minden kölcsönkérő egyén óvakodjék olyan ügynököktől, akik kölcsönügyekben előlegeket szednek, de különösen különféle reklámcédulákon valótlan dolgokat terjesztenek. 3513

Kölcsönöket ötévi törlesztésre 9%, mindenkinek közvetitek. (két hónapon belül) aki nálam azonnal mint tag beiratkozik. Peić ügynöksége, ideiglenesen Vlaška 8. Subotica. 3513

2 szoba kiadó Strossmayerova ul. 20. I. em. Halpiac. 3566

Egyszoba-konyhás lakás gyermektelen házaspárnak kiadó. Érdeklődni VI., Vukovićeva ulica 24. lehet. 3401

Világos, tágas szobát keres üresen idősebb magányos urinő. Cim a kiadóban. 3514

Modern 3 szobás lakást mellékhelyiségekkel keresek a város központjában, vagy közel a központhoz május 1-re. Jó házbért fizetek. Bővebbet Blagoje D. Zaklan, ügyvédjelölt, Skotus Viatora ul. 14. 3505

Különbejáratu 1, 2 és 3 szobás lakások mellékhelyiségekkel, valamint 1 üzlethelyiség a város belterületén azonnal vagy május 1-re kiadó. Cim. Riesz Dezsőnél, 13. Novembra ul. 11. 3403

Három lakás május 1-re kiadó. Cim a kiadóban. 3406

Ujoncok! Szakavatott egyének pontos felvilágositásokat adnak katonai természetü, különösen sorozási, szolgálati idő meghatározására és jogos esetekben a szolgálatok megrövidítésére vonatkozó ügyekben. Nemzetközi Iroda, Szubotica Aleksandrova 9 2240

Közvetitünk a legrövidebb idő alatt az engedélyek minden fajtáját, állampolgársági, itt-tartózkodási engedélyt, (trafik, kávékimérés stb.) Nemzetközi Iroda, Subotica, Aleksandrova ul. 9. 3101

Menyasszonyok, ha kelengyéiket, monogramjaikat olcsón, divatosan és izlésesen akarják elkészittetni, győződjenek meg arról, hogy egyedül Budanović Terézia üzletében, Rudić ul. 1. kaphatják azt. 1483

Csinosan butorozott szoba kiadó. Jelačićeva ul. 5.

MR. BAHOVEC

PLANINKA

„PLANINKA"

havasi gyógyfütea

felfrissiti és tisztitja a vért, megjavitja a rossz emésztést, a rendszertelen bélmüködést és kiváló hatásu altesti bántalmaknál, a hugyhólyag, máj, epe megbetegedéseinél és epekőnél. A **„PLANINKA"** tea étvágygerjesztő, különösen jó hatásunak bizonyult éredényelmeszesedésnél.

A „PLANINKA" havasi gyógyfütea csak feuli védjeggyel és leplombált dobozokban valódi, egy doboz ára 20 dinár.

Kapható gyógyszertárakban

Készíti: Mr. BAHOVEC gyógyszertára LJUBLJANA

ELŐKELŐ

hölgyek forrása

KULICS

SZUBOTICA,

I., Manojlovićeva ul. 7.

Hölgyeim, hiába keresnek

jobb szert! A Santela« higienikus öblitősó a leggyorsabban meggyógyitja a fehérfolyást. Elismert különlegesség. Kapható minden gyógyszertárban és drogériában. 3358

Banatsko Arandjelovon május elsejére pékmühely sütőkemencével Milan Neckovnál kiadó. 3458

Palicson, közel a vasutállomáshoz, 2—3 szobás szép lakás mellékhelyiségekkel évre vagy szezonra kiadó. Cim megtudható Csik Sándor hentesnél. 3372

Juniper zöld sósborszesz boróka kivonattal, hatásra nézve felér bármely más sósborszesz három üvegjének hatásával. Kapható gyógyszertárakban, füszerüzletekben. Postai szétküldés. Blum gyógyszertár, Subotica, főpostával szemben 360

»Alexa« nyakkendőipar 10 dinárért forditja ki régi nyakkendőjét. Korzó. 1249

GUMIBÉLYEGZŐT bármilyen nyelven készit Molnár József Subotica, Frankopanska ulica 25. Megrendeléseket a Bácsmegyei Napló kiadóhivatala is elfogad.

Két szoba, konyha kiadó. Cim: Papné, Paje Kujundžićeva ul. 3. 3352

A SZERKESZTŐSÉG HIRDETŐIRODÁNAK SCHMULKA NOVISAD

CASE A LEGTÖBBET KERESETT TRAKTOR!

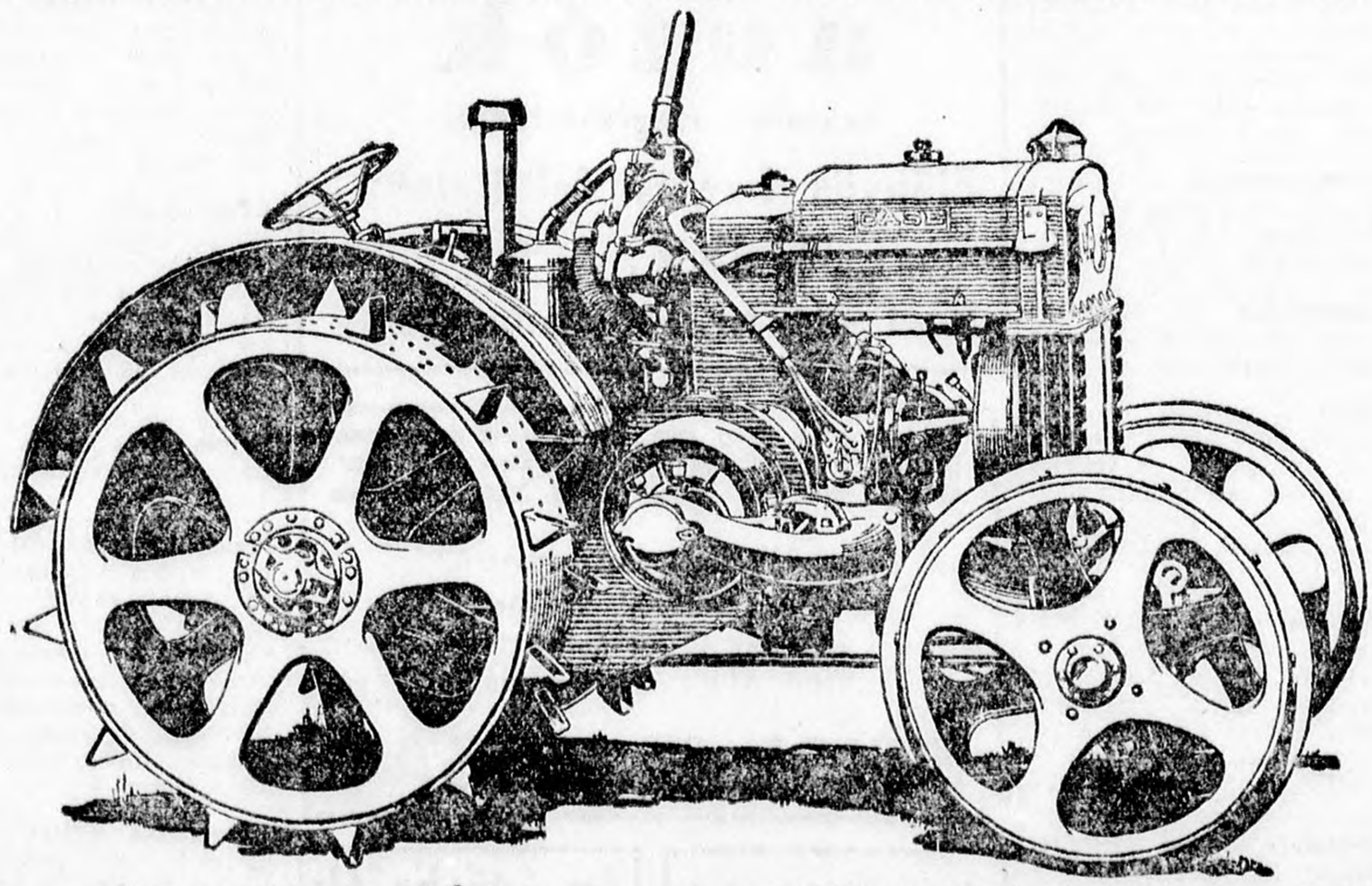
NEM MI,
hanem a gazdaközönség dönti el,
hogy melyik a legjobb traktor!

Az itélet szól: Case áll az első helyen!

Az 1927. év végéig eladott több mint 100 Case-traktoron kivül
1928-ban eddig a következő gazdák vettek Case-traktort:

ŠURJÁN JÁNOS, Bačka Gradište (Bácska)
AMAN és TÁRSA, Valpovo (Szlavónia)
SCHÖNHÖFFER JÓZSEF, Stanišić, (Bácska)
ŠAJBEN DJURO, Padina (Bánát)
CISLER PÁL, Stanišić (Bácska)
PÓTH ÁDÁM, Ečka (Bánát)
BLAŽETIĆ PAVAO, Stivica (Szlavónia)
WILHELM SCHNEIDER, Torža (Bácska)
WEIGERT JÓZSEF, Beli Manastir (Baranya)
WINTERHALTER HEINRICH, Petlovac (Baranya)
ŠIMUNOVIĆ ANDRIJA, Bodjani (Bácska)
WALTER ILLÉS, Kunišinci (Szlavónia)
HESSNER STEFAN, Markušica (Szlavónia)
PAPLACKO MIHAILO, Ruski Krstur (Bácska)
ROSMANIC MÁRTON, Stanišić (Bácska)
ZWEIG MÁTYÁS, Veprovac (Bácska)
WÜNSCH NIKOLAUS, Sarča (Bánát)
BELIĆ DUŠAN, Botoš (Bácska)
KESSLER JAKAB, Čačinci (Szlavónia)
JESENKOVIĆ ANTUN, Šljivoševci (Szlavónia)
IVKOVIĆ JOCO, Šljivoševci (Szlavónia)
BRKANIĆ ANDRIJA, Beničani (Szlavónia)
MOSNIČKA FRANZ, Nova Palanka (Bácska)
WAGNER JOHAN és GEORG ALBERT, Popovac (Baranya)
VLAOVIĆ STEVAN, Novisad—Čenej (Bácska)
VILJEVAC ROKO, Beničani (Szlavónia)
TACHTLER HEINRICH, Čeminac (Baranya)
KOLOSTOR INTÉZŐSÉGE, Šišatovac (Szerémség)
ADROVIĆ PERO, Lužane (Szlavónia) 2. darab.
RETZER FRIEDRICH, Bežanija (Szerémség)
GAZDASÁGI EGYESÜLET, Belacrkva (Bánát)
DJENADIĆ DRAGUTIN, Ratkovac—Valjevo (Őszerbia)
DEBAČ DJURO, Vel. Pisanica (Horvátország)

Mindegyik Case-traktor-tulajdonos a legjobb referenciánk!
A Case-traktor kedveltségét kitünő tulajdonságainak köszönheti!
A Case-traktorban a modern technika legjobb vivmányai vannak egyesitve

A golyóscsapágyas, acélkeretes Magyar Államvasuti cséplőgép traktorüzemre felülmulhatatlan

Case-traktor MÁV. cséplőgéppel az ideális cséplőkészlet

RECORD IPARI ÉS KERESKEDELMI R.-T.

OSIJEK, Desatičina 13 **Novisad**, Temerinska 6 **Vel. Bečkerek**, Vilsonov trg 3

Rayonképviselők: KNÉZY PÉTER, SOMBOR, STEINER BÉLA, VEL. KIKINDA

3244

A szerkesztésért felelős dr. FENYVES FERENC. Nyomatott a kiadóta lajdonos Minerva r.-t.-nál. Felelős kiadó: FENYVES LAJOS Szubotica

A kereszt jelében

Irta: Lukinich Vince

Éjfél felé közeledik az idő. — Róma elhagyott utjain, egyenként vagy párosával, óvatosan körültekintve, szinte bujdosva, vándorolnak férfiak, asszonyok. Sötét felhős az égbolt, az uccák csendesek. Némelykor kerül csak utjukba egy-egy katonai őrjárat. Ilyenkor mindig megrettennek, de közönyt erőszakolva magukra, mennek tovább.

A katonák figyelemmel nézik végig őket, majd bizonyos nemtörődömséggel forditanak nekik hátat s mennek a maguk utjain, egykedvüen, mogorván. A fegyelem is meglazult már soraik közt nem látják szivesen uruk és parancsolójuk retenetes vérszomját. Már az ő barbár lelküket is undorral töltötte el a sok kegyetlenség.

A nép éjszakai járása különben sem gyanus; nem egy irányban haladnak különböző mellékutakon tünnek el, nehogy feltünést okozzanak.

Csak a külváros felé látszik, mintha egy volna végcéljuk, mert ott, a szük uccákban, sikátorokban találkoznak. De ott már az őrök is ritkábbak. Egyenként tünnek el a házak tömkelegében, mintha a föld nyelné el őket. Járásuk halk nesztelen, szemük földre szegzett. Köntösük alatt valami kemény tárgyat szoritanak a szivükre. Ez ad nekik erőt, bizalmat és hitet.

*

Az egyik sikátor sarokfalához támaszkodva, árnyékba burkoltan áll egy magányos katona, vérbeli római harcos. Izmai csak ugy dagadoznak karjain, domboru mellén. Sisakja alól két sötét szeme kémkedve tekint körül. Sima arcán a türelmetlenség és a vágy váltakoznak.

Némelykor előre lép s a sötétséghez szokott szemei kutatva tekintenek a szük sikátoron végig, mintha várna valakit.

Mulik az idő. Egyszerre vonásai felderülnek, valami szelid fény játszik szemeiben s még jobban odalapul a fal árnyékába. Lassu, könnyed, szinte nesztelen lépések közelednek. Egy nyulánk leány alak jön, fehér bő tunikájába burkolva. Fejét szinte egészen elfedi csuklyája, amint szemeit lesütve, lassan megy utjain.

Mikor elhaladt a katona előtt, nem nézve sem jobbra, sem balra ... az halkan, fojtottan, megszólitja:

— Lucia!

A leány megretten s minden izében reszketve, támaszkodik a falnak. Térdei remegnek, alig birják a testét.

— Ne félj Lucia! — szólt ujból a katona — Én vagyok, Valérius, ki már régóta várlak.

— Mit kivánsz tőlem? — kérdezte ijedten, alig susogva, a leány.

— Nem kivánok semmit! ... Azért jöttem, hogy megvédjelek! ... Te és a tiéid veszélyben vagytok. Fordulj vissza! ... kérlek!

— Istenem, mindenható és ő megvéd engem! — válaszolt áhitattal a leány.

— Nagy a ti bizalmatok az Istenetekben! Nem tudom, nem ismerem! .. De azért kérlek, mert szeretlek, fordulj vissza! A császár hatalma nagy és tudomást szerzett a mai gyülekezésről. Már ki is adta a parancsot.

— Isten hatalma nagyobb! ... Vissza nem fordulok ... megyek!

— Lucia! ... ha még egy kicsit szeretnél, nem volnék vakmerő! Fogadd meg tanácsomat!

— Ha Istennek tetsző dolog, akkor szeretni foglak Valerius! ... De akkor közöttünk legyen a helyed! — felelte fénylő szemekkel a leány.

— Még nem ismerem ezt a hitet. Nem tudom, hogy ez-e az igazi ut. Kételkedem.

— Jöjj velem, Valerius! A Megváltó szavait fogod hallani Apostolunk ajkairól s akkor kételyed szünni fog.

— Most nem tehetem! Mert ha nem vagyok helyemen, feltünik és keresni fognak. Az veszedelmes.

— Tégy belátásod szerint, de hagyj békében távozni utamon!

— Lucia! ... Fordulj vissza, mig nincs késő!

— Isten velem van, nem térek vissza! Ég veled!

Határozottan beszélt a leány és elindult, vissza nem nézve. A harcos mélyen meghatva, lelkében megrettenve, nézett utána s fájdalmasan simitotta végig forró homlokát. Messziről katonák egyenletes lépése közeledett, Valerius ügyesen tünt el a sarkon s nemsokára már messze járt, társait keresve.

*

Mélyen lenn, a föld belsejében, Róma alatt, a katakombák tömkelegében, száraz csontvázakkal telt sirboltok között, mély moraj, emberi mormogás hallatszik. Az éjszakának fele elmult. A város alatti katakombák sötétek, rémesek. Düledező, helyenként az oszlopok által alig támasztott folyosókban, gyér fáklya világitás mellett, lassan oson előre egy csoport felvegyverzett katona. Csak az elsők arcai vannak kissé megvilágitva, a többi, találomra, tapogatódzik utánuk. Egy-egy láb olykor megbotlik valami tompa hangzásu tárgyba, az nekigurul a falnak, s a véletlenül odavetődő fáklyafény egy koponya rémes vigyorgását világitja meg. Mindez a marcona katonák lelkét nem bántja, hozzá szoktak, még ahhoz is, hogy kétoldalt, a fülkékből, álló csontvázak vicsorgatják reájuk fogaikat.

A katakombák beljebb mind járhatatlanabbá válnak, falaik, boltozataik — düledezők. Istenkisértés itt járni.

Elől, a fáklyavivő mellett, egy magas, daliás katona, kivont pallossal. Tüzes szemével szinte áthatolni akar az előtte elterülő sötétségben. Halk hangon adja visszafelé parancsait. Hangjának ideges remegését csak ő érzi, a többi nem hallja. Az idegek megfeszültek.

Most egy kis csarnokféléhez érnek, — s halkan egy csoportba gyülnek, a fáklyákat eloltják. Észre sem veszik, hogy annak a csarnoknak a hatalmas oszlopa szinte féloldalt dőlt; — egy nyomás s az egész kőtömkeleg élve temeti el őket.

Némán, lélegzetüket visszafojtva várnak ... Halk, mormogásszerü ima hallik a katakombák bensejéből, mintha egy másik folyosón át embertömegek jönnének, békésen, mit sem sejtve.

Nagypéntek éjjele van. Az üldözött keresztények most gyülnek össze, hogy Apostoluk szavát hallgassák, hogy Krisztus kinszenvedésének és halálának évfordulóját megünnepeljék.

Most a katonák szemei előtt különös látvány nyilik meg. Egy tágas, a mélységbe huzódó, lapos boltivü csarnok, néhány fáklya fényétől világosodik meg.

Emberek, asszonyok, gyermekek csoportja jön lassan előre, összekulcsolt kezeikben fehér keresztet tartva.

Áhitattal, szeretettel csüng a sok szem az előttük járó, sötétköntösü, magas, fehérszakállu aggastyánon, ki magasan tartott jobbjában egy nagy keresztet visz.

Majd egy emelvény féléhez ér. Fellép visszafordul.

Hivei, köréje gyülve, letérdepelnek. Áhitatos, siri csend.

Az aggastyán beszélni akar. A háttérből megszólal egy erős csengésü mély hang.

— Az Imperator nevében!

A rémület, az ijedtség, megdermesztette a keresztények vérét. Önkéntelenül egymást markolják meg. Majd kitör belőlük az életösztön, a kétségbeesés. Lelkük még nem egész szilárd a félelem ellen. Hitük még nem edzett.

A nők sikoltani, a gyermekek sirni kezdenek. A férfiak tehetetlenségükben fogaikat csikorgatják. Az aggastyán kitárja karjait hivei felett, kiegyenesedve a kereszttel megáldja őket. Egy szava elég, hogy hivei lecsillapodjanak. Lejön emelvényéről s a katonák elé lép. A katonák vezetője is közeledik. Társai a kisebb csarnokban várakoznak.

Az aggastyán megszólal:

— Mi járatban vagy? — Ki küldött?

— A császár parancsára jöttem! — Ti az én foglyaim vagytok! — Mert ti az ő élete ellen törtök, ellenségei vagytok! — volt a válasz.

— Mi senkinek sem vagyunk az ellenségei! Mi mindenkit szeretünk ... Mi Krisztus hivei vagyunk!

— Nem a mi dolgunk megbirálni azt! Kövessetek!

A keresztények jajveszékelve kezüket tördelik. Az aggastyán visszafordul. Hangos imát mond, és végzi:

— Isten! Tégy csodát!! ... Hiveidet, kik téged imádnak, mentsd meg!

*

A kisebbik csarnokban várakozó katonák türelmetlenkedni kezdenek, tülekednek. Egyikük neki vágódik a félig dőlt oszlopnak.

Hatalmas dördülés, robaj, recsegés .. A boltozat nagy zajjal dül össze, maga alá temetve a katonákat.

Vezetőjük megrettenve fordul hátra. Üveges szemmel, irtózattal mered a romok közé, társai halálhörgését hallva.

A keresztények térdre roskadva, hangosan imádkoznak. Egy fehér leányalak kiválik közülök. A katonához közeledik megszólitja.

— Valerius! — Te is a mi üldözőink sorába tartozol?

A harcos egy pillanatra lesüti a szemét, indulatával küzd, majd nehéz sóhajjal válaszol.

— Lucia! ... A ti Istenetek szeret benneteket! ... Meggyőztél! ... Követni foglak!

A leány kézenfogva vezette az ifjut az aggastyán elé s térdre borult előtte. Az ifju melléje térdelt.

Rövid ima után a katona felugrott, s ujból szólt:

— Kövessetek! — De most már nem az Imperator elé, hanem hogy megmentselek benneteket!

Luciát kezénél fogva, vezette a remegő keresztényeket a katakombák titkos labirynthjein keresztül, az egész város alatt sokáig ...

Mire kiértek a szabad ég alá, mögöttük a város komolyan, feketén sötétlett, messze.

Egy fénylő csillag pedig, a reménység csillaga, ott ragyogott fejük felett, s messze, idegenbe vándorlók felett.

A királynő bucsuzik

Irta: Baedeker

— A Ketten-sorozatból —

Az öreg Excellenciás, a nagy államférfiu és kitünő iró megbetegedett, s az a hir járta be a várost, ijesztette az országot és terjedt el külföldön, hogy életbenmaradásához nincs remény.

A királynő meglátogatta őt.

— Orvosának a véleménye szerint, — ezzel nyitott be hozzá az öreg hölgy, — helyesebb, ha békét hagyunk Önnek s nem zavarjuk a nyugalmát. És én nem tudom, hogy tiszteletből e jó ur Önt óhajtotta-e védelmébe venni, vagy nekem akarta-e megkönnyiteni annak az udvarias szivtelenségnek a gyakorlását, amellyel sokan azon ürügy alatt tartják magukat távol a betegektől, hogy az érdeklődésük nyugtalanithatná őket s árthatna nekik. Mintha a rokonszenv ily megnyilatkozása nem volna inkább üditő mint fárasztó! ... De hát a doktor csak a betegeknek parancsol, az egészségeseknek nem. Én pedig egészséges vagyok, s gondoltam, megnézem, mit csinál az én jó öreg barátom és tanácsosom.

— Isten hozta Fölségedet.

A királynő. — Eljöttem. Ön anynyiszor nyugtatott meg engem, s főleg politikai változások s nagyobb bonyodalmak idejében a biztonság jóleső érzését hozta el mindig hozzám. Senki se tudta az izgalmaimat ugy leszerelni s a félelmeimet olymód elosztani mint Maga. Ilyenkor valóságos jóltevőm volt, s meggyőző szavai oly csillapitóan hatottak az idegeimre mint egy harminckét fokos langyos fürdő.

Az államférfiu mosolygott. Azért-e, mert elképzelte a nagyterjedelmü asszonyságot, amint langyos fürdőben ül, vagy mert régi időkre emlékezett, amikor e kitünő hölggyel egyetértésben intézte hazájának a sorsát? Ki tudja? A királynő folytatta:

— Itt vagyok hát, s kiteszem magam a doktora haragjának. Talán csak nem lesz nagyon haragtartó...

Disraeli. — Nem, nem lesz. Majd informálom. Megmondom neki az igazat. Azt, hogy e látogatás, ha nem is sietteti a gyógyulásomat, bizonyára késlelteti a halálomat ... Köszönöm, hogy gondolt rám, Felség.

A királynő. — Ugy tesz, mintha még sohase látogattam volna meg. Hisz' fölkerestem Önt olyankor is, amikor nem volt semmi baja.

Disraeli. — A betegnek százszorta jobban esik a figyelem, mint az egészségesnek.

A kir. — Remélem, hogy a baja nem komoly.

Disr. — A korom komoly, Felség ... Nem a legjobban érzem magam. Olyanformán mint a Montesquieu »beteg ember«-e, a szegény Törökország, amelyet mi ki akarunk tessékelni Európából. Ő még huzza egy ideig, de az én kofferom már pakolva van, s hamarosan költözöm el Angliából ... Pedig Isten látja lelkemet, nem szivesen hagyom itt Felségedet. Ki tudja talán még szüksége is lehetne rám?

A kir. — Az ily férfiakra mindig van szükség, s legnagyobb bánatom volna, ha Angliának és nekem el kellene veszteni azt a józan bölcsességet és politikai éleslátást, a melyet Ön képvisel, s amelyre bizony mind a ketten, a hazája is, a királynője is, rászorultunk. És mégis, ha már el kell válnunk, talán jobb, bár magában nagyon rossz, ha Önt kell nélkülöznünk, mint ha én halok meg előbb.

Disraeli. — Ugy van, és én szivesen nyugszom bele. Nemcsak, mert jóval öregebb vagyok, de azért is, mert bár hozzám hasonlóan hü szolgája sohase lesz Felségednek (mint ahogy eddig se volt) valahogy majd csak pótolható leszek. Hazám ki fogja heverni a távozásomat, s a Times meg a Standard meg fogják vigasztalni azzal, hogy ezentul más staátusférfiakra akgatják a dicsőités ama szóvirágait, a melyekkel engem halmoztak el amig éltem és dolgoztam ... De ha egyszer az én nagy királynőm lesz kénytelen örökre lehunyni a szemét, amely a birodalma önalkotta hatalmában és dicsőségében évtizedekig gyönyörködhetett, az igazán nagy csapás lesz s én hughenden-i siromban is azt fogom sóhajtani: Szegény Anglia!

A kir. — Kedves barátom, Maga mindig udvarias volt a nőkkel szemben, csoda-e, ha velem szemben is az? Tulozza a jelentőségemet. Bármi történik, ha a királynő meg is hal (egyszer ő is meghal), a királyság eszméje érintetlenül fennmarad.

Disr. — Régente igy volt, Felség, de 1789 óta majdnem száz év mult el, s azóta a népek szigorubban itélik meg az uralkodóikat, mint a hogy az eszmékben beállott forradalmak hatása alatt a gyermekek is revoltálnak a szüleik ellen, s élesebben birálják azoknak hibáit mint ezek az ő gyarlóságaikat. Ezt... Szabad egészen őszintének lennem?

A kir. — Kérem erre. Már csak azért is, hogy elmondhassam: királyok is hallhatnak őszinte szót.

Disr. — Meg azt, hogy politikus is tud igazat mondani.

A kir. — Nos bökje már ki.

Disr. — Nem olyan könnyü dolog ... Oly igazság ez, amely aligha fog jól esni Fölségednek.

A kir. — Ugyan melyik igazság esik jól annak, aki hallja?

Disr. — Nos, arra gondolva, hogy Felséged is halandó, félek attól, ami azután jön. Attól tartok, hogy az utód nem lesz méltó a dicső elődhöz.

A kir. — Ön sohase szerette Albertet.*)

Disr. — Felséged pedig másmilyennek szeretné őt.

A királynő sóhajtott:

— Az apja bizony derekabb ember volt.

Disr. — Van-e ennél szomorubb dolog? A fiuknak, ha azt akarjuk, hogy tökéletesedjen az emberiség, mindig különbeknek kell lenni az apjuknál.

A kir. — Óhajtandó ugyan, de olyan utópia, amely a regényiróra vall. Hiába, a »Coningsby« szerzője csak nem tagadja meg magát és teóriákat állit föl, amelyektől aztán az alkotójuk a realitás hüvös óráiban maga is megijed... Képzelje el ennek az elméletnek a következményeit csak egy-két évszázadon át. Hiszen a Maga tétele szerint a negyedik nemzedék emberei már félistenek, az ötödikéi pedig istentudjamik lennének, még ha az ősük hülye lett volna is . . . A mi esetünkben persze baj van, amely annál nagyobb, mert nem segithetünk rajta. Adhatna tanácsot?

Disr. — Szeretnék adni, Felség... Tudja, mit? Éljen nagyon sokáig! Éljen mentül tovább! A világért se haljon meg, amig csak nem okvetlenül muszáj!

A kir. — Nagy föladat, de hát kötelesség, s rajta leszek, hogy kövessem a tanácsát. Csak az feszélyez, hogy a trónutód türelmetlenkedni fog.

Disr. — Emberi dolog, Felség. A várományos, akár pénzt, akár birtokot, akár koronát örököl, mindig türelmetlen. Az öröklési jog alapjában véve demoralizáló hatással van a lelkekre és nagyon furcsa viszonyt teremt az örökhagyó közt, aki még élni kiván, s az örökös közt, aki *jobban* kiván élni. Valamikor, ha más okból nem: *ezért* fogják revideálni s talán el is törölni... Ismétlem, emberi dolog, s az ily türelmetlenség néha jogos is, mert a fiatalok is óhajtanak élni és érvényesülni, s az öregek olykor utjukban vannak. De ebben a speciális esetben óhajtandó, hogy az örökség mentül később nyiljon meg. Még annak a kockázatával is, hogy a várakozás nagyon is nehéz próbának teszi ki a várományosnak türelmét.

A kir. — Pedig már néha fáradt vagyok s nekem is jól esnék pihenni. De hát nekem is türelmesnek kell lennem, és reménlve várni, hogy mit hoz a jövő. Talán idővel... Hiszen a hercegnek legfőbb hibája csak az, hogy fiatal. Ugy-e?

Disr. — Óh, a negyvenéves ifju!... Az épp a baj, hogy már régen fiatal s még nagyon sokáig lesz az... Talán mindig...

A kir. — Nem tartja lehetőnek, hogy egy elhatározó momentumban fordulat állhat be önála is, mint a Shakespeare-ünk által halhatatlanná tett V. Henriknél, aki léha cimborákkal vette magát körül, dőzsölt velük, botrányokat is idézett elő, s a koronáztatása után mégis megváltozott s komoly férfiuvá és kitünő uralkodóvá lett?

Disr. — Azzal felelhetnék, amit az imént szememre vetett... Regényes fantázia... Egyébaránt reméljük a legjobbat. Minden elképzelhető, még talán a képzelhetetlen is... Egyelőre őhercegsége még nem mulatta ki magát. Egy divatos nadrágszabás jobban érdekli, mint a gyarmataink ügye, s egy kártyaparti a magyar urakkal jobban, mint Anglia jövője.

A kir. — Az, remélem, biztositva van.

Disr. — Igen, Felséges Asszony. *Mi* biztositottuk azt hosszu időre, mi ketten. A trón váromány osa pedig ezalatt szórakozik, költekezik és kártyázik. Neki is megvannak a Fallstaffjai, akik rontják.

A kir. — Istenem, oly kevéssé ismerem a privátéletét, a legprivátabbat... Annyira gyöngének tartja őt? S *azt hiszi, hogy* —

Disr. — Aki nem tud uralkodni a szenvedélyein, az gyönge... Mentül később követi elődjét a trónon, annál jobb. Igy is elég pénzébe van Angliának.

A kir. — Maga mindig fukar volt hozzá.

Disr. — Fukar? A királynőm és a hazám érdekeit védtem, amikor az igényeivel szemben tartózkodón viselkedtem. Senki se foghatja rám, hogy harpagon-természet vagyok, — sőt ebben a tekintetben egy árnyalattal közelebb állok a velszi herceghez, mint dicsőségesen uralkodó édesanyjához. A feleségem és a barátaim, s nem minden ok nélkül, kissé pazarlónak és könnyelmünek tartottak s szidtak mindig, s ez itéletükre, bevallom, rá is szolgáltam. Utazásaimban — bár akkor még nem voltam a királynőm jóvoltából lord — *en vrai Mylord* éltem és költöttem, választási kampányokon pedig nem a jövedelmemet adtam ki, de a vagyonomat pazaroltam... Csak az államrezón kedvéért lettem fukar. A korona népszerüsége érdekében szerettem volna, ha a divat-Fenség kevesebb adósságot csinál, s nem Brummel urat választja mintaképül, hanem — például Washingtont... Az ilyen kilengések a népszerüség rovására mennek, Felség.

A kir. — No, valami tulságosan népszerüek mi se vagyunk, kedves Beaconsfield. Ön se, én se.

Disr. — Óh, ha nem lennék ily gyenge, most lelkesen tapsolnék. Igy csak azt kiáltom: *Brava, brava!*... Felséged észrevette, hogy népszerütlen? Nagy ritkaság, hogy uralkodók ebben a kérdésben tisztán látnak, s tudomásul veszik, hogy nem istenekként imádják őket. De az én királynőm rájött erre, s igy még okosabb, mint hittem.

A kir. — Nézze, kedves barátom, Maga mindig bizonyos könnyedséggel kezelt engem, sőt valamiféle felsőbbséggel is, amiből olykor lenézés is sugárzott ki. Hiába királynő valaki, a férfi, akivel dolga van, mindig érezteti vele egy kicsit, hogy *csak* asszony... Nos, ezt — épp mert asszony vagyok — megbocsájtottam a nagyszellemü irónak és a hüséges jóbarátnak, de nem láttam szivesen a miniszterelnökömnél, — ma pedig szinte pajtáskodó módon társalog velem, a szellemi flört ugrató hangján. Mi ennek az oka?

Disr. — Tudom is én. Felség? Talán a halálom közeledte, jó királynőm. Én már nem várhatok se Felségedtől, se mástól se jót, se rosszat, kitombolom hát magam az őszintcségben és csupa olyat mondok, amit nemcsak el akarok hitetni azzal, akivel beszélek, de amit magam is igaznak tartok. Felséged nem is gondolja, hogy mi u. n. államférfiak mennyit hazudunk, főleg ha soká élünk és sokat politizálunk. Ahogy Hamlet apjának szelleme nyögi: *Irtóztató, irtóztató, irtóztató!*

A kir. — Mindent tudok, barátom. Hiszen régi királynő vagyok! Óh, én szegény asszony, *már több*, mint negyven éve uralkodok! Ugy-e erre is el lehetne mondani, hogy: irtóztató!?... De hát uralkodásnak lehet azt nevezni, amit én mivelek?

Disr. — Bölcsen tette mindig, hogy *nem nagyon* uralkodott. *Le roi règne mais ne gouverne pas*, — ahogy francia kollégám, Thires igen okosan mondta.

A kir. — Mégis fárasztó, ha ily soká tart.

Disr. — Emlékszem, mikor Felséged trónra lépett. Óh, mi szép volt!

A kir. — Gyönyörü szertartás volt, — ez talán a világ legünnepibb és legceremóniásabb akciója. Mily jó, hogy nem kell gyakran ismételni...

Disr. — Nem arra gondoltam, bár lélekemelő ünnepély volt. Arra emlékeztem, vissza, hogy az én királynőm hogy' ragyogott akkor ifju szépségében.

A kir. — Még tizenhat éves koromban se lettem volna szép!? Nem is tagadom.

Disr. — Hasztalan is volna. Egykorú képek, fennmaradt portrék bizonyitják.

A kir. — Hjah, akor szeretett is a népem. Akkor még népszerü voltam.

Disr. — Egy fiatal nő, aki szép, mindig népszerü... Én, látja, sohase lehettem az, mert alapjában kissé megvetettem a közvéleményt, amelynek kegyeiért pedig választásokon esengeni, szónokolni, igérgetni, hazudozni és költekezni kényszerültem. Néha ugy éreztem magam, mint Coriolanus, de szerencsére jobban tudtam uralkodni a büszkeségemen, mint e nemes római... És aztán, a kortársaim szemében nem voltam eléggé *nemzeti*. Az angolok csak egyfajta embert szeretnek: a normál-angolt, s én nem tudtam igazán az lenni, pedig éppen ugy törekedtem rá, mint arra, hogy jó regényeket irjak. Az iparkodásom egyik irányban se aratott tökéletes sikert. A Bulwer barátom regényei jobban váltak be, s Gladstone-t inkább ismerték el az angolok a husukból való husnak mint engem. Valami volt s maradt bennem, talán az őseim másfajta véréből, ami zsenirozta, lehet hogy boszszantotta is őket. Volt idő, amikor attól kellett tartanom, hogy Byron sorsára jutok (aki szintén nem volt normál-angol) s végzetes konfliktusom támadt a társadalommal. Szerencsére egyik-másik könyvemben hizelegtem neki, s ezért sokat megbocsájtott. De egészen nem fogadott a szivébe, mindig éreztem valami ellenséges áramot, amely felőle hozzám süvitett. Sohase voltam igazán népszerü, a sok-voksom idejében sem, s a választásaim rémsok pénzembe kerültek.

A kir. — A sok költséget a nemzetnek megérték, mert oly férfiut juttattak hatalomra, aki egyik legnagyobb büszkesége Angliának.

Disr. — Amikor Felséged bizalmából végre feltornászhattam magam a hatalom uborkafájára, a honfitársaim akkor is *csak* respektust éreztek irántam, a sikereim imponáltak nekik.

(Befejező közlemény következik.)

*) Az akkori velszi herceg, a későbbi VII. Edward király (1841—1910), akitől Disraeli mindig féltette Angliát.

UJ OLASZ LIRA

— SERGIO CORAZZINI —

I.

Miért mondod, hogy én költő vagyok?
Én nem vagyok költő.
Én csupán siró kisfiu vagyok.
Lásd: a Csendnek csak könnyet adhatok.
Mért mondod hát, hogy én költő vagyok?

II.

Az én szomoruságaim szegény, köznapi bánatok.
Örömeim is mindig egyszerüek voltak,
oly egyszerüek, hogy pirulnom kellene,
ha azokat bevallanám neked.
Ma arra gondolok, hogy meghalok.

III.

Meg szeretnék halni csupán azért, mert fáradt vagyok,
csupán azért, mert a nagy angyalok,
akik a ktedrálisok ablakán szállnak felfelé
felborzolják bus, szerelmes lelkem;
csupán azért, mert immáron
belenyugodtam mindenbe, mint egy tükör,
mint egy szegény, bus tükör.
Lásd hát, én nem vagyok költő:
bánatos fiucska vagyok én, aki meghalni szeretne.

IV.

Ó, ne csodálkozz az én szomoruságomon!
És ne kérdezz:
hiszen ugyse tudnék mást, mint üres szavakat mondani,
ó, Istenem, olyan üreseket,
melyek sirásra késztetnének, mintha máris meghalnom kellene.
Könnyeim a szomoruság rózsafüzérjének
lemorzsolt szemei, a lelkemben hét tőr sajog;
én azonban nem szeretnék költő lenni;
én csak egyszerü, töprengő fiucska szeretnék lenni
aki épugy imádkozik, mint ahogy énekel és alszik.

V.

A csendet áldozom mindennap,
mintha Jézus testét venném magamhoz.
És a csend papjai: a zörejek,
mert nélkülük nem kerestem és nem találtam volna
az Istent.

VI.

Ma éjjel keresztbe tett kézzel aludtam.
És nekem olybá tünik, mintha kedves, kis fiucska
akit minden ember elfelejtett,
mintha prédája lennék az első jött-mentnek:
szeretném, ha elaludnának,
szeretném, ha megvernének,
szeretném, ha éheztetnének
és szeretnék hosszu sirásba kezdeni egyedül, egészen egyedül
elkeseredetten, vigasztalanul
egy sötét sarokban.

VII.

Én a dolgok egyszerü életét szeretem.
Annyi szenvedélyt láttam már lassan elfonnyadni
és mégis minden elment.
De te nem értesz és mosolyogsz.
Azt gondolod tán, hogy beteg vagyok.

VIII.

Valóban beteg is vagyok!
És mindennap egy kicsit meghalok.
Látod ilyen az élet.
De azért költő én nem vagyok:
akit annak hivnak, annak, jól tudtam,
máskép kellene élni életet!
De én nem tudok mást, ó Istenem, mint haldokolni...
Amen.

Szenteleky Kornél fordítása

Holdfogyatkozás

Mese

Irta: Debreczeni József

Történt pedig egyizben, hogy a Hold szerelmes lett. Szerelme tárgya és alanya Hajnalcsillag volt, aki kacéran szokott őrtállni éjszakánkint az égbolt nyugati sarkán és Hajnalcsillag fényes holdezüstből szőtt kosztümöt viselt és kimondhatatlanul szép volt, nem csuda hát, hogy a Hold egyszerüen és minden átmenet nélkül elveszitette a szivét. Szerelmes lett mint egy földi süldödiák a rajongás boldog esztendöiböl. Azt is lehetne mondani: fülig, sajnos, azonban az örökké jókedvü égi gázgyárost fülek nélkül szokták ábrázolni.

*

Mr. Greenhood, a greenichi csillagász ámuldozva látta kémtornyából, hogy a mindig jókedvü, joviálisan mosolygó ábrázat szemmelláthatólag elkomorul. A Hold arca szenvedő lett, mintha máglya nyaldosná láthatatlan törzsét. Mr. Greenhood a példátlan jelenséget egyáltalán nem tudta mire vélni. Mr. Greenhood negyven esztendeje foglalkozott asztronómiával és bár sohasem inzultálták tettleg, mégis mindég és mindenütt csillagokat látott. Szerelmese volt a mesterségének tehát a rejtély módfelett izgatta. Elhatározta, hogy az »Éber csillagász« cimü szakközlönyben hosszabb tanulmány keretében közli különös felfedezését a tudományos világgal.

*

A nagy szerelem kezdett az idegeire menni. Az égbolt észbontó fehérje fájón vakitott, mint a jégmező és a Hold éjekhosszat feküdt hanyatt egy szögletben. A földet bámulta. Épen ugy, ahogy a földi ábrándozók őrá szoktak feltekinteni. A Föld onnan magasról mozdulatlan csillámló korongnak látszott, alsó pereme kissé szabálytalanul nyomott volt. Hideg halott fényesség a csillagnyáj közepén — ez volt a Föld.

*

Hajnalcsillag nem mutatott tulnagy hajlandóságot arra, hogy az égő szerelmet viszonozza.

— Nagyon öreg a fiu — háritotta el nevetve a Saturnust, aki közvetiteni próbált.

— Tönkremegy szegény. Elemészti magát — kapacitált a Saturnus. De Hajnalcsillag nem állt kötélnek.

*

A szerelmes Hold egy csillagheti néma szenvedés után taktikát változtatott. Elhatározta, hogy a hatalmával fog imponálni az imádottnak. Levágatta a Fiastyuk legszebb csibéit és direkt a mennybe üzent át Brillat-Savarinért, akinek szakszerü tanácsait igénybe vette a szárnyasok elkészitésénél. A lakoma valóban nagyszabásura sikerült, de Hajnalcsillag azzal utasitotta vissza a meghivást, hogy: »Hova gondol Uram, én egy tisztességes bolygó vagyok.« Ez sem sikerült. Ekkor sétakocsizásra hivta a Göncölön. Nem ment. Tiz röf divatos tavaszi szivárvánnyal akarta megpuhitani. Nem puhult. Szabad bejárást engedélyezett neki a tejutra. Eszébe sem jutott bejárni. Csinos csengőt köttetett a legszebb bárányfelhő nyakába és hódoló tisztelete jeléül elküldte neki egy névjeggyel. A bárányfelhőt is, a csengőt is visszaküldte. Szó nélkül.

*

— Elvégezte?

A Saturnus szolgálatkészen hajlongott:

— Végére jártam a dolognak. Kora reggel együtt szoktak távozni. Mindig megvárja, amig zárás után kijön az égboltról. Szerény véleményem szerint nagyon jóba lehetnek.

— Dehát ki az?

— A nap — felete siri hangon a mükedvelő detektiv és eltünt a csillagok forgatagában.

*

— Tehát a Nap? — csikorgatta fogát a szerelmes égitest. Minthogy azonban a szerencsés vetélytárs nála egy csillaggal magasabb rangu volt, semmit sem tehetett.

Pár órával később a csillagos égbolton kihirdették, hogy a Hold megrongált egészségének helyreállitása végett rövid pihenőre visszavonul a felhők mögé.

*

Ugyanekkor Mr. Greenhood kommünikét adott le a nagy lapoknak, amelyben közli, hogy a közeli napokban évtizedek óta nem tapasztalt méretü teljes holdfogyatkozás várható.

Csuka Zoltán:

Ditiramb gyárak lavaszáról

Fellélegzettek a mezők, lélegzenek a messzibe nyuló földek,
lélegzenek a fák, a házak és növekvő lombbal az erdők,
reggelenként már diadallal harsan fel a tavasz,
indulót fuj a napsugár,
és hervadt talakkal a börtönök,
gyárak vas és olajszagába is belekapaszkodik a friss levegő,
és mélyen lélegzik a föld melle.
A friss napfénytől szinte pattog a mennybolt,
kinyitja nagy kék szirmát,
és a zakatoló mühelyek mélyén
ezernyi motor hangolja kórusba az énekét.
Az uccákon halk dalokat zümmögnek a transzformátorok,
gyárkerekek üteme kilüktet a nagy áradásba,
részegen peregnek most és vigan,
sötét embervér mintha sohasem tapadt volna rájuk.
Mellettük feszülő mellel az ember,
szeméből visszatapsikol a mennybolt diadalmas kékje,
hiszen tavasz van,
és mindenütt dalolnak a gyárak,
nagy, növekvő lánggal lobog a munka.
Gyárak üzennek szét a világba,
Üzenetük ott szalad a mezők felett futó villanyhuzalokon,
a földbeharapó traktorok szavában,
országutak fölött ugató autók rohanásán,
villamosok szelid báránybégetésén, a csengetésben.
Körülöttünk az ő életük lüktet,
és igy tavasszal az ő lélegzésük a leghatalmasabb,
motorjaikból milliók pulzusában ver vissza az élet,
s akár a rádióhullám, minden másodpercben
ezerszer loholja körül a Földet.
Jön, jön már a tavasz,
motorok és gyárak élete hömpölyög ki a mezőkre,
és velük ráng az ember szive is
és néha
tisztán hallani millió gyár egymásbakaroló
tavaszi ditirambját.

Edesanya a fellegekben

Irta: Tamás István

Az öregur a kertben üldögélt, a bóditó hárs alatt ujságja mellett bóbiskolva. Méhek és legyek duruzsoltak körülötte, a nap az orra hegyén táncolt és éppen titokzatosan elmosolyodott, amikor besétált a kertbe a postás.

— Adjon isten — köszöntötte zengő baritonján és az öregur, mintha csak ez is az álomhoz tartozna, barátságosan bólintott egyet.

Valahol messze vonat fütyült, az istállóban hangosan felnyeritett egy ló. A postás csendesen letette a levelet apóka ölébe, aztán ment tovább a maga utján. Az öregur mintegy az álom folytatásaként vette kezébe, megforgatta, megtapogatta, kibetüzte a bélyegzőt. *Berlin-Charlottenburg* és hosszan gyönyörködött a Nagy Frigyest ábrázoló bélyegben. Csak aztán tépte föl óvatosan a boritékot.

— Jánoska irt? — kérdezte a felesége, aki a levél illatára termett ott hirtelen.

Az öregur gyönyörrel bólintott. Az arca fáradt és fakó volt, mint a régi érmek penészes, ripacsos császár-profiljai, amelyek évszázadokig hevertek a föld alatt. Áhitattal forgatta kezében fia levelét, mint egy bankjegyet. Hét éve él külföldön János. Az egész falu figyelemmel kisérte indulását. Erről a vidékről már cseperedett egy világhirü festő és a tisztelendő ur szinte naponta érdeklődött a fiu sorsa iránt. Az ujságokban a nevét böngészték. Néha, vasárnap esti összejöveteleken, büszkén hangsulyozták: »perfektül beszél németül!« És a szomszédság tisztelettel bámult a fiu életnagyságu fényképére, amely uralta az egész szobát és az egész társaságot. Az apja ugy ábrándozott róla, mint diákkorában, amikor elsőizben vallott szerelmet Emiliának. Fantasztikus terveket szőtt és annyira beleélte magát ezekbe a képzelt várkastélyokba, királyi kitüntetésekbe, hogy valósággal lehangolta a környezete.

— Nos, mit ir az a kölyök? — kérdezte atyai fölénnyel és invencek módjára lassan olvasni kezdték.

János nem a diploma elnyeréséről számolt be. Nem is erkölcsi sikereiről. János pénzt kért hazulról. Sürgősen, kétségbeejtő sebességgel van rá szüksége, mert... különben fucs a karrierjének!

A két öregben megfagyott a vér. Ezt a mottót jól ösmerték. De hát sohase lesz vége? Mikor kezdi meg diadalmas pályafutását? Mert hogy ez csak rajta mulott, abban egy percig sem kételkedtek. Ki láthat a kártyáiba? Ő bizonyára jobban tudja, hogy mit akar. Momentán ismét pénzt kér. Biztos *szüksége van rá,* különben nem kérne. Sokkal büszkébb fiu a János!

— *Ez az utolsó segitség* — irja — *amiért magukhoz folyamodom, ezután már isten segitségével megállok a magam lábán is és kamatostul visszafizetek mindent kedves szüleimnek...*

De az összeg nagysága elképesztette őket. Honnan szedjék elő, az ördögbe is. Jövedelmük ugyszólván semmi. Az öregur csekély nyugdijából tengődnek, a kert megtermi a levesekbe való zöldséget, burgonyát és néhány szál jószagu virágot. Élik a maguk csendes életét, dolgozgatnak, de ez már inkább csak olyan pepecselés, hogy az idő teljék, erejük nem futja nagyobb dolgokra.

Tanácstalanul néztek egymásra.

— Természetesen meg kell próbálni — mondta nagysokára az ember.

— Talán a Braun adna kölcsön... — Vagy a Tóni...

Ugy kapkodott százfelé, akár fiatal csikasz korában, amikor nem akarták hozzáadni Emiliát, csak ha »egzisztenciája lesz« és ő a semmiből házat teremtett magának, mint a keleti varázslók! Fantasztikus tervek lobogtak elő az agyából. Vállalatokat akart gründolni, eladni, venni, közvetiteni, eszméket csereberélni, tippeket adni a nagytőkének, persze ötven százalékos részesedés mellett.

Tóni, a község uzsorása, felháborítóan viselkedett.

— De kérem, *én meg* vagyok róla győződve — hajtogatta — a legteljesebb mértékben...

És egyre messzebb huzódott a pénzszekrényétől.

— Ejnye mán...

Bár nem szivesen, mégis kipakkolt: a fia jövőjéről van szó, a dolog ugyszólván biztos, a kockázat egyenesen nevetséges, *hisz Jánosról van szó!* Előleg legyen, ami busásan megtérül, nem is szólva a dicsőségről, amivel majd az utókor...

De Tóni szőrös szive nem reflektált az utókorra. Apóka undorral csapta be maga mögött az ajtót.

— Vén gazember! — dohogta — fel kéne gyujtani az ilyent!

A Takarékpénztár igazgatója elbeszélgetett vele a régi jó időkről, amikor még együtt hajszolták flóberrel a verebeket és a szarkákat, közös mulatozásokat idéztek, de amikor rátért a tárgyra, a hajdani iskolatárs olyan nevetségesen parányi összeget ajánlott fel, azt is privát-kölcsönként, a »saját« zsebéből, hogy apónak a torkában dobogott a szive a sértéstől.

Az egész világ ellene esküdött, ugy érezte. De az ilyen nyakas öregember szembeszáll az egész világgal is, ha kell.

— Tudod-e, mi lenne okos dolog? — fogta karon Balázst, a vaskereskedőt — lemenni Délszerbiába és összevásárolni az ócskavasat!

Diadalmas szeme ragyogott, mint a karbunkulus.

— Nem érted még? Még most se érted? — nógatta a lassu észjárásu kereskedőt — ott lenn szinte az uccán hever az ócskavas, potom áron juthatsz hozzá! Vaggontételekben! Aranyat vasból!

El volt ragadtatva a saját ötletétől. A kereskedő még egyre vonakodott.

— De kivel szedessem össze! Nincsen hozzávaló emberem.

— Itt vagyok én! Te csak bizz rám mindent! Nem is kell hozzá olyan sok pénz!

A vaskereskedő egy éjszakán át töprengett, spekulált, végül is magáévá tette az eszmét, csupán annyiban módositotta, hogy a fiát küldte le vásárló körutra. Apót tulságosan öregnek találta.

— Még becsapnák és elszednék tőle a pénzt — nyugtatta meg önmagát és a toporzékoló aggnak azt felelte, hogy nem lesz az üzletből semmi.

Minden furfangja, ravaszkodása kárbaveszett, hiába környékezte meg lopva a gazdag embereket, hiába kecsegtette őket óriási haszonnal, hiába csigázta fel lomha fantáziájukat az arany káprázatával, a pénz makacsul kitért előle, elkerülte, akár egy kellemetlen ismerőst, akivel megszakitott minden érintkezést.

Ha a házra venne fel kölcsönt? De a kis házikó már tul volt terhelve adósságokkal. Ó, istenem, ha mérnök lenne, most milyen sietve feltalálna valami ujrendszerü repülőgépet, vagy tengeralattjárót, vagy akármit, amiért vagyont fizetnek és megmenthetné a fiát. Az ördög vigye azt a kölyköt, mért nem tud végre a saját lábára állani! De persze ha nincs protekciója! Anélkül pedig semmi se megy. Olyan, mint egy befütött mozdony, ám nincs aki elinditsa. Elérzékenyült. Ezek a mai fiatalok! Mennyi baj van velük! Az ő idejében...

Kora hajnalban kilopózott. Ásóval és csákánnyal a vállán sietett az udvar végébe és botorkált le az elhagyott pincébe. A nap még nem kelt fel. A madarak éppen ébredeztek. Az öreg ur gyufát gyujtott és igy kuszott előre. Valamikor régen török lakott ezen a vidéken, elásott kincsekről beszéltek a népek és a Rabat Mihályék földjén találtak is egy fazék aranyat ezelőtt tizenöt évvel. Apóka nem nagyon hitt az efajta mendemondákban, de mikor olyan szorult helyzetben van az ember, nem okoskodik sokat... a kincskereső ember nevetséges, de csak amig nem bukkan valamire... különben se kell megtudni senki fiának... Az alagutszerüen széles pince levezetett a körtöltésig. Sok helyütt beomlott, dohos, mérges gőzök szálltak fel és apóka lélegzete el-el akadt. Keményen dolgozott vagy másfélóra hosszat. Találomra beleszurt a földbe, megdobbant a szive, amikor puha rétegre akadt, aztán csalódva ment tovább. Már fogytán volt

a türelme, ekkor valami kemény tárgyba ütközött a csákány. Remegő kezekkel ásott tovább, lassan, óvatosan, hogy meg ne sértse a várva várt leletet. »Talán valami antik dísztárgy, kard, vagy más efféle« reménykedett és magában már kiegyezett volna egy ezüst kupában, régi vacakban, akármi is legyen, fő, hogy pénzt adjanak érte. A félhomályban hirtelen egy kéz nehezedett vállára. Felordított a rémülettől:

— Ki az! — és csak eztán tette hozzá — az isten szerelmére!

— Lajos — hallotta a sötétben és a suttogó hangban ráismert a feleségére — egész délelőtt kerestelek! Kihűl az ebéded!

A két öreg szégyenkezett egymás előtt. Az assozny haragudott magára, amiért ilyen fantasztikus foglalatoskodás közben lepte meg a férjét, apóka pedig restelkedett, hogy tetten érték.

— Ilyen késő lenne — sóhajtotta és letörölte verejtékező homlokát — menj csak előre, rögtön jövök!

Az asszony távolodott néhány lépést, gyenge lábaival szándékosan megdobogtatta a földet, de a férfi érezte, hogy nem távozott el és a sarokban meghuzódva félelemmel és aggodalommal eltelve leselkedik. Apó lázasan kapirgálta a földet, dolgozott dühös szorgalommal és csakhamar kibontakozott a repedezett bádogedény, amiben néhány szál penészgomba fonnyadozott.

— Mintha minden összeesküdött volna ellenünk — mondta busan anyónak a pincefeljáró előtt, ahol ledobta válláról az ásót és a kis csákányt.

Aznap nagyon rossz hangulatban fogyasztották el az ebédet. Szombaton lejár a terminus és nem tudnak pénzt küldeni Jánosnak. Akár éhen is veszhet tőlük az a szegény fiu! Lelkiismeretfurdalásai támadtak. És képzeletben már látta a fiacskáját zilált hajjal, dult ábrázattal, lerongyolódva kéregetni egy templom előtt.

Anyó az újságban olvasott egy hirdetést, ami hallatlanul kihozta a sodrából. Folyton vissza és vissza siklott rá a pillantása: »*Vegyen sorsjegyet! Minden második sorsjegy nyer! Főnyeremény egymillió!*« Óvatossága teljesen eltünt, ábrándozott és fantáziált, akár bakfis korában, amikor a mesebeli herceget leste délutánonkint a vadszőlős lugasból. Neki mindig olyan szerencsés keze volt! A tombolán is hányszor vitte el az első díjat! Legutóbb a tüzoltó bálon pedig azt a gyönyörü mozsdókészletet. Szinte az isten ujja volt ez az újság! És a huzás két nap mulva történik...

Este, lefekvéskor, apóka észrevette, hogy az asszony, mielőtt ágyba bujik, felveszi a szemüvegét. Eloltják a lámpát és anyó ókulárével az orrán hunyja álomra a szemeit. Apó dermedten érdeklődik.

— Minek neked a pápaszem?

És anyó, mint aki már teljesen elrugaszkodott a realitások padlójáról, valami sugallatos metafizikai ürben lebegve, elszántan, meseszerüen, naivul mondja:

— Az éjjel egy osztálysorsjeggyel álmodtam... de nem láttam tisztán a számát...

Gáláns kaland

Irta: Szenteleky Kornél

Feje kissé szédült a sok hihetetlenségtől és duhajos jókedv, gyerekes csintalanság ficánkolt belsejében. Hányszor tekintett be ennek a szállodának gőgös, kékfüggönyös halljába, ebbe a kegyetlen elérhetetlenségbe és ime, most itt ül egy elsőemeleti szobában s szemben vele egy finom, francia asszony, akinek brilliáns nyakékjével ki lehetne fizetni hónaposszobáját, tandiját, kosztját őt évre előre.

— Akar még egy szelet ananászt? — fuvolázott az asszony és anyáskodóan egy darabot kivett a jég közül, hogy a fiu tányérjára tegye.

Pali mosolygott, gyerekes fejbiccentgetéssel köszönte a figyelmet, az anyáskodást, mely mögött talán valami nagy, őszi szerelem muzsikált. Ismételten megkérdezte önmagától: milyen érték lehet ő, a szegény, ösztöndijas filozopter ennek az asszonynak titkos életében? Csodálkozott saját értékességén, melyben annyira kételkedett, de most öntudatos bizonyossággal, dagadt önbizalommal örült az életnek. Ó, ha szegény édesanyja látná az ő egyetlen fiát! A szegény, magyar parasztasszony a kis, nedves alföldi viskóban talán el se hinné ezt a nagy csodát: a fia együtt vacsorázik egy finom, gazdag, okos francia asszonnyal Róma legelőkelőbb szállodájában.

Mikor végre elhagyta énjét, ismét megpillantotta az asszonyt. Sápadt volt és jóformán semmit sem evett. Beteg, ideges, vagy valami titkos bánat keseriti?

— Ön nem tart velem, madame? Nem akarna enni valamit? — kérdezte Pál derüs, rózsaszin orcákkal.

Az asszony riadtan mosolyogni kezdett, majd odabujt Pali mellé és kislányosan gügyögte:

— Csak ugy eszem, ha a tiédből adsz.

Pali készséggel villájára tüzött egy ananász-falatot és odanyujtotta az asszonynak. Az asszonynak tetszett ez a kislányos szerep, csámcsogva evett és nyafogva kért még egy falatot.

— Milyen drága vagy! — kacagott Pali és hirtelen szájoncsókolta a sápadt asszonyt.

Az asszony reszketős, részeg szájjal kapott a fiu ajkába. Aztán átölelte Pál nyakát és nem engedte egyhamar szabadon. Mikor ismét visszazökkent puha székébe, betegen, szomoruan, lehullott fejjel üldögélt. Palit most már nagyon kezdte érdekelni ez a kaland. Ki lehet ez az asszony? És miért ép ő a kiszemeltje, miért ép őt ajándékozza meg csókjával, tüzével, csodálatos, simulós lényével.

Két napos csak az ismeretségük. Tegnapelőtt Pali Firenzébe rándult, hogy ismét megnézze a galériákat és a Pitti palota Mars termében találkozott az asszonnyal. Az asszony a »la bella di Tiziano« holléte felől érdeklődött, mire Pál — aki már negyedszer járt a Pittiben — készséggel elvezette őt a Sala di Giove-ba a kivánt Tizián kép elé, sőt azontul is' mellette maradt. Elbeszélte az asszonynak egyéni észrevételeit és felhivta a figyelmét olyan apróságokra, olyan szerény szépségekre, melyek a sietős szemlélő szemét elkerülik. Az asszony elevenül, kitörő hálával fogadta a kalauzolást és meghivta a fiut, hogy tartson vele, ebédeljenek együtt. Pál egyszerüen és kedvesen visszautasitotta a meghivást: ő szegény ösztöndijas hallgató, kiskorcsmákban szokott ebédelni hat-hét liráért. Az asszonyt bántotta ez a válasz és arra kérte Palit, hogy kisérje őt el délután Ficsoleba. És ez a gyönyörü, virágos délután annyi szépséggel és ámulással ajándékozta meg Palit, hogy szinte támolygott a nagy gazdagságtól. Az asszony lassan, minden póz és szemérem nélkül megmutatta magát és lelkének feltárt szépségei káprázatosan csillogtak a szegény, magyar filozopter előtt, akinek nőtársasága a Porta del Popolo körül keringő cirettákból, izzadt kiszolgálólányokból és néhány Rómába tévedt magyar zarándoknőből állott. Az asszonyt Blanche-nak hivták és egy-két évvel lépett csak át a harmincon. Pál kérdezősködésére elmondta, hogy egy magosrangu francia külügyi tisztviselő felesége és rendesen férjétől függetlenül éli nyugtalan életét. Szép volt, müvelt volt, gazdag volt, okos volt, de valami visszatérő fáradtság, valami csömörös ellankadás akadályozta figyelmének, beszédének folyamatos kedvességét. Mi bánthatta ezt az asszonyt? Pali csodálkozva, nagy tisztelettel nézte és meddőn töprengett ezeken a furcsa, fájdalmas elfáradásokon.

De Pálnak be kellett vallania ott Ficsoléban, hogy Firenze csak *kirándulás* volt számára, neki másnap Rómában kell lenni, ott jár egyetemre és fontos előadása van délelőtt. Az asszony bólintott. Helyes, neki is Rómába kell menni, akkor együtt is utazhatnak az éjjel.

Az állomáson találkoztak és az asszony szép, jószagu bőröndjeivel felszállt egy elsőosztályu kocsiba. Palinak kis papirtáskája volt és harmadik osztályra szóló visszatérő jegye. Az asszony azonban már megváltotta Pál elsőosztályu jegyét és igy a szegény, kopott filozopternak fel kellett szállnia abba a kihalt, vörösüléses osztályba, amelyben még sohasem utazott.

Egyedül voltak, az éjszaka, a futó fények, az állomások, a szemaforok kergetődztek, zugtak a leeresztett függönyökön keresztül, az asszony vállára hajtotta fejét és arról beszélt, hogy sok évvel ezelőtt ugyancsak éjjel utazott Firenzéből Rómába egy férfivel, akit nagyon szeretett. Pali félénken, tisztelettel csókolta meg a francia asszony kezét és karját, majd a zugó homályban egy szomjas, türelmetlen szájra akadt és hosszu vad csókban egyesültek a nyugtalan ajkak. Maga sem tudja pontosan, hogyan érkezett meg Rómába. Kábán, félálomba ment az előadásra, kis korcsmájába s délután ájultan álmodozott szük hónaposszobájának feslett ágyában. Hol itt az álom és hol a valóság?

Mikor az ébresztő óra a tompa, haldokló délutánban felcsörgette, bizonyos volt benne, hogy csupán álmodta Firenzét, Ficsolét és a francia asszonyt, néhány percig bizonyosan hitte, hogy derengő reggel van és nemsokára az egyetemre kell mennie. Lassankint azonban emlékekké váltak az álomképek és bizonyosságokká az álomszerüségek. Most hat óra van, egy óra mulva az asszonynál kell lenni, mert neki igérte az estéjét. Nemsokára már az uccán volt és parasztos gőggel lökte be a drága, gőgös, fojtotthangu szálloda üvegajtaját. Bejutott hát ide pénz nélkül, ösök nélkül, ravaszság és hazugság nélkül. Ó, ha az anyja, az a ráncos, feketekendős parasztasszony látná fiának lépéseit! Messzire jutott, de érzi, hogy még magosabbra kerül.

Az asszony lassan felemelte fejét és mély, tétova tüzek gyultak szemében. Pál félénk tisztelettel, furcsa borzongással nézte ezt a különös és érthetetlen francia asszonyt.

— Ne félj tőlem — gügyögte Blanche és ismét hozzá bujt. — Én kissé bolondos vagyok, de azért szeretlek téged. Szép és jó fiu vagy. Nem tudom merre van a hazád, semmit se tudok a fajtádról, de épen ez az érdekes. Különben engem oly kevés dolog érdekel már, kis barátom.

A pincér kopogott és leszedte az asztalt. Blanche felkelt és bőröndjei között kotorászott. Mikor a pincér kiment, egy kis dobozt adott át Pálnak.

— Ez a tiéd. Emlék. Hogy mindig emlékezzél a te bolondos, francia szeretődre. De ne bontsd ki most. Majd később... holnap... Most tedd zsebre és fordulj félre, amig az ágyba buvok.

Pál félrefordult, de a szekrény tükréből pontosan látta, mint dobja le magáról az asszony a ruhát, a hajnalszinü alsó selymeket, mint pamacsol flakonok és tégelyek között, miként vesz valami gyógyszeres üveget elő, hogy abból néhány szemet szájába öntsön. Azután látta, amint pajzán, gyerekes mozdulattal bele veti magát az ágyba, mint pőre kislány a tikkadt, juliusi tóba.

Pál nem emlékezett pontosan az azután történtekre. Valami édes, szirupos, szédülős köd tölti ki és göngyöli be a csókos, kótyagos éjszaka emlékét. A szavak sohase formálódnak mondattá, a gondolatok logikus lánccá; dadogások, sóhajok olvadnak széjjel a mákonyos édességben. Egy rekedt fénysáv hull be az ablakon, mely némi sejtéses reflexet lehel Blanche sápadt arcára, a folyosóról elmosott beszéd buborékjai usznak be az ajtók résein, a falak porusain, de aztán megint csend, köd, csók és kábulat. Néhány bágyadtan kibuggyant szó, az uccán autó bug és minden oly messze van. Valaki talán kopog az ajtón, de ki hallja, ki törődik vele? Forrón lüktet a vér és mindketten vérük surranó zenéjét hallják csak vad csatában vergődnek a vágyak, az ajkak, az örök, olthatatlan szomjuságok. Valami lüktetős, lihegős ördögkerék kavarja, sodorja őket a percek, az órák rózsaszinü és rózsaillatu lávájában.

— Álmos vagyok — suttogta Blanche és mindketten tovább usztak hüvösebb, higgadtabb vizeken, kristályos álompartok felé.

Aranyszálakat szőnek a Napkirály leányai, a kacagós tündérek mezitláb szaladnak selymes mezőkön át. Duzzadt, ibolyaszinü fügék lógnak a fán, mikorbeléjük harapnak, sürü, mézes lé csorog le szájuk szögletén. Csengetyüvirágok csilingelnek a végtelen mezőn, nefelejts virit a patak partján és egy öreg, fehérhaju ember gordonkán játszik kövön ülve a viz mellett. Magyar nótákat játszik és olyan szépen játszik! Hallod Blanche, ezek az én nótáim: Kék nefelejts, le myosotis bleu..., meg az hogy Mikor mentem hazafelé... Quand j'étais aller á la maison... Nem érzed, nem hallod? De mély ez a tó s milyen meleg vize! A márvány kávája azonban hideg, mint a jég. Ez a márványszobor rám esik, vigyázzatok, hiszen agyonütne, ha rám esne! Ez a capitolium! Venus lenne? De most segitsetek, itt a vállamon, mintha a belvederei Laokon valamelyik fia lennék...

— Blanche! — dünnyögte Pál félálomban.

— Blanche! — kiáltotta élesen és lehántotta magáról az asszony merev, hideg karjait. — Valami bajod van? Beszélj! Mi az, Blanche? Fázol?

Ledobott egy-két flakont az éjjeliszekrényről, amig felcsavarta a villanyt. A francia asszony mereven, hidegen feküdt Pál mellett.

Halott volt.

Pál összeborzadt és kiugrott az ágyból. Sikoly nem szaladt ki torkán, csupán szemei tágultak ki ijedten, eszelősen, mikor az ajtóhoz rohant, hogy segitségért szaladjon. Az ajtó azonban zárva volt és Pál megtorpant mielőtt kizárta volna. Ez a néhány perces tétovázás elegendő volt arra, hogy némi megfontolás költözzön ijedt és zavaros lelkébe.

Először is felöltözni! Gyorsan, de gondosan bujt széthányt ruhadarabjaiba. Nyakkendőjét a tükör előtt kötötte meg, ugyanitt megfésülte magát Blanche otthagyott fésüjével. Azután ismét odament a halotthoz, bár irtózott tőle, de még egyszer meg kellett állapitani a halált, mielőtt ajtót nyit a kiváncsiságnak, az ámulgatásnak, a kárörömnek és a törvénynek. Blanche hideg volt és merev, az életnek semmi jele nem látszott rajta.

Eltávolódott tőle és közben megtapogatta a zsebében duzzadó ékszerdobozt. Ha a rendőrség megmotozza, ugy mindenesetre gyanut fog rá. Vizsgálati fogság. Vallatások. Talán el is itélik. De hogyan védekezzen? Az asszony most még különösebb és érthetetlenebb előtte, mint tegnap este volt. Hogyan, miért, mikor hullott a halálba? Véletlen, öngyilkosság, betegség? — ki tudja és mit lehet bizonyitani? Ez a szép fehér titok még akkor is titok marad, ha az orvosok pontosan megállapitják a halál okát. Nyomozás, gyanuterhes percek, ó...

Kint már világos van, hat óra mulott tiz perccel. Lassan odacsoszogott az ablakhoz és fellebbentette a függönyt. Hátha ki lehetne szökni vagy el lehetne repülni az ablakon keresztül. Menekülni, menekülni innen!

Lent ébredezett az ucca, autók suhantak a Piazza del Popolo felé, bőröndök sárgállottak a soffőr mellett: istenem, milyen boldogok az elutazók! Milyen jó lenne most vonaton ülni, hazaérkezni, haza a lomha, szintelen lapályra, ahol talán már zsendül a buza és rügyezik a nyiszlett eperfa. Otthon a kis parasztviskóban most ébred az élet, fejik a tehenet kisöprik a szobát, az udvaron füstölög a kihordott trágya és ocsut szórnak a tyukoknak. Az emlékek a messzeség és elérhetetlenség fájdalmaival halmozódtak, sulyosbodtak. Pali érezte, hogy nemsokára összeroskad a honvágytól. Ráesett az ablak rámájára és borzongós testét rázta, cibálta a zokogás, mikor alázatosan, fohászosan nyöszörögte:

— Idösanyám, idösanyám...

VELENCE Utazók keressék fel a magyar házat! **Ho el Budapest ex Margherita**, S. Marco 2154 a Bauer-Grünwald szálló lagunai bejáratával szemben. Elsőrendü családi konyha. Penzió 35 lirától. Folyó viz, fürdő. **Tóth Gyula**, tulajdonos

A halál legyőzetése

Irta: Szász Márton

Az asszony (megrendeülve): Mikor történt?

A férj (negyven év körüli ember. Orvos. Hajában már sok ezüst hajszál. Sokat dolgozó, fáradt ember. Az elbeszélt eset hatása alatt áll. Nagyon levert): Tegnap délután négy órakor. Ebéd után jókedvüen elbeszélgetett a feleségével. Három óra felé a szobalány behozta a délutáni lapot. Az első oldalon nagy betükkel egy öngyilkosság. Egy ismert, jómódu pénzember főbe lőtte magát. Miért, vetette fel a kérdést. Az ujság szerint: pillanatnyi elmezavar. Enyhe, barátságos vita fejlődött ki közöttük. Géza érthetetlennek minősitette az esetet. Egy ép, egészséges, ereje teljében levő férfi öngyilkos lesz. Félórával a tett elkövetése előtt még józanul gondolkozik és elitéli a végmegoldás ilyen módját. Aztán bevonul a szobájába, szembenéz egy revolverrel és egy véres pontot tesz az élete után. Apropos. Az asszony azt vitatta, hogy ő el tudja képzelni, meg tudja érteni, hogy egy jómódu, életerős ember öngyilkos legyen. Nem elmezavar, nem gyávaság, hanem ép ésszel és tiszta logikával is el lehet jutni a töltött fegyverig. Lehet, például, egy nagy, halálos unalom. Képzelje el, mondotta neki, hogy mindennap, változás nélkül egyforma.

Az asszony (érdeklődve): Ezt Ella mondta?

A férj: Igen. És ugy, hirtelenében, még több lehetőséget hozott fel, amelyek józanul lekövetkeztetve feltétlenül az öngyilkosságig vezetnek. Csak naiv, külszint szemlélő közhit az, mely elfogadja — gondolkozni nem akarván —, a »pillanatnyi elmezavar« magyarázatát.

Az asszony (elismerőleg): Ella nagyon okos asszony.

A férj (szigoru szemrehányással): Ez a megállapitása lehet helytálló, de tovább kellett volna füznie a mondatot. Az az asszony gyilkos. Az az asszony az okosságával ölt!

Az asszony: Ella csak nagy általánosságban mondhatta...

A férj: Természetesen. Elismerem, hogy szándékosság nem áll fenn. De akinek ilyen erős, meggyőző példái vannak raktáron, aki ennyire okos, annak jobban kell ismerni az embereket. Mindnyájunk lelkében, annak is a legmélyén, ugyszólván szervileg hozzánktartozóan, ott él egy tudat alatti érzés, egy nagy, végtelen elégedetlenség az élettel szemben. Sebek, melyeket az élettel való harcban kap az ember, be nem teljesült vágyak, ábrándok valami nagyobb, jobb után, amelyeket az agy, a rohanva jövő uj történések és látások torlódása folytán elfelejt, de amelyek nem mulnak el nyomtalanul, hanem észrevételenül lerakódnak bennünk és jaj nekünk, ha ismét felszinre jutnak. Csak egy kis lelkivihar szükséges, hogy felkavarodjanak és elhatalmasodjanak bennünk ezek az érzések. Néha, legtöbbször, erős az ember, le tudja küzdeni őket. De néha, sokszor, gyenge az ember.

Az asszony (makacsul): De Ella nem tehet róla!

A férj: Semmiről sem tehet és mégis mindenről tehet. Én beszéltem vele. Az az asszony teljes tudatában van bünösségének.

Az asszony: Mit mondott?

A férj: Hogy ő volt a kéz, mely azt a fegyvert felemelte.

Az asszony (haraggal, támadva): Miért nem vigasztalta? Miért nem beszélte ki belőle ezt a hitet?

A férj: Legyen nyugodt, megpróbáltam. Sajnos, nem tudtam eléggé meggyőző érveket találni.

Az asszony (felcsattan): Mert nem is akart! Ezer érv van, mely ezt a balga feltevést, ezt a szörnyü önvádat megsemmisiti!

A férj (nyugodtan): Kérem, mondjon csak egyet is.

Az asszony (dühös. Valami megmagyarázhatlan asszonyszolidaritás folytán, teljesen együtt érez a megvádolt asszonnyal. Nem engedi vádolni, mert hiszi is, hogy nem bünös): Hogy csak annak lehet bebizonyitani az élet értéktelenségét, aki száz százalékos lelkiroksége és azt mondani, hogy igy van jól, ahogy történt. Ne irjon, ne sajnálja őt és főleg ne mardossa önmagát, mert az a férfi megérdemelte a golyót.

Az asszony (közel a siráshoz): Ne gunyolódjon. Annak, amit állitok, a logikája az, hogy Géza már sokkal előbb rájött mindenre *egyedül* és csak a véletlen játéka, hogy éppen tegnap, ezután a beszélgetés után végzett magával.

A férj: Drága fiacskám, ennek a kegyes hazugságnak az elmondására én nem volnék képes. Pedig, látja, én orvos vagyok, sokszor ott, ahol már minden veszve van, azt mondom, hogy bizzanak. De ott, ahol egy holttest fekszik kiteritve, arról az esetről biztos, hogy reménytelen. Én Ellának a felmentést megadni nem tudom. Ez egy tipikus példája annak, hogy az asszony ugyis tud rossz lenni, ha tudat alatt rossz. Világos az egész: a férfi előtt, aki nem érti, nem akarja megérteni az ilyen halált, az asszony megmagyarázza azt. Nem lehet a rosszat *magyarázni*! És nem szabad a legsötétebb rosszat: a halált megérteni! Az az asszony rossz asszony!

Az asszony (általánositja a vádat és ugy érzi, hogy egész nemét érte sérelem. Ugy érzi, hogy tizezer éveken keresztül a férfiak részéről asszonyokat ért bántalom ő benne keseredik most össze): Nem igaz, százszor nem igaz! Közönséges, alaptalan vérvád ellenünk, az asszonyok ellen! A saját értéktelenségük aranypróbáját a mi homlokunkra akarja nyomni. Ezer éveken át keresztül rabságban tartottak, volt idő, hogy anyaállatokká sülyesztették a nőt. Ezer év kohójában formáltak ilyenné, amilyenek *ma* vagyunk! Hitvány rabszolgatartók, itt a remekmü s ha minden érdeme a tiétek, ugy minden hibája százszorosan a tiétek. Büszke győzők, tökéletes férfiak, gyermekeket születtettek velünk, hogy aztán széles jómódotokban háborusdit játszotok és milliószámra öldösitek egymást halomra. És hozzá: meggyőződésből öltök! S ti, orvosok, az emberi tudomány kincsesházai, a szent humanitás nevében élni hagyjátok a leprásokat, hogy éveken keresztül biztos tudattal cipeljék magukat a halál felé. Nem igaz, hogy mi nők értjük és magyarázzuk a rosszat! (hisztérikus, nagy sirással borul az asztalra).

A férj (ijedten nézi. Nem akarta ezt, nem is érti, miért fejlődött idáig a vita. Őszintén sajnálja az asszonyt. Melegen): Ne sirjon, Éva.

Az asszony (végtelen haraggal és sok meggyőződéssel): Hagyjon. Gyülölöm.

A férj (megdöbbenve, a szó, amelyben őszinteséget hallott robbanni, sziven találta. Szólni akar, aztán mégse. Ezer gondolat viharzik benne. Évek hosszu során át nevelte magának, magához ezt az asszonyt. Nem érdem, jó volt hozzá, gyengéd, figyelmes. Tanitotta, oktatta türelemmel. Igyekezett beleplántálni az ő nagy emberszeretetét. Minden gondolatát közölte vele s eddig azt hitte, hogy ő is ismeri az asszony minden gondolatát. Dolgozott, sokat, jóléttel vette körül. Szerette s azt hitte viszontszeretik. Most? — gyülöli! Talán, valószinüleg csak percekre, vagy egy félórára. De gyülöli! Évek munkáját érezte most összeomlani. A szive reszketett, a nagy, fájdalmas felinduiástól. Néhányszor végigsétál a szobán, majd hirtelen elhatározással benegy a dolgozóba. A tükörből egy sájadt, dult arcu ember néz reá vissza. Nézi. Ugy érzi korbáccsal vágtak az arcába. Keresi a nyomát. Leül az iróasztalához. Ijedten rándul egyet és erősen végigsimitja a homlokát. Mintha el akarna tüntetni, vagy szétnyomni valamit. Talán egy feltörő gondolatot. Maga elé mered. Tekintete az asztal legalsóbb fiókjára esik. Mintegy felsőbb nyomásra lehajlik, ki akarja nyitni. Zárva van. Az asztalon fekvő kulcscsomót felveszi. Az első kulcs, amellyel próbálkozik, — nyit. Megijed ettől a véletlentől. A fiókot nem nyitja ki. Az ajtóra mered. Vár. Az asszonyt várja. Jönni kell, jönnie muszáj. Mosolyogva, az ajkát nyujtva, mint annyiszor. Éreznie kell, hogy bajban van. Sokáig vár. Semmi. Fáradtan legyint. Lehajol, kihuzza a fiókot. Belenyul. Ebben a pillanatban egy tompa tárgy ütődik az ablakhoz, amely nagy robajjal összetörik. Egy játéklabda gurul végig a szobán.

Jánoska (kis Murilló angyal, az ő fia. Beront. Arcán izgalom, gyönyörü kék szeme kacag. Odafut az apjához és az ölébe ugrik, átöleli): Ne haragudj apukám. Nem akartam, hidd el. Megijedtél? Miért van könny a szemedben? Hol a ladbda? Hová gurult. Apukám, segits megkeresni. Nézd meg apám, itt a szekrény alatt. Ott van?

Az asszony (megrettenve hallotta a robajt. Szivében egy rettenetes gyanu ébred. Lábai alig viszik, benyit): Mi az? Mi történik itt? (Észreveszi a betört ablakot és az apjához huzódó gyereket): Mit csináltál te rossz fiu?

A férj (mosolyogva, megenyhült szivvel): Kérem anyuka, ne bántsa ezt a gyereket. Ő az, aki egy célkitüzéssel visszarántott a szakadék széléről s tartalmat adott az életemnek.

Az asszony (könnyes szemmel, halkan): S ez a cél?

A férfi: Mindig más. Most: meg kell keresnem az elgurult labdát.

SOMLYÓ ZOLTÁN:

Rövid?... Hosszu?...

— Párvers —

A FÉRFI:

Tavasz jöttén, napözönben,
virág és illatlesen,
smaragd-tüben, ibolyák közt
régi álmom keresem:

A lednyt, az örök titkot,
ki lelkünket lengi át . . .
A leányt, a bő szirmokba
zárt örök romantikát . . .

A NŐ:

Örök titok? . . . Romantika? . . .
Nagyapáink hangja ez!
Amely régi, avas költők
rémeivel zengedez!

S hő szirmokba öltöztetni
a ledny dus alkatát?
Mire való hát a selyem,
amely fénybe ringat át?! . . .

A FÉRFI:

Ugy bizony, a selyemruha:
lángzó palást... lányos ék!
Tündérien ragyogóak
tőle a földi mesék.

Ám a selyem . . . hogy is mondjam . . .
— ez a plasztikus keret —
a szendeség szent nevében
térdnél hosszabb is lehet! . .

A NŐ:

Ó, hát ez az örök téma?!
Ez hát az a nagy hiba!
Hogy nem uszályban totyog már
a nő, akár a liba?! . . . ..

Hogy végre a sutba dobtuk
a tunikát ,a krinolint?
Hogy nem szorit már vasabroncs
és szabadok vagyunk megint? . . .

A FÉRFI:

Hamis szó itt a szabadság!
Nem mély, bensö akarat!
A boldog és a szabad nő:
csak az a nő, aki rab . . .

Rab-sziv, amely szivnek rabja!
Más a férfi — más a nő!
A virág a legszebb addig,
amig nyilik, hogyha nő! . . .

A NŐ:

Megejtő e szép virágnyelv!
De belengi igy boru:
hát a nő, az gyermek mindég?
Mindörökké kiskoru?

Hogy régi szines rongyokba
öltöztetgessék fel őt?
A repülőgép korában
ugy járjon, mint azelőtt? . . .

A FÉRFI:

Ikarusz se más, csak férfi!
Jó lesz nem feledni ezt-
És a férfi mind egyforma,
hogyha álmodozni kezd . . .

S férfiaknak álmodozni
csak titkokról érdemes . . .
S titok-e az, amit a szem
bárhol könnyedén kiles? . . .

A NŐ:

Hát ne lessen a férfiszem!
oly ékesen és vadul!
És ne prédát lásson a nőben,
mikor ugrásra lapul!
Vagy, ha olyan finom lélek,
hogy lelkünkre vágy csupán:
mit kapkod hát lépten-nyomon
a kurta szoknya után?! . . .

A FÉRFI:

A kurtaság nem változtat
ám a szoknya lényegén!
Hosszu szoknya? . . . kurta szoknya?..
A legény: az csak legény!

És a lélek? . . . — minden, együtt:
A nő ugy nő, ahogy van!
Lélek — testbe csomagolva!! . . .
Tudjuk ezt mindannyian!

A NŐ:

Ugyebár?! . . . Tehát mivégre
a nagy vita, a konok!
A hosszu és a rövid szoknyák
mind közeli rokonok! . . .

S mondjuk, hogy a szoknya hosszabb,
(bár nem egyezném bele)
a nő bája lesz a veszte,
csak a boltos nyer vele! . . .

A FÉRFI:

A nő bája sose vágjon
magának szabad utat!
A férfinek annyi báj kell,
amennyit az arc mutat!

Szemből-szembe: ez a játék!
Ez nyilt szinpad! . . . A porond! . . .
De a többi? . . . Nem vitatja
senki, csak a sült bolond! . . .

A NŐ:

Ugy van, ugy van: szemből szembe!
Tudja, aki ehhez ért!
Miért essen áldozatul
akkor hát a női térd?

Titok tán, hogy térdünk is van?
És hogy ez a térd kerek?
Anatómiai tény ez,
tudja már minden gyerek! . . .

A FÉRFI:

Ó, az anatómiához
a képzelet mit sem ért!
Más: az anatómiai
S ó be más a másik térd! . . .

Amint orvosi könyvekben
megláthatod ott, meg itt.
De a nő, akit imádok:
takarja el térdeit! . . .

Mikszáth és a Jánoskája

Irta: Sz. Szigethy Vilmos

Tizennyolc esztendeje ezen a tavaszon, hogy végtelen nagy szellemi dominiumait egy kis skvarkával cserélte föl Mikszáth Kálmán. Az egész ország csüggött mesemondó ajakán, mégis, mintha a halála után lett volna fokozottabb mértékben népszerü, főleg mire szindarabbá dolgozzák fel a regényeit s hebizonyitják, hogy van, Isten ugyse van még uj alakja is az irodalomnak.

Sokszor fölmerült a kérdés, hogy mi lett volna Mikszáthból Szeged nélkül? Körülbelül lehetetlenség rá megfelelni, csak a tényekkel vethetünk számot s nagyarányu irodalomtörténeti munkásság feladata, hogy összeszedje a szálakat s kimutassa azt, ami kimutatható.

Annyi bizonyos, hogy a hetvenes évek derekán nagyon szegény pesti iró és ujságiró ember volt Mikszáth, legelső dolgait valósággal garasokért helyezte el a kisebb igényü lapokban.

A Szegedi Napló akkoriban alakult át napilappá s megalapitója, a később nagy politikai karriért csináló *Enyedy* Lukács Budapestre ment, hogy *Gelléri* Mór segitségével munkatársat keressen az ujság számára. Mikszáth Kálmánt ajánlották nekik, aki akkoriban sokat betegeskedett s főleg ezért meglehetősen kedvetlen is volt. Szinte fanyaron, ambició nélkül, a vidék tisztább levegője után kapva, ment az alföldi városba, immár semmiben sem bizakodva, legkevésbbé a maga tehetségében.

— Én már ki-irtam magamat!

Nem is ezzel a szóval mondta, sokkal erősebbel, magyarosabbal.

Azokat az irásait azonban, amiket igy aposztrofált, sosem vette fel a gyüjteményes kiadásába. Nyilvánvalóan maga sem tartotta őket érdekesnek a nagy nyilvánosság számára, mikor páratlan tehetsége elérkezett az igazi lendülethez. Ezek az irások a halála után fölötte keresettek lettek a Mikszáth-könyvek s a kiadói érdek tudott novumokkal is szolgálni. Viszont az iró, aki tiltakozhatott volna, már nem élt.

Szó sincs róla, sok ezer között is a kedves dolog, azért csak oroszlánköröm valamennyi.

Szegeden azzal kezdte a müködését, hogy hónapokig betegen feküdt. Ha nem volna Enyedy Lukácsnak más érdeme, mindenek fölött való az a jósága, amivel a beteg Mikszáthot ajnározta.

— Hiába tartanak annyi jóval, nem tudom viszonozni! — tört ki már belőle is a szó.

— Nem baj, majd jobban lesz.

Meg is gyógyult, aztán megindult a dicsőség utján, habár páratlan tehetségét Enyedyn kivül csak egy ember ismerte fel: Tisza Lajos gróf.

Az idők folyamán sokat beszélgettem régi szegediekkel. Emlékeket kerestem, dokumentumokat és alig találtam. Csak külsőségeket tudtak mondani, alig-alig valami jellemzőt. Népszerü is csak a kávéházi, a vendéglői életben tudott lenni, a régi épitkezésü Oroszlánban, ahol dühöngött a bennszülött polgári gőg s lenéztek minden idegent. Ha gróf volt, annál jobban. Az volt az uralkodó szempont, hogy helybeli legyen, aki elismerést, tekintélyt akar szerezni. Valami halovány okuk volt is rá. Közeli emlékezésben élt még a Ráday-korszak a maga válogatott borzalmaival, a polgárságot pedig nagyon bántotta, hogy az eszközökben nem válogató »idegen«, azaz helyi kifejezés szerint »együtt-ment«, kiméletlenül elfogatott mindenkit még akkor is, ha annak magánbosszuból, vagy névtelenül ártani akart az ellensége. (A Ráday-aktákhoz ezért nem jut senki ma sem, hasztalan igyekezett azokat évtizedeken keresztül sok-sok iró, kriminalista, megszerezni. Annyi előkelő, ma is, — vagy .na már — szerepet vivő család van bennük kompromittálva, hogy vége-hossza nem lenne a skandalumoknak, hogy az érzékenységről ne is beszéljünk.)

Szegeden érte Mikszáthot az árviz, azért mégis kicsiny füzetkére való csak az az anyag, amiben szegedi témát dolgoz fel. Mikszáth hazajárt anyagért a felvidéki pátriájába s évtizedekig lakhatott a fővárosban, annak levegőjéből csak a politikai világot ismerte meg. Egyébként mintha örökké Balassagyarmaton, vagy Rimaszombatban élt volna. Budapest *nem tudta magába olvasztani.*

A város ujjáépitésével kezdődött Mikszáth irói karrierje is. A Szegedi Napló éles kritikával kisérte Tisza Lajos rekonstrukciós müvét, Mikszáth valósággal kivirágzott a támadásokban, »Szeged veszedelme« cimü munkája, ami *alatt a királyi bizottságot értette*, óriási feltünést keltett. Tisza éppen ezekből az irásokból győződött meg Mikszáth nagy erejéről s mikor elment Szegedről, magával vitte, ajnározta, beajánlotta a bátyjának, aki aztán hamarosan képviselőt csinált belőle.

— *Mint* ellenfél többet árthat.

Ez volt róla a Tiszák véleménye.

Különös helyzete volt aztán a pártban is. Soha szemrehányást nem kapott, ha csipkedte a mamelukokat, a strébereket. (Hiszen *mindig más a stréber*, nem mi! Nem veheti ezt senki magára.)

Mikszáthnak minden szabad volt, neki panaszkodott akárhány képviselő a pártfegyelem szigorusága ellen s hiába fogja — nevet nem emlitve — másra, ő volt az a »szabadszáju« képviselő, akit Bánffy gróf figyelmeztetett.

— Vigyázz magadra.

— Miért, Béla bácsi?

— Mert ha igy folytatod, sosem lesz belőled semmi.

— Mit folytatok én?

— Nem rosszból mondom, mert én is szakasztott olyan voltam, *mint te, azért* nem lettem miniszter; ami a szivemen, az a számon, a világért sem tudom elhallgatni, ha valami jó ötlet eszembe jut.

— Ugyan, Béla bácsi, hogy jutna a te eszedbe jó ötlet!

Az öreg gróf szeme felcsillant.

— *Ez az*, kiáltott fel élénken. Ez az, amit el kellett volna hallgatnod.

Megcsinálta ezt már Szegeden is legnagyobb jótevőjével, Enyedyvel.

— Irjon, Kálmán, holnapra maga vezércikket, mondta a szerkesztője.

— Jó, csak adjon témát.

— Ha témám volna, magam irnék, mosolyog Enyedy.

Mire Mikszáth odafordítja feléje a fejét s csöndesen pöfékel a vergóniájából:

— Tud is maga irni!

Budapesten szinte máról-holnapra nagy ember lett. »A jó palócok«, meg a »Tót atyafiak« gyöngyszemei eredetileg a Szegedi Naplóban jelentek meg, habár az irodalomtörténet feladata megállapitani, hogy nem láttak-e napvilágot még előbb, apróbb fővárosi lapokban, amikor Mikszáth Budapesten tengődött? Kötetbe gyüjtve azonban a beérkezettek elejére sodorták irójukat. Mikor egyenkint jelentek meg, *hát tetszettek, hogyne* tetszettek volna. Kapott is értük sablonos dicséretet, hogy bájos, meg kedves, meg szép, de másnap már uj események kötötték le az emberek érdeklődését.

Az előbb azt emlitettem, hogy nem igen szerette Szegedet. Tény, hogy körülbelül *az egyetlen*, Szegedről elszármazott iró volt, aki sosem ajnározta távozása után a várost s nem kivánkozott vissza látogatóba, mint akárhányan, akik rosszul érezték magukat, ha egy hónapban legalább egyszer nem mentek »haza«. Pedig épp annyira nem volt szülővárosuk Szeged, *mint Mikszáthnak*. Épp csak hogy néhány szép esztendőt töltöttek el a falai között. Kerestem sokat ennek az okát s nem tudtam másban megtalálni, mint abban, hogy elindult egyszer Szegedről a dicsőségbe s nem szivesen gondolt vissza élete legszegényebb *korszakára*, amikor sulyos betegen, anyagi gondok apró megalázkodásában, egészen egyedül élt itt. Hiszen abban az időben a feleségétől is elvált éppen az anyagi gondok miatt. Csak később esküdtek meg ujból, mikor jó helyzetbe került.

A *jubileuma* mégis kiforgatta s örökös cinizmust mutató lelke tele volt meghatottsággal. Mintha érezte volna, hogy az országos ünnepet megelőző szegedi ünnepségen látja utoljára a várost, amelynek temetésén épp ugy részt vett, mint az ujjászületésén. Addig csak szegedi *motivumokat himzett bele novellái* szőnyegébe a Galagó cigánnyal, a bodorni rét selymes füvével együtt, akiket hasztalan helyezett át Nógrádba, szegediek maradtak mégis.

Szegedre megérkezvén, Lázár György polgármester, régi jó barátja, karon ragadta és vitte kifelé a perronról.

Gömbölyü szeme, amely soha semmit el nem árult, legkevésbbé azt a feneketlen mese-tavat, amely felszivta a más által nem is sejtett kincseket, — látszólag közömbösen siklott el az alsóváros paprikafüzéres házain, a ferencrendiek öreg templomán, mikor azt mondta Lázárnak.

— Kérlek, most ne szólj hozzám.

Lázár, abban a hiszemben, hogy Mikszáth az üdvözlő beszédtől ijedt meg, sietett megnyugtatni.

— Ne félj. Lesz rá holnap elég alkalom.

Kocsira ültek, hajtottak befelé az éljenzők sorfala közben. Mikszáth rágta a szivarját, csak nézett, — de ki követhetné a tekintetét?

— Te Kálmán...

Csak kezdené Lázár, de nem jut tovább, mert Mikszáth árnyalati idegességgel rászól:

— Jó, jó, de most ne társalogi velem.

Aznap nem is váltottak több szót. Néha megfordult Mikszáth a kocsiban, nyilván valami uj házat vett észre, kereste az emlékeket, hogy mi volt egyszer annak a helyén, jöttek egyenest, mint egyik remek megirt alakja, Kászonyi kapitány, akinek utjával a körutasjellegbe épitett várost jellemezte, — azután hamar lepihent.

Aki reszketve vágyakozik a csend után, csak az tudja megérteni, miért nem akarja ünnepe estjén a legjobb barátját sem meghallgatni. Benne akkor is a régi, betegséggel, szegénységgel küzdő, az érvényesülést ujból elölről kezdő ifju Mikszáth élt, aki magába akarta még egyszer inni a multat.

Az az érzésem volt mindig róla, hogy meglehetősen lenézte az embereket s a gyermekein kivül nem szeretett senkit. Legföljebb az emlékeit, a legelsőket, a fantáziáját megtermékenyitőket, de jaj, mondja meg bárki, hogy nem a gyermekeink azok is!

A fiainak akart gondtalan jövőt biztositani, ezzel törte meg az öreg Légrády a kétségtelen kényelemszeretetét, olyan honóráriumot biztositva neki, hogy annál többet kapott, minél többet irt. Felment ez havonta néhány ezer koronára is.

Minden irása folyékony arany, de egyik sincs olyan szép, mint amiket a fiairól irt, akik a második házasságkötése után születtek. Az első, a Jánoska, meghalt négy éves korában, a gyermekek réme, a difteritisz vitte el. Nekem Pósa bácsi mesélt sokat róla, nagyon szivéhez volt nőve a szent öregnek. Már verseket tudott, édes gügyögő hangon szavalta »A kiszurkált kecské«-t, sőt mikor megérkeztek a leglázasabb órák, cserepes kis ajka akkor is a kecske sorsával bibelődött.

Később »valaki« lett belőle, a nevét soha sem volt szabad a családban kimondani.

— »A kis testvérkéi is igy szólnak, ha emlegetik, ha kivetődik valami felturkált fiókból egy ostornyél, egy pityke a veres mellénykéről, vagy egy kis kalapács. Melyiteké ez, gyerekek? Félve mondják, halkan mondják: azé a valakié volt. Igaz nevétől malomkő a szivem, két kut a két száraz szemben... Még az a kő is megfordulhat, amit a vizbe dobnak, hullám fölemeli, más oldalra forditja, de az én bánatom az meg nem fordulhat.«

A játékait, kis állatkáit ott tartotta állandóan az iróasztalán, azok keresik a kis gazdájukat.

— »Mit kérditek, hol van? Hiszen elég legelni valót hagyott nektek. Azt a széles rétet, ahol az én jókedvem virágzott...«

Igy ir róla, itt kell keresni azt a különös fanyarságot, cinizmust, ami a civil Mikszáthot jellemezte, szemben az elragadó, azért olykor mégis elboruló iróval.

Aztán még két fia maradt, a Laci, meg a Berci. Az utóbbi szerepel az irásaiban többet, néhány év előtt halt meg felnőtt korában. Vékony, cingár legény volt. Apja halála után a Laci felvette a Kálmán nevet — nyilvánvaló, hogy ezt is megkapta a keresztségben, — de tény, hogy irásaiban Mikszáth nem emlékezett meg róla mint Kálmánkáról. Az csak Laci volt. Ma főispán Miskolcon. A fiuk próbálkoztak az irodalommal is, de egyikük sem örökölte az apjuk tehetségét. A rengeteg, el nem mondott mesét, az utánozhatlan koloritot, magával vitte a nagy palóc a másvilágra.

Voltak, akik rossz néven vették a fiatal Mikszáth-tól, hogy miért ir Kálmán néven. Mikszáth Kálmán csak egy volt, annak a szellemi örökébe senki nem

Legtökéletesebb az ember

Irta: Kováts Antal

Legtökéletesebb az ember
Az Isten alkotásai között.
Ezt hirdetik, tanitják a tudósok
Komoly hittel, buzgó igyekezettel
Katedrákon; s cifrán felöltözött,
Ékes, csillogó szavakban a bölcsek
A bölcső és a koporsó fölött.

És ez valóban igy van; elhiheljük.
Szivárvány az ember tökélye:
Magában millió szint rejteget
Finom árnyalattal egymásba szőve,
S e szinek bevonják a jellemet.
Az ember millió szint váltogat,
Hogy eltakarja mind a foltokat,
Mik jellemében rejtve rejlenek.

Mert foltja sok van, s abból származik,
Hogy éhes és végtelenül hiu.
Gazdaságra, hatalomra vágyik.
S a gazdagság, hatalomért
Fárad, küzd, tülekszik, sőt — gyilkol is.
Kis ember néha állatokat üt le,
Olykor egymást is megöli.
S a Nagy? — Óh az sokkal gyakrabban (
De mindig embert, állatot soha.

S mig a kicsiny az állatot vagy
Egymást egyenkint üti le:
A Nagy — tömegekbe terelve
Hajtja vágóhidra az embert,
Mint hajcsár a vásári barmokat.

S kiket tömegbe hajtva, ütve
Botorul megszéditve üt le:
Azok fájdalom nélkül — alszanak.
Mindnyája csendes, szótlan, hallgatag,
Néma, türelmes, tétlen mindenütt,
Mészárosára vissza már nem üt.
Az ember — óh biz' bölcs egy élet ez —
A gyilkolásban is tökéletes.

léphet s magam is ugy érzem, hogy ha a világ legnagyobb tehetsége merülne ma fel, akit véletlenül Jókai Mórnak hivnak, kötelessége volna más, választott, névvel szerepelni az irodalomban. Az »egyetlen Jókai«-hoz az Aranyember, a Magyar nábob, meg a többi száz csoda emléke füz mindnyájunkat.

Adatoknak szánt irásomban el mondom még Jánoska találkozását az édes apjával. Abban az esztendőben történt, amikor lezajlott a nagy jubileum s utána egy-két nappal elszállt Mikszáth lelke is.

Ott volt az ünneplők sorában Pósa Lajos is, verssel adózott ifjukori barátjának. Azt mondja ebben:

Koszoruzott fejét boldogan lehajtja,
Elrengeti lágyan a dicsőség karja,
Álomba ringatja csillagos éjjelen,
Megnyilik a kék ég... Jánoska megjelen.

Keresi a lovat, a nyulacskát, meg a bárányt, eljátszadozik velük, eteti-itatja őket. A vers ezzel végződik:

S kinek a bánata soha meg nem fordul,
Könytelen szemének ujra könye csordul,
... Laci, Berci reggel csak azt tudakoztak:
»Mért sirt, apa, éjjel?« — »Láttam a Jánoskát.«

Mikor ez a költemény megjelent, Mikszáth halálos utját járta Máramarosban. Nagyfáradtan került haza s szokása szerint az asztal mellett pipázott, érdeklődve, hogy mi történt a távollétében, mit csináltak a fiuk?

A felesége referált s megmutatta neki a »Mikszáth álma« cimü Pósa-verset is. Ugy el tudott rajta merengeni, de nem szólt semmit, nem mondta ki a nevét. Az asszony se szokta, most azonban lekűzdötte az aggodalmát.

— Talán jó volna, ha Jánoskát kivinnénk Horpácsra.

Mikszáth gondolatai messze kalandoztak.

— Tudja mit, fiom fiam, amelyikünk előbb meghal, az veszi a Jánoskát magához.

Ez szerdán történt, több szó nem esett róla. Csütörtökön reggel már nagyon rosszul lett Mikszáth, szombaton meghalt. A temetésen pedig Jánoska koporsója már ott várta a sir szélén az apját.

Mikszáthné irta a temetés után Pósának:

— »Ez a vers adta meg nékem azt a nagy dolgot, hogy Jánoska az uram mellé került. Ha az urad verse nincs, talán nem is tudtam volna meg ezt az akaratát. Igazán, ennek a versnek köszönhetem azt az óriási dolgot, hogy Jánoska várta őt a temetőben, ott van vele s az ő kedvence nincs egyedül. Mélységes mély gyászomban az az egy vigaszom van, hogy nincs egyedül és várnak engemet...«

Azóta már négyen vannak. Megtért hozzájuk az özveggyel a Berci is, akitől pedig ugy féltette haldokló perceiben a játékait Jánoska, mert összetörné.

Oroszországi levelek

IV.

Az orosz falu

Trockij és *Sztalin* nyilt konfliktusa után világossá vált, hogy a bolsevikok, eltávolodva az ortodox marxizmustól, a falut igyekeznek megtenni a szovjetrendszer bázisává. A lakosságnak 85, helyenkint 90 százaléka földmiveléssel foglalkozik. Oroszország a paraszttal áll, vagy bukik. Napoleont a parasztok passziv rezisztenciája törte le. A világháboru azért likvidálódott, mert a paraszt békét akart. A fehér generálisok intervenciói sikertelenül végződtek, mert az orosz junkerek a harcot nemcsak a gyári munkások ellen, hanem a szegény parasztság széles rétegei ellen is felvették, azok ellen a parasztok ellen, akik elfoglalták a nagybirtokosok földjét. A bolsevizmus is meghiusult és lehetetlenné vált volna, ha nem sikerült volna megnyernie a százhusz milliónyi parasztságot, a *kresztjánokat*.

Annakidején a földet nacionalizálták, az erdőket államositották. Megkötötték a békét Bresztlitovszkban. A polgárháborut likvidálták, de — a paraszt nem volt elégedett. A paraszt minden intézményben csak diszként szerepelt. Az állampénztár és a városi munkások minden szociális kényelmének terhe a parasztra nehezedett. A gyári munkások munkaideje hat, hét és nyolc óra volt, de a paraszt télen nyáron kinlódott anélkül, hogy kiszabná a munkaidejét. Éhség, pusztulás. Elhullottak szülők, testvérek, gyermekek. A kiterjedt szovjetszövetség minden részén felkelések támadtak. Büntetőexpediciók mentek és a Cseka vérbefojtotta a lázadásokat. A parasztoktól erőszakkal vették el a gabonát és élelmet. Megkezdődött a szabotázs és a bolsevik-rezsim válságba jutott. *Lenin* látta be elsőnek, hogy a tömeg akarata ellen, a tizenötszörös tulerő ellen nem harcolhat a marxizmus. Kereste a falu és város együttmüködésének utjait. Propagálni kezdték a munkás és paraszt testvériségét. A bolsevikok rájöttek, hogy a társadalmi átalakulást ugy kell lassan véghezvinni, hogy a parasztsággal elkerüljék a konfliktusokat. Ezt viszont csak az biztosithatja, ha a parasztgazdálkodásnak visszaadják a szabadságát és a paraszt részt vehet a politikai életben. A paraszt csak akkor lesz a szovjetrendszer hive, ha többet kap tőlünk, mint a cárizmustól — mondotta Lenin.

Már a háboru előtt Oroszország legkomolyabb problémája volt a mezőgazdasági és gyári termékek kicserélésének megszervezése. 1913-ban Oroszország a világexportban 23 százalék fa, 27.8 buza, 40 len és 44.7 százalék tojás kivitellel szerepelt. Mindez az export megszünt és a belső kereskedelem is nagyon meggyengült.

Azonban az uj gazdasági politika: a *Nyep* bevezetésével Lenin biztositotta a szovjeteknek az iniciativát és ezzel elérte, hogy ne kerüljön végleges kenyértörésre a sor a város és a falu között. Hogy mennyire halad Oroszország gazdasági és pénzügyi stabilizálása, az meglátszik a bevetett és megmüvelt földek statisztikájából is. Szovjetoroszországban 1922-ben a háboru előtti állapotokhoz képest csak 63.6 százalék megmüvelt és bevetett föld volt. Már 1923-ban 77 százalékra javult, 1924-ben 83.2 és 1925-ben 86.4 százalék volt. A mult évben bizonyos fönnakadás állt be. De a jövő évben már elérik a 100 százalékot. Hogy a szovjethatóságoknak ez a számitása megvalósul-e, az egyelőre nyilt kérdés, ha tekintetbe vesszük a parasztok ujabb elégedetlenségét az ipari áruhiány miatt. 1922-ben az ipar teljesen tönkrement és nem adhatott semmit a parasztnak cserébe az élelemért és a paraszt alig vetett annyit, amennyi a saját élelmezésére kellett. Amikor azonban megkezdődött a kereskedelmi cikkek bevezetése és a szovjetipar a háboru előtti kapacitásnak 5—6 százalékára, később 10—15, sőt 30—50, 1927-ben pedig 95—105 százalékára emelkedett, akkor már a parasztnak is kifizetődött a cserére való termelés. Amint az egész világon, ugy Oroszországban is megváltozott az emberek igénye a háboru előttihez képest. Ezért a szovjetipar távolról sem tudja a megnagyobbodott szükségletet ugy kielégiteni, mint az 1913. évi cári ipar, amelynek belső fogyasztópiaca jóval kisebb volt.

Sok paraszt földhöz jutott anélkül, hogy tudta volna, hogyan fogja racionálisan megmüvelni. A paraszt természettől fogva konzervativ és nehezen lehet rávenni, hogy megváltoztassa munkamódját. Oroszország számos vidékén ugyanolyan volt a helyzet mint Középeurópának azokban az országaiban, ahol agrárreformos telepitést hajtottak végre. A jóakarat, energia és testi erő nem hiányzott, ellenben nem volt tapasztalat, tudás és tőke. A szovjetkormány belátta, hogy hiábavaló lesz a parasztság favorizálása, ha az nem tudja, hogy mit és hogyan dolgozzon. Iskolázott agronómok káderjét kellett előbb kialakitani, akik mint az állam hivatalnokai, minden faluban tanitsák és neveljék a népet, csináljanak propagandát és szervezzék meg a földmives szövetkezeteket. Ennek a programnak teljes megvalósitásától még messze vannak a bolsevikok.

Az orosz falu, az a falu, amelyet a 19-ik század orosz irodalmából ismertünk meg, nincs többé. Az ifjuság, amely az utóbbi tiz évben nevelkedett fel, éppugy, mint a ma már meglett emberek akik résztvettek a világháboruban és a polgárháboruban, nem törődnek többé a multtal. Elfogadják a dolgok állását ugy, ahogy van. Csak a vodkát, a »Rykovkát« isszák ugy, mint azelőtt. Templomba nem jár többé annyi hivő, mint a cárizmus alatt; oda már csak az asszonyok és az öreg emberek mennek. Az ifjuság ünnepnapokon és vasárnap templom helyett a falusi klubba megy, ahol sakkoznak, szinielőadásokat rendeznek, balalajkáznak, céllövő-gyakorlatokat végeznek, kommunista röpiratokat olvasnak, vitatkoznak a traktorokról és az elektrifikálásról. A templomok mindenütt elhagyatottak és omladoznak. Csaknem minden nagyobb faluban van rádió. Mert a rádió fontos missziót teljesit a falun. Különösen a hosszu téli estéken hallgatják a parasztok szem és szájtátva a szindarabokat — amelyeknek tartalma mindig tendenciózus — hallgatják az orosz dalok és operák vig melódiáit és *Vorosilov*, vagy *Bucharin* tüzes beszédeit. A falusi szovjetek ezért mindig igyekeznek a falujuk részére néhány traktor és nemesitett vetőmag mellett, minél több könyvet és rádiót szerezni. De a szegénység miatt nem mindig teljesül a kivánságuk, amelynek népmüvelési szempontból óriási fontossága lenne.

A széles, sáros országut a végtelenségig nyulik az ukrán sikságon. Keresztül megyünk a steppén, robogunk a falvak széles uccáin, mindenütt felzavarva a gyerekhadat és a falusi kutyákat, egyre messzebb a vasuttól és a várostól. A dombon egyhangu kelepelő szélmalmok, ósdi, régóta nem meszelt templomok, néhol uj iskolák, százesztendős kunyhók és uj, még épülő faházak. Mindezek után elérkezünk a falucskához, amelyet alkalmasnak találunk a megtekintésre. Nádfedelü, kisablakos házak, gémeskut. Itt-ott kert a ház előtt, deszkakeritéssel, plakátok, sár, por — ez a haidani birtoka a nagy orosz szociológusnak, Kovalevszkinek. Az öreg emberek emlékeznek reá. Régen, még a háboru előtt elhagyta Oroszországot és azóta Franciaországban él. Aránylag kicsiny — kb. 100 deszjatin — birtokát bérbeadta, nem törődve többé vele. A forradalom idején szétrombolt kastélyt a falusi hajléktalanok helyreállitották maguknak. Tiz család gyült össze, negyvenkét dolgozókéz és huszonnyolc gyerek él ma a birtokon. Ezek a hontalanok sokat átszenvedtek az életben és nem idealisták. Nem hisznek egymásnak és munkamódjuk nem kommunisztikus. Mindegyiknek van egy könyvecskéje, amelyben igazoliák, hány órát dolgozott és aszerint részesedik minden osztozkodásnál. Vezetőt választanak maguk közül és választmányt a legtapasztaltabbakból, akik intézik a *kollektiva* ügyeit. A falu többi parasztjainak mindegyike a maga darab földjét müveli, amelyet tizenkét évre kaptak bérbe. Természetesen a földmüvelés rendkivül primitiv és nehézkes. Faekével dolgoznak, kevés a lovak és igásbarmok száma. Ha a háboru előtt öt emberre egy ló jutott, 1925-ben tiz embernek volt egy lova. Érthető, hogy a lótulajdonosok helyzete a többiekkel szemben sokkal kedvezőbb. Annak következtében, hogy némelyeknek teljes fundus instructus-uk van, de nincs elegendő földjük, másoknak pedig csak a puszta kezük és földjük van, magán a parasztságon belül antogonizmus fejlődik ki, amit a bolsevikok még elősegitenek. Ha tehetősebb parasztokkal beszél az ember, — *kulak* a gunynevük — ezek teli torokkal szidják a hatóságot és polgártársaikat. Számukra, noha a *Nyep* már könnyitéseket juttatott nekik, a viszonyok a Szovjetszövetségben nem jók. Ezek mindenben azt kivánják bebizonyitani, hogy azelőtt jobb volt. De ezek a falusi lakosságnak alig 15 százalékát teszik. A többi parasztság szintén nem lelkesedik az uj állapotokért, de igyekszik opportunista lenni és adott pillanatban a lehető legtöbb hasznot huzni. Ez az a nagy orosz paraszttömeg, amelyet minden módon és mindenáron meg akarnak nyerni a bolsevikok. A programjuk, *bratsztvo rabocsih i kresztjan* (munkások és parasztok testvérisége), megvalósitásától még messze vannak. Ezer paraszt közül alig háromnégy a szervezett kommunista. A többiek elég szkeptikusan tekintik az adott helyzetet, nem lázadnak többé, de óriási erejük tudatában folyton ujabb és ujabb követeléseket támasztanak. Csak igy állhatott be az, hogy a Szovjetszövetség hivatalos tudománya s az összes nemzetgazdászok a paraszt helyzete megjavitásának terveivel foglalkoznak. Könyvek, cikkek, agitációs beszédek egész serege szolgálja ma Oroszországban ezt az eszmét, amelynek elsőrangu fontosságát mindinkább felismerik.

Az utóbbi időben egész Oroszországban szájról-szájra járt egy anekdota parasztküldöttségről és a szovjetek szövetségének elnökéről, aki maga is povolozsjei származásu paraszt. A parasztok panaszkodtak, hogy nincs szerszámjuk a föld megmüveléséhez, se bőrjük cipőre, se szövetük ruhára. Nemsokára már meztelenül lesznek kénytelenek járni.

— Afrikában is télen-nyáron meztelenül járnak az emberek — vigasztalta őket Kalinyin.

— Akkor ott bizonyosan már husz éve bolsevikok uralkodnak — felelte az egyik paraszt.

A gyári munkás és a paraszt életmódja között akkora különbség áll fenn, hogy évenként két és fél millió ember vándorol be a falvakból városokba. Ezekből egy állandó, óriási munkanélküli tábor alakul ki. Jobb a városban élni 18 rubel havi segélyből, mint falun küzködni a bürokráciával és az előitéletekkel. Szibériába és európai Oroszország délkeleti részeibe való kolonizáció tőkehiány miatt lehetetlen. Bár az állam szivesen kitelepitené Ukrajna és Fehéroroszország tulnépesedett vidékeit, sem elegendő közlekedési eszköze, se mezőgazdasági gépei és legkevésbé tőkéje ahhoz, hogy szisztematikus kolonizálást hajtson végre. Egyelőre a vörös hadsereg, a népoktatás, az iduszt rializálás és a drága államhivatalnokseregveszik igénybe a Szovjetszövetség minden mobil tőkéjét.

A legszebb kar is elveszti szépségét

a férfiak szemében, ha fölösleges szőrszálak pihék vannak rajta: a mai divat megkivánja, hogy a bőr fehér és sima legyen, egyetlen egy látható pehely nélkül. Nem szabad tehát beretvát használni, mely csak ingerli a bőrt, kiütéseket okoz és fekete pettyeket hagy maga után; ugyancsak nem ajánlatos használni a mindenféle elavult szőrvesztőket, melyek komplikáltak és gyakran kivörösitik a bőrt.

Az egész világon millió és millió hölgy használja ma a Taky-t, ezt a jóillatu krémet, azonmód, ahogy a tubusból kijön. A Taky segitségével bárhol és bármikor eltüntethetí a fölösleges szőrszálakat és pelyheket. Taky a gyökeréig megsemmisiti a szőrszálkat, sokszor végleg, nyomtalanul kiirtja. Amellett a bőr szép fehér és puha marad, minden fekete pont nélkül.

Figyelmeztetés: Taky S. G. D. G. védjeggyel kapható minden jobb üzletben.

Tegyen még ma egy próbát!

Főlerakat: HENRY N. NEUMANN, Zagreb, Boškovićeva ul. 42

(36) Kapható minden gyógyszertárban, drogériában és illatszerüzletben.

ARANYHAL!...

Irta: Kristály István

Szivünk Óperenciás Tengerén — mindenféle világrészek között — van egy árva kis szigetecske...

Szebbnél szebbek, csodálatosnál csodálatosabbak ezek a világrészek. Milyen megrenditően szép például a — Rózsák Szigete: a szerelem! Ha az ember ezen a világrészen kiköt, akkor minden egyéb elfér egy mosolygó szempárban... olyan virágos kert van benne, ahonnan sose fogy ki a virág és minden virág más illat, más szin: más csoda — más élet! És itt az ajak nem tud mást mondani — csak annyit: szeretlek! Igen — de ebben megint benne van minden: amit az ember mondani tud!

Elevezve a sok-sok életkikötő mellett — ime itt van a legutolsó — az az árva kis sziget, ahova az elesettek viszik héna, összezuzott kis csónakjaikat... az élet hajótöröttjei jönnek ide... ez a: Feledés szigete.

Van, aki soha sem jut ide — én nem irigylem őket... de szeretem azokat az árva csónakosokat — akik csak itt köthetnek ki.

*

Megbomlott ma a Tisza!... Tisztára megbomlott! Vagy ki látott ilyen ragyogást? Bokros Feri legalább eddig — még ilyent nem látott: nem lehet a Tiszára nézni — kiégeti az ember szivét!

Az adai oldalon vizet meritenek a lányok... az ég az ő kék szemeiktől olyan gyönyörü kék s azért van ilyen meleg — mert formás térdük süt a viz felett.

Szegény Feri a padéji füzfák ágaiba kapaszkodik, hogy ki ne essen a keskeny kis halászcsónakból... ugy reszket, mintha beteg lenne.

A lányok locsolkodnak, kacagnak... kifutnak a partra, de megint visszajönnek — mert kint még melegebb van...

A három adai templom tornyai meg büszkén nézik őket: hetedhétországon nincsenek ilyen gyönyörü lányok!

Hej, Feri, Feri!... miért is gondolsz ilyeneket? Hiszen Padén is vannak szép lányok. Hát vanni vannak, de mit csináljon az ember! Ki sem tudja, hogy hol csik a szerelem tüzébe. Feri meg az adai parton halászott, hát nem csoda, hogy bajba került. Ott kószált az aranyoslevelü jegenyék alatt, szemben a padéji csárdával... Egyszercsak valaki megszólitotta: átvinne-e?

Ferinek — hej, ti meleg szivü padéji legények — elég volt egy pillantás a lányra, hogy rögtön igent mondjon; hiszen ő már látott szép lányt, de ilyent, mint aki megszólitotta: még soha! No, de az az igen, amit mondott, az se közönséges igen volt... a lány arca lágbaborult tőle...

Szállj csak be hugom... de csak egyszer tegezte, mert mikor a lány leült vele szemben — akkor már magázta... nem! — ilyen leányt igazán nem lehet tegezni, hiszen ezen csak a ruha egyszerü, de látnivaló, hogy egyébként: földreszállott angyal

— Hova siet? — kérdezte Feri halkan.

— Padéjra lakodalomba.

Feri elfulladt: csak nem a magáéba?

A leány kacagott: még nem láttam olyan legényt!

Feri tüzelt: de szeretnék én lenni!

— Hallgasson, mert kiugrok a csónakjából.

— Akkor inkább sohase tudjak szólni — komorodott el Feri.

A leány kacagva ugrott ki a partra — és azóta Feri nagyon hallgatag lett.

Most, hogy ott a tulsó oldalon hancuroznak a leányok — keresi közöttük azt, aki az ő csónakján jött át a padéji oldalra. Hej, ha még egyszer ő hozhatná át — a saját esküvőjükre — milyen egy ut volna az! Arany lenne a Tiszából... a szivét olvasztaná bele!

De ki az ott?... uj leány jön a Tisza felé, Feri alig lélegzik... igy csak ő tud járni: ő az!

Megmeriti a leány az edényét és amint elnéz a viz felett — meglátja a halászt és átkiált: halász fogjon aranyhalat és csináltasson nekem aranygyürüt belőle, amilyen még nem volt senkinek: menyasszonyi gyürüt!

Lehet különben, hogy nem ezt kiáltotta — de Feri meg igy hallotta...

A leányok kacagva elfutottak... Feri egyedül maradt a Tisza ragyogó tükrén... a füzek susogni kezdtek... Feri az evezőért nyult és a csónak futni kezdett a csillogó vizen — ha a Tisza az égből eredne, hát Feri meg sem állott volna az égig! Senki sem volt a láthatáron, egészen fel a csárdáig, ott is csak a féllábu jegyszedő a kompról, baktatott föl az országut felé megnézni — jön-e valaki utas.

Feri szépséges szédülete a gyors futásban lassan bánatvirággá nyilt ki a szivén... hiszen ő olyan szegény, honnan venné a menyasszonyi gyürüt?... amilyen még senkinek se volt!

Amint az egyik hálohoz közeledett, csak ugy, véletlenül odanézett... Uristen! — miez?...

A hálóban egy méteres harcsa vergődött...

Feri megtörölte a homlokát: itt az aranygyürü... Tisza, Tisza! áldott folyó, szegény szerelmes halász kincsesháza! Ó, de jó itten élni!

Feri nézte, nézte a gyönyörü halat, amint a csónakba vonta; bizony a szive nem kevésbé ugrált, mint a hal. És mikor a hal nagy, mérges szemekkel Ferire nézett, ez akkorát kurrjantott örömében, hogy a révészek kifutottak a csárdából.

A csónak most a csárda felé indult.

A csárdában épen vendégek voltak, (mikor nincsenek?) a csárdásné megvette a halat — nyolc százasért. A korcsmáros meg egy féliter bort tett Feri elé: idd meg fiam! — egészségedre! Sok ilyen halat fogj. (Mert a csárdásnak meg ilyen hal fogja a vendéget.)

A bor felgyujtotta Feriben a boldogság ezerszinü, mesét szóró lángját... szüknek érezte a világot, olyat csapott az asztalra, hogy a félliteres üveg egész arasztot ugrott fölfelé.

A korcsmáros szó nélkül, most már egy egész liter birt tett Feri elé; a sarokban szundikáló cigány meg hirtelen álla alá kapta szerszámját és halkan mintha a szellő hozná Ada felől — felsirt a dal...

Magas jegenyefán sárga rigó fészkel...

Ez itt a szegény halászok dala — ők tudják miért? És sirt a dal és sirt a csárdásné (mindenki tudja miért!) és sirt a halász is — mert boldog volt...

A halász hirtelen csendet intett — a mozdulata ellentmondást nem türő volt: uri, parancsoló... bizony: ez a halász most ur volt. A templomi csendben aztán ő énekült — egyedül...

Csak egy kis lány van a világon...

Csak ezt egy sort énekelte, aztán intett a cigánynak, hogy folytassa. Mikor a nóta véget ért — egy százast letett az asztalra, egyet meg a cigány elé tett és a hajlongó korcsmáros és cigány sorfala között ment ki a csárdából — le a csónakjához.

Egyenesen átevezett az adai oldalra; a partnál elrugta a csónakját, be a vizbe, ő meg Ada felé vette utját. Ott bement az első aranymüveshez és menyasszonyi gyürüt kért.

A mester kirakta a gyürüit...

Feri kiválasztotta a legszebbet: mibe kerül ez?... és megforgatta a napsugárban a legszebbet — a gyürü felcsillogott szikrázón...

Ötszáz dinár — mosolygott a mester.

Feri a zsebébe nyult, hat százast tett le az aranymüves elé: nekem ennyit ér! — monta és a meglepett mester némán nézett utána.

Kint az utcán fiatal leányok jöttek Ferivel szemközt... iszonyut dobbant a szive: ő is ott volt közöttük — akinek a gyürüt hozta.

A világ egyet fordult Ferivel, mikor — mondta és a meglepett mester némán odalépett a leányok körébe... elővette a kis skatulyát és mint aki csodát vár — felnyitotta fedelét és szólt szüzi melegen, mély titkok hullámverésével a lelkében, meghatottan, de emelt homlokkal: elhoztam a gyürüt — a menyasszonyi gyürüt!

Egy pillanatnyi csend... az idő, mint Feri szive: megállott...

Asszonynak nem hoznak menyasszonyi gyürüt — szólt végre az, akit Feri lángoló szemei néztek... hiába hozta... itt elfulladt a hangja... késő... és felzokogott...

Feri a gyürüt elejtette... kiabáltak utána, de ő nem nézett vissza... a Tiszát ugy uszta át ruhástul.

A révészek kinevették: hát már kompra sem jut! Nézd ott a csónakod, kifogtuk, kár lett volna érte, hiszen még uj...

Feri gyorsan a csolnakhoz lépett, elkötötte és ugy — vizesen eldült a csónakban...

Bolond vagy Feri! — kiabálták utána a révészek.

A Tisza meg szép csendesen ringatta a csónakot, mint egy bölcsőt... a Tisza egyik fia álmodott benne... és a habok valamit susogtak... csak sirj, csak sirj — és feledj!...

Az alkony a Tisza fölé borult... Feri meg némán, könnyes szemmel uszott a: Feledés szigete felé...

A Virradat és a Cirkusz a szezon legjobb filmjei

Az ötszáz dináros jutalmat Guszmann Janka (Bebelijacsa) és Spitzer Marciné (Beograd) közt osztottuk fel

A vajdasági közönség döntött arról, hogy mely filmek voltak a legjobbak azok közül, amelyeket az idei szezonban bemutattak. A *Bácsmegyei Napló* március 25-iki számában tettük fel a kérdést:: »*Melyik film tetszett Önnek a legjobban?*« cimmel, a kérdést azonban sokan félreértették. Kifejezetten hangsulyoztuk, hogy csak azok a filmek jöhetnek számitásba, amelyek akármelyik vajdasági moziban 1927 szeptember óta, tehát az idei szezonban kerültek szinre Mégis egyesek a mult évben játszott filmekre (például *Ben Hur, Péter Pán* stb.) szavaztak és ezek a válaszok természetesen nem jöhettek a pályázat eldöntésénél figyelembe. A legtöbb válasz másik hibája az, hogy *a pályázók nem indokolták meg elég alaposan, hogy miért tartják a legjobb filmnek azt, amelyet megjelölnek.* A legtöbben megelégedtek azzal, hogy egyszerüen csak kijelentik, hogy melyik filmet tartják a legjobbnak, anélkül azonban, hogy véleményüket megindokolták volna.

Pályázatunknak van mégis egy örvendetes eredménye. Bebizonyosodott, hogy

a vajdasági mozilátogató közönségnek fejlett és jó izlése van.

a pályázatok között alig akadt olyan, a mely közepes vagy rossz filmet jelölne meg a legjobbnak, hanem valóban a legértékesebb, legszebb idei filmekre szavaztak a pályázók. Filmrovat vezetőnknek, aki a pályázatot eldöntötte, természetesen arra kellett elsősorban tekintettel lenni, hogy *valóban méltó filmről van-e szó*, továbbá azt kellett mérlegelni, hogy miképen indokolták meg véleményüket a pályázók, bár e tekintetben még a dijnyertes pályázatok sem felelnek meg teljesen.

Megállapitható az is, hogy *tulnyomó többségben a nőket érdekli a mozi* és a pályanyertesek is valamennyien nők ezuttal. Az idén legjobb filmjeinek a Virradat-ot, a Cirkusz-t, a Feltámadás-t és a »Szerelem« cimü filmet nyilvánitotta a közönség.

Az idény legjobb filmjeinek a Virradat-ot, a Feltámadás-t és a Szerelem cimü filmet nyilvánitotta a közönség,

tehát csupa komoly, szép filmalkotást. Ezenkivül sok szavazatot kaptak a következő filmek: »Az asszony és az ördög«, a »Nagy szüret«, a »Faust«, a »Hetedik mennyország«, »A cár futárja«, az »Alraune« és a »Szerelem éjszakája«. Érdekes két gimnázista pályázata, akik a »Don Jouan«-t tartják a legjobb idei filmnek, meglehetősen szubjektiv indokolással, mert — mint irják — Don Jouan a nőhóditásra tanitotta meg őket.

Leközlünk két olyan választ is, a melyek ugyan nem jöhettek figyelembe a dijak odaitélésénél, mert *nem a feltett kérdésre felelnek*, azonban mégis érdekesek, ha szigoru birálatot mondanak is a mai mozikról és filmekről. Ez a két pályázat a következőképen hangzik:

Azt hiszem, hogy a film-izlés tekintetében *a kor, a nevelés, az intelligencia* sokat határoz. Ahány ember, annyi izlés. Láttam már vasárnap *gyerkőcöket* extazisba jönni egy *Tom Mix*, vagy indián film iránt, láttam már bakfisokkal zsufolt házakat *»csak felnőtteknek«*-filmeknél, szélesen vigyorgó arcokat *Harold Lloyd, Buster Kreaton* és *Zoro-Hurundl*, szentimentális szakácsnőket, akik sirva fakadtak tragédiáknál, lángoló szerelemért epedő nőket egy-egy »ideális férfi« alaknál, busuló öregeket, akiknek az »elmult szép idők« jutottak az eszükbe egy régi operett filmre való átdolgozásánál...

Én a magam részéről ugy fogom fel a *filmszinházak* hivatását, hogy ezeknek *tndományos, főként felvilágositó* filmekre kellene a fősulyt helyezni *tájképekkel* (Afrikáról, Ázsiáról) *néprajzi szokások és főképp tudományos expediciók természetes fölvételével.* Operetteket vigjátékokat bármely nagyobb városi szinházban százszorta jobban adnak elő, hiszen *hiányzik a hang, annak kiejtése, érzelmek kifejezése, amit a filmföliratok nem pótolhatnak. Az én ideálom tehát a természet, tudományos filmek terjesztése* és ezek közül legjoban tetszett: *Amundsen expediciója és a délsarok föltedezése.* Szerény nézetem szerint ezeket és ehhez hasonló tartalmu tudományos, valamint természeti fölvételeket tartalmazó népismertető filmeket kellene legnagyobbrészt előadni.

Strumpenberger Gabriella
Velikibecskerek

*

Állapitsuk meg, hogy kétféle film van: tömegfilm és müvészi filmalkotás. Tömegfilmet láttunk sokat, erről ne is beszéljünk; müvészi filmalkotást keveset láttunk, de tökéleteset még egyet sem.

Egy film müvészi értékét a következő mértékkel lehetne elbirálni: irói, rendezői, technikai és szinészi érték szempontjából. Az a film, mely mind a négy tulajdonságot egyesitené magában, volna a jó film. Láttunk filmeket, melyekben iró, rendező és a szinészek tulsulyra tudták emelni a fenti feltételek jó részét, de mindig akadt egy-egy hiányzó alkatrész. Talán a müvészek háta mögött álló pénzcsoport a hibás benne, amely mégis csak a kasszasikert tartja szem előtt? Lehet. De azt hiszem vagyunk egynéhányan, kiknek külön lelki élmény volna egy jó film.

Az elmondottak alapján tehát jó filmet még nem láttunk, tehát nem is lehet arra a kérdésre, hogy melyik volt a legjobb film, érdemlegesen válaszolni. Próbáljuk talán igy: melyik film tetszett a legjobban.

Nekem legjobban a *Zoro és Huru*, no meg a *Chaplin-filmek* tetszettek. Miért?

Mert a kisfiam szivből kacagott rajtuk.

33378. sz. előfizető neje
Velikibecskerek.

*

A legjobban a következő pályázatok közelitették meg az igazságot:

Sok szép filmet láttam már, de a legtöbbet, az utána következők elhomályositották, egyiknek kivételével, amelyet az idei legjobb filmnek tartok, és ez a *»Virradat«*.

Hogy *miért tartom a legjobbnak*, arra nem nehéz válaszolni, mert ebben a filmben összpontosul minden, ami egy filmnek sikert biztosit. Elsősorban a főszereplők müvészi játéka, különösen Janet *Gaynor* felejthetetlen, mindent kifejező szem-játéka, meséje érdekes, lekötő s az életből vett természetes, rendezése gyönyörü, fotográfiái tiszták, nagyon szépek. Kivétel nélkül mindenki a legnagyobb elragadtatással nyilatkozott a *Virradat*-ról, aki csak látta.

Még soha annyi mosolygó embert nem láttam magam körül, mint ennek a filmnek az előadása után a moziból kijövet

Gusztmann Janka
Debeljacsa.

✸

A téli szezon legjobb filmje *Chaplin* »*Cirkusz*«-a. Amikor láttam, épen rossz napom volt, nehéz volt a szivem, halálosan el voltam keseredve. Ideges fejfájás gyötört, egész délután sirtam. Este azzal jött haza az uram, hogy a Cirkusz-hoz jegyet szerzett. Nem akartam menni. Hosszas rábeszélésre mégis elmentem. Nem bántam meg. Nem vagyok az, akit mindenféle szamárság nevetésre tud fakasztani, de ez a film ugy hatott rám, hogy teljesen megfeledkeztem magamról és mindenről. Két órán keresztül kikapcsolódtam a gondokból és az életből. Hogy micsoda jótétemény az, ezt leirni gyenge az én tollam! Az a keserüséges, sokszor torkot fojtogató humor, ami ebből a filmből és Chaplin fölülmulhatatlan alakitásából kiáradt és amin akarva, nem akarva, mégis nevetni kellett, az a kis darab előttünk lepergő élet, telve reménnyel, gyors csalódással, bájjal, gonddal, fonáksággal, önmagát való kicsufolással és a film vége, ahogy Chaplin álma: a cirkusz tovamegy s ő ott marad egyedül, reményveszetten az imádott nő nélkül, pénz nélkül, vállán a Holnap kenyérgondjával és ahogy kiindul a köröndből, mind bizakodóbban, mindig hetykébben, megtanitott arra az örökigazságra, hogy kár sirni, mert az nem segit, hanem bizni kell és aki önmagában igazán hisz, az nem elveszett ember.

Spitzer Marciné
Beograd.

Szerintem a következő film érdemli meg a legjobban hogy megemlitsük: »*A feltámadás*«, amely élethüen tükrözi vissza Tolsztoj egyéniségét. *Rod la Raque* nagyszerü játéka lebilincselő.

A nő nagy problémás szerelmét pedig *Dolores del Rió* játssza meglepő tökeletességgel.

Récsey Margit
Apatin.

✸

A *Nju* és a *Florencei hegedüs* friss emléke kisértett még, amikor pengni kezdett a legszebb film: Elisabeth *Bergner* »*Die Liebe*« cimü filmje.

Első impresszió: tökéletes kiállitás, ragyogó jelmezek és a megkapó kontraszt a két főszereplő külső megjelenése között. A magas, robusztus férfi és a kicsi elkényeztetett, törékeny dáma, aki játszott csak, mig eljött a Szerelem.

Szabálytalan, nem is szép arca sugaras, mindent kifejező szeme: maga a vágy a boldogság, a visszavárás és a lemondás. Talán legszebb jelenete: fehérbe öltözve, ujjongó örömmel várja a Szerelmet. Csukott szemmel eljátsza a találkozást és álomlovagnak nyujtja a csókra a kezét.

Bánatos grácia minden mozdulata és minden pillantása maradandó, szépséges, szomoru emlék

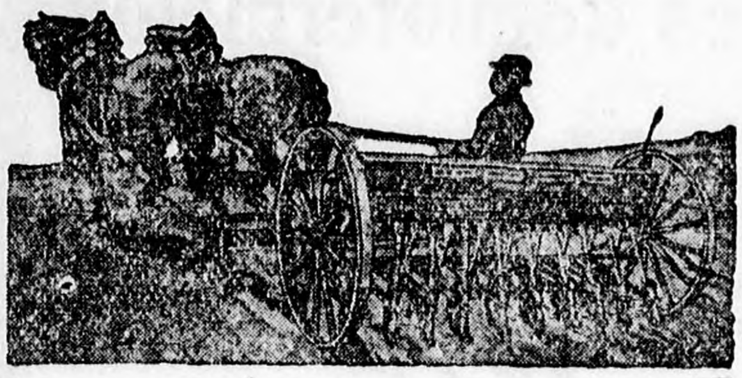
Lederer Aranka Sombor.

✸

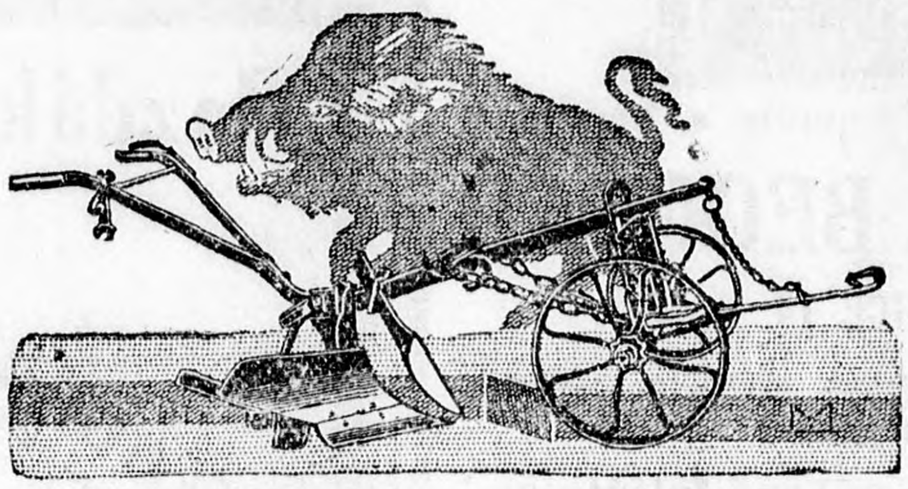
Ennek alapján ugy döntöttünk, hogy az ötszáz dináros jutalmat két részre osztottuk és Guszmann Janka (Debeljacsa) és Spitzer Marciné (Beograd) 250—250 dinár jutalomban részesül.

A nyerteseknek a kiadóhivatal el fogja küldeni a jutalomdijakat.

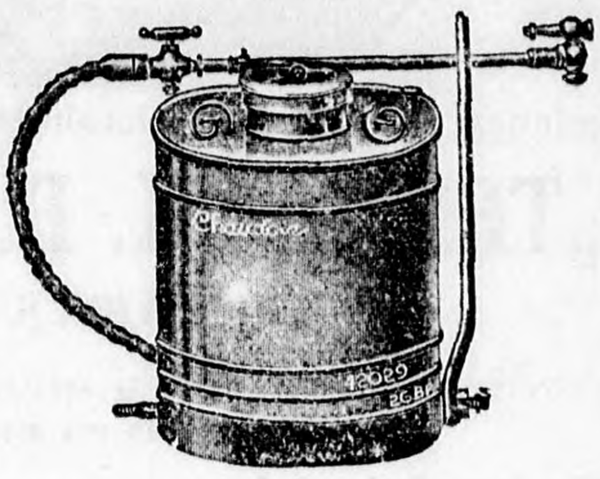
Mezőgazdák és szőlőbirtokosok figyelmébe!

Jean Pracner világhirü speciális gyár vetőgépei, kukoricaültetői és mütrágyaszórói a legtökéletesebb munkát végzik és a legtartósabbak!

VIGYÁZZON, ha EKET vásárol, mert csakis az a valódi EBERHARDT-féle ULMI EKE, mely a mellékelt védjeggyel van ellátva.

„CHAUDOIR", „VERMOREL" és kivehető szélkazánnal ellátott francia „F. A. V. E. A." szőlőpermetezők legolcsóbb beszerzési forrása

Fenti gépek és minden egyéb mezőgazdasági eszköz legelőnyösebben beszerezhetők

SZENES KÁLMÁN vas- és mezőgazdasági gépkereskedésében, Suboticán

Általános Hitelbank R. T. Subotica

Mérlegszámla

Vagyon			Teher		
Pénztárkészlet	2554979·05		Részvénytőke	10000000	—
Pénzintézeteknél elhelyezve	10784265·88	13339244 93	Tartalékalap	350000	—
Váltók		15774102 67	Betétek:		
Valuták		138053 73	könyvecskékre 16197996·89		
Ertékpapirok		340288 50	folyószámlán 37275563·92	53473560	81
Adósok		47056320 32	Hitelezők	11370866	04
Ingatlan		1500000 —	Visszleszámitolt váltók (idegen értékben)	504227	79
Berendezés		450000 —	Átmeneti tételek	2933014	10
Atmeneti tételek		874176 80	Különféle passzivák	274201	20
			Nyereség:		
			Athozat 1926. évről 42015·76		
			1927. évben 524301·25	566317	01
		79472186 95		79472186	95

Subotica, 1927 december hó 31

Az Igazgatóság

Megvizsgáltuk és rendben találtuk:

A felügyelőbizottság

Uzleteredmény-számla

Terhek			Jövedelmek		
Kamatok betétek után	2727422	73	Kamatjövedelem	4299140	02
Fizetések, különböző személyeti kiadások és üzleti költségek	1508255	87	Jutalékok és egyéb nyereségek	995120	15
Adók és illetékek	490314	84	Ingatlanjövedelem	173466	66
Leirások	217432	14	Nyereségáthozat 1926. évről	42015	76
Nyereség	566317	01			
	5509742	59		5509742	59

Subotica, 1927 december hó 31

Az Igazgatóság

Megvizsgáltuk és rendben találtuk:

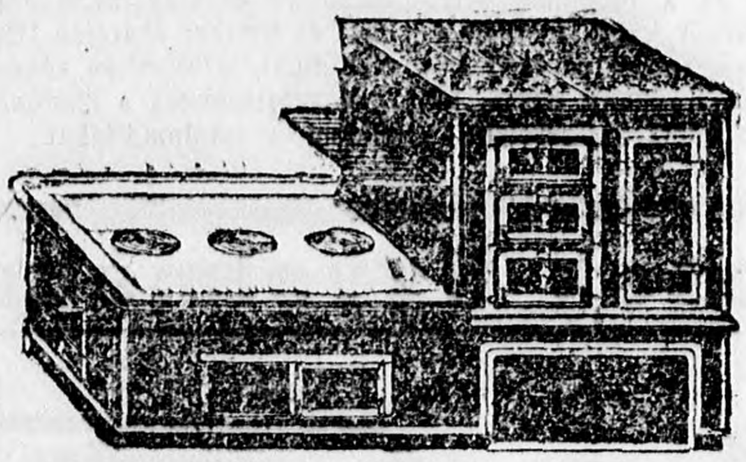
A felügyelőbizottság

KOLLEKTÍV HIRDETÉS A SCHIMOLKA NOVISAD HIRDETŐIRODÁNAK

Eredeti

»KATZKY«

takaréktüzhelyek

minden nagyságban kaphatók csakis a készitőnél

„TERMA“ K. D., BEOGRAD

KNJEGINJE LJUBICE 14

Felvesz rendeléseket nagy takaréktüzhelyek gyártására szállodák, kórházak és cukrászdák részére

Kedvező árak! **Kedvező feltételek!**

50% tüzelőanyag megtakaritás!

Tekintse meg kirakatunkat!

Nagy raktár belföldi és csehszlovák cserépkályhákban! 3439

CSÉPLŐSZÉN-ELADÁSUNK

szervezése céljából

keresünk képviselőket

egy járások részére

Csakis oly urak, kik cséplőgéptulajdonosoknál jól be vannak vezetve és egyébb biztositékot is nyujthatnak, forduljanak

»CARBON«

Adolf Nathan i drugovi k. d. céghez

NOVI SAD, TRG OSLOBODJENJA 6.

3252 **TELEFÓN: 24—83. SZÁM.**

Gazdák és komlótermelők

Komlózsineg nagy választékban kilogrammonként 25 dinár és feljebb, minőség szerint

Manilla-Sisal-Kötöző Jugoszláviában legolcsóbban beszerezhető

AVRAM SCHIFF, NOVISAD

zsák-, ponyva- és zsinegnagykereskedőnél. Sürgönycim: JUTEŠIF Telefon 2403 Feltétlen kérjen mintázott árajánlatot

847

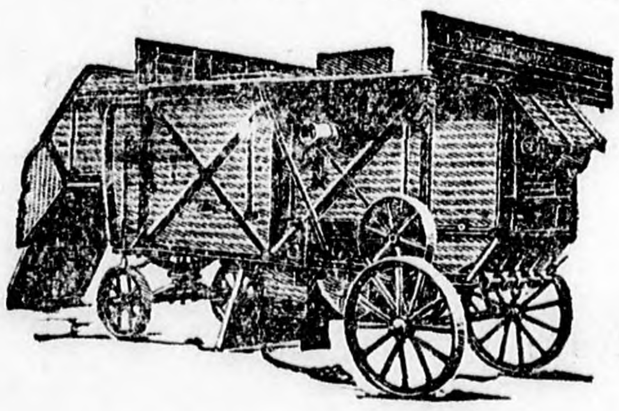
ELSŐ MAGYAR GAZDASAGI GÉPGYAR R. T. BUDAPEST

vezérképviselete és főlerakata Bácska-Bánát részére:

FINDEISEN GUSZTÁV ÉS TSA

NOVISZAD

Zeljeznička ulica 100. :: Orient épület :: Telefon 2439.

Az összes cséplőgépek között a leghosszabb és ép ezért teljesitő képessége is a legnagyobb és a legtisztább munkát végzi.

Az összes traktorokhoz könnyü sulyánál fogva a legalkalmasabb!

Minden traktorhoz ugy szállitjuk, hogy a cséplő fordulatszáma pontosan meglegyen. Az 1928-as typus, amely kettőssoru radialgolyóscsapágyas acélkeretü cséplő, minden eddigi cséplőt felülmul, a legkényesebb igényeket is kielégiti. Állandó nagy raktár Warchalovsky Reform és Osers-Bauer petroleum- és nyersolajmotorokban

Kivánatra gőzmagánjáró vagy Hart Parr traktorral szállitjuk

Kedvező fizetési feltételek!

Findeisen Gusztáv és Társa, Noviszád

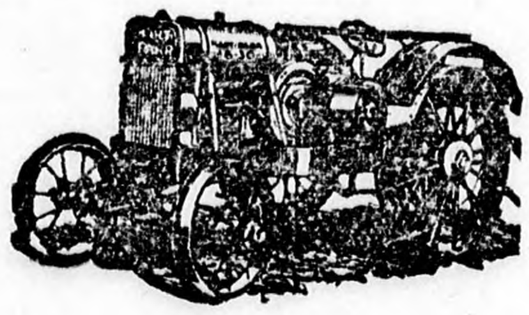
Željeznička u'. 100. :: Orient-épület :: Saját ház :: Telefon 2439.

A

HART-PARR-TRAKTOROK

egyedüli és kizárólagos vezérképviselete és főlerakata egész Jugoszlávia területére

Kivánatra bárhol próbaszántást mutatunk be!

Képviselők az ország minden nagyobb városában!

„HART-PARR“ traktorbemutató!

A legnehezebb körülmények között mutattuk be a gazdaközönségnek 1928. március 10-én Stari Bečejen, hogy egy kat. hold földnek 8—9 coll mélységben való felszántása a

24 HP „HART-PARR“ traktorral

egy óra időtartam alatt és 6 kg petróleumfogyasztással történt. Ugyancsak bebizonyitottuk, hogy a 24 HP (tehát a kisebb) „HART-PARR“ traktor egy 35 fokos emelkedésnél 4-vasu ekével 14 coll mélyen minden nehézség nélkül szánt. A „HART-PARR“ traktor olajozó készüléke, amellett hogy mint kényszerolajozó müködik, praktikus elhelyezésénél fogva a vezetőt állandó ellenőrzésre kényszeriti. Csapágymelegedés és kiolvadás tehát teljesen ki van zárva, A „HART-PARR“ traktorok egyszerüsége és könnyenkezelhetősége az összes traktorok között egyedülálló és a kezelést bárki egy egyórás ismertetés alatt könnyen elsajátithatja.

A „HART-PARR“ traktor egy fekvő kétcilinderes Block-motorral van felszerelve, amely kis fordulatszámmal nagyobb erőt fejt ki, mint a többi autómotorral felszerelt magas fordulatszámu traktor. — A „HART-PARR“ traktor regulátorja már a legkisebb megterhelésnél is rendkivül érzékeny.

Cséplésnél, szántásnál az előrelátó gazdának a „HART-PARR“ traktor, amely 28 éves tapasztalat tökéletesitése és amely pld. a Bánátban 11 év óta a legnagyobb megelégedés e dolgozik, feltétlenül nélkülözhetetlen. Orankénti anyagfogyasztás a cséplésnél 3—4 kg.

A huzás minden haladék nélkül május 27-én, augusztus 19-én és december 23-án 1928. lesz megtartva.

Egy 10.— dináros sorsjegy mind a három huzásra érvényes, minden felülfizetés nélkül.

Elárusitókkedvezőfeltételekmellett mindenkiségbenkerestetnek. 2859

10·— dinárért kis szerencsével

a következő nyereményeket kaphatja:

10 auto,	100 női aranyóra,
10 motorkerékpár,	100 férfi aranyóra,
100 kerékpár,	100 férfi ezüstóra,
100 varrógép,	100 Ratna Šteta kötvény.
10 hálószoba,	10 ebédlő,
20 gramofon,	10 pianino,
5 zongora,	10 irógép és
10 konyhaberendezés	7000 rb különféle értéktárgy

Az összes nyeremények értéke 3,000.000·— dinár.

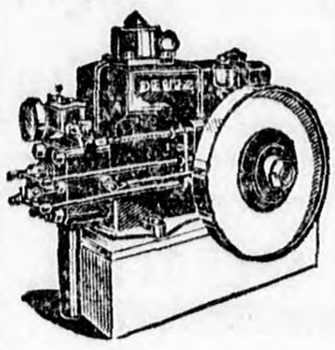
Siessen sorsjegyet venni, mert a huzás előtt technikai okokból lehetetlen lesz a sorsjegyek szétküldése.

A huzás az összes ujságokban közzé lesz téve.

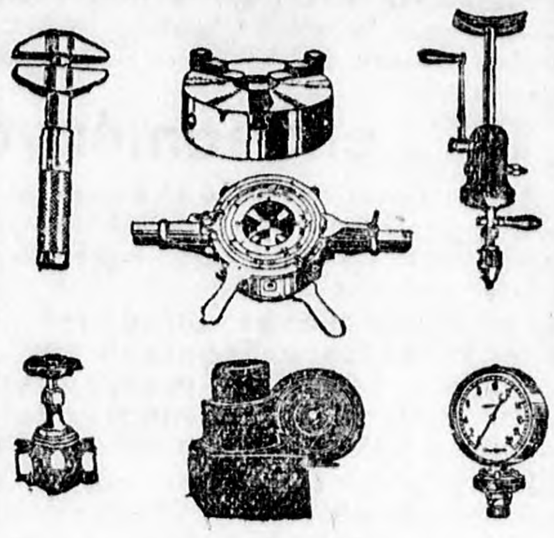
A Zagrebi Rokkant Szövetkezet első nagy sorsjátéka.

Sorsjegyek szétküldése utánvéttel 6·— dinár portó felszámitásával vagy a pénz előzetes beküldésénél 1·— dinár portóval 52860 sz. postacsekk utján.

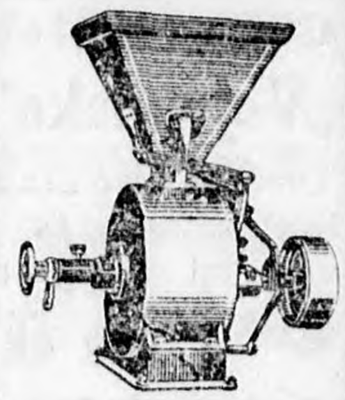
A Rokkantszövetkezet sorsjegyeinek főelárusitója: **„BRISTOL“ NOVISAD,** Željeznička ulica 27. — Telefon 25—96

PHILA-OLAJOK

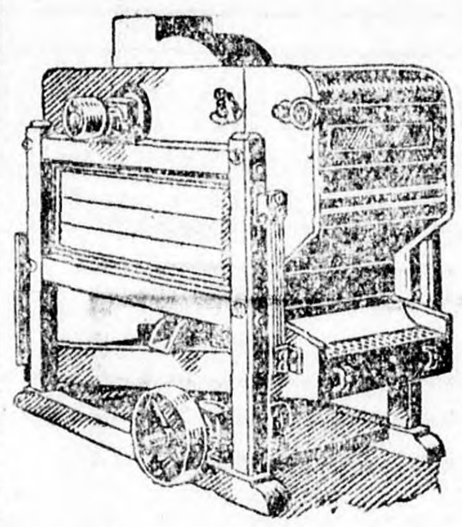

WOLFNER-SZIJAK

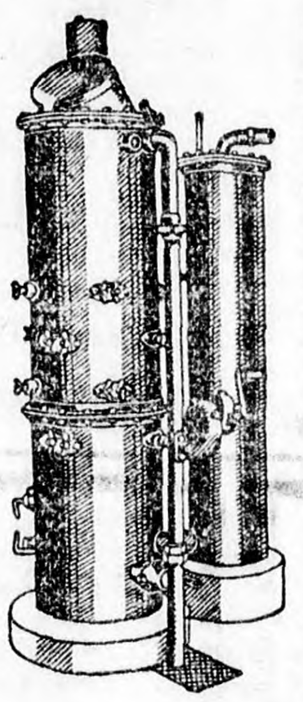
ERDŐS HENRIK
ÉS TÁRSA

Novi Sad Telefon: 23 35 — **Vel. Bečkerek** Telefon: 41

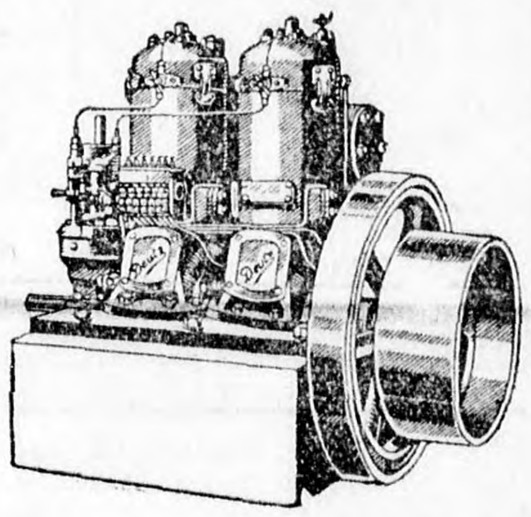

DEUTZ
2, 4 és 6 HP
petroleummotorok

Diesel-motorok
Szivógázmotorok

DEUTZ
szivógáztelepek
fa- és fahulladékoknak
szurokkiválasztás nélkül

A földi eper

a legzamatosabb gyümölcs, — csodás bő termést hoz, ha tavasz al KANIPOS növény apsóval trágyázza. Kertészcsomag szitált földdel keverve, 100—150 tőre elegendő, ára 42 dinár, kis csomag 12·50 dinár.

Ha szereti virágait, öntözze őket KANIPOS növénytápsóval és alkalmazza a virágpolásra vonatkozó utasitásokat.

A veszteségnélküli **aprószárnyas nevelésre** 40 év óta becsülettel bevált a KOKO baromfipor. Az elesettséghez rendszeresen adott egészséges adagokkal meglepő hatás. Hugos, sütnivaló, valamint szorgalmasan tojó baromfit ad. Megbizható ellenszere a betegségeknek. Univerzális hatásu szer és áldása a baromfiudvarnak. Csomagja 10, 40 és 115 dinár.

Gyógyszertárak, drogériák, virág- és magkereskedések árusitják. Szétküldés előrefizetés ellenében franko. Utánvéttel nem küldök.

Schumacher Z. gyógysz.-vegyilaborat. **Crvenka (SHS)**

Kukoricaültetők!

SACK négyzetültetők dróttal és drót nélkül

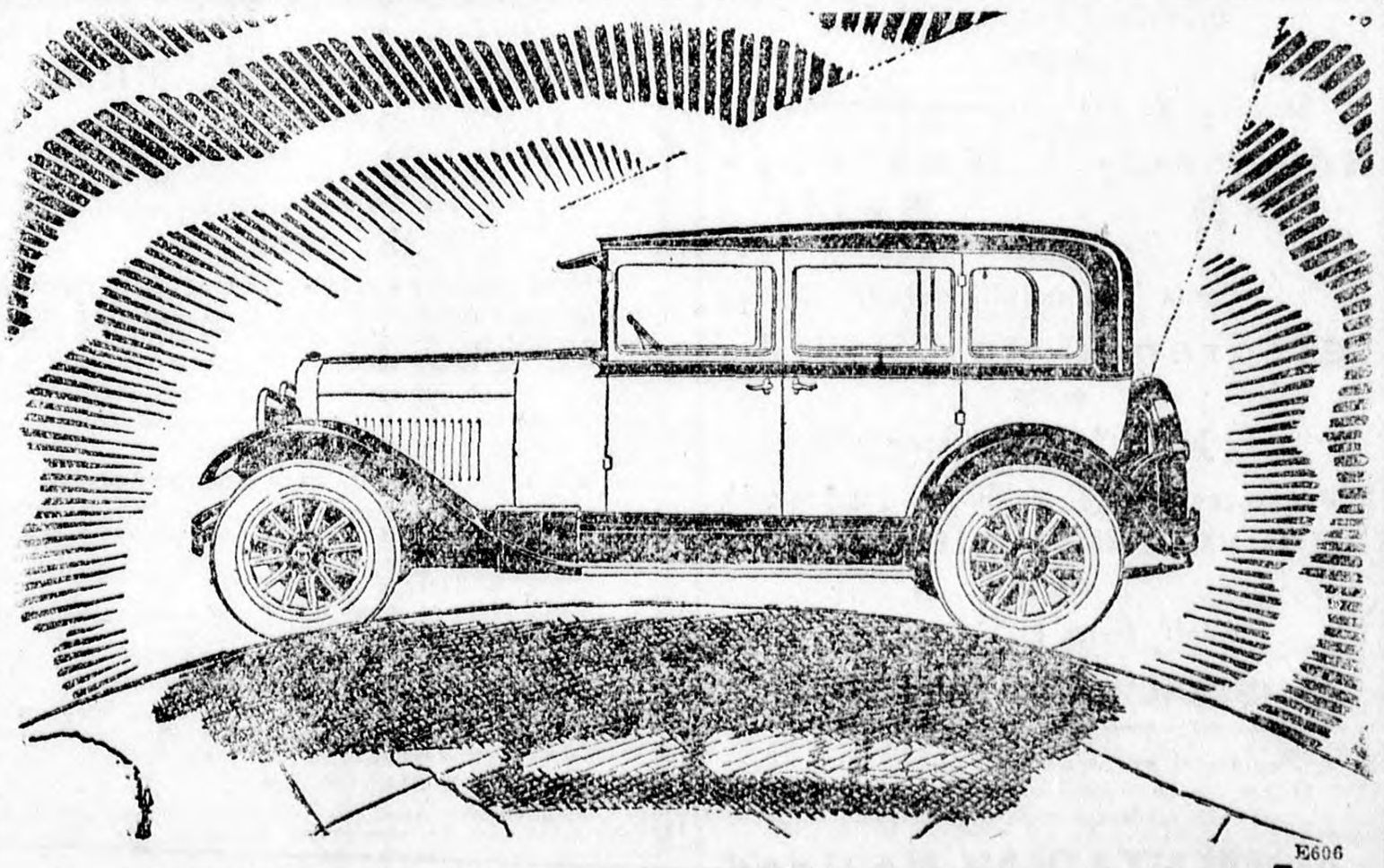
3-soros egyszerű ültetők

2-soros kisgazda ültetők

Kaphatók

P. KNÉZI
cégnél
SOMBOR

3301

E606

A STUDEBAKER—ERSKINE-AUTÓK
vezérképviselete
NIKOLA V. DŽANGA, BEOGRAD, Skopljanska ul. 24

Erskine Club Sedan . . . 75.000 dinár
„ Sedan Regular . . 85.000 „

TELEFON: 33-45 — TELEFON: 33-45

3346

KOLLEKTIV HIRDETÉS A SCHMOLKA NOVISAD HIRDETŐIRODÁNAK

RADIO BLAŽEK KIÁRUSITÁSA

Miután Németországból, Ausztriából, Olaszországból és Franciaországból, valamint Amerikából nagyobb áruszállitmányom (összesen cca 2 vagon) érkezett, jelenlegi raktárkészletemet ki kell árusitanom, hogy az uj árut elhelyezhessem. Minden rádió- vagy rádióanyag vásárlónak tehát, aki a rendeléséné vagy vásárlásánál ezen hirdetést felmutatja, az összes ezen hirdetésben felsorolt árakból és az R. 6-os árjegyzék szerinti árakból

10% engedményt

adok. Az áru garantáltan mind elsőrangu és csakis világhirü gyártmány. Kivánságra többévi garancia. Megrendeléseket azonnal, vagy legkésőbb három napon belül effektuálok.

Részletfizetéseket elfogadok, ha 4 lámpás készülékre legalább 500 dinár, 5—8 lámpás készülék megrendelésnél legalább 1000 dinár a megrendeléssel egyidejüleg készpénzben lefizettetik.

(Értékpapirokat, mint: ratna šteta, Állami kölcsönkötvényeket, részvényeket a napi áron készpénzként veszünk át.)

Néhány példa a leszállitott áru rádiókészülék és alkatrészekből, amelyből ezentúl **10% engedményt adunk:**

I. rész:

Valamennyi készülék, amelyet itt felsorolunk, garantált teljes Európavétellel, esetleg Amerikavétellel 150-től 3000 *m. hullámhossza*.

Detektoros vevőkészülék helyi vételhez **150** din.

Vevőkészülékek:

1 lámpás	Nora Liliput	600·—	dinár
2 „	Nora Record	1000·—	„
3 „	Markovox Super	1800·—	„
4 „	Teslaphon-Orlow	2500·—	„
5 „	Loewe-Radiofrequenz	2800·—	„
7 „	Tropadine-Osiladyne	4500·—	„
8 „	Ultradine Osiladyne	5500·—	„
2 lámpával megerősitett Push Pull		8000·—	„

Luxus-készülékek:

„Nora“ 4-lámpás vevőkészülék minden állomás lehangolt pontos skálájával (szenzációs ujitás) 4000 din.

„Solodyne“ 6-lámpás készülék, amely a legutolsó rádiókiállitáson a rekordot vitte — — 6000 din.

„ATWATER-KENT“ New-York 6-lámpás amerikai legtökéletesebb remek készülék, amelyből Jugoszláviában mindezideig csak 3 van használatban, speciális amerikai kémlámpákkal együtt — — — 5500 din.

II. rész:

Az összes készülék alkatrészei, amellyel az amatőrök garantáltan egyedül készithetik el mindazokat a *rádiókészülékeket*, amelyeket az I. alatt felsoroltunk.

Tehát 50% megtakaritás

Garantáljuk, hogy minden amatőr a készüléket egyedül elkészitheti és ahhoz minden részletes felvilágositást, valamint tervet bármely nagyságu készülékhez az anyag megvásárlása alkalmával megadjuk.

III. rész:

Elsőosztályu anyag, elsőrangu preciz kidolgozásban: Antenna-huzal rézből 1 dinár méterenkint, selyemből 1·50 dinár. Keretantenna összecsukható és össze nem csukható 300 *dinártól* 560 dinárig, Blockkondenzator massziv és üvegben 6·50-től 20 dinárig. Precíz kivitelü forgókondenzátorok, egyes vonalu *frequenciáju*, 105 dinár.

Fejhallgatók luxus kidolgozásban

„IDEAL-PERFEKT“ hallgató, elsőosztályu, 105 dinár. „NORA RADIO“ Berlin 4000 Ohma 125 dinár. „GERMANIA“ Berlin, könnyü kidolgozás, 95 dinár.

Hangszórók (Lautsprecher)

Mikrophon helyi vételhez 150-től 250 dinárig. „Nora à la Radiolavox“ 440—650 dinárig. „Kabinet“ 850 dinár. „Mascott“ 650 dinár. „Pat és Patachon“ 850 dinár. „Saule“ 650 dinár.

Különböző tekercsek raktáron.

RÁDIÓLÁMPÁK (csövek) Nigl, Heikon, Vatea, Philips 120—150 dinár. — „KOSMOTRON“ üvegben, 4 voltos, 30 amp. anod és katod 265 dinár, 4 voltos, 60 amp. 400 dinár.

Müszaki alkatrészek:

Az összes alkatrészek, u. m. dugaszhüvely, ellenállások, silitek, variométerek, kemény gumilemezek, potenciométerek, Detektorkristályok stb. a legolcsóbb árakon.

Kérje még ma legujabb R. 6-os árjegyzékünket.

Képviselők és viszonteladókat árusitók jelentkezzenek. Jó kereset és kedvező feltételek.

RADIO BLAŽEK, BEOGRAD

Jakšićeva ul. 11 **Telefon 41—35**

Postatakarékpénztári folyószámla: 54062

Suboticai képviselő:

Adolf Mayerhoffer optikus, Subotica

AZ APATINI SÖRGYAR R.-T.

sombori és novisadi fiókjai utján ajánlja a legjobb minőségü

„Vojvodsko“ és barnasöreit

Továbbá novisadi fiókjából henteseknek és mészárosoknak, valamint magánosoknak is 3545

műjeget

A jeget házhoz szállitja!

Gazdák!

A valódi

zöldpor

½ kg-os csomagokban **„Aeroplan“** védjegyel, mint itt látható, jön forgalomba.

Ingyen ismertetőt küld és viszonteladókna: szállitja:

Kemikalija Novisad

Futoški put 27

„... étkezés után egy jó falat sajt nagyszerüen szabályozza az emésztést...“

Prof. Lahmann

„Derby“ Sajt- és Vajtermelő R. T. Budapest

„Atlantis“ — „Pálpuszta“ csemegesajtok

Stauffer és Fiai, Sopron-Répcelak

Répcelaki-sajt || **Kastély-sajt**

Louis Toutenouit, Sečanj

Elsőrendü liptói turó

Jovan Tóth, Čestereg

Fromage „La Fontaine“ gourmand szalámisajt

Adolf Bernard, Maribor

Ia olmützi kvargli-Groyer

Fent igen finom sajtspecialitásokat tartják az összes jobb füszer- és csemegeüzletek. Kérjen Ön is ajánlatot a vajdasági vezérképviselőtől:

„ALIMENTARIA“ Novisad

Minden jó tulajdonsága

megvan a GRÜNBERGER MÓR úriszabónál készült ruhának!

Elsőrangú anyag, kifogástalan szabás, mérsékelt árak, pontos kiszolgálás. Győződjék meg róla!

3451

Ház

megvételre kerestetik

A belterhez közel, négy- vagy ötszobás ház nyomdász-otthon céljára megvételre kerestetik. Irásbeli ajánalatok Jovan Stojanović, Sokols a ul. 2. (kávémérés) küldendők

---

HERKULES (Hungaria) drótfonatot, négysarkos és hatsarkos keritésfonatokat, drótot, tüskésdrótot és szeget

gyárt és legelőnyösebben szállit

KRAMER TESTVÉREK, NOVISAD

Mali Liman

Több mint 200 aranyérmet

és

több mint 1000 aranyoklevelet

nyert különböző világkiállitásokon az

„ALFA“-szeparátor tejfölözőgép

Árajánlattal szolgál: 2726

SZELES SÁNDOR SOMBOR,

Stepanoviča venac 52.

Helyi képviselőket keresünk!

Három uj gőzcséplőgarnitura eladó.

A lokomobi ok a világhirü Hanschel u. Söhne Kassel német gyár gyártmányai 7/12 HP. a megfelelő Standard gyártmányu cséplővel.

Bővebb felvilágositással szolgál:

Gligić és Társai cég Novisad,

Kr. Aleksandra ulica 10. Telefon 21—16.

A Star kanjižai Csodakut

ÁRTÉZI-FÜRDŐ

a város alatti szép népligetben

április 16-án megnyilik

Fürdőnkben **csuzos, rheumás bántalmak,** ichias bénulások, **ideg- és női bajok** biztosan és gyorsan gyógyulnak. Vidéki vendégek lakás miatt forduljanak a fürdőigazgatósághoz. Étkezés jól és olcsón a fürdő vendégjában kapható 3392

Kiváló minőségü étkezési és takarmány burgonya

igen olcsó áron,

vagóntételekben beszerezhető:

Trgovačko Prometno D. D. za Vojvodinu

cégnél — **SUBOTICA**

Sürgönycim: **Trgopromet.** **Telefon: 105.**

3329

Aranyat ér

az a könyv, amely megtanit arra, hogyan kell olcsó és eredményes

reklámot csinálni

Ez a könyv **Dr. Szabó László:**

A HIRDETÉS

cimü könyve. **Ara 60·— dinár**

Megrendelhető a **Minerva r. t.** könyvosztályában

Osijeki Vasöntőde és Gépgyár R.-T.
OSIJEK

Távirati cim: **Olt Osijek** — Telefon: **63** és **2-89** sz.

GYART:

Két- és háromsoros kukorica-vetőgépeket, boronákat, morzsolókat egy és több ekével, kéz-, láb- és motoros hajtással, szecska- és répavágókat, stb.

Rendkivül alacsony árak!

Kérjen árajánlatot

Képviseletek és lerakatok Bácska, Bánát és Szerémség részére:

Peter Knézi, Sombor

Aleksandar Singer i Sinovi, Vukovar

3736

Fiók: BEOGRAD, JEVREMOVA UL. 35.

KOLLEKTIVNI HIRDETÉS A SCHMOLKA NOVISAD HIRDETŐIRODÁJÁNAK

Gyermekkocsi-
szaküzlet

KRAUSZ EDE
NOVISAD
Az egyedüli és legnagyobb raktár Jugoszláviában.
Kouku encia nélküli árak.

Nemzetközi szállitók

BRÖDER & FENYŐ

Telefon 22—92 **NOVISAD** Táviratcim: Impex

Speciális forgalmai:

Repülő postajárat naponta a külföld összes nagyobb városaiból bármely jugoszláv postaállomásra, elvámolva 2—3 nap alatt.

Express hajójárat hetenkint kétszer április 15-től Wien—Bratislava—Budapestről. Menetidő 24 óra.

Gyors, speciális **Gyüjtőforgalmak** Passau, Regensburg, Wien, Bratislava, Budapest, Triestből.

Gyors és szakszerü vámolások, beraktározások, reexpeditiók!

Fiókok:

Wien, Passau, Regensburg, Bratislava, Kelebia, Subotica, Zemun

3432

SILVESTER BERNOLD

ФАБРИКА РОЛЕТНА И ГВОЗД. КОНСТРУКЦИЈА

NOVI SAD

FILIJALA: BEOGRAD, DOSITIJEVA 51.

Tekintse meg kiállitási pavillonunkat az osijeki kiállitáson

3438

ALKATRÉSZEK

Walter Wood, Massey Harris, Cormick, Champion Plano, Osborne, Deering, Johnston stb. kévekötőkhöz, valamint Manilla

3437

„Erma“ Knotek és Társánál

Novisad, Sremska ulica 10.

A I SZEP AJANDEKHOZ AKAR JUTNI

OLVASSA EL A KÖVETKEZŐKET:

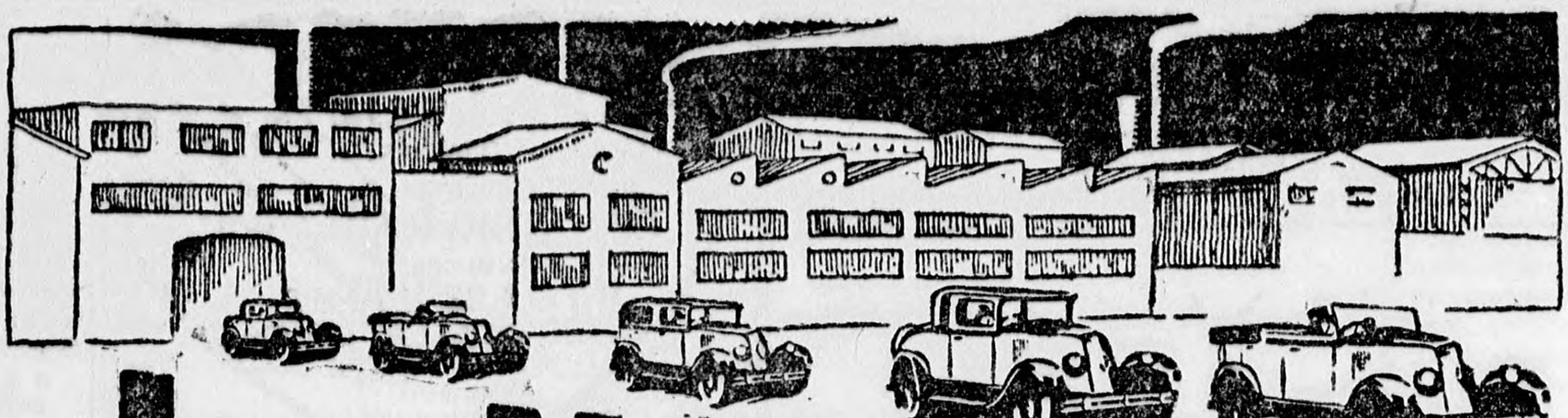
A „DUBRAVKA“ CSOKOLÁDE és CUKORKAGYÁR NOVISZAD, TEMERINI UT 14.

a közeli napokban nagy mennyiségü sorsjegyekkel ellátott csokoládétáblát hoz forgalomba. Az ajándékok, amelyeket az összes táblákban levő sorsjegyek után kiosztunk, a következők: **Egy teljes, 100 drb tábla csokoládét tartalmazó sorsjegyekkel ellátott csomag, elegáns zsebórák, fényképező készülék gramofon lemezekkel, 4 lámpás rádiókészülék, motorkerékpár felszereléssel**

Egy tábla csokoládé Dubravka sorsjeggyel 1 dinár

„Chokolat Dubravka“ és „Album Dubravka“ amelyek a nyeremények összeállitására szükségesek, az összes füszer- és csemegekereskedésekben kaphatók. A nyeremények kiosztásáért garantálunk. — Minden jogos panaszt figyelembe veszünk.

3436

LES MONASIX RENAULT

AZ EGÉSZ VILÁGON LEGJOBBAN ELISMERT AUTÓÜZEM

MESTERMŰVE

ELEGÁNS! FINOM! OLCSÓ!

100 km-es sebesség óránként — 6 kg-os benzinfogyasztás!

A legnagyobb választék a legkülönbözőbb modellekben ár és teljesitőképesség tekintetében módot nyujt ahhoz, hogy a szükséglet és a vevők gazdasági helyzetéhez képest a legalkalmasabb kocsit ajánlhatjuk.

RENAULT LUXUSAUTOMOBILOK

minőségben a legtökéletesebbek és ugy konstrukció, mint a kiállitás tekintetében a technika összes vivmányaival vannak felszerelve.

RENAULT AUTOBUSZOK

a legjobban bevált személyautó-omnibuszok!

Egyéb

RENAULT GYÁRTMÁNYOK

u. m. teherautók, autóbusz, társas- és turakocsik, tüzoltószerkocsik, tüzoltófecskendők, egészségügyi-kocsik stb. az elismert legjobb minőségüek.

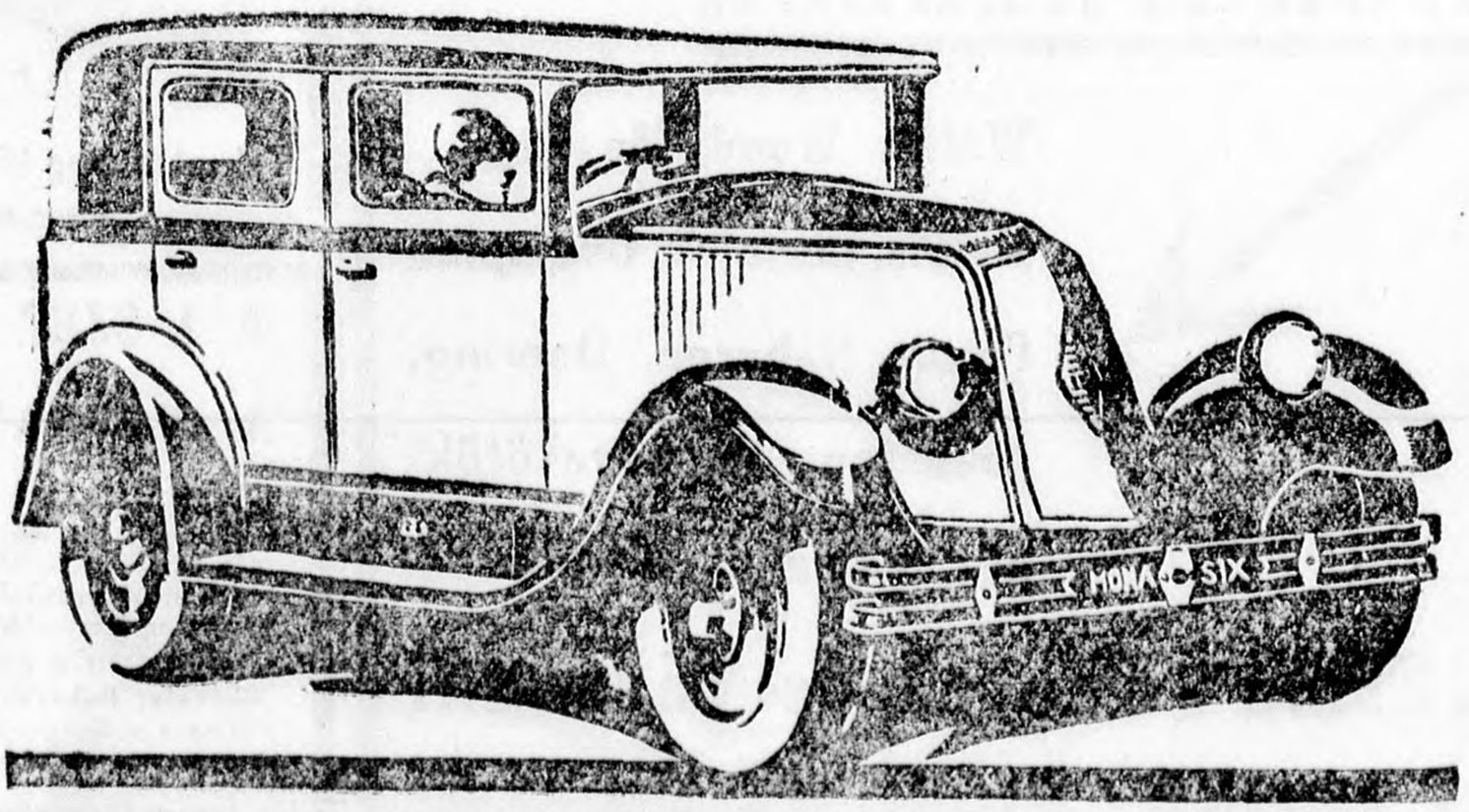
Az összes modellek és gyártmányok minden nagyságban, valamint az összes autóalkatrészek raktárról azonnal szállithatók.

A Renault Müvek Vezérképviselete:

KRAUSZ EDE, NOVISAD

Jugoszlávia legnagyobb autószaküzlete!

Legnagyobb női konfekciós, szőrme, galanteri, divat- és kézműáru üzlet

Djura Janošević

Beograd, Palata Akademije Nauka

Nagy választékban érkeztek raktárra legujabb párisi és bécsi

tavaszi kabátok és kosztümök komplék, szövet- és selyemruhák

Tavaszi kabátok, valamint a többi konfekciós áruk vételénél, kidolgozásánál és kalkulálásainál a cég különös tekintettel volt a mai nagy gazdasági krizisre, a vevőközönség kisebb vásárló képességeire igy lehetővé vált, hogy

a vevőközönségnek szép, divatos és minőségileg jó árut olcsón adjon

Kérjük a t. vevőközönséget, tekintse meg ujonnan érkezett női-konfekcióit vételkényszer nélkül és személyesen győződjék meg arról, hogy az árak **mily sokat estek és menynyivel olcsóbbak a mult évi áraknál és ez mellett az áru kitünő és a szabás pedig elsőrendü.**

A választék nagyobb, mint bármikor.

Többezer tavaszi kabát áll vevőinknek rendelkezésére a legkülönbözőbb szabásokban, különféle modern szövetekből és szinekben minden méretben. Az árak oly alacsonyak, hogy mindenkinek megfelelő modern casha-kabát már 390 dinártól felfelé kapható, ha azonban valakinek ez is sok egyszerre, **65 dináros havi részletre is.**

Kabátok impregnált gabardinből 450 dinártól kezdődőleg, vagy 75 dináros havi részletfizetésre. cover-coat kabátok 540 dinártól, vagy havi 90 dináros részletre.

Kabátok divatos casha-szövetből Din. 390, 510, 660, 765, 830, 890, 895, 1020, 1070, 1125, 1210, 1220, 1235, 1250, 1290, 1380, 1450, 2080, 2100, 2130, 2300, 2400, 2550, 2655, 2800, 2850, 3000, 3150 és 3370.

Kabátok egyéb különféle divatos anyagból Din 600, 630, 660, 690, 710, 720, 765, 810, 820, 860, 865, 870, 880, 890, 990, 1035, 1050, 1100, 1140, 1150, 1180, 1200, 1220, 1240, 1300, 1320, 1340, 1400, 1450, 1460, 1475, 1500, 1520, 1550, 1610, 1770, 1830, 2025, 2310, 2340, 2430 és 2550.

»Cover-Coat« kabátok Din. 550, 565, 580, 590, 710, 750, 810, 880, 900, 915, 940, 945, 960, 990, 1015, 1020, 1045, 1080, 1100, 1120, 1125, 1200, 1220, 1235, 1260, 1280, 1320, 1360, 1380, 1400, 1425, 1440, 1450, 1475, 1500, 1525, 1550, 1620, 1630, 1695, 1720, 1740, 1750, 1760, 1800, 1810 és 1900.

Kabátok impregnált gabardinből Din. 450, 495, 580, 650, 720, 820, 840, 975, 1010, 1050, 1080, 1180, 1210, 1250, 1330 és 1940.

Selyemkabátokban nagy választék

(fekete és egyéb divatos szinekben.) Din. 480 felfelé.

Megérkezett az első nagyobb szállitmány az első párisi házak (haute conture) modelljei, kabátok, kosztümök, komplék, ruhák részint eredetiben, részint pontosan lemintázva. A modellek árai is igen szolidak. A kész női konfekciók mellett a mult évinél jóval nagyobb mennyiségbe érkeztek raktárunkra

legutolsó párisi és angol ujdonságok

gyapju- és selyemszövetekben

női kabátok, kosztümök és ruhák részére.

Az összes legsikerültebb szövetujdonságok, melyeket az idei szezonban Páris hozott, a különféle modern szinek összes uj árnyalatai képviselve vannak nagyobb mennyiségben, mint bárhol máshol.

Egyszinü casha-szövetek modern árnyalatokban: Din. 125, 135, 140, 150, 165, 180, 200, 220, 235, 240, 270 és 295.

Legujabb tiszta gyapju csikos és kockás casha szövetek, igen alkalmas szoknyára, jumpernek, ruhának stb., (gyönyörü mintákban és szinekben.) Din. 52, 55 és 65.

Melirozott casha-szövetek 90, 100, 110, 135, 165 és 270 dinár (valódi angol).

Kockás casha-szövetek: 105 és 150 dinár.

Casha, fémfényü: 80, 88 és 200 dinár.

Gyapju trikószövet, egyszinü: 175 és 210 dinár, melirozott 190 dinár.

Legujabb melirozott jersey, eredeti E. Meyer & Co. Paris: 255 dinár, fémfényü 575 dinár.

A világhirü E. Meyer & Co. párisi cégnek legujabb különlegességei fémfénnyel: 550 és 575 dinár.

Kaphatók ennek a szezonnak összes legsikerültebb ujdonságai, az E. Meyer & Co. honnechy-i és párisi gyárából, melyek a leghiresebb gyapjuszövetgyárak Franciaországban, ugyszintén a hires Dormeuil Fréres, Páris és London ujdonságai.

Óriási választék mindenféle, legujabb kabátnak való selyemszövetekben: **Maroquin-satin-givraie** 260 dinár a legsulyosabb minőségben , csikos 280 dinár, **Maroquin-Satin** 240 és 270 dinár, »**Sultane**« 240 dinár, »**Faille-Satin**« 240 dinár, »**Faille**« 190 és 230 dinár, **Maroquin-givraie:** 230, 240 és 260 dinár, »**Fulgurante**« 135 és 320 dinár.

Selyemkabátnak való szép nehéz szövet, sima, fekete 120 dinár, aprómintás különféle szinekben 120 dinár.

Különféle Crepe de Chine, Crepe-Georgette, Crepe romai, Crepe satin, eredeti »Crepe Banjo A. G. C.« toile de soie« Shantung, továbbá különféle speciális bélésnek való szövetek: Crepe satin diagonnal (nehéz tiszta selyem) 150 dinár, taft 85 dinár, mintás müselyembélés 68 és 75 dinár és egyéb bélések.

A méret szerinti megrendelésekre saját mühelyünk van, kitünő szabókkal és szabónőkkel, akik a legelső párisi cégeknél képezték ki magukat.

Kész »Trench-Coat« férfikabátok impregnált gabardinból. Angol férfiruha- és tavaszikabát-szövetek.

Cégünk a hivatalnokoknak nagymérvü fizetési kedvezményeket nyujt, amennyiben mindent hathónapi részletfizetésre adunk: a katonatiszteknek, tanitóknak, tanároknak, bináknak az egész országból, egyéb kinevezett állami tisztviselőknek, nyugdijasoknak, akiknek fizetése nincs letiltva, végül a Narodna Banka tisztviselőinek, orvosoknak, ingatlanok tulajdonosainak és pedig mindenkinek ugyanazt az árat számitjuk, mintha készpénzen vásárolna.

A vételnél nem kell előre részletfizetést adni.

Egyéb nem kell, mint egy az 1928. évre szóló igazolvány és fizetési könyvecske, vagy pedig a legutóbbi csekkelszámolás a fizetésről. Azoknak a tisztviselőknek, akik nem fizetési könyvecskékre kapják a fizetést, magukkal kell hozniok az illetékes pénztárnak a bizonylatát arról, hogy fizetésüket nem tiltották le.

Gyakornokoknak, napidijasoknak, hivatali altiszteknek és egyéb állami alkalmazottaknak, valamint magántisztviselőknek szintén adunk árut részletfizetésre, azonban csak egy kinevezett (ukazni) tisztviselőnek, vagy jómódu egyénnek jótállása mellett, illetve értékpapir letétbehelyezése ellenében.

Igénybe vehetik a hitelt a fentebb felsorolt személyek egyhavi illetményeik, illetve egyhavi jövedelmük összegéig, tekintet nélkül arra, hogy Beogradban laknak-e vagy az ország más részében.

KARDOS hirdető-iroda, Novisad, kollektiv hirdetései

Használjon kizárólag

IDOL-krémet

és gyüjtse az

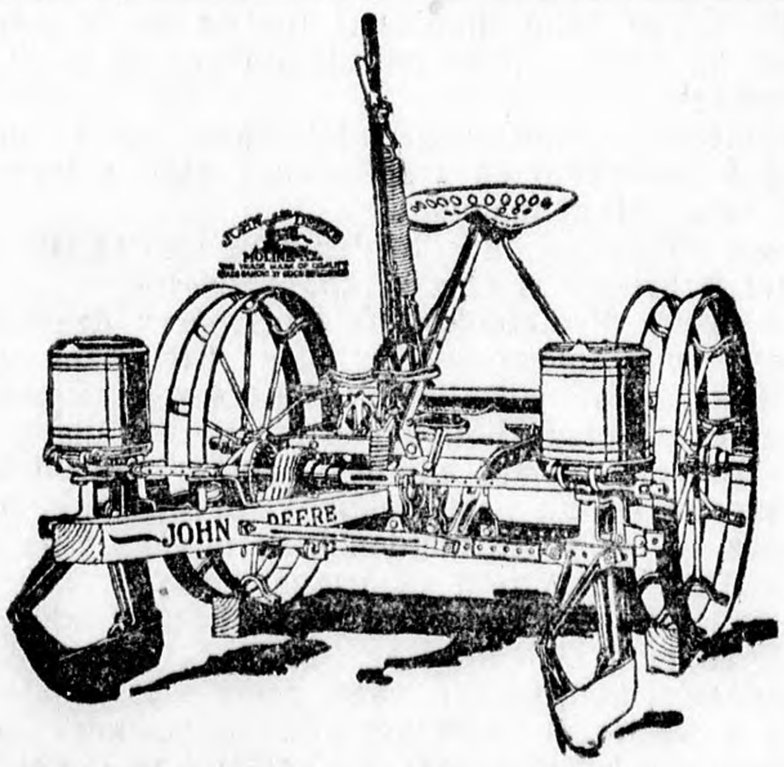
IDOLKREM

betüket

Megérkeztek!

A legjobb eredeti John DEERE amerikai

kukoricaültetők

Tartós kivitel, egyszerü szerkezet, megbizható és pontos munka, könnyü vontatás.

Azonnal szállitják:

Bächer Rudolf — Melichar Ferenc

mezőgazdasági gépgyárak

NOVISAD, mali Liman

Távirati cim: Melicharum. **Telefon 25—22.**

„KATAKILLA"

világhirü, biztos hatásu szer

növényrovarok (levéltetü, szénaféreg, szőlőmoly, minden szőlőféreg, hernyó) és az összes férgek ellen.

Angol gyártmány! :: Biztos siker!

Minden érdeklődő kérjen ingyen-prospektust használati utasitással. 11 liter vizre elegendő próbacsomag 15·— dinárba kerül, mely összeg előzetesen küldendő be

Kisérelje meg mindenki — saját érdekében!

Kizárólagos előállitó:

COOPER Mc. DOUGALL & ROBERTSON Ltd

Gyárak: Manchester, Berkhamsted, Glasgow, Yalding, Sydney, Chicago

Jugoszláv vezérképviselő:

ECKSTEIN HENRIK, NOVISAD

JEVREJSKA ULICA 2

Mindenütt viszontelárusitók kerestetnek!

Van szerencsénk a m. t. vendéglős urakat és a n. é. közönséget értesiteni, hogy

NOVISADON

Laza Kostića ulica 33., a volt Dréher-sörraktár helyiségeiben

sörraktárt létesitünk

és elismert elsőrendü **„Special"** világos és **„Goliath"** barna duplamaláta sörünket forgalomba hozzuk.

Hogy a m. t. közönséget söreinkkel megismertessük **vasárnap, április 8-án d. e. 11—1-ig és d. u. 5—7-ig a „Fehér Ökör"-vendéglőben**

sörkóstolót rendezünk

amidőn mindenkit szivesen látunk vendégül.

Kiváló tisztelettel

Nándor Gerber i Sin pivara

Staribečej

Butorok Szőnyegek
Függönyök Otomántakarók

olasz, német és angol gyártmányok,

LINOLEUM, vas- és rézbutor, bőr klubgarniturák, szalongarniturák, modern füles fotelok és gyermekkocsik

versenyenkivüli árak mellett, vételkényszer nélkül, megtekinthetők az ujonnan épült

nagy áruházamban

Krausz Ede, Novi Sad

A VILÁG LIRÁJA

Franyó Zoltán müforditásai husz nemzet költőiből

Husz különböző nemzet reprezentativ költőinek egy-egy versét adjuk itt *Franyó Zoltán* kitünő forditásában, mindenben hü tartalmi és formai átültetésben. A ciklusnak a forditó méltán adta »*A világ lirája*« cimet, mert alig van számottevő nemzet, amelynek egy-egy értéket jelentő lirikusa ne szólalna meg ebben a vers-sorozatban. Az ó-görögtől és szanszkrittól kezdve az arabon és kinain keresztül egész a portugál liráig felöleli ez az érdekes ciklus a költészet legszélesebb területét és külön értéke a forditásnak, hogy Franyó Zoltán, aki ma kétségtelenül a versek legismertebb és leghivatottabb átültetőinek egyike, a ciklusnak majdnem minden darabját, a keleti nyelven irottakat is, eredetiből forditotta és csak igy adhatta vissza a versek eredeti külső formáján kivül belső tartalmukat és hangulatukat is.

ÉLVEZD AZ ÉLETET!

— Simonides (Kr. e. V. század) —

Senki halandó lány java nem marad itt meg örökre;
Bölcsen mondta tehát egykor a chiosi agg:
»Mint a fán a levél, olyan éppen az emberi faita!«
Óh be kevés, aki pár hallja fülével e szót,
Azt meg is őrzi! Sok embert ámit a csalfa reménység,
Mely öreg és fiatal szive tövén kicsiráz.
Míg a halandó lénynek az ifjukor üdve virul még,
Mennyi hiábavaló dolgot eszel ki bohón;
Percre se gondol rá, hogy a Vénség és a Haldl jön,
Sem nem ijeszti a kór, míg viruló, üde, ép.
Óh a balga vakok, kik nem veszik észre, be gyorsan
Illan az ifjukor el s ifjukorunkkal a lét.
Ámde te el ne feledd az utolsó pillanatig sem:
Add meg a szivnek a kéj és a derü gyönyörét!

(Ó-görögből)

POSTUMUSHOZ

— Horatius (Kr. e. I. sz.) —

Jaj, elrepülnek, Postumus, éveink,
Oly gyors iramban! Még csak a hit se véd
A ráncok és az aggkor ellen,
S nem szabadit meg a zord haláltól.

Nem ám; ha háromszáz bika hull is el
Naponta, áldozván ama könnytelen
Plutonak; ő a még erősebb
Bősz Geryon s Titios felett is.

Uralkodik lám, habjaival, melyen —
Akármi bőven kaptuk a földi jót —
Mind átkelünk, habár királyok
Vagy tar ugar lakói lennénk.

A szörnyü Marsot hiába kerüljük el
S a vad, dühöngő Adria habjait;
Hiába féltjük ám a testünk
Ősszel az Auster ölő fagyától:

Mert látni kell a Insta, sötétvizü
Kokytos árját és Danaos galád
Faját s a nagy robotra itélt
Rab Sisyphost, Aeolis fiát is.

Mind itt marad majd, birtokod, otthonod,
Kis, drága nőd, a fák közül is csupán
A siri ciprus fogja ott is
Oly rövidéltü urát követni.

Egy böles utódod issza ki cékubid
Levét, amelyre száz lakat is vigyáz;
S a földre nektárt önt, milyet még
Főpapi diszlakomán se látni.

(Latinból)

AGNISHOZ, A TÜZ ISTENÉHEZ

A Rig-Vedá-ból

Im' meghivunk az áldozathoz,
Az áldozat-italhoz, isten:
Óh Agnis, jőjj a szélhadakkal!

Nincs égi lény és nincs halandó,
Ki véled, Legnagyobb, felérne:
Óh Agnis, jőjj a szélhadakkal!

Kik ismerik a viz dagályát,
A pompás ártalmatlanokkal:
Óh Agnis, jőjj a szélhadakkal!

A rémesekkel, kik kiöntik
Az árt s hatalmuk győzhetetlen:
Óh Agnis, jőjj a szélhadakkal!

Kik nézni szörnyük, ám sugárzók
És dusak, ellenség ölői,
Óh Agnis, jőjj a szélhadakkal!

Kik istenekként, tönt az égben,
A fény-boltiv felett lakoznak:
Óh Agnis, jőjj a szélhadakkal!

Kik megrázzák a szirtek ormát,
S a tengerárral nem törődnek:
Óh Agnis, jőjj a szélhadakkal!

Kik még a mennyet is belutják,
S a zugó tengert mind bejárják:
Óh Agnis, jőjj a szélhadakkal!

Im' első kortyul felkinálom
Az áldozatnedv édes izét:
Óh Agnis, jőjj a szélhadakkal!

(Szanszkritból)

GUNYVERS

— Dzu-l-Ruma. (Kr. u. VII. sz.) —

Vigyázz, mert hirhedt verseim beszennyező sarát,
Megszégyenitő szitkait dobom naponta rád!

És muló éveid során csak egyre nő a rossz:
A szörnyü szégyen, mit reád e versek átka hoz!

S a bajt nem hárithatja el se gyógy-tudás, se bölcs,
Örökre ott ég arcodon, akár a rut szemölcs.

Ha egyszer ajkamon kibujt, tovább is száll a kár,
Mert vissza ugyse vonhatom, mi szájról-szájra jár.

A bucsuval tovább viszik zarándok-emberek;
A monda-mondók ajkain majd ékesen pereg.

Mint éles lándzsahegy sebez megannyi gunydalom.
Tevék kivesznek, ámde csip tovább e fájdalom!

(Arabból)

TÉLUTÓ

— Li-Tai-Pe (Kr. u. VII. sz.) —

A tél havát beitta már a föld,
S kápráztatón virul a szilvafa,
A tüz finom aranyló fátylat ölt,
Mint tejhab olvad szét a kert hava.

A sárga-himes pillangó kikel
S a légen bársony szárnnyal villan át,
Majd egy virág kelyhébe buvik el,
Hogy ott magába szivja illatát.

Egy ember hálót vet a vizre lenn
A csolnakról, mely némán, csöndben áll;
A tó tükrét szétzuzza hirtelen
És arra gondol, — míg az est leszáll —

Kit, mint egy fecskét fészkében hagyott,
S ki árván néz a messzeségbe ki
És vár, csak vár, csak vár naphosszat itt,
Míg fecskepárja ételt hoz neki.

(Kinaiból)

HIT ÉS HITETLENSÉG

— Dzselal-ed-Din Rumi (Kr. u. XIII. sz.) —

Uram, mind, ki hires vagy ki nem hisz, mit árt,
Ha kétlők pörölnek, se tesz semmi kárt!
Nem ismer, ki énjébe nem szállt le még,
A lángba se hisz lám, a tönk, mig nem ég.
Mit kivül mutatsz, röpke árnyad hal át,
Csak itt bent a lelkünk mohó vágya lát.
A szellem s a lét ősi kutfője vagy,
Mi tőled kiindul, beléd tér, te Nagy
Igazság ered tőled és lut beléd,
Amit látsz: csupán fény meg árnyék e lét.
Vad árból kis ér lesz, kis érből vad ár,
S közöttünk folyó s pára körtánca jár;
Kezed fogja szemt rendbe és fejti szét,
Mint földet s egét, mint a partot s vizét.
Sziromként pereg szét napod mindahány,
A számodra nincsen se nagy, sem parány.
Se multad, se már nincs, nem ér hő, se fagy,
A Minden te voltál s a Minden te vagy.
Mit ér hát a hitlen kevélység s a hit?
Halandó nem áldhat, nem átkozhat itt.
Mit ember teremtett, ha rossz vagy ha jó,
Mint gyors pelyva-láng, semmivé illanó;
Ha töprengve fürkész az ész, mégse lát,
Csupán kik szeretnek, találnak terád!

(Perzsából)

KEDVES TÁJKÉP

— Afanassij Afanassjevies Fjet —

Óh be szép, be régi
Kedves képem ez:
Puszta, melyre égi
Holdharmat szemez.
Csillag fent az égen,
Fény a sik haván,
Elhagyott vidéken
Messze cseng a szán.

(Oroszból)

MALLARMÉ KISASSZONY LEGYEZŐJE

— Stéphane Mallarmé —

Óh, álmodó nő! Bár merülnek
Szüz kéjbe, melyhez at se lel.
Fogd halk, hazug varázsszerül még
A szárnyam lágy kezeddel el.

Minden legyintés végtelenjén
Az alkony hüs csodába márt.
Amelynek rab csapása enyhén
Feszíti szét a szemhatárt.

Óh szédület! nagy csók-szünetnyi
Gyönyört borzong a semmi fenn,
Mely balga bárkinek születni.
Fel nem buzog s el nem pihen!

Ugy érzed, rettegőn egy éden,
Mint szemledőt öltött mosoly,
A szád szegéből im' estéten
Az egykedvü pokolba foly.

Hol bibor part arany napestbe
Meredt, — ez imt jogar-jelül:
Fehérlő röpte, mely repesve
A karkötőd tüzén elül.

(Franciából)

INTELEM

— Gabriele d'Annunzio —

Mért ingadoznál életunt jelen
S Halál ijesztő réme közt, mi végett,
Óh lelkem? Itt e mély, nagy éjjelen
Már nem világit láklya. Csonkig égett.

Mit tépelődsz? Még mindig zug-e lenn
Hiu remény neked csalárd igéket?...
Lásd, vak falak közt vár a néptelen,
Zord pusztaság sivár örvénye téged.

Hogy egyszer villám ér s legott elaltat,
Azért remegsz-e mindig? Messze partja
A csöndnek elpihenni hiv; ne félj!

Hisz elolvastad már sok halott kevély
Jeges szemén, hogy béke lesz jutalmad,
S a nagy halál igéretét betartja.

(Olaszból)

HOLDVILÁG

— Affonso de Lopes-Vieira —

A pőre, szende éj
Ma halkan elfakul,
A hold felől kevély
Fehérlő pompa hull.

Hová tüzed felér:
Ugy fáj a viz, a fa;
Bár nem vagy oly fehér,
Mint teste szüz hava.

Mézszinü fény, te csepp,
Mit párom álma lát, —
Legyél még édesebb,
Ha bőrén szállasz át ..

(Portugálból)

A MEDICIEK KORÁBÓL

— Oliverctto de Fermo —

Szép liu volt, művész volt, erős volt.
Félelem s gyönyör fakadt belőle.

Mint mezitelen vívót, Tintorctto
Hírnevessé tette jóelőre.

Macchiavelli mondja el, mily uri,
Diszkrét, finom gyilkos volt a dőre.

Borgia felköttette Sinigaglián ...
S itt maradt: szonettje, képe, tőre.

(Spanyolból)

ELÉGIA

— Nichifor Crainic —

E fenyvek ormát lent ahol
Kiizzadják a sárga gyantát,
E szőllőt, mely busán zuhant át
A fal fokán és rámhajol,
Már holnap ugyse láthatom,
Már holnap ugyse láthatom.

Vezérlő csillagom, mely ingva
Ont korra kort az ég megett,
E pár átlátszó serleget,
Mely vért peregtet ajkainkra,
Már holnap ugyse ismerem,
Már holnap ugyse ismerem.

E drága, hű barát kezét,
Mely forrón még enyémbe zárul
A szivvel együtt, — szivre párul
E drága, hű barát kezét
Már holnap ugyse foghatom,
Már holnap ugyse foghatom.

S e néhány dalt, mely itt zenél benn,
Mit félhangon dalolgatok —
(E tüzhelyet, hol majd a sok
Futó-láng hamva száll a szélben),
Már holnap ugyse dudolom,
Már holnap ugyse dudolom.

(Románból)

GORLICEI TEMETŐ

— Jozef Alexander Galuszka —

Mily egyenesen állnak a keresztek
ebben a roppant temetőben?
Vaskeresztek századai, ezredei,
hadtestei és hadseregei.

Tücskök imája uszkál a tiszta csendben.
Illatok szállnak a nap felé, mint Ábel áldozati füstje,
A föld vörös ereiből kikelet bugyborékol
s a sirokon csillagokként ragyognak a liljomok.

Itt vájt a drótsövénnyel átkötözött,
tüviskoszorus front a föld begyébe, —
innen mennydörgött szét a világba
a kisértetes ágyudörgés hangversenye,
mely tüzlobogással véresre festette az éj ábrázatát.

Innen futott ki a front — emberi szíveken át,
szivek szeretetén, a védtelen szent szeretetén keresztül,
imák és átkok fájdalmába nyult
a kinok vonaglása felé, mint száguldó lázroham.

Be óvatosan tüzted a vaskereszteket,
óh Isten, vörös tábornoki zubbonyodra
Hallod-e? — a fekete asszony nagy-nagy messzeségből
zokogva, idegen nyelven szól hozzád: »Miatyánk ...«

(Lengyelből)

TANKA

— Taira no Tadanori tábornok (XVII. század.) —

Már éj borul rám;
A fák alatt fogok ma
Szállást keresni.
Cseresznyefák virága
Lesz majd a házigazdám.

(Japánból)

CSÖNDES ÉLET

— Gustav Krklec —

A rétek szenderegnek,
Éj van. Egyre némább.
Hervadt mind a csillag
És immár
Minden fény kihunyt.

Most
Egy halk fa szendereg
Pihegve az ut szegélyén,
Mint álmodó gyerek.
S egy rózsa illatoz.
Ki tudja, hol?
És most egy kéz a mély
Álomból ébredőn kikel.
Nyugtalanul bolyong a sötétben
Egy lány meleg kebléig el.

— — — — — — — — — —

És ujra éj.
S a mély csönd.

A rétek szenderegnek.

(Szerbből)

Subotica,

Aleksandrova ulica 5. — Bárány-szálló mellett

2655

BUDAPESTI NEMZETKÖZI VÁSÁR

1928 április 28-tól május 7-ig

A MAGYAR IPAR BEMUTATÓJA!

Számos külföldi kiállító! Vámszabadraktár

a) utépités
b) községfejlesztés
c) hő- és energiagazdálkodás
d) agrárexport és
e) rádio számára

2436

UTAZÁSI KEDVEZMÉNYEK:

50 százalék utazási kedvezmény a magyar vasutakon és a D. D. S. G., valamint a M. F. T. R. vonalain, ugy az oda- mint a visszautazásnál. — 50 százalék a jugoszláv vasu vonalakon a visszautazás alkalmával.

Vizummentes határátlépés!

A vásárigazolvány ára 40 dinár

Felvilágositások és vásárigazolványok kaphatók:
BUDAPESTEN: a Vásárirodánál, V., Alkotmány utca 8, szám
BEOGRADBAN: Beogradi M. Kir. Kereskedelmi Képviselet Utazási Osztálya, Palata Akademia
SZUBOTICÁN: A Kereskedők és Gyárosok Egyesületénél (Lloyd), Általános Hitelbank és a Közgazdasági Bank R.-T.-nál, valamint
Beograd, Zagreb, Topola, Novivrbas, Novisad, V.-Bečkerek, Sombor, Senta, Kula, Odžaci, Vel.-Kikinda, Pančevo, Osijek, Sarajevo és Čakovec városokban létesitett igazolványárusitóhelyeken

Aranyat ér

az a könyv, amely megtanit arra, hogyan kell olcsó és eredményes

reklámot csinálni

Ez a könyv **Dr. Szabó László:**

A HIRDETÉS

cimü könyve. **Ara 60·— dinár**

Megrendelhető a **Minerva r.t.** könyvosztályában

TÁJKÉP

— Otokar Brezina —

Bágyadt moraj zsibong a csendes ágak árnyán,
Más semmi hang; csupán a szellő lenge szárnyán
Az erdő sóhaja. Mély illatu, mogorva
Zöld lombról hull a hüs verejték hébe-korba.
A fák között a nyár lágy ernyedtsége lebben,
Felém jön, rámlehel; s ugy érzem, mintha ebben
Mély bu teküdne rám örök titok-neszével
S holt szóval lelkem ős sirámát költené fel.
Fehéren ég a nap, mint hervadt rózsa rezdül;
A sürü lombtető kék árnyain keresztül
Sziporkáz fénye most közömbös, hüs mohára,
Halk ösvényekre és a büvös, tiszta pára
Aléltan ringat el, mint hogyha árja mélyén
Nyitott erekkel és buján elvérzenék én.

(Csehből)

MORGUE

— Rainer Maria Rilke —

olyan cselekvést kelljen lelni végül,
melyen keresztül még e vak hideggel
s egymással is mind összeér, kibékül;

mert ez még mind bevégzetlen, tömör.
Vajjon mi név lett volna itt a zsebben
található? A szájra gyült csömör
körül sikáltak, hadd ragyogna szebben;

de mégse jött le; ép hogy tiszta lett.
Az állakon keményebb most a sörte,
mikép az ór izlése felpödörte,

csakhogy ne bántsa bámulók hadát.
A szem pedig merev pillák megett
befordult és most önmagába lát.
Ugy tekszenek mind készen, hogy ma reggel

(Németből)

AZ ASSZONY SZIVE

— William Butler Yeats —

Miért illjek itt, szülő-odumban drvdn,
hol béke és fohász bazog titokban?
Ő meg fog óvni távol éjek árnyán,
ha forró keblem majd elébe dobban.

Mit érek én anyám kiséretével,
s mit ér szobám nyugalma langyos éjen?
Ha majd fölénk kemény vihar-dal ér el,
ő elbuvik e haj sátrába mélyen.

Óh, harmatos szem, bujtató haj-ében,
még számbajön halál vagy élet ebben?
Ő szivemet megőrzi hü szivében,
s lehelletem lehelletében lebben.

(Angolból)

LÁZVERS

— Knut Hamsun —

Már sok nap elmult és tovább suhannak éjek, évek:
Szivem hideg lett, nem remeg,
Tavasz hevét ősz törte meg.
De én nevetve bólogok, panasszal itt mit érek?

Miért oltsam másba bánatom ma itt a kinok ormán?
Ha sok baj ér e nagy csatán,
Mit váljam el nem birna tán ,
A sarkaimmal tiprom el, kegyetlenül, mogorván.

Az erdőt járom én, király, ki hadnép nélkül élek:
A test öreg, de friss az ész,
A láb merev, de gyors a kéz
S a karddal nékem tiszteleg, mint önnön győztesének.

Kaszák pengését hallom én; e hang tovább kisér-e?
A földön lábak lépte reng,
A felhők közt egy arc dereng
A puszta orgonája zug utolsó nagy misére.

(Norvégből)

A PADLÁSSZOBA

— Ezra Pound —

Jöjj, hadd szánjuk őket, kiknek jobb a sorsuk mint ne-
Jöjj, barátnőm ,emlékezz reá: [künk.
A gazdagoknak szolgáik vannak, nem barátaik,
S nekünk barátaink vannak, nem pedig szolgáink.
Jöjj, hadd szánjuk a házasokat és nőtleneket.

Parányi lábakkal suhan be az alkony
Mint egy aranyos Pavlowa,
S én vágyamhoz közel vagyok.
Nincs az életben szebb gyönyör
Mint ez az óra, tiszta mély nyugalomban.
Együttes esti sétánk.

(Amerikai-angolból)

A SUSSEXI VÁMPIR

KIS DETEKTIVREGÉNY

Irta: CONAN DOYLE

Holmes a levelet, amit az utolsó postával kapott, gondosan átolvasta, azután szokott kurta nevetésével átnyujtotta nekem:

— Rég láttam ennél különb *mixtum compositum*-át a középkornak és a mának, a hétköznapnak és a vad fantázianak. Mit szólsz hozzá, Watson?

A levél igy hangzott:

Old Jenary, 46. sz.
1927. november 19.

Igen tisztelt uram!

Ügyfelünk, *Ferguson* Róbert ur, a Ferguson és Muirhead teanagykereskedő-cég beltagja (Mincing Lane) a mai napon felvilágositást kér tőlünk vámpirokról. Minthogy irodánk kizárólag csak *géplerakatok* felbecsülésével foglalkozik, ez az ügy reszortunkon kivül esik, amiért is Ferguson urnak azt ajánlottuk, keresse fel Önt és terjessze az esetet Ön elé, lévén az Ön sikeres beavatkozása pl. a *Matilda Briggs*-ügybe még élénken emlékezetünkben.

Kiváló tiszteletünk kifejezésével maradtunk

Morrison, Morrison és Dodd.

A levél elolvasása után kérdőleg pillantottam Holmesra.

— Matilda Briggs nem valami fiatal hölgy neve, — mondotta erre elgondolkozva — mint talán gondolnád, Watson, hanem egy hajóé. Ebben az ügyben, amely még nem érett meg arra, hogy a nyilvánossággal közölhesd, sumatrai óriás-patkányok szerepeltek. De hagyjuk ezt most! Mit tudunk azonban a vámpirokról? Mi köze ezekhez a mi mesterségünknek? Mindegy, még mindig jobb ez is, mint a teljes szélcsend, bár ugylátszik, hogy valami Grimm-mesét akarnak nekünk ezuttal beadni. Nyulj csak fel, Watson, és nézd meg, mit találhatunk a »V« betü alatt!

Hátradöltem és előhuztam a nagy regiszter utolsóelőtti dossziéját, amit kért. Holmes ráfektette a térdére és szeretetteljes gonddal kezdett kotorázni az iratok között, amelyek régi eseteire vonatkozó feljegyzéseken kivül egy egész emberélet folyamán gyüjtött információit is tartalmazták.

— A »Gloria Scott« utja — kezdte — na, ez rossz üzlet volt. Hogy kerül ez ide? Tedd át a »G« betühöz! Még ma is bánt, Watson, hogy erről közleményeket adtál le, holott az eredményhez nem tulságosan gratulálhattunk magunknak... »*Victor*«, a pénzhamisitó... »*Venomous*«, a mérges gyik. Ez egy egész különös eset volt... »*Victoria*«, a cirkuszhercegnő... »*Vanderbilt*«... »*Viperák*«... »*Vigor*«, a hammersmitli rejtély... Hurrá! Megálljunk csak! Jó, öreg regiszterem, te csak nem hagysz cserben. Ide figyelj, Watson: »*Vampyrismus Magyarországon*« és mégegy: »*Vampyrok Erdélyben.*«

Sietve fellapozta az iratcsomót, de rövid, bár alapos áttanulmányozása után csalódottan ejtette le a földre:

— Butaság, Watson, butaság! Mit érdekelnek bennünket vándorló holttestek akik csak akkor lelnek örök nyugodalmat sirjukban, ha valaki cölöpöt ver a szivükön keresztül. Ez mégis csak hülyeség!

— Muszáj, hogy a vámpir okvetlenül halott legyen? — vetettem közbe — miért ne lehetne egy élő embernek is az a rossz szokása, hogy *éjszakánkint* az alvók vérét kiszivja? Olvastam egyszer valamit arról, hogy öreg emberek kiszivják ifju hajadonok vérét, hogy ettől megfiatalodjanak.

— Igazad van, Watson. Itt, a feljegyzéseim között is van erről szó. De csakugyan komolyan lehet venni az efféle hirészteléseket? A mi mesterségünk idáig szilárdan állt a valóság talaján s ennek a jövőben is igy kell maradnia. Elég nagy nekünk a föld, semmi szükségünk sincs szellemekre. Attól tartok, hogy Ferguson Róbert urral nem lesz szabad tulságosan komolyan foglalkoznunk. De talán ez a másik levél itt épen tőle való és felvilágositást fog adni róla, hogy tulajdonképen mi is nyomja a lelkét.

Ezekkel a szavakkal az asztalon fekvő másik levél után nyult, amit eddig — minthogy a másik tulságosan lefoglalt bennünket — nem vettünk észre.

Az irónikus mosoly az első sorok elolvasása után mind feszültebb és feszültebb érdeklődéssé változott Holmes arcán. Amikor befejezte az olvasást, leengedte karját és percekig ült némán, gondolataiba mélyedve, *amelyekből szinte erőszakosan rázta fel* azután magát.

— Cheeseman- Lamberley, — mormogta — hol van ez a Lamberley, Watson?

— A sussexi grófságban, Horshamtől délre.

— Nincs is messze, mi? De Cheeseman?

— Ismerem jól ezt a vidéket, Holmes. Egy csomó öreg kastély van arra, amiket még ma is azokról neveznek el, akik annakidején épitették. Ott még találni Odley-ket, Harvey-ket, Carriton-okat is... a családok már rég kihaltak, de a nevük még él házaik révén.

— Helyes — szólt Holmes hidegen.

Az uj adatokat és felvilágositásokat gyorsan emlékezetébe szokta vésni, de a büszkesége csak ritkán engedte meg, hogy elismerje, ha az ember valami ujjmutatással segitségére volt.

— Azt hiszem — mondotta most is — hogy sokkal *többet fogunk tudni* Cheesemans-Lamberleyről, mire a dolgot elintézzük. A levelet, mint vártam, tényleg Ferguson Róbert irta. Különben azt mondja, hogy ismer téged.

— Engem?

— Itt van, olvasd el!

Holmes átnyujtotta a levelet, amely az emlitett helységből volt keltezve és ez állt benne:

Kedves Holmes ur!

Ügyvédem Önhöz utasitott, azonban az eset, amelyet elő akarok adni, annyira kényes természetü, hogy azt se tudom, hogyan kezdjek bele. Egy barátomról van szó. Barátom körülbelül öt évvel ezelőtt elvett feleségül egy perui nőt, egy ottani kereskedő lányát, akivel akkor ismerkedett meg, amikor üzletileg Peruban járt, hogy salétrom-behozatalról tárgyaljon. A nő nagyon szép volt, azonban részben külföldi származása, részben a vallás-különbség miatt sohasem tudott a házastársak között *igazi lelki közösség létrejönni*. Amikor az első szerelmi mámor elmult, barátom belátta, hogy házassága — tévedés volt. Rájött arra, hogy felesége jellemének különböző vonásai örökre megmagyarázhatatlanok és megfejthetetlenek fognak számára maradni. Ez a felfedezés annál fájdalmasabb volt rá*nézve, mert az asszony vele szemben* a legszeretőbb és leggyöngédebb feleség volt, akit férfi csak kivánhatott magának.

Itt azután megérkeztünk ahhoz a ponthoz, amiről személyesen szeretnék Önnel kimeritőbben beszélni. Levelemnek tulajdonképpen csak az a célja, hogy bepillantást nyujtson Önnek az ügybe és lehetővé tegye annak eldöntését, vajjon kiván-e vele továbbra is foglalkozni. Az asszony ugyanis egy idő óta olyan különös viselkedést tanusit, amely teljesen ellentétes alapjában véve nyájas és barátságos természetével.

Barátomnak ez a második házassága. Első házasságából van egy tizenöt éves fia, kedves és ragaszkodó ifju, aki, sajnos, egy gyermekkori baleset következtében nyomorék. Az asszonyt az utóbbi időben kétszer is rajtaérték, hogy ezt a szegény gyermeket minden ok nélkül tettleg bántalmazta. Egyizben ugy megverte férjének a botjával, hogy kék sávok maradtak a szerencsétlen testén.

Azonban ez még semmi ahhoz képest, hogy mit művelt saját gyermekével, egy alig egyesztendős, bájos csecsemővel. A babát körülbelül egy hónap előtt néhány percre egyedül hagyta dadája, mert ki kellett a konyhába mennie. Alig ért ki, a kicsi fájdalmasan sirni kezdett. A dada ijedten visszasietett s amint a szobába lépett, látta, hogy anyja ráhajol a bölcsőre és a csecsemő nyakát harapja. Amikor ezzel felhagyott, a nyakon egy kis sebből vér szivárgott. A dada annyira megrémült, hogy azonnal hivni akarta a férjet, azonban az anya esdekelve kérte, hogy ezt ne tegye és ajándékozott neki öt font sterlinget, csakhogy hallgasson. Arról azonban, hogy mit csinált, nem adott magyarázatot s nem is volt róla egész mostanáig többé szó.

A dada, akire ez az eset borzalmas benyomást tett, ettől kezdve állandóan megfigyelés alatt tartotta asszonyát és még gondosabban vigyázott a csecsemőre, akit különben is nagyon szeret. Annál is inkább, mert észrevette, hogy az anya is állandóan figyel arra, mikor marad a baba egy percre egyedül. Heteken át éjjel és nappal egy pillanatra sem hagyta a dada egyedül a gyereket és heteken át éjjel nappal lesben állt csöndesen és ébren az anya, mint a farkas, amikor a *bárányt várja*. Lehet, hogy ez egészen valószinütlenül hangzik, de nagyon kérem Önt, vegye mégis komolyan a dolgot, hiszen egy gyermek életéről és egy ember egész lelki nyugalmáról van szó....

Egyszer aztán mégis elkövetkezett a borzalmas nap, amikor nem lehetett a férj előtt tovább titkolni a dolgot. A dada idegei felmondták a szolgálatot, nem birta tovább az állandó izgalmat és mindent bevallott gázdájának. Az első pillanatban a barátom éppoly fantasztikusnak találta az egész történetet, mint valószinüleg most Ön. Az asszonyt mindig szerető feleségnek ismerte és — eltekintve a mostani bántalmazásától — szerető anyának is. Azt mondta a dadának, hogy biztosan csak képzelődött, őrültség ilyesmivel gyanusitani egy anyát és egész erélyesen kikérte magának, hogy feleségét efféle rágalmakkal illessék. Még beszéltek, amikor a gyermekszobából kétségbeesett sikitás és sirás hallatszott. A férj és a dada berohantak oda. Képzelheti, Holmes ur, mit érzett a szerencsétlen ember, amikor megpillantotta feleségét térdelő helyzetből felemelkedni a bölcső mellől, meglátta a gyermek mezitelen nyakát véresen és a nagy vörös foltokat a szétdobált takarókon. Iszonyodva forditotta felesége arcát a világosság felé és — az asszony szája széle véres volt. Ezekután semmi kétség sem maradt hátra, hogy a dada igazat beszélt, a nő csakugyan ivott a szegény kis jószág véréből.

Igy áll az ügy. Az asszony most be van zárva szobájába. Kimagyarázkodás nem történt. A férj az eset óta félőrült. A vampyrizmusról, akárcsak én, nem tud többet a nevénél. Az ember azt gondolná, hogy az ilyesmi csak távoli vad népek fantáziájának a szüleménye. És mot megérjük, hogy ez tényleg *megtörténik* Anglia szivében, *Sussex-ben*. Minderről azonban majd holnap, ha személyesen találkozunk, kimeritőbben fogunk beszélni. Hajlandó engem meghallgatni, hajlandó kipróbált képességeit rendelkezésünkre bocsátani és egy kétségbeesett emberen segiteni? Ha igen, táviratozzon kérem Fergusonnak Cheeseman-Lamberley-ben és *én tiz órakor* Önnél leszek.

Kiváló tisztelettel
Ferguson Róbert

U. i. Azt hiszem, hogy az Ön barátja, Watson tagja volt a blackheath-i rugby-csapatnak, amikor én Richmondnak voltam a csatára. Ő az egyetlen, akire Önnél, mint közös ismerősünkre hivatkozhatom.

— Hogyne, nagyon jól emlékszem rá, — szóltam amikor letettem a levelet — a hosszu Ferguson Bob volt a legjobb csatár, aki csak játszott valaha a Richmondban. Mindig jóindulatu fickó volt és hasonlit rá, hogy *ennyire szivére vette barátja szerencsétlenségét*.

Holmes elgondolkozva tekintett rám és megcsóválta fejét:

— Az életem végéig nem fogok tisztába jönni veled, Watson, — mondta — kibányászhatatlan lehetőségeket rejtegetsz magadban. Légy szives, fiam, adj fel neki egy táviratot ezzel a szöveggel: »Az ön ügyét szivesen *megvizsgálom*. Holmes.«

— *Az ön* ügyét?

— Hogyne. Egy pillanatig sem szabad neki azt képzelni, hogy a mi irodánk gyöngeelméjüek otthona. Természetes, hogy ez az ő ügye. Küldd el neki a sürgönyt és azután hagyjuk az ügyet holnapig.

Másnap délelőtt tiz órakor csakugyan beállitott Ferguson hozzánk. *Ugy élt az emlékezetemben, mint* egy hatalmas, szélesvállu, hajlékony férfi, aki fürgeségével könnyedén tulszárnyalta a vele szembenálló hátvédek legtöbbjét. Nincs szomorubb az életben, mint valakit, akit az ember virágkorában, valóságos athlétának ismert, roncsként viszontlátni. Itt ez történt. A magas alak összegörnyedt, a szőke haj megritkult, a vállak megereszkedtek. Tartottam azonban attól, hogy én is hasonló érzelmeket keltek benne.

— Halló, Watson, — mondta, csakugyan, mély és még mindig kellemes hangján — meg se ismerlek. Mintha nem is az volnál, akit annakidején a régi West-parkban átlöktem a tacesvonalon a nézők közé. Azt hiszem, én is megváltoztam valamelyest. De csak *az utolsó két-három napban* öregedtem meg ennyire.

Odafordult Holmeshez:

— A táviratból megértem, mister Sherlock Holmes, semmi értelme sincs tovább, hogy egy másik személy megbizottjának adjam ki magam.

— Nincs, — szólt Holmes — egyszerübb, ha direkt tárgyalunk.

— Igaz, de *Ön megérti bizonyára*, hogy milyen nehéz igy beszélni arról a nőről, akinek az ember támasza és segitője kellene, hogy legyen. De mit tegyek? Hogy álljak egy ilyen történettel a rendőrség elé? És mégis meg kell védelmeznem a gyermekemet? Őrültség ez nála Holmes ur? Örökölt terheltség talán? Előfordult már az Ön gyakorlatában hasonló eset? Az istenre kérem, adjon nekem tanácsot, mert az én eszem felmondja itt a szolgálatot.

— Meg tudom érteni, Ferguson ur. Foglaljon helyet. Biztositom róla, hogy az én eszem nem fogja felmondani a szolgálatot és meg vagyok győződve róla, hogy találunk valami megfelelő megoldást. Mindenekelőtt azt mondja meg, hogy milyen lépéseket tett eddig?

— Hogy éru ezt?

— Ott van még a feleségs a gyermekeknél?

— Az eset után borzalmas jelenet játszódott le közöttünk. A feleségem a legodaadóbb teremtés, egész szivéből és lelkéből szeret, és mélyen megrenditette, hogy rettenetes titkát felfedeztem. Hiába kérdeztem, nem válaszolt, egyetlen szóval sem felelt a szemrehányásaimra, csak vadul és kétségbeesett tekintettel nézett rám, aztán felrohant a szobájába és már bezárkózott. Azóta nem akar engem látni. Van egy szobalánya, Dolores, aki már lánykorában is szolgálta, és inkább barátnője, mint cselédje, csak azt engedi be magához, ő viszi be neki az ételt.

— A kisbabát tehát nem fenyegeti közvetlen veszély?

— Mason asszony, a dada megesküdött nekem, hogy egyetlen pillanatra sem veszi le róla a szemét. Benne vakon megbizom. Sokkal nyugtalanabb vagyok a szegény kis Jack miatt, akit, mint közöltem a levelemben Önnel, a feleségem kétszer is félholtra vert.

— Őt is véresre sebezte?

— Nem, csak vadul ütlegelte. Ez anál szörnyübb, mert szegényke, sajnos, nyomorék.

Ferguson kemény vonásai ellágyultak, amikor a fiáról beszélt.

— Az ember azt hinné, — folytatta — hogy ez a testi hiba szánalmat ébreszt mindenkiben. Kiskorában leejtették és elnyomorodott a gerincoszlopa, Holmes ur. Ebben a beteg testben azonban meleg, jóságos, ragaszkodó lélek rejtőzik.

— Kik laknak a házban, Ferguson ur?

— Két család, akik nem régen szolgálnak nálunk, Mihály, az istállófiu, aki a házban alszik, a feleségem, én, Jack, a baba, Dolores és Mason asszony. Más senki.

— Ugy gondolom, Ön nem ismerte a feleségét régóta, amikor nőül vette?

— Csak néhány hétig.

— Mióta szolgált Dolores már akkor nála?

— Több éve.

— Lehetséges, hogy Dolores jobban ismeri asszonyát, mint Ön maga?

— Könnyen meglehet.

Holmes jegyezgetett.

— Azt hiszem, — mondta azután — Lamberlayben többet használhatok Önnek, mint itt. A dolog olyan komoly, hogy személyes utánjárást igényel. Ha a nagyságos asszony állandóan szobájában tartózkodik, nem fogja zavarni, vagy felizgatni a látogatásunk; természetesen a vendégfogadóban fogunk megszállni.

Ferguson megkönnyebbülten lélegzett fel.

— Számitottam rá, hogy lejön velem, Holmes ur. Két órakor indul egy vonat a Victoria-pályaudvarról, azzal mehetünk, ha alkalmas Önnek.

— Hogyne. A mi üzemünkben éppen szélcsend van és igy egészen az Ön ügyének szentelhetem magam. Watson természetesen velünk jön. Azonban egypár dologgal szeretnék tisztábajönni, mielőtt elutazunk. Az Ön szerencsétlen felesége ugyebár mindakét gyermeket bántalmazta, nemcsak a babyt, hanem a fiucskát is?

— Igen.

— A két támadás egészen eltérő módon folyt le? A fiut csak megverte?

— Ugy van, először bottal, másodszor pedig kézzel, de igen kegyetlenül.

— Adott róla valami felvilágositást, hogy miért?

— Nem, csak azt mondta, hogy gyülöli ezt a kölyköt. Állandóan ezeket a szavakat ismételte.

— Igen, ez nem szokatlan mostohaanyáknál. *Posthumus féltékenységnek* lehetne nevezni. Féltékeny természetü a felesége?

— De mennyire, ahogy csak egy trópikusan forró vérü szerelmes nő féltékeny lehet.

— A fiu, ha jól emlékszem, tizenöt éves. Szellemileg valószinüen fejlett, már ahogyan az ilyen szerencsétleneknél rendszerint megtörténik, akiknek testi tevékenységét betegségük korlátozza. Nem mondta meg ő sem, hogy miért kapta a veréseket?

— Nem, azt mondta, hogy fogalma sincs róla.

— Mielőtt felesége a fiucskát bántalmazta, jó viszonyban voltak egymással?

— Nem. Sose szivelhették egymást.

— De hiszen Ön azt mondotta, hogy a fiucska roppant barátságos természetü?

— Az egész világon nincs még egy ilyen kedves fiu. Ugy szeretem, mint a saját életemet.

Holmes feljegyzett valamit a noteszébe és azután pár pillanatig elgondolkozva ült a helyén. Majd ujból megszólalt:

— Ön és a fia bizonyára jó barátok voltak a második házasság előtt. Nagyon meg kellett, hogy értsék egymást. Nagyon ragaszkodik a fiucska édesanyja emlékéhez?

— Roppantul.

— Van valami időbeli összefüggés a két gyermek bántalmazása között?

— Az első esetben igen. A feleségemen akkor, ugylátszik, valami különös dühroham vett erőt, mert mindakét gyermeket megtámadta. Másodszor, csak Jackot verte össze, legalább is Mason asszony egy szót sem szólt róla, hogy a babyval is történt volna valami.

— Ez mindenesetre bonyolultabbá teszi a dolgot, — jegyezte meg Holmes felcsóválva.

Ferguson nagyot nézett:

— Őszintén szólva nem tudom a gondolatmenetét követni, Holmes ur.

— Meglehet. Az ember olykor alkot magának előzetes véleményeket, de addig ne beszéljen róluk, amig a tények nem igazolják. Még igy is rossz szokás, Ferguson ur, de mindenkinek meg vannak a maga gyöngéi. Attól tartok, hogy az ön régi barátja, Watson, kissé tulzott szinben tünteti fel a nyilvánosság előtt az én módszerem tudományosságát. Ebben a pillanatban csak annyit mondhatok, hogy az ön házának a titkát nem tartom megfejthetetlennek és hogy ön nyugodtan várhat kettőnket délután kettőkor a Viktória-pályaudvaron.

*

Ködös, sötét novemberi este volt.

Csomagjainkat beraktároztuk a Lamberlay-i pályaudvar gardrobjában és lassan döcögtünk kocsinkkal az agyagos sussexi talajon Ferguson háza felé. Nagy, hosszu épület volt, a középső része roppant régi, a két hozzáépitett szárnyon látszott, hogy egészen ujak. Magas Tudor-kémények emelkedtek ki a meredek, mohával borított tető Horsham-palalemezei közül. A főbejárat lépcsőfokaiba teknőszerü mélyedést tapostak évszázadok során a látogatók és a verandát tartó öreg oszlopokba vésett rejtélyes cirádák egy férfit és egy sajtot ábrázoltak, amelyek a házat épittető első tulajdonos nevét jelentették. Belülről a szobák mennyezete erős tölgyfagerendákból állott és a padló erősen besüppedt. A multnak és a pusztulásnak az illata terjengett a düledező házban.

Ferguson egy óriási terembe vezetett bennünket. Vidáman sercegve duruzsolt a tüz a hatalmas, középkori kandallóban, amelynek vasajtaján az 1670 es évszámot lehetett olvasni. A berendezés a legkülönbözőbb korokat és nemzetiségeket képviselte. A fal felemagasságig érő faburkolat még a felszabadult parasztok idejéből származhatott, akik a XVII-ik században a házat épitették. Fölötte egész csomó jól megválasztott, modern akvarell lógott, mig egészen magasan, ahol a megfeketedett törgyfagerendákat sárgára festette a vakolat, a délamerikai bennszülöttek háztartási szerszámaiból és fegyvereiből álló, figyelemreméltó gyüjtemény függött, amit kétségkivül a perui asszony hozott magával hazájából. Holmes azzal a fürge és éles pillantással, amely őt jellemezte, alaposan szemügyre vette ezeket a tárgyakat.

Elgondolkozva fordult meg.

— Halló, — kiáltott fel — halló!

Egy öleb, amely idáig a sarokban feküdt, nehézkesen kimászott kosarából és lekonyult farokkal, reszkető lábakkal vánszorgott oda gazdájához. Elkezdte Ferguson kezét nyaldosni.

— Mi történt, Holmes ur?

— A kuya... Mi baja?

— Az állatorvos nem tudja megmondani. Valamiféle bénulás, a *spinaimeningitis* egyik faltájának gondolja. De már mulófélben van. Egy-kettőre egészségesek leszünk megint, ugye Carlo?

Az eb nagy erőfeszitéssel megkisérelte helyeslőleg csóvalni a farkát, szomoru tekintetét egyikünkről a másikra emelte, mintha csak tudná, hogy a betegségéről beszélünk.

— Hirtelen jött ez a betegség? — kérdezte Sherlock Holmes.

— Éjszaka kaphatta meg. Reggel vettük észre.

— Mikor történt ez?

— Körülbelül négy hónappal ezelőtt.

— Roppant érdekes! Nagyon jellemző!

— Mit következtet ebből, Holmes ur? — érdeklődött Ferguson kissé csodálkozva.

— Semmit. Csak megerősiti az előzetes feltevésemet.

— De, az isten szerelmére, mi ez a feltevés, Holmes ur? Lehet, hogy Önnek az csak egy elmeélesitő rejtvény, de nálam életről és halálról van szó. A feleségem gyilkosság gyanuja alatt áll... a gyermekemet állandó veszély fenyegeti... ne játsszon velem, Holmes ur! Ez az ügy elvégre borzalmasan komoly!

Az erős rugby-csatár egész testében részketett. Holmes csillapitólag tette rá kezét a vállára.

— Attól tartok, — igy szólt — hogy a rejtvény megoldása Önnek mindenképen nagy fájdalmat fog okozni. Mindenesetre szeretném minden fölöslegestől megkimélni. Egyelőre nem mondhatok mást, csak azt, hogy mielőtt a házat elhagyom, mindent meg fog tőlem tudni.

— Adja isten! Most azonban, ha megengedik, felmegyek a feleségemhez, hogy megnézzem, nem történt-e ott valami.

Néhány percig távolmaradt. Holmes ezalatt ujból vizsgálgatni kezdte a falon függő tárgyakat.

Amikor Ferguson visszatért, lesujtott arcáról rögtön leolvashattuk, hogy felesége állapotában semmi javulás nem állott be. Egyébként egy magas, karcsu, barnabőrü leányt hozott magával.

— A tea kész, Dolores, — igy szólt hozzá — siess és gondoskodj róla, hogy a feleségem mindent megkapjon, amit kiván.

— Ő nagyon beteg lenni, — kiáltott a leány szemrehányó pillantást vetve a háziurra — ő semmit enni akar... Nagyon beteg lenni, neki kelleni doktor. Ha nem lenni doktor, én félni vele.

Ferguson kérdőleg nézett rám.

— Nagyon szivesen segitek, ha tudok, — szóltam.

— Ferguson megkérdezte a leánytól:

— De fogja asszonyod doktor Watsont engedni?

— Én be őt vinni. Nem kérdezni asszonyom. Neki kelleni doktor.

Felmentem a reszkető lánnyal a lépcsőn, végighaladtunk egy ódon folyosón, amelynek végén egy hatalmas, vaspántos ajtó nyilt. Amikor megpillantottam, rögtön megértettem, hogy miért olyan nehéz Fergusonnak a bejutást kierőszakolni feleségéhez. A leány elővette zsebéből a kulcsot és a tölgyfaajtó recsegve kitárult. Dolores betuszkolt és az ajtót nyomban bezárta hátunk mögött.

Az ágyban egy fiatal nő feküdt, szemmellátható lag magas lázban. Csak félig volt eszméletén, de amikor közeledtem hozzá, rámvetette ijedt és csodaszép szemét. Amikor látta, hogy egy idegen az, aki mellette áll, megkönnyebbült sóhajjal furta bele magát párnáiba. Néhány megnyugtató szó után egész közelléptem hozzá és ő csöndesen fekve maradt, amig kitapogattam pulzusát és megmértem a lázát. Mindakettő magas volt, mindamellett azt a benyomást keltette bennem, hogy állapota inkább lelki és idegi feliindulásnak, semmint valami hirtelen fellépett szervi megbetegedésnek tulajdonitható.

— Fekszik igy egy nap, két nap, — szólt Dolores — én félek, ő meghalni.

Az asszony lázban égő, bájos arcával felém fordult.

— Hol az uram?

— Lent van és nagyon szeretné önt látni.

— Nem akarom őt látni, nem akarom.

És hirtelen, mintha deliriumba esett volna, kiáltozni kezdett:

— Vadállat! Sátán! Mit csináljak ezzel az ördöggel?

— Nem lehetnék a segitségére? — kérdeztem tőle.

— Nem, nekem senki sem segithet. Most már mindennek vége. Az életem tönkre van téve.

A szerencsétlen asszony megint emlegetni kezdte rögeszméjét, amire nem sok ügyet vetettem; egyetlen pillanatra sem tudtam Bob Fergusont fenevadként, vagy ördögként elképzelni.

Amint kissé elcsöndesedett a beteg, igy szóltam hozzá:

— Nagyságos asszonyom, a férje kimondhatatlanul szereti magát és roppantul szomoru a történtek miatt.

Csodálatos szemét ismét rám vetette.

— Lehet, hogy szeret. Dehát *én nem szeretem* talán őt? Anyira szeretem, hogy bármikor fel tudnám áldozni magam érte. És ő el tudott rólam hinni ilyesmit.

— Ferguson nagyon busul, de nem érti az egész dolgot.

— Én nem tudom elfelejteni rettenetes szavait és a pillantását. Nem akarom többé látni. Menjen kérem, Ön sem segithet rajtam. Csak egyet *mondjon meg* neki, azt, hogy a gyermekemet akarom! Jogom van a saját gyermekemhez. Ez az egyetlen, amit üzenek neki.

A fal felé fordult és egy szót sem szólt többet.

Visszatértem a földszinti terembe, ahol Ferguson és Holmes még mindig a kandalló előtt ültek.

Ferguson szomoruan hallgatta végig beszámolásomat feleségével folytatott beszélgetésünkről.

— *Hogy küldjem fel neki a gyereket?* — igy szólt — honnan tudjam, hogy nem jön-e rá megint a téboly? Hogy felejtsem el azt a pillanatot, amikor összevérezett ajakkal felugrott a bölcső mellől.

Megborzadt a visszaemlékezéstől.

— Nem, — folytatta — Mason asszony jól vigyáz a gyermekre, maradjon csak ott.

Csinos szobalány hozta a teát. Amikor elénk tette, kitárult az ajtó és egy serdülő fiu lépett be a szobába. Feltünően sápadt kamasz volt, szőke hajjal és kifejezésteli, világoskék szemekkel, amelyek nyomban felragyogtak, mihelyt apját megpillantotta. Odafutott hozzá és mint valami szerelmes leány körülfonta karjával a nyakát.

— Ó, papa, — igy kiáltott — nem tudtam, hogy ilyen gyorsan visszajössz, különben itt vártalak volna meg. Ugy örülök, hogy *már itthon vagy.*

Ferguson nyájasan, de észrevehető zavarral kibontakozott öleléséből.

— Nézd, fiam, — mondta neki és megsimogatta a fejét — azért jöttem korábban haza, mert fontos beszélni valóm van barátaimmal, Sherlock Holmes urral és doktor Watsonnal. Ma este velük akarok lenni.

— Holmes ur a detektiv?

— Igen.

A fiu végignézett bennünket, ahogy észrevettem, nem a legbarátságosabb pillantással.

Holmes odafordult Fergusonhoz:

— És a másik gyermeke? Nem láthatnánk őt is?

Ferguson rászólt a fiura:

— Mond meg Mason asszonynak, hogy hozza le a Babyt!

A fiu kisietett valami sajátságosan himbálódzó járással, ami az én gyakorlott orvos-szememnek rögtön elárulta, hogy a hátgerince beteg. Rögtön vissza is tért és mögötte megjelent egy jól megtermett asszonyság, aki egy gyönyörüszép kis gyermeket hozott a karján, fekete szemüt aranyszőke hajjal: nagyszerü keverékét, az angolszász és román fajtáknak. Ferguson elvette a dadától a babát és nagy szeretettel kezdte becézni.

— El lehet képzelni, — mormogta Holmes felé — hogy valakinek legyen szive ahhoz, ezt az ártatlan kis jószágot bántani?

És megmutatta a kis, vörös foltot a fehér nyakon.

Holmesre néztem, akinek arcán a legmegfeszültebb figyelem kifejezése tükröződött; szeme, amely egy pillanatig az atyán és a csecsemőn nyugodott, hirtelenül mereven és inteziven tekintett a szoba másik részébe. Követtem a pillantását és láttam, hogy kinéz a melancholikus, esőáztatta kertbe. Az egyik ablakon a redőny magától leereszkedett, — ugylátszik ez keltette fel Holmes figyelmét. Elmosolyodott, aztán visszafordult a babyhoz és gondosan megvizsgálta a kis, némileg megdagadt sebhelyet a husos nyakon, anélkül, hogy egy szót szólt volna.

Sherlock Holmes ekkor félrevonta a dadát és néhány percig nagyon komolyan lelkére beszélt. Csak annyit hallottam szavaiból, amit befejezésül mondott:

— Remélem, hogy az aggodalmaival a legutóbbi időkig nem hagyott fel. Akkor nincs baj.

A dada, aki nagyon csöndesnek és zárkózottnak látszott, ezután visszavonult a csecsemővel.

— Milyen nő ez a Mason asszony tulajdonképen? — kérdezte házigazdánktól Holmes.

— Nem tulságosan megnyerő külsejü, mint látja, de arany szive van és imádja a babát.

— Hát te kedveled a dadát, Jack? — fordult Holmes hirtelen a fiucskához.

Jack kifejezésteli, mozgékony arca elsötétedett és tagadólag rázta a fejét.

— Jackynak kimondott szimpátiái és antipátiái vannak az emberekkel szemben, — mosolygott Ferguson és kezét rátette fia vállára — szerencsére én azok közé tartozom, akikkel rokonszenvez.

A fiu hozzásimult apjához és karjára fektette fejét. Ferguson gyengéden eltolta magától.

— Eredj, Jacky, szaladgálni! — és szeretettel nézett a gyermek után, amig csak el nem tünt.

Azután odafordult Holmeshez:

— Bizony, Holmes ur, attól tartok, hogy hiába fárasztottam ide. Várhatok öntől valamit a részvéten kivül? Az ön nézete is az, hogy ez roppant kinos és bonyolódott ügy.

— Kinos, az kétségtelen, — szólt Holmes — de bonyolultnak már kezdetben sem találtam. Ellenkezőleg, szinte iskolapéldája az olyan esetnek, amit pusztán következtetéssel meg lehet oldani. Annyira, hogy mielőtt még a Baker-straetet elhagytuk volna, már tisztában voltam a megfejtésével. Mondd, Watson, fogadhat Őnagysága bennünket.

— Beteg ugyan, — feleltem — de teljesen eszméleténél van.

— Jó, akkor az ő jelenlétében fogjuk az ügyet tisztázni. Gyerünk fel most mindjárt hozzá!

— De ő nem akar engem látni, — aggodalmaskodott Ferguson.

— Majd akarja, — nyugtatta meg Holmes és néhány sort firkált egy papirszeletre.

A cédulát felvittem az emeletre és átadtam Doloresnek, aki óvatosan kinyitotta kopogtatásomra az ajtót, azután megint becsukta az orrom előtt. Ahogy kint várakoztam, egyszerre kiáltást hallottam belülről, az örömnek és a meglepetésnek vegyülékét. A következő pillanatban Dolores kidugta fejét az ajtón:

— Ő akarni az urakat fogadni.

Felhivtam Holmest és Fergusont. Beléptünk a szobába. Ferguson néhány lépést tett a felesége felé, aki félig felült az ágyban, de kinyujtott karjával elparancsolta urát magától. A férfi némán leült egy karosszékbe és Holmes, miután mélyen meghajolt a hölgy előtt, mellette foglalt helyet. A beteg tágranyitott szemmel bámult rá, mint valami csodalényre.

— Ferguson ur, — kezdte Holmes — én elfoglalt ember vagyok és rövidre kell fognom a mondókámat. A gyors operáció különben is a legkevésbé fájdalmas aranylag. Mindenekelőtt azt fogom közölni önnel, ami megnyugtathatja. Az ön felesége nagyon jó, áldott lelkü teremtés, akivel nagy igazságtalanság történt.

Ferguson örömkiáltással ugrott fel.

— Ezt mindjárt befogom bizonyitani önnek, — folytatta Holmes — de sajnos, kénytelen leszek egyben meg is sebezni egy másik, nagyon érzékeny oldalán.

— Nem bánom, az a fő, hogy a feleségem mentes minden gyanutól. Minden más a földön nem számit emellett.

— Akkor engedje meg, hogy röviden elmondjam a gondolatmenetet, amely már a Baker-streeten kialakult bennem. A vampyrizmust, mint magyarázatot, rögtön abszurdumnak találtam. Az angol bünügyi praxisban ilyen bünügyi esetek nem fordulnak elő. Viszont ön pontosan megfigyelte, a saját szemével látta, hogy a felesége véres ajakkal kelt fel a csecsemő bölcsőjétől.

— Ezt tényleg láttam.

— Nem gondolt arra, hogy valaki más okból is kiszivhat egy vérző sebet, mint azért, hogy vért igyon? Nem emlékszik arra az angol királynőre, aki azért szivott ki egy sebet, hogy a mérget igy eltávolitsa belőle?

— Mérget?

— Igen, mérget. Délamerikai nő... Ösztönszerüleg gyanitottam már bent Londonban, hogy exotikus fegyvereket fogok itt találni a falon. Lehetett volna alapjában véve más méregről is szó, de én mindjárt erre gondoltam. Amikor aztán itt láttam az üres tegezt a vadásszijj mellett lógni, megerősödött a gyanum. Ha a baba egy *curare*-ba, vagy más ilyen ördögi méregbe mártott nyiltól megsebesült és a mérget nem szivták volna ki idejében, egészen biztosan meghalt volna.

— De ki...

Holmes nem engedte magát félbeszakitani.

— Itt volt aztán a kutya. Tegyük fel, hogy valakinek az a szándéka, hogy a mérget felhasználja, nem fogja-e előbb kipróbálni, nem vesztette vajjon el már a hatóerejét? Ezt a kutya-esetet természetesen nem láttam előre, de rögtön megértettem, hogy mi történt és ez pontosan beillett a kombinációmba.

— Nem értem...

— Az ön felesége, azt rögtön tudtam, állandóan attól félt, hogy a babát valami támadás éri. Nem tudta megakadályozni, hogy a támadás bekövetkezzék, de megmentette a kicsike életét. Önnek nem akart az esetről szólni...

— De miért nem, az Isten szerelmére?

— Mert tudta, hogy ön mennyire ragaszkodik a fiához és attól tartott, hogy megszakad a szive, ha megtudja az igazságot.

— Megfigyeltem a fiut, amikor ön a kisbabát becézte. Jacky arca visszatükröződött az ablak üvegén, minthogy a spaletta sötét háttért alkotott az üveg mögött. Ezen az arcon annyi féltékenység és borzalmas gyülölet fejeződött ki, amennyit ritkán látni emberi ábrázaton.

— Az én Jackym!

— Ezt el kell viselnie, Ferguson ur. Annál is inkább, mert az a beteges, az őrületig felfokozott szeretet vitte rá a tettére, amit ön iránt és talán elhunyt édesanyja iránt érez. Egész lelkét eltölti az izzó gyülölet az aranyos kis poronty ellen, akinek az egészsége és szépsége nagyon is kirivó ellentét az ő nyomorékságával szemben.

— Ó istenem, lehetséges ez?

— Ugy van, ahogy mondtam nagyságos asszonyom?

Fergusonné zokogva temette arcát a párnába. Holmes ujabb kérdésére azután megszólalt:

— Hogy mondhattam volna meg ezt, Bob? Tudtam, milyen csapás lesz ez neked! Igy volt jobb, hogy kivártam, amig mástól tudod meg az igazságot, nem tőlem.

— Ami pedig Jack urfit illeti, — szólt Holmes és felemelkedett székéről — neki jót tenne egy esztendei tengeri utazás.

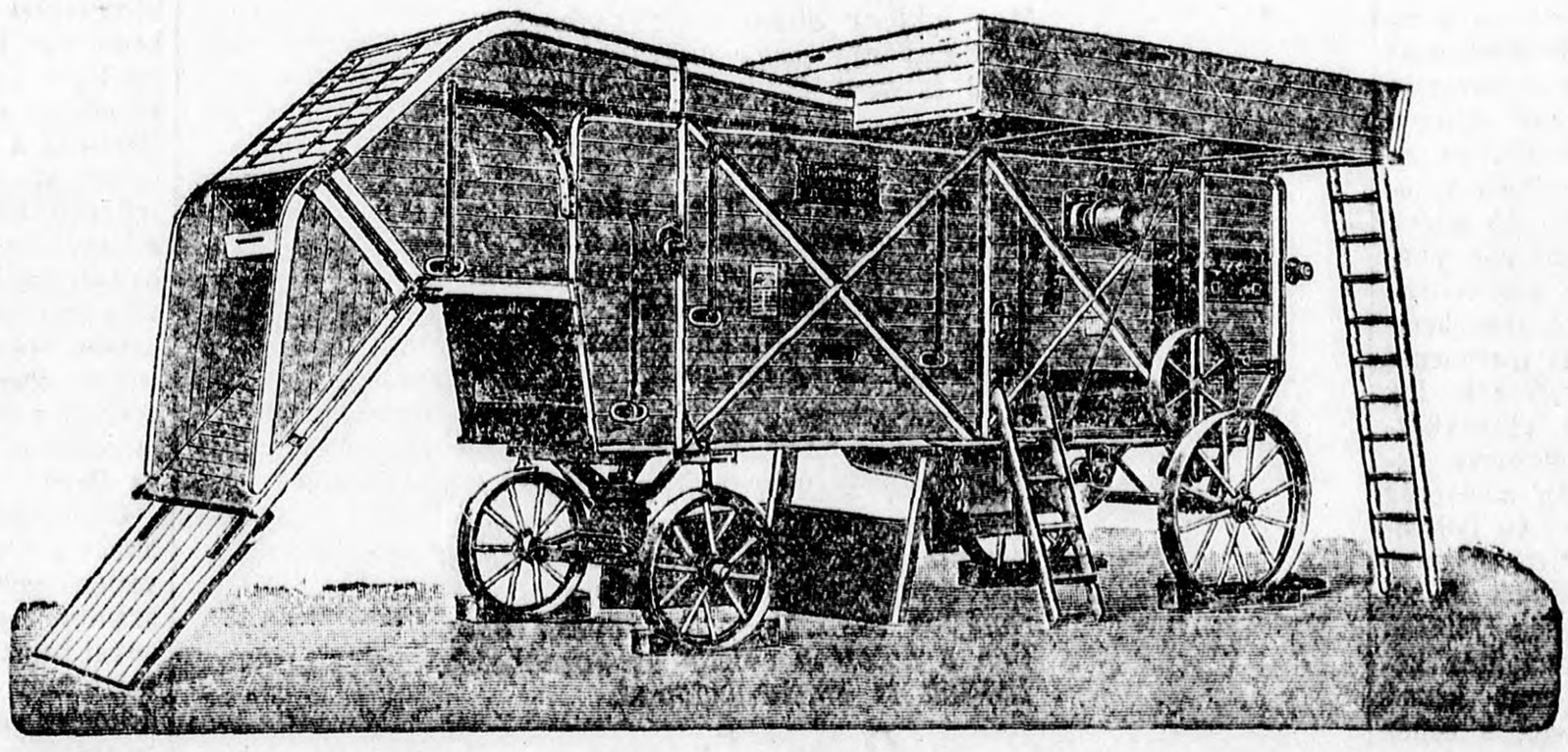
Ferguson, aki a felesége ágya mellett állt, csak nagy erőfeszitéssel tudott uralkodni magán. Reszketve nyult az asszony keze után.

— Kedves Watson, — sugta Holmes a fülembe — azt hiszem, itt az ideje, hogy eltünjünk, a többit jobban elintézik már nélkülünk egymással...

— Vége. —

Első Magyar Gazdasági Gépgyár R. T. Budapest

A legideálisabb traktor - cséplő!

A legjobban létező cséplőgép, minélfogva legnagyobb teljesitőképességü!

Az uj 1928-as tipusu **kettőssorru-golyóscsapágyas, acélkeretes cséplőszekrény** meglepő eredményei folytán a legtökéletesebb cséplőgéppé vált. — Cséplőinkhez szállitunk kéthengeres **Hart-Parr** és négyhengeres **Massey-Harris „Wallis“ traktorokat,** valamint eredeti gyári, **legujabb rendszerü gőzmagánjárókat fogaskerékhajtással.**

Központi lerakat: **Theisz Frigyes, Zemun, Ivićeva ul. 3.**

SZÖVETKEZETI IRODÁJA A SCHMOLKA NOVISAD HIRDETŐIRODÁNAK

Vezérképviseletek:

Findeisen G. és Tsa Novisad, Željeznička ul. 100
Gromilovics Toma Sombor
Rackó D. Subotica, Trg Oslobodjenja 2
Kemény Arnold Velika Kikinda
Schumacher János Stari Bečej
Klarić Josip Osijek, Reisnerova ulica 42
Engel Ludwig Vinkovci
Fried Mavro Ilok

A különlegesség

(Egy orvos kesergései)

Tisztelt Bácsmegyei Napló! Nincsenek gyermekeim s igy nincs akinek diplomám játszani adhatom. Egyedüli reménységem egy közeli háboruban volt, ahol esetleg mint orvos érvényesülhettem volna. Minekutána a Népszövetség és döntőbiróság ezt is meghiusitotta, más pálya után nézek. Szükségem van egy jómódu lakatosmesterre. A szükséges görög, latin, héber, német, olasz és francia szótárakat Önök lesznek szivesek kölcsönözni. Gyerekkoromban halálosan beleszerettem egy tyukba. Ez a tyuk a nyugati pályaudvar előtt állott s összes garasaimat ő emésztette föl. Az egyik résen a garast bedobván, rövid kodkodácsolás után Stolwerk, a másikon egy nápolyi szelet vagy törökméz pottyant ki. Nos fölállitunk Szubotican, Noviszádon, Beográdban, szóval minden nagyobb vasutállomáson egy ilyen tyukot, mely a megfelelő bedobás után Darmolokat, Alukolokat, Luminolokat stb. fog magából kivetni és három nyelven utánamorogni: »váljék egészségére«. Egy éven át 12.000 féle specialitást fog kidobálni, egy év multán majd én gyártok neveket szótárak segitségével. Üzleti szempontból tekintettel leszek nemzetiségre, vallásra, politikai irányra, sőt még a legujabb táncokra is. Igy ugyanegy cikket időnként többféle néven fogok szignálni: *Euscharlachin, Scharlachino, Scharlachston* etc. Minden specialitásban egy szám lesz s aki a szerencseszámot huzza, kap, mondjuk egy footballt, vagy egy zsebórát. Eltekintve biztos jövőmtől, a fenti tyukrendszernek számtalan üdvös oldala van. Például a nagybácsim, ki nagyfoku érelmeszesedésben szenved, adóügyben Beogradba utazik s igy természetesen a guta környékezi. Beográdban kiszáll, megveszi ujságjait s egy lépéssel tovább müködésbe hozza az orvosi tyukot, egy tubus Jodtheosant vagy Euschlagolt beszerezvén, életveszély nélkül szállhat szembe az adózivatarral.

Kedves Jaksch tanár Ur Prágában! Ez uton kérek Öntől bocsánatot, hogy Önt egy alkalommal, bár gondolatban csupán, vén kuruzslónak tituláltam. Az akkor történt, amikor egy fővizit alkalmával Mahler tanársegéd egy uj praeparatum hatásáról referált Önnek. Ön megcsóválta a fejét s kinn a kórterem előtt a következő nyilatkozatot tette: »Uraim, én már megcsömörlöttem ettől a sok specialitástól. Higyjék el ez a mi dekadenciánkhoz vezet«. E kijelentése miatt tettem magamban a vén kuruzsló megjegyzést, de belátom, hgy teljesen igazságtalanul. Igenis tanár Ur, ez az orvos- és gyógyszerészeti tudomány süllyedéséhez fog vezetni. Egy idő mulva az orvosi funkció a Madách-féle phalauster jelenet keretére fog szoritkozni. Európa minden nagyobb városában hemzsegni fognak a specialitás ipartelepei. Sőt lesznek sokoldalu vállalkozók, kik egyidőben fognak gyártani villanykörtét, bajuszkötőt és szédületesnevü orvosi különlegességeket. Már manapság is a gyógyszertár üvegeinek és fiókjainak kilencven százaléka üzleti diszként szolgál, minthogy a bennük foglalt anyagokra soha sincs szükség. Minden bajra száz- és százféle specialitás készen és becsomagolva azonnal kéznél van. Természetes, hogy idővel a nehéz és hosszadalmas gyógyszerészeti képesités és diploma illuzorikussá válik, minthogy a füszerkereskedőtől sem követelhetik meg, hogy helyszini kurzusokat látogasson az afrikai és ausztráliai füszerszigeteken. A specialitások eladására fölöslegessé lesz minden képesités, hisz számtalan doboz és üveg tetején népiesen és érthetően rajta van az adagolás és az, hogy mi minden ellen használható. De ez az ultramodern rendszer le fogja sülyeszteni az orvosok nivóját is. Az orvos kikapcsolódik lassankint a

T. orvostlátogató »kollégák«! Önök, mint mobil ágensei a specialitások gyárainak, kiméljenek meg éjszakai nyugalmamban! A kevés orvostudást, amit a klinikákon elsajátitottam, azt Önök teljesen fölkavarták és összezavarták bennem orvoslátogató előadásaikkal. Ahogy Ön N. »kolléga« ur a multkor elment tőlem, otthagyván asztalomon az uterusvérzés elleni specialitását, egy óra mulva másik kolléga toppant be. Az Ön uterusspecialitását gunyosan félretolta s egy pikánsan csomagolt skatulyát rakott elém szintén uterusvérzés ellen. Egyben negédesen kijelentette, hogy az Ön uteruskülönlegessége egy smarn, hogy Maga azt sem tudja, hogy mi fán terem és hol fekszik egy uterus és hogy Maga két évvel ezelőtt varrógépügynök volt Boszniában. Az, hogy nem tudja, hogy mi fán terem és hol fekszik egy uterus, ne tántoritsa meg orvosi ténykedésében, hisz már jóformán én sem tudom.

Hát kedves orvoslátogató álkollégák, fölösleges az Önök ismertető előadása. A közönség, aki olvassa az ujság hirdetéseket és anyanyelvén olvassa a népies szignálást s a használati utasitást s igy nélkülem szerzi be a maga specialitásait, nem szorul az én utómagyarázatomra. S ha Talmi ur az uccán megkérdez, hogy jó-e az »explozol« *impotentia ellen* s ha én nem vágom rá nyomban, hogy elsőrangu, akkor gunyosan reámmosolyog, gondolván, a rendelőmbe akarom csalni harminc dinár erejéig. Azonkivül káros az Önök látogatása, mivel Önöknek köszönhetem, hogy husz dinár helyett hatszázat fizetek hitközségi adóba. Halálos ellenségem, a szomszéd füszeres, a napi husz-harminc orvoslátogató kollégát pácienseknek vélvén ugy jelentette a hitközségnek, hogy én agyondolgozom magam.

S végül: *nagyérdemü Közönség!* Egy két szó az Önök specialitás-anarchiájához. Tagadhatatlan az, hogy számtalan specialitás elsőrangu, sőt nagyon sok igazi istenáldás, különösen az injekciók közül. Vannak közöttük olyanok is, amelyekkel próbálkozni minden orvosnak kötelessége. Tény azonban az, hogy egy képzett és ügyes orvos helyes receptúrájával a legtöbbjét nélkülözni tudja. Tehát barátom, ki nekem szemrehányó kárörömmel ujságolta, hogy az utánam hivott orvos sziverősitőnek egy francia specialitást irt elő, vegye tudomásul, hogy a nem »speciális« sziverősitő is ép oly elsőranguan erősiti a szivet. Ellenben Ön nem fizet még egyszer annyit s ennek dacára a hazai gyógyszerész többet keres, mint a specialitáson és nem vándorol ki a fölösleges differencia Franciaországba, Németországba.

Orvosi vizsgálat és előirás nélkül senki ne próbálkozzék specialitásokkal; ez helyre nem hozható hibáknak és szerencsétlenségeknek válhatik kutforrásává. Minden betegség és minden beteg individuális. Hányszor tapasztalja az orvos, hogy ugyanazon betegségnél, a betegség ugyanazon fokánál ugyanannak az orvosságnak ugyanaz a mennyisége hatástalan, sőt néha ártalmas. E tüneménynél az individualitás, az illető idegrendszere, toleranciája és reakciója dönt. Más esetben a diagnózis tökéletlen, ami könnyen előfordulhat. A klinikákon volt alkalmam tapasztalni, hogy bár egyes betegeket heteken át naponta három-négyszer vizsgáltak nagyfejü professzorok, mindamellett a kezelés hibás mederben haladt. Már most egy orvos, ki a beteget először látja s az első tiz perc után nem találja el a helyes diagnózist és az orvosságot, nem nevezhető tudatlannak. A betegek vándorlási dühe általánosnak mondható. Egy orvoshoz kétszer elmenni, ritkaságszámba megy. Végigpróbálja az összes helyi, majd a környéki orvosokat, sőt egy-két napos utazásoktól sem retten vissza. Időnként jó tanácsadók utasitására »kéz alól« próbálkozik jónak mondott specialitásokkal.

Ha már valaki magát teljesen önállóan akarja gyógyitani, akkor olvasgasson ilyen célra irt szellemes és hasznos könyveket és ne próbálkozzon mérgekkel, mert bármily ártatlan is egy specialitás a »kézi eladás« szempontjából, még mindig ronthat, különösen a beteg embernél.

Dr. Hubai Imre

Kosztolányi Dezső:

Verssorok

Gyermekszoba

Sípadtan állunk a gyermekszobában,
várjuk haza, lessük az ajtót.
Autók bőgnek föl künn az uccán,
mint őserdőben a tigrisek.

Anyám

Repülőgépek járnak az égen,
rádió vijjog Amerikából.
Anyám magába bolog az uton,
azon tünődik, hogy esküvőjén
mirtuszkoszoru volt a fején.

Charing Cross

Hogy önti ki a dél e sok embert
alagutakból, autóbuszokból.
Mennyi fej, kéz, láb, sziv és végzet.
Meg kellene állani mindegyiknél,
mint egy-egy nagy müremek előtt.
Mért is nem kapható katalógus?

Anna

Azt hitte hajdan, hogy miatta
főbelövi magát egy katonatiszt
pezsgős éj után, vagy hogy valami
mégis csak történik vele.
Most könyvel. Hideg vizben mosdik.
Vasárnap sir a moziban.

Rés egek

Gázlámpa mellett hánynak haloványan
rosszagu szörnyek s fancsali arccal,
kigyult szemekkel, gyermeki csókkal
testvérré avatnak. Életük lóg ki
rongyos zsebükből. Ne nevesd őket.
Tán a halottak sokkal szagosabbak?
Előttük is emeld kalapod.

Orient Express

Sürgönyszalag röpköd a homlokukról
és messzeség. Akár az operahősök.
Fütyöl a mozdony. Életük libeg
az indulás wagneri pátoszában.

Freund

Zavart költők, ki meri őt dicsérni,
ki élettani bábként látja mindünk
üvegerünkben kék és piros vérrel?
Én, én merem a hősi hetvenévest,
káromkodó, agg szájának dicsőség.
Föld, tartsd erősen legnagyobb fiad.

Cigaretta

Ha rosszul kapcsol a központ,
vagy meghal valakid, rágyujtsz.
Mi is lennél már nélküle,
te modern ember? Kell ez a büvös
dohányrud, ez az áldozatfüst,
szájadba ez a vad parázs.

TINTA

Két kis német

A villamos havas kertek mellett rohant el. Hósüvegben álltak a villák, fagyott ablakuk mögött gyulladoztak a koradélutáni lángok, azok a meleg fénypontok, melyek nyilván mindenkire évek messzeségéből sugároznak, egy gyermekkori idill mélyéből. Élveztem a békét s a két szint együtt, melyet leginkább szeretek, a fehéret és sárgát. A korcsolyapályáról szólt a zene.

Most fölszállt egy asszony, a két kisfiával. Első pillanatra látni lehetett, hogy külföldiek, németek. A gyermekek, az egyik öt éves, a másik hét, mackóknak voltak öltözve. Kucsma a fejükben, gyapjukendő a nyakukban. Tiszták, mint a vakart halak. Gondolatban már mulattam azon, hogy ezeket a kis lurkókat annakidején ugy szoptatták, hogy előzőleg és utólag lemérték egy gyermekmérlegen, tében is nyitott ablaknál altatták, idejekorán müllereztették őket s ma oly tudományosan és célszerüen táplálják zabkenyérrel és narancslével, hogy mindenkoron megkapják a maguk szénhidrátját, fehérjéjét, vitaminját, melyre az emberi szervezetnek okvetlenül szüksége van.

Jóérzésemet nemsokára fokozta egyéb is. Nem találtak ülőhelyet, állni voltak kénytelenek. Az anya bele akart kapaszkodni egy bőr leffentyübe, de tájékozatlan lévén a csengőszij felé nyult, mely a vezetőhöz szól. A helyzetet fölmértem. Nemsokára az fog történni, hogy az asszony, aki szándékát keztyüs kezében rejtegeti, oda kap a szijhoz, megrántja s a kocsi a nyilt pályán megáll. Nem is baleset, csak egy kis félreértés. Utána a villamos megint megindul. Figyelmeztethettem volna erre, de nem tettem. Illetlenség, elismerem, kajánság, ha azonban ezekről a csöpp örömökről le kellene mondanom, inkább elvetném magamtól az életet.

Csakhogy velem együtt figyelte az anyát a két kis német is. Ők is észrevették, amit én. Kék szemük nyugodt szakértelemmel követte az emelkedő anyai kezet s miután müszaki tudásukkal megbizonyosodtak arról, hogy a szij rendeltetése nem az, amit anyjuk vélt, egyszerre harsány vészkiáltás tört ki torkukból »Mutter, die Glocke«. Beavatkozásuk még jókor történt, minekelőtte az asszony még megrántotta volna a szijat. A kis németek máskép gondolkoztak, mint én. A rendre vigyáztak itt az idegenben, mint otthon, Berlinben, vagy másutt bárhol a földgolyón. Ugy érezték, hogy az egyén figyelmetlensége folytán nem szabad a közösségnek csak egy másodpercnyi késedelmet s ezáltal ki tudja mennyi kárt szenvednie. Az emberi társadalom eleven lelkiismerete lüktetett bennük. Bámultam őket. Testileg oly tökéletesek voltak, hogy reklámul szolgálhatnának egy gyermektápszergyárnak, erkölcsileg pedig oly feddhetetlenek, hogy bölcs tettüket bizvást megénekelhetnék az iskolakönyvi olvasmányok. De nem tudtam tovább rájuk nézni. Ezek a német gyermekek elrontják a felnőttek minden játékát.

K. D.

Szerelem

A kandalló kialvó, rőt fénye még kivilágította az asszonyillatos, kis szobát, de a beszélgetőket már titokzatos homály fedte és izzón, ellentmondást nem türően csattogtak a szavak:

»Szerelem!» ki hisz ma már mesékben? Csak szenvedélyek, gyilkos, hol lassan, hol kiméletlen gyorsasággal pusztító, pillanatnyi örömeket nyujtó kéjes, vagy káros szenvedélyek vannak.

A mi életünkben még előfordulnak nagy, szent érzések, halálos megalkuvást nem ismerő rajongások, mi tudunk várni, remélni, szenvedni, csalódni, lemondani, de a férfiak? megvető kacagás hagyta el csodálatosan, sokat igérő ajkait és szemében különös fény lobogott a férfiak voltaképen soha senkit sem szeretnek.

Játék, szeszély, hiuság, szenvedély, nyers ösztönkielégülés ujabb gyönyörök hajhászása és mindég a »másét akarás« jellemzi a férfiakat.

A szőke bársonyosrózsás gyermekarcu asszony riadtan, tágremerült szemekkel hallgatott. Az ő élete eseménytelen, minden külső, belső rázkódtatásoktól mentesen, egyszerüen mulott.

Gondolatban megsimogatta kékszemü, halkszavu jóságos ura kezét és mozdulatlan némaságban kettőzötten felfigyelt.

A fekete— ébenfekete haju — lázas szenvedéllyel folytatta:

Voltak álmaim és én is hittem, mert kimondhatatlan nagyszerü érzés szeretve tudni magunkat, bálványa lenne valakinek, hinni mámoritó szavakat, lihegő vágyakozásokat, csókot, halálhivásokat és messzenéző szemeiben most már vészes fény imbolygott.

Szeretett . . . Hogyan nem hittem volna, mikor akadályokat, veszélyeket nem ismerően, fáradhatatlan kitartással állandóan követett. Esdeklő szavai, imádata, levelei, melyek a legnagyobb szerelemről beszéltek, behálózták lelkemet.

Vacogó lélekkel, hány álmatlan éjszakán vivtam a harcot, küzdve önmagammal asszonyi méltóságom leszereléséért, hány őrjitő, lélekölő, Istent hivó éjszaka, mig az övé lettem.

Mért tagadjam? már én is szerettem. Fiatal, romlatlan lelkét, kacagó jó kedvét, villogó fogait, szerettem kisportolt elegáns párducos testét és hozzám való csodálatosan nagy szerelmét:

És azután megszünt körülöttünk minden Egymásnak éltünk egymást kerestük szüntelen. Az Uram már akkor is külföldön járt és boldogságunkat semmi sem zavarta mégis kinzó gyötrő érzésekkel néztünk a holnapok elé.

»Madonnám, szerelmem mi lesz az életem Nélküled«? és eszelős vágyakozása határtalan volt.

Szerelmi életünk második évében régi közös ismerős családhoz voltunk meghiva.

Ragyogó asszonyok, pompázó leányok, hóditó urak zene, tánc, minden káprázatosan szép volt.

Tamás — igy hivták mások — nekem Krisztusom volt egy magas, teltidomu érzékenységéről és kacérságáról ismert vöröshaju asszony mellé került.

Tekintetével engem keresett esdön, vágyakozva a féltékenység leplezetlen jelével, mert asztalszomszédom a gavallériáiáról hires, nők dédelgetett kedvence — Ákos bányamérnök volt.

Éjfél felé a bódító italok, a perzselő szavak, a felkinálkozó testiség okozta talán, Tamás már alig vett rólam tudomást. Láthatóan nagyszerüen mulattak Suttogásuk, fojtott nevetésük már mindent elárult. »A fiatalságát szeretem« kacagta az asszony és Tamást, ó én ismertem lobbanékonyságát, forró lázhullám öntötte el.

. . . A sok-sok rumos tea, a kábitó italok . . . a zene . . . a mámor . . . öntudatlanság . . . mentegettem . . . nem lehet, Tamás számára csak egy asszony létezik . . . és az én vagyok . . .

Zavaros levertségem nem kerülte el Ákos figyelmét és finoman zengő, lágy hangján fordult felém: »Kire gondol miért oly bus, miért nem hallgat meg Gyönyörüm, hiszen olyan régen, olyan mondhatatlanul szeretem!«

A levegő a sok forró vallomástól, robbanó érzésektől tulfütött, csaknem elviselhetetlen volt.

De hova lett Tamás a csábitó asszonnyal?

Összerezzentem ijedten.

»Nem jól érzi magát Asszonyom« szól: megdöbbenve szomszédom — »talán menjünk egy hüvösebb szobába« — és én a felszabadulás érzésével siettem ki.

De alig léptünk a nyitott ablaku, rosszul világitott szobába halk sikollyal göresösen karoltam kisérőmbe. Talán látomás . . . nem, nem lehet . . .

Tamás állt az ablaknál, szenvedélyesen, átölelve a nagy, fehérkaru vörös asszonyt . . . És azon az éjszakán elhihettem-e a gavallériájáról hires Ákosnak, hogy halálosan . . . mondhatatlanul szeret?

Az alkonyat gyászosan, fekete baldachinként borult rájuk és gyermekarcu, szőke asszony — fázósan, dideregve csavarta fel a villanyt.

Györgyi I.

A SOFFOR

Irta: LUCIA

A nagyságos asszony elhatározta, hogy megtanul autót vezetni.

Aki a nagyságos asszonyt, Kelemen Sándorné, Bartos Erzsébetet ismerte, az nem lepődött meg ezen a legujabb szeszélyen. A nagyságos asszony tavaly oroszul tanult, két év előtt klaszszikus táncokat kreált, az idén autót akart vezetni.

A nagyságos asszony, ha ilyesmit elhatározott, nem gondolkozott soká. Mig lefelé jött a lépcsőn, kitervelte és mire leért, már a kivitelhez fogott.

Alig pár lépésre állt egy nagy, sárga bérautó. A nagyságos asszony odaintette.

— Mennyi idő alatt tudna engem megtanitani vezetni? — kérdezte a sofőrtől.

A soffőr, fiatal, szőke férfi meglepődve felelt:

— Az kérem, nem egyforma, ha a nagyságos asszony ügyes, nyolc nap alatt megtanulhatja.

— És ha ügyetlen vagyok?

— Akkor sohse tetszik megtanulni.

Kelemen Sándorné akkor karcsu lábát rátette a hágcsóra.

— Kezdjük, mondta. — Kimegyünk a Hüvösvölgybe.

A hotel előtt a nagyságos asszony leszállt, bement uzsonnázni, a soffőrnek is küldetett ki.

Mikor kijött, már egész természetesen helyezkedett el a kormánykeréknél, az ott ácsorgó hotelszobalányok csodálkozása és elfojtott vihogása közben.

Kelemen Sándorné meg volt elégedve.

— Holnap megint ötkor — mondotta, mikor hazaérve kifizette a kocsit. És könnyedén biccentve eltünt az elegáns lépcsőházban. A soffőr hosszan nézett utána.

Másnap és harmadnap a nagyságos asszony észrevette, hogy a soffőr nagyon melegen néz rá és az ujjait, ha csak módját ejtheti hozzáérinti a kezéhez a kormánykeréken.

Kelemen Sándorné nagyon bosszankodott, szinte megsértődött. Önmagát okolta, hogy jóhiszemüségében a kelleténél talán barátságosabb volt a sofőrhöz. Az egymás mellett ülés, a mester és tanitvány közti viszony tette talán, hogy ugy beszélgetett a soffőrrel, mint a maga osztálybelivel. Különben csinos, intelligens és ápolt külsejü ember volt, de a nagyságos asszony mégis nagyon szégyelte magát és elhatározta, hogy beszünteti az órákat.

Másnap csakugyan nem ment és a szobalánnyal leüzent, hogy az autó ne várjon.

A következő napon az autó öt órakor megint felcsöngetett.

A nagyságos asszonyt aznap nagyon megkinozta valaki. Fájt a feje és ugy gondolta, az erős légáram, egy kis változatosság jól fog esni. Fölvette hát a bőrkabátját és lement. Már elindult a kocsi, mikor a soffőr megkérdezte:

— Tegnap mért nem jött a nagyságos asszony?

— Nem volt kedvem, szeles volt az idő — felelte hanyagul az asszony.

A soffőr akkor merészen ránézett és csendesen ezt mondta:

— Elveszett nap volt az életemből.

A nagyságos asszony előbb azt hitte, tévesen hallja, de egy gyors pillantás a soffőr arcába meggyőzte arról, hogy jól értette. A soffőr arca kipirult és szép barna kutyaszemeiből imádat sugárzott.

— Melyik uton megyünk? — Az asszony szava közömbösen csengett, arcát mélyen a kormánykerék fölé hajtotta, ugyhogy a kalap egészen beárnyékolta. Közben azonban valami egészen különös és szinte testi jóérzése támadt. Mintha nagy szomjuság után egy korty friss vizet kapott volna.

— Hogy ez még van — érezte — hogy ebben a kegyetlen világban ilyennel találkozni lehet! Odahaza minálunk az ember vergődik és viaskodik, hogy fölülmaradjon abban a küzdelemben, ami nekünk éppen olyan komoly, mint a valóságos struggle for life, sőt a mi számunkra az az igazi és egyetlen. Belevisszük a szellemi kincseinket épp ugy, mint a szabónk és a kozmetikusunk müvészetét. Akarunk, esetleg szeretünk is és ezer vereség és megaláztatás a részünk. A délelőtti jelenetre gondolt sok keserüséggel.

— És akkor itt van egy fiu — füzte tovább a gondolatait, akinek sohase akartam tetszeni, akit észre se vettem, aki sohase látott másképpen, mint a bőrkabátban és borzas hajjal, akinek mindegy, hogy milyen jártas vagyok a görög filozófiában és nem érdekli, hogy gyönyörüen játszom Bachot, hanem az fontos neki, hogy *vagyok*. Nem intellektuel és nem differenciált lélek, de forró szeme van és elveszett nap az életéből, mikor nem lát engem.

— És én most közönyös dolgokat mondok és nem akarom észrevenni azt a nagy lángolást, ami itt mellettem lobog. Finom nagyságos asszony vagyok, aknek ezt nem illik meglátni.

— Ostoba vagyok, gondolta — ostoba és elfogult. Egy mozdulattal ajándékot adhatnék, királynő lehetnék, istennő, boldoggá tehetnék valakit; ehelyett kinoztatom magam egy finom uri intellektuális gazemberrel, akinek csak egy asszony vagyok. A szeszélyének a játéka.

— Ez kell, ez szép, egy ilyen egyszerü, tiszta ember, ennek én egy magasabbrendü világot jelentek.

A válla a vállamhoz ér, huzódjak el? Nem teszem.

— Milyen forró a keze, a kesztyün át is érzem, el kellene vennem az enyémet. Nem, azért se.

És mialatt rövid és szakszerü mondatokat váltottak fékről, motorról, pneumatikról s közben egymáshoz simulva robogtak a budai hegyek közt, azalatt a nagyságos asszony szertelen fantáziája ezer megható és romantikus jelenetet varázsolt elé. Látta a soffört, amint egész éjjel ablaka alatt ácsorog, látta halálsápadtan térdelni a szoknyája szegélye előtt; látta kutyahüséggel követni őt mindenüvé, mindig abban a percben fölbukkanva, mikor valakire szükség volt és látta meghalni egy mosolyáért.

Megérkeztek. A nagyságos asszony kiszállt a hotel előtt. A hotelszobalányok már megszokták, közönyösen ögyelegtek, beszélgettek, csak egy kis pirosarcu állt ott a kapuban, mintha várna valakire.

A nagyságos asszony bement a hallba és miután elfogyasztotta a jegeskávéját, kifelé indult. Nem volt türelme bent. A feje még mindig fájt, meg izgatott is volt egy kicsit. A hotel mögött kezdődött az erdő, arra indult.

Alig ment ötven lépést, mikor szerelmes párocskára bukkant, akik éppen veszekedtek. A pár háttal ült felé egy padon és látta a férfi erélyes békitési kisérleteit és a lány védekezését.

— De igenis haragszom, sipitotta a lány és nem is fogok megbékülni.

— De cicuskám, hát értsd meg, hogy nem jött tegnap az a kuncsaftom, akivel mindennap ideszoktunk jönni.

A nagyságos asszony a hangra megállt. Megismerte őket. A soffőr volt a kis pirosarcu szobalánnyal.

Egy darabig még veszekedtek, a soffőr magyarázta, hogy nem jöhetett, a lány duzzogott.

Egyszerre a lány ezt mondta:

— Jóképü tyuk ez a te kuncsaftod, biztos vagyok benne, hogy pali vagy rá.

A nagyságos asszony feszülten várt. Mire? Azt várta, hogp a soffőr megfojtja a lányt, aki öröla ezen a frivol hangon mert beszélni. De a soffőr kedélyesen elnevette magát és csak ennyit mondott:

— Ugyan eredj már.

Akkor Kelemen Sándorné, a nagyságos asszony csendesen megfordult és elment.

Kicsit szomoru volt, meg kicsit nevetett is saját magán.

Félóra mulva együtt ültek az autón. A soffőr fölbátorodva az előző uton kapott engedményeken, sokat beszélt.

— A nagyságos asszony engem egyszerü soffőrnek néz, mondta, pedig engem csak a háboru sodort erre a pályára. Mérnöknek készültem, két szemeszterem volt már, aztán a háboruban kiképeztek pilótának, repülőtiszt voltam. A háboru után... a forradalom... a megélhetés nehézsége... az elveszitett évek...

A nagyságos asszony sugárzó arccal nézett rá.

— Szóval maga is intellektuell? Hála Istennek — és magában hozzátette: azokról már régen tudom, hogy mind csirkefogók.

A soffőr nem tudta megérteni, hogy a nagyságos asszony, akit láthatóan megörvendeztetett az ő leleplezése, mért volt mégis egész uton olyan hideg és tartózkodó.

Pedig a nagyságos asszony boldog volt. Boldog volt, hogy nem a nép egyszerü gyermekében csalódott.

És ezt a kis tanulságot bölcsen javára forditva, másnap egy másik autóval rándult ki, de többé nem a Hüvösvölgybe, hanem a Margitszigetre, aztán a Svábhegyre, sehova se többször egymásután. Minthogy gyorsan barátkozó szobalányok mindenütt vannak és a legbecsületesebb képü, hü kutyaszemü soffőrről is kisülhet, hogy — intellektuel.

FÖLDI ILONKA:

Dalolnak a szivek

Kisbaba csöpp ajkán
Rózsát a fény,
Májushalmon dalol
Tavaszlegény.
Lávás földkohóból
Isten fakad,
Bus fekete fák
Rügybeomlanak.

Mennyi illat!
Mennyi meztelenség!
Vizek dölnek,
Kékell hófátylas ég.
A hegyről szél szór
Hangfoszlányokat,
Csókok égnek,
Meghalnak a szavak.
Szivek faunsipja szól
Álomharang
A messziben
Ezüst visszhangot ad

Iramló füvek
Harmata páráz
Kertalján cicát
Kerget a vágyás.
Ujraringálta
Házát a szomszéd,
Vásár után
Jön majd a husvét.

Nem értek semmit,
Csak csodálkozom.
Tavasz nem hajnal!
Innen a falon.
Ó futni, futni
Kéne egy kerek
Toronytetőre,
Hol hárfa peneg.

Testvérkém jöjj!
Az életünk illan
S a rémitő halál
Ma megszökött.
Fussunk, mert öszön
Már kasza villan
Aranyhimporban
Alvó gaz között.

Anyagijogi rendelkezések az uj adókodexben

Irta: Dr. Fischer Jákó

I. *Az alkalmazottak adója.*

Az egységes adórendszert szolgáló törvényünk első helyen a földadót emeli ugyan ki, én azonban nem önálló foglalkozásból folyó, ugynevezett *alkalmazotti adóról* akarok először beszélni, mert ellentétben a többi adónemmel — ez az adó *már 1928 évi április elsején hatályba lépett* és igy avval a többi adónemeket megelőzően kell megismerkedni.

Az első ami szembeötlik ennek *a törvénynek pongyolaság.* Általában nem kényeztetnek el bennünket a törvénykészitès kifogástalanságával, de ennek a kodexnek a megszerkesztése, habár jóenynehányszor fejelték meg, és különösen az alkalmazottak adójára vonatkozó része, annyira tökéletlen és a törvény egyéb részeivel annyira ellentmondó, hogy jogászi és technikai szempontból semmiesetre sem tehetjük azt — a kirakatba.

Mingyárt a definitió, amely meghatározzan, hogy tulajdonképen mi értendő az alkalmazottak adója alatt, s kikre terjed ki a törvénynek idevonatkozó rendelkezése, olyan homályos, hogy ezen a végrehajtási utasitás magyarázatai sem segitettek. A törvény ugyanis azt, mondja, hogy ide sorozandók mindazok a keresetek, amelyek a nem önálló hivatásból vagy munkából származnak, akár közvetlenül a szolgálati viszonyból, akár a hivatásból vagy állásból folyó jogokon alapszanak, *amennyiben* nem esnek az egyéb kereseti vagy nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adója alá. Hol kell itt a határt megvonni? Mit kell önálló és nem önálló hivatásnak és foglalkozásnak tekinteni, amikor az ipari munkások„ a darabszámosok és az akkordra dolgozók a 42. §. szerint kereseti adó alá is tartoznak, a 92. §. szerint pedig az alkalmazottak adóját kötelesek fizetni.

A végrehajtási utasitás akként igyekszik eloszlatni a kételyt, hogy a nem önálló foglalkozást olyannak minősiti, amelynek valaki más számlájára és veszélyére dolgozik, a konjunkturát nem használhatja ki a maga javára és a veszteség rizikóját nem viseli. Mindez azonban nem teheti jóvá a törvénynek 42 és 92 §§-aiban mutatkozó éles ellentétet.

A többi ellenmondásra és határozatlanságra később fogok rámutatni.

Annyi bizonyos, hogy evvel a törvénynyel megromlik a vivmányként üdvözölt két százalékos munkásadó, mert az összes szellemi és majdnem az összes testi munkások, akár állami, akár magánszolgálatban állanak és akár állandó, akár ideiglenes, hacsak egynapos is, az alkalmaztatásuk, akár pénzben, akár más természeti járandóságban vagy előlegben huzzák a munkájuk ellenértékét, ezen adónem alá soroztatnak.

Itt fel kell emliteni, hogy a törvényhatóság és községi alkalmazottakat nem tekintik az állami szolgálatban állókkal egyenlőknek, ami ellentétben van a BBB. területén érvényes községi és törvényhatósági törvénnyel és ismét hátrányos megkülömböztetésre vezet a *prekoiakkal* szemben épenugy, miként ez a régi adótörvények hatályosságának ideje alatt a jövedelmi és a IV. oszt. kereseti adónál is tették.

Megtörténhetik az is, hogy valaki alkalmazotti viszonyban áll és emellett önálló foglalkozást is üz, vagyis a keresetforrások konkurrálnak egymással. Ilyen esetben mindegyik foglalkozási ág szerint külön-külön szabandó ki az adó. Eddig a legtöbb esetben az összes keresetek a III-ad osztályu kereseti adó alá tartoztak, mint pld. a takarékpénztári ügyész fixuma, vagy az orvosoknak a házi orvosi honoráriuma. Ugyancsak helyet cserélnek az igazgatósági, felügyelőbizottsági, vagy választmányi tantiemek és napidijak is, melyek ezelőtt III-ad oszt. ker. adót fizettek, most pedig a nem önálló foglalkozásnak adója alá esnek.

A természetben adott ellenszolgáltatás értéke pénzre átszámitandó és a végrehajtási utasitás már ki is dolgozott egy táblázatot, amelyet annak megváltoztatásáig irányadónak kell tekinteni. Eszerint a teljes ellátás ellenértéke személyenkint és évenkint 4200 dinárban van meghatrázova, de a táblázat magában foglalja külön is a lakás, fütés, világitás, egyéb élelmi és szükségleti cikkek ellenértékét is. Előreláthatő, hogy a törvényt ez alapon hogyan fogják kijátszani. A legtöbb munkaadó ugy fog megegyezni az alkalmazottjával, hogy neki teljes ellátást köteles szolgáltatni, ami 4200 dinár évi fizetésnek felel meg és ezután fogják leróni az alkalmazotti adót. Hogy a teljes ellátás többe fog kerülni, az a munkaadó szerencsétlensége lesz, de a kincstár nem fog panaszkodhatni, hogy megcsalták.

Az alkalmazottaknak és munkásoknak az a járandósága, amely visszteherrel kapcsolatos, nem számitható az adóalaphoz. A járandóságnak ilyen minősége az állami és más ezekkel egyenlő nyilvános jellegü hatóságoknak minden felülbirálat nélkül menteseknek tekintendők. Ellenben a magánszolgálatban állóknál a visszteher mennyisége bizonyitanndó és a szokásos kiadásokat nem haladhatják tul. Természetes, hogy ajándékokkal, nem szerződésben kötelezett renumeratiókkal a kincstárt megrövidziteni nem lehet.

Mentesitve vannak a mezőgazdasági munkások és szolgák a tényleges szolgálatban álló katonák az alörmesteri állásig és a havi 400, illetve heti 100 és illetve a napi 16 dináros járandóságok, valamint a háztartásban élő 18 évet meg nem haladó és külön keresettel nem biró minden gyermek után havonkint 100, hetenkint 25 és naponkint 4 dinár. A mezőgazdasági iparban alkalmazottak azonban, amennyiben maga a mezőgazdasági ipar (tehenészet, marha és disznóhizlalás, szeszgyár stb.) kereseti adó alá esik, nem élvezhetnek mentességet.

Az adóalapot az összes bevételek és járandóságok képezik, melyekből a fenti eseteken kivül még bizonyos levonások eszközöltetnek és pedig a 4000 dinár havi fizetésig havonkint 400, a 6000 dinárt meg nem haladó havi fizetés után pedig havi 200 dinár. A 6000 dinár havi járandóságon felüli összegből ilyen reduktió nem eszközölhető. Ha valaki több helyen teljesit szolgálatot és kap fizetést, a levonás csak egy helyen engedhető meg és pedig ott, ahol a legnagyobb fizetést élvezi. Ha férj és feleség szolgálatban vannak, akkor a gyermekek száma szerint megengedett levonás csak az apa jövedelméből történhetik, ami sokszor igazságtalanságra vezethet, különösen akkor, ha az apa egészségi viszonya folytán kisebb keresetre van utalva.

A háziselédségnél ilyen beszámitást nem engedélyez a törvény, viszont azonban az adóalaphoz nem lehet hozzáadni a természetbeni szolgáltatásokat. Itt csak pénzbeli fizetés az adóalap. Természetes, hogy minden szerződés ugy fog készülni, hogy az adókötelezett pénzbeli fizetése minél kisebb összegben szerepelje, mig nél nagyobban.

a mentességet élvező járandóságok mi-

Azoknál, akik nem élveznek havi, heti, napi fizetést vagy órabéreket, ha nem darabszámra vagy akkordban dolgoznak, az adóalap pénzösszegre számitandó át, valami olyan átszámitással, amelynek vitátkizáró bázisát nem találom se a törvényben, sem a végrehajtási utasitásban, mert ezek egyszerüen utalnak azokra az ellenértékekre, amelyeket hasonló esetekben a szociálpolitikai miniszter rendelete tartalmaz a munkásbiztositó pénztárakra nézve.

Az adókulcsra nézve egy, a logarithmus táblázathoz hasonló összeállitással találkoznak, amely kiszámitja a havi és heti járandóságok után fizetendő adóösszeget. Ebből láthajuk, hogy 2000 dinár havi fizetés után a kincstárnak havi 74 dinár, 5000 dinár után havi 318 dinár, 10.000 dinár után havi 885 dinár, havi 10.500-tól 11.000 dinárig 10%, 12.000 dinárig 11%, 13.000 dinárig 12%, 15.000 dinárig 13%, 18.000 dinárig 14.%, és 18.000 dináron felül 15% adó jár.

Az esetről-esetre járó keresmények után külön százalékos arányban van az adókulcs megállapitva, igy pld. 2.000 dinárig 5%, 8.000 dinárig 10%, 25.000 dinárig 15%, 100.000 dinárig 17 és ezen felül 18% fizetendő minden alkalommal, amikor ez a járandóság a jogositott javára kifizettetik.

A havi 4.000 dinárig és az ennek megfelelő heti és napi járandóságok után *semmiféle önkormányzati adó sem fizetendő,* de nem fizetendő az önkormányzati adó az *állami szolgálatban állók járandósága után általában,* amiből látható, hogy az állam milyen nagylelkü akkor, amikor a más zsebéről van szó. A tartományok, városok és községek tehát a domestikájuk kiszámitásánál figyelembe tartoznak venni, hogy az állam kinek és mennyi adót engedett el — *az ő terhükre.* De előtérbe tolakszik ismét a kérdés, hogy mi történik az önkormányzati alkalmazottaknak a tartományi és községi pótadójával, miután már az államtanács is kimondotta, hogy ezek nem részesülhetnek az államhivatalnokokkal egyenlő bánásmódban.

Ugyanez a megkülömbeztetés fennáll az adókönyvecskék tekintetében is. Mert mig az államhivatalnokok az eddigi fizetésüket nyugtató könyvecskén kivül adókönyvecskét váltani nem tartoznak, addig az önkormányzati és magántisztviselők, napszámosok, cselédek, szóval mindenki, aki él, most már nem az arcképes igazolványt, nem cselédkönyvet, hanem — joban mondva — *ezek mellett még adókönyvecskét is tartoznak váltani,* amelybe a munkaadó az összes pénzbeli és természetbeli járandóságokat és az ezek után levont adókat bevezetni tartozik. Ezek a könyvek minden naptári év elején, legkésőbb azonban a munkába állás előtt váltandók ki a községi elöljáróságnál, illetve adóhatóságoknál.

A munkaadó, aki az alkalmazotti adóért felelős, egyben behajtó közege is az államnak és köteles az alkalmazotti adókat az alkalmazott fizetéséből illetve járandóságából, a bank pedig a tantiemekből, levonni és minden következő hónap tizenötödikéig az adóhivatalnak beszolgáltatni. Az adóvezérigazgatóság megengedheti bizonyos munkaadó kategóriáknak, hogy az adót három havonkint szolgáltassák be.

Ennek az adónak lefizetésére különleges *adóbélyegeket* fognak forgalomba hozni és elárusitani. Ezeket a bélyegeket az adókönyvbe kell beragasztani és vagy a munkaadó bélyegzőjével átütni, vagy aláirni olymódon, hogy azok másodszori felhasználása lehetetlenné tétessék.

Látható ezekből a pénzügyi kormánynak az a tendentiája, hogy az alkalmazotti adók kezelésére és beszedésére nem akar egy uj tisztviselői gárdát megszervezni, hanem *adóautomatákat* állit fel, amelyek segitségével megtakaritja a saját regieköltségét. Ehelyett csak ellenőrzési rendszert és birságolást vezet be. Aki az ilyen ellenőrzést megakadályozza, azt megbüntetik épenugy, mint azt, aki nem jár el a törvény többi rendelkezései szerint és különösen, aki nem szolgáltatja be a levont adókat. Érdekes megfigyelni, hogy az óvatos kincstár ez utóbbi esetre nézve nem vette igénybe a részére nyitva álló azt a büntetőjogi védelmet, amely sikkasztásnak minősithetné azt az eljárást, amely szerint a beszedett adó a jogos tulajdonosának — a kincstárnak — be nem lesz szolgáltatva. Az ellenőrzés megakadályozója 100—20.000 dinárig terjedő birságot von maga után.

Megtörténhetik az is, hogy a munkaadó és alkalmazott között nézeteltérések fognak keletkezni abból, hogy menynyi adót kell bedobni az automatába. Ilyen esetekben az elsőfoku adóhatóságok, tehát az adóhivatalok birói funktiót fognak teljesiteni és a felek vitáját eldönteni. Ezen döntés ellen csak egyfoku fellebbezésnek van helye a másodfoku pénzügyi hatósághoz, amely jövőben a tartományi pénzügyigazgatóság lesz. A panasznak, mint általánosságban, tehát itt sincs halasztó hatálya és a tulfizetés esetén itt sem beszélnek arról, hogy az visszafizetendő, vagy azután kamat téritendő, hanem csak arról, hogy az jóvá irandó a még lefizetendő alkalmazotti adóra. Annyi bizonyos, hogy adókönyvecske nélkül egy munkaadónak sem szabad fizetést teljesiteni az alkalmazottja részére, hacsak nem akarja magát kitenni az ezzel egybekötött következményeknek.

Az adótörvények terén veszélyesek az ujitások, mert ezek rendszerint a sötétbe való ugrást jelentik. Ezért helyesebb lett volna a szellemi munkát, a fizikai munkától külön választani és külön kezelni. Hogy az uj rendszer miként fog beválni, senki sem láthatja előre. Azt azonban mindenkinek észre kell venni, hogy a polgárságtól ezentul nemcsak adófizetést, hanem *adóadministratiot* is megkövetelnek. Minden valamire való munkaadónak külön adó- és illetékügyi osztályt kell létesitenie és szerveznie.

Abból is hamar ki fogunk ábrándulni, hogy a miniszter javadalmazóját nem lehet egy kalap alá venni a dijnokának javadalmazásával. Sok vitára fog alkalmat adni annak a határnak a megállapitása, hogy mi tekintendő önálló és nem önálló munkának, hol végződik a szellemi munka és hol kezdődik a fizikai? Szükséges volt-e a házicselédséget adókötelessé tenni, mikor az innen várható jövedelem, még az ellenőrzéssel járó kiadásokat sem fogja fedezni?

Helyes-e, hogy akkor, mikor minden mezőgazdasági állam egyben önálló ipari állammá is akar lenni, az ipari és gyári munkásságot mostohábban kezeli, mint a mezőgazdaságiakat? Az önálló napszámosok a 46. §. szerint adómentesek, mig a nem önállóak közül csak a mezőgazdaságiak. Miért nem az ipari és gyári munkások is?

Nem lehet kételkedni, hogy *az adóegységesités és az egyenlő adóterhelés szempontjából haladást jelent az a törvény, azonban sok függ az életbeléptetés és végrehajtás módjától is, amelynek szintén egyenlőnek és igazságosnak kell lenni.*

Galambos Margit

CSODA

A templom mélyét ima glóriázza.
Tömjén felhőzik, bug az orgona.
Ugy sziven üt a tömeg szent hivése.
Ó csoda csoda ,százszor szép csoda.

Mit ér a tudás izzó transzparense.
Kemény, gögös fény, nem ad meleget.
Milyen boldogság, mindent megtalálni
Az áhitat kis mécslángja felett.

Sokat vállaltam, erőm tulbecsültem.
Gyötrődve álltam ormok magasán.
Mélység széditett, messzeség vakitott.
Megsebesültem sok szkepszis csatán.

Uram lásd, vérző szivem itt vonaglik.
Csonka lélekkel eléd döbbenek.
Megnyugvást adj. Más nem akarok lenni
Mint bámész szemü, bizó, nagy gyerek

Bárány akarok lenni csak, aklodban.
A pásztor után menni hallgatag.
Virág akarok lenni a kertedben.
Hüs réteden tiszta vizü patak.

A templom mélyét ima glóriázza.
Tömjén felhőzik, bug az orgona.
Ugy sziven üt a tömeg szent hivése.
Ó csoda, csoda, százszor szép csoda!

Zsilnik Jánosné

Öntudatlanul

Beburkolózni az éj sötétjébe
Öntudatlan uszni álomfelhők között,
Sutba hajitani zord nappalok izét,
Idegőrlő gondját meddő holnapoknak,
Csak aludni mélyen, öntudatlanul.
De hajh! a reggel hamar redd köszönt.
Hiába zárnád szemed vak, sötétbe
Tolakodó gondok soklábu, rut pókja
Agyadra csalja az élet éberségét
S te ujra kezded:
Válladra veszed a tegnap meguni terhét
Beállsz a mának robotos malmába,
Mert ez a sorsod, megmondta már az Ur:
»Ember küzdj és bizva bizzál«.

TÖRTÉNELEM APRÓ TÖRTÉNETEKBEN

XVI. Lajos

akinek elődei büneiért oly keservesen keleltt lakolnia, az összes Bourbonok között alighanem a legjobb szivü volt s ennek számtalan bizonyitékát szolgáltatta.

Kevéssel a forradalom kitörése előtt (1787-ben) Normandiában utazott, ott minden panaszt meghallgatott és sokszor nyomban jóvátette az igazságtalanságokat, amelyekről értesült. Mikor kocsija Saint-Laurent-nál egy magaslat felé törekedett, egy paraszt közeledett hozzá s a király tiszteletére egy dalt énekelt el. A királynak tetszett az alattvalói hódolat e kedves és naiv megnyilvánulása, s barátságos mosollyal fordult a jó emberhez:

— A dal, amelyet énekeltél, igen csinos. Vajjon ki csinálta?

— Ki csinálta volna? Én, felséges ur!

— Bravo, Bravo! — mondta a király és hozzátette: *Bis, bis!*

— Bis? — kérdezte a normandiai. — Vajjon mi ez a *bis?*

A király nevetett:

— Ez a szó azt jelenti, hogy ismételd meg az énekedet.

— Szivesen, — felelte a paraszt s még egyszer rágyujtott a nótára.

Mikor befejezte, Lajos néhány louisd'-or-t adott neki.

A kópé átvette azokat a jobbkezével, s a másikat a király felé tartva, hamiskás mosollyal mondta:

— *Bis, bis,* Sire.

A király is mosolygott és megduplázta az adományát.

Talleyrand

Igazán mestere volt annak, hogy azzal, amit mondott, ne árulja el soha azt, amit gondolt.

Amikor Párisban elterjedt a hire III. György angol király halálának (1820), Talleyrand-hoz sietett egy barátja, egy bankár, hogy nála a hir valóságát tudakolja. Az államférfi a hozzá intézett kérdésre ezt a ránézve jellemző feleletet adta:

— Amint értesülünk, két verzió kering a királyról. Az egyik szerint meghalt, a másik szerint még él. Ami engem illet, *én egyiket se hiszem.*

S aztán tettetett ijedtséggel még hozzátette:

— Kérem, tekintse ezt a közlésemet egészen bizalmasnak.

Oliver Cromwell

(1599—1658)

abban az időben, mikor már Lord-Protector s minden hatalom birtokosa volt társaságban vitatkozott egy uri hölggyel az ékesszólásról. Ez utóbbi erősködött, hogy azt tanulmány és gyakorlat utján könnyen lehet elsajátitani, mig Cromwell azt vitatta, hogy a studium itt keveset ér és szivhez szóló szónoklatot csak az tarthat (tekintet nélkül arra, hogy gyakorolta-e magát e müvészetben), aki át van hatva az ügyétől s annak igazságától. Mert ez — mondotta Cromwell — a lelkéből beszél s a szava meg is hódithatja a lelkeket. A vita eldöntetlen maradt — néhány napig.

Ekkor az történt, hogy a kérdéses hölgy férjét elfogták, árulással gyanusitották s a Towerba csukták. A hölgy kétségbe volt esve, s félig holtan rohant a Lord-Protectorhoz, kihallgatás eszközölt ki magának, a hatalmas ember lábai elé borult s rendkivüli melegséggel amelyet csak a hitvesi hüség diktálhat és olyan szónoki hévvel, amelyet mindenki megbámult, bizonyitotta az ura ártatlanságát és kérte annak szabadlábra helyezését. Cromwell hosszu ideig hallgatta a kérvényező könyörgését, egy arcizma se változott, s csak akkor szólalt meg, amikor a hölgy a fáradtságtól és izgalmaktól kimerülve végre elnémult.

— Látja, asszonyom, mennyire igazam volt. Ön valószinüleg sohase tanulta az ékesenszólás müvészetét, gyakorlata se igen lehet benne, s a beszédével mégis nagy hatást ért el. Mert a szive beszélt, amely tele volt igazsággal s azokkal az érzésekkel, amelyek annak szavakat kölcsönöztek. Az ön férje szabad, de csak azon föltétel alatt, ha elismeri, hogy multkori vitánkban nekem volt igazam s nem Önnek.

A hölgy természetesen szivesen tette meg ezt a nyilatkozatot.

Chesterfield

(1694—1773)

a hires államférfiu mint iró se volt jelentéktelen, szellemesség tekintetében pedig korában senki se versenyezhetett vele.

Haendel, a nagy zeneköltő, aki az ő idejében Londonban élt és II. György király kedvenc muzsikusa volt, még akkor nem örvendett az angolok körében valami kiváló népszerüségnek, s egynémelyik oratóriumának az előadásán bizony néha *többen ültek a zenekarban, mint a* nézőtéren. De a király sohase hiányzott ezekről a produkciókról. Egy ilyen alkalommal Chesterfield épp jött a Coventgarden-ből (ahol Haendel dirigált), s egy másik előkelő ur épp odaigyekezett. Ez utóbbi meginterpellálta Chesterfieldet:

— Hogyan, Mylord, hát ma nincsen oratórium?

— Ó, igen, van, — felelte emez. — Én azonban elmentem onnan, hogy ne zavarjam ő Felségét a magányában.

Scarron

1610—1660)

a *Roman comique* szerzője és Maintenon asszonynak, XIV. Lajos morganatikus feleségének az első ura, egész életében beteg volt, mindig nagy fájdalmakat szenvedett, de azért állandóan jókedvü maradt s a társaságát folyton mulattatta. Senki se tudta a környezetét olyan jól és oly sokszor megnevettetni, mint ez a nyomorék ember, akinek gazdag kedélye és pazar szelleme szerencsésen győzte le törékeny testének minden gyarlóságait.

Mikor a vége közeledett s a rokonai, barátai és szolgái jajveszékeltek körülötte, igy szólt hozzájuk:

— Hagyjátok abba a bőgést. Akármennyire gyászoltok, nem fogtok annyit sirhatni a halálomon, mint amennyit nevettetek az élceimen.

III. Napoleon

nagyon ügyes politikus volt, aki — mint nálunk mondanák — a zsidót is becsapja. Valóban tuljárt egyszer egy nagyon okos zsidónak, Rotschildnak az eszén.

Ez a hatalmas financember, akit mellőztek valamelyik állami pénzügyi transzakciónál, efölötti neheztelésből nehézségeket csinált a legközelebbi finanoperációnál. A pénzügyminiszter, Fould, panaszolva mondta a császárnak, hogy a hatalmas financbáró megbuktathatja a tervet.

— Ne féljen semmit, — nyugtatta meg aggódó miniszterét a császár. — Majd én elintézem az ügyet.

Elhivatta Rothschildot, s társalgáskőzben igy szólt hozzá:

— Hallottam, megvette a Laferriére-kastélyt, s azt fejedelmi pompával rendezte be. Igaz, hogy huszonöt milliót költött rá?

— Az emberek tuloznak felség... De a kastély mindenesetre elég csinos.

— No majd meggyőződöm róla. Ha nincs kifogása ellene, mához egy hétre megnézem a császárnéval.

— Boldoggá tesz, Sire.

A látogatás megtörtént, Rotschild boldog volt és — nem görditett akadályokat a rentekonverzió elé.

Gergely Boris:a

VÁGY

1.

Oh, repülni jó?
Célcsillagod az arcodra néz és hiv.
Menni kell,
és lendül a kar, lendül a szív, lendül a vér . . .
Csudák lóbálóznak szerte, mint lampionok
almafavirágos tavaszi éccakán
és a célcsillagod lessz az egész világ
pedig csak ketten vagyunk benne. Mégis teljes

2.

Meleg piros vért iszol ártatlanul mint anyatejet.
Vadállat és csecsemő.
Eldobsz minden Szeretetet és a gyönyör olympusán
megkoszoruzod a homlokod. De jaj!
zuhan a hinta, ha beteljesültél . . .
Nincsen mentség. Éltünk sorsunk: Körbe-körbe.
Oh szép csoda — örök kilengés — vágy . . .

KOZMETIKA

Rovatvezető: dr. Vécsei Jenő

A szép, formás kéz az istenek ritka adománya, de jól ápolt keze és csinos körme mindenkinek lehet, aki arra egy kis gondot fordit. És egy ilyen rózsás kis kéz, bársonyos sima bőr, csinos köröm, már fél győzelmet is jelent.

A köröm elszarusodott felhámsejtekből képződött hosszukás tojásdadalaku lemez. Alulról fölfelé növekszik, nyáron gyorsabban, mint télen. Évente körülbelül 2 gramm körömanyagot termel a szervezet; naponta 0.10 mm. nő, vagyis hár.. havonta 1 cm.-t és igy a köröm minden 5 hónapban uj áthuzatot kap. Ha hosszura engedjük nőni, ugy bizonyos hosszuságon tul a növése megszünik.

Szépnek akkor mondjuk a körmöt, ha az halvány rózsaszinü, gyengén ivben hajlott, se tulrövid, se tulhosszu, ne nyuljon tul az ujj hegyén, amelynek a megvédésére szolgál. A köröm *szinét* a körömalap állománya, vastagsága és az alatta levő husrétegek vérteltsége adja meg. A gyengén rózsiszinü köröm az egészség jele; vérszegénység esetén az szintelen, fakó, sápadt.

A köröm természetes szinét festéssel pótolják, de kerülni kell a rikitóan piros szint, mert az természetellenes, visszataszitó és emlékeztet a vademberekre, akik primitiv, állati ösztöneiket elégitették ki a körmöknek zinóbervörösre való festésével.

A köröm lapja legyen gyengén ivelt, amit azáltal érhetünk el, ha az az ujj hegyét, majd a körmöt langyos vizben áztatjuk és azután naponta többször kétoldalt összeszoritjuk.

A köröm hoszsuságát a foglalkozás és a jó izlés szabja meg, amely azonban tiltakozik a vadállatszerü, hosszura hagyott körmök ellen. Nézzük hogyan nyilatkoznak az elismert legkiválóbb kozmetikusok a hosszura növesztett körmök felől. Dr. Orlorozky szerint »csak munkakerülő dandyk növesztenek hosszu, *állati* karmokat és valóban gyerekség azt kihegyezni«. Dr. Paskisz: »a kinaiasan hosszura vágott körmök még mindig élő divatja nemcsak kényelmetlen, de csunya is«. Dr. Veress szerint a legkevésbbé izléses a karomszerüen megnövesztett köröm. Dr. Heller: »a hosszu körmök viselése nem nevezhető modernnek«. De mindezeket betetőzi egy ismert francia psychológus itélete, aki a »bemázolt, agyonpingált, kisubickolt és szabadjára eresztett« körmöket az alacsony származás jelének és a hirtelen felkapaszkodott »parvenü« privilégiumának tekinti.

A körömnek természettől fogva van egy bizonyos matt *fénye*, amelyet pasztóval, szarvasbőrrel való egyszerü dörzsöléssel még emelni lehet, de a tulfényes köröm természetellenes és csunya.

A köröm *felszine* harántirányban csikosan bordázott; ezek az egyenetlenségek csak akkor szépséghibák, ha a kiemelkedések nagyok; ámde a körmöt gyakori csiszolással simává lehet tenni.

A szép köröm bizonyos fokig opalizál, áttetsző; — ha ez nincs meg, ugy segitünk rajta, hogy éjjelre vajjal kenjük be.

A köröm rendszeres ápolásra szorul; amelynek nyomát már a rómaiaknál felleljük. Az előkelő római nők kiképezett szolganőket tartottak e célra és a annál inkább ügyeltek a kéz és körmk ápolására, mert a keztyü hordása még ekkor ismeretlen volt.

A körömápolás divatja különösen a gombamódra elszaporodott »manikürszalónok« óta hihetetlenül fellendült. Szó sincs róla, azelőtt is ápolta otthon mindenki a körmét, de nem láttunk annyi agyonfényezett, kipirositott karmot, mint manapság. A konkurrencia nagy és a leglehetetlenebb divatformák és szinek beszuggerálásával igyekszik egyik manikür-dáma a *másikat lefőzni*. A köröm mindennapi ápolása abból áll, hogy a körmöt környező bőrt visszatoljuk és a köröm alapos mosásával és kefélésével eleget teszünk a tisztaság követelményeinek. *Hetenként* egyszer a körmöt *részletes* ápolásnak kell alávetni, amely *három részből* áll: a köröm körülnyirása, a hártyaszerü bőrszél rendben tartása és a köröm csinositása.

Egyeseknek még a gyermekkorból megmaradt rossz szokása a körmök rágása. Ez amilyen izléstelen dolog, épp oly hátrányosan befolyásolja a köröm szép alakjának kifejlődését.

*

Marianne, Sztaribecsej. A fehér sminkek zsirköből, krétából és gipszből készülnek, amelyekhez különféle fehér anyagokat kevernek, mint például zinkoxydot, szénsavas magnéziát, barytfehéret, ólomfehéret és biszmutot. Ezekhez, ha a bőr szine világos, kis karmint, vagy karmint és aranyokkert, ha pedig sötétebb árnyalatu ,kis indigót szoktak tenni. Mérgezőhatása ellenére is leggyakrabban az ólom fehéret használják, mert ez adja a legszebb fehéret.

Kiváncsi, Velikibecskerek. Pudernél a szép fehér szin tekintetében a legjobb a barytfehér, amely ártalmatlan.

K. Hedvig, Torzsa. A szeplő eltüntetésére különös jelentősége van *boraxnak*. Ha állandóan teszünk belőle a mosóvizbe, gyakran sikerül vele a szeplőnek ujból való megjelenését meggátolni. Abban az esetben, ha a már meglevő szeplő nagyon makacs, erősebb boraxoldatra va nszükség.

B. Xenia, Noviszad. A szemöldöknek feketére festésére a lámpakormot, vagy pedig a kinai tust használják, amely lényegében tulajdonképpen nem egyéb, mint lámpakorom. Ilyen tussal nemcsak a szemöldököt szokták feketére festeni, hanem a szempillát is. Egyéb szinárnyalatokban a zsiros szemöldökfestéket apró rudacskák alakjában készen lehet kapni.

Egy csüggedő, Szenta. Önnek nincs oka a kétségbeesésre. Noha a kérdéses bőrbaj rendkivül makacs természetü, a teljes gyógyulásnak a lehetősége egyáltalán nincs kizárva. Az egész szervezetre semmi befolyással nincs és a tapasztalat szerint is csupán teljesen egészséges egyéneknél lép fel. Az önnél eddig alkalmazott kezelési módok teljesen megfelelőek és nem kifogásolhatók. Ajánlhatnám azonfelül még az ultra violatte sugarakkal való *erőteljes* kezelést, amely rendesen nagyon szép eredményre vezet. Szabad-e annyira lelkiismeretlennek lenni, hogy férjhezmenetele előtt ne közölje a völegényével? Ha csupán *elszórtan, kisgócokban mutatkozik*, ugy a fenntemlitett okkal is alátámasztva nem tartom lelkiismeretlenségnek annak elhallgatását, hiszen alig van valami jelentősége. De ha nagy kiterjedésü, ugy hogy bántólag hathat esztétikai érzékünkre, ugy kétségkivül — *már* csak a jövőre való tekintettel is — jobban cselekszik, ha a baját nem hallgatja el

STEJR

A TAPASZTALT AUTOMOBILISTA GÉPKOCSIJA MERT:

Száz katasztrális hold fekete szántóföld

épületekkel, — Vrbica község mellett

eladó

Érdeklődők levélben forduljanak **Vig Lajos** tanárhoz, Senta

1371

Motorérdeklődők !

JUNKERS MOTOR

működésben megtekinthető a vojvodinai képviselőnél:

Vadász Béla cégnél

Novisad

Futoški put 6. Telefon 22—96

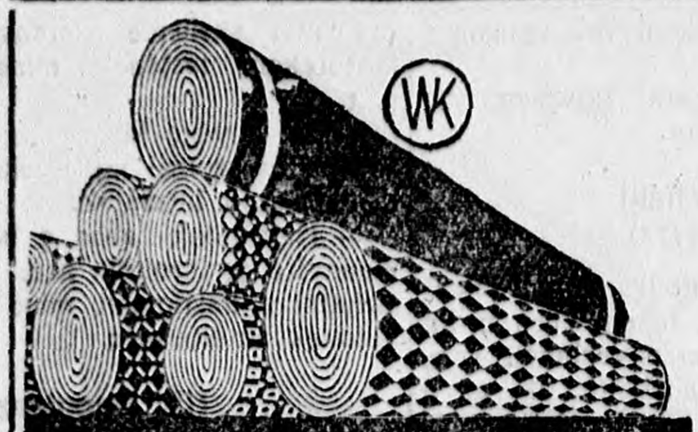
A n. é. uri közönség szives figyelmét felhivom, hogy **raktáromon lé ő összes füszer- és csemegeáruimból likör- és borkülönlegességeimből üzletátszervezés miatt hihetetlen**

olcsó vásárt rendezek

Az átalakitási munkálatokat husvét után kezdem meg, miért is **olcsó leszállitott áraim csak 8 napig érvényesek**

Kukić István

Subotica, Aleksandrova ul. 13 3400

Linoleum

a legjobb padlóboritó

Kivánatra árjegyzék!

2612

Mielőtt **BUTOR** szükségletét beszerezné, saját érdekében tekintse meg dus raktáramat, hol egyszerü, jóminőségü **sty - és mübutorokat** olcsó árban beszerezhet, vagy rajz szerint megrendelhet. — Keményfa fényezett hálók **5200·— din.**-tól feljebb. Modern ebédlők **10.000 dinártól** feljebb.

Éder Kálmán

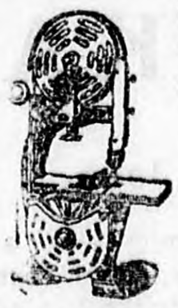
müasztalos butoráruháza, Vilsonova ulica 40

1923

2

STEJR

Jutányos árban szerezhető be
A benzin- és olajfogyasztás
a legcsekélyebb!
A kocsi élethossza határtalan
Az alkatrészek kopása jelentéktelen
Technikailag tökéletes
Hatalmas lóerőtartalékkal rendelkezik
A rossz utak ideálja
Elegáns és izléses kivitel
Kellemes fizetési feltételek
A jugoszláv versenyek győztese!

2 ÉVI HITEL

Mindennemü egyes és univerzális

asztalos- és bognárgépek

beépitett motorral vagy anélkül

keretfürészek

Welker-Werke J. Wachstein

Wien X/4 Laxenburgerstr. 12

Alkalmi vétel: használt, jókarban levő komb. egyengető, csapoló, maró és vastagsági gyalu, marógép furógéppel és körfürésszel kombinálva.

11546

2 tanyásbirtok

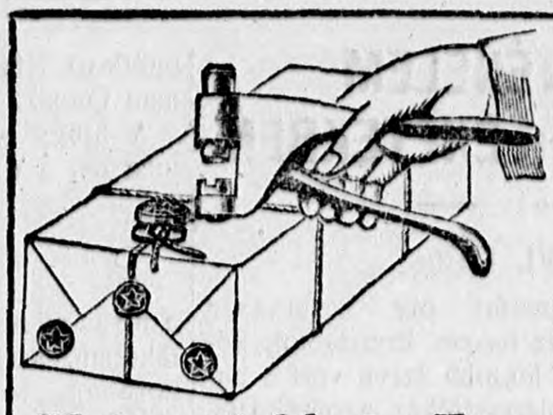
eladó az adai határban.

Az **egyik** 77½ kat. hold szántó Sinkovics Péter szomszédságában,

a **másik** 41 kat. hold tiszta szántó, volt Offner Ignác birtokából. Az első tanya egészben, **két vagy négy parcellában,** az utóbbi **egészben** vagy **két részben** kapható.

Érdeklődni lehet a tulajdonosnál:

Rosenthal Józsefnél, Somborban

Ma'mok, gyárosok, kereskedők figyelmébe!

Zsákok, bálák, postacsomagok részére acélemez plombák bármily kivánt dombornyomásu felirattal

Weitzenfeld és Társa cégnél

Subotica

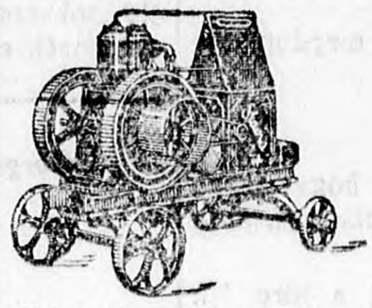

Subotica, Oslobodjenje 23 (Sentai ut)

Elvállalja az összes e szakmába vágó munkákat garancia mellett

Mérsékelt árak! Szolid kiszolgálás!

1422

Akar üzemében megbizható és olcsó üzemerőt? Szerezze be az eredeti

„SLAVIA" BENZINMOTORT

2—10 lóerőig.

Készletben lokomobil, stabil és körfürésszel szerelve. Minden motorhoz megfelelő cséplőgép. 2 évi jótállással.

Parik Testvérek, Napajedla, Č. S. R. gyártmánya

Vezérképviselőség Jugoszláviában

Ljudevit Ambruš

Zagreb, Sajmište 2

Látogassanak meg az oszijeki mintavásáron.

2062

Legmodernebb **női retikülök, férfi pénz- és cigaretta-szivartárcák, aktatáskák, utazóbőröndök** gyári raktára **leszállitott árak mellett!**

Schlager Henrik

speciális böröndös és bőráru-üzlete

Subotica, Aleksandrova ul. 1. szám

1422

3

STEJR

VEZERKÉPVISELOK:

FERRUM D. D.

ZAGREB HATZOVA 14/B TELEFON: 42-26

BEOGRAD KR. MILANA 54 TELEFON: 31-87

Képviselőket keresünk

Az oszijeki kiállitáson meg ekinthető

Eladó

raktárról 1 Ford-autobusz 1 könnyü Ford-teherautó és egy kétüléses Ford

VULKAN GARAGE, SOMBOR

2812

Hölgyek gondnélkül megélhetnek

ha a kozmetikát kitanulják. Érdeklődések „4 hét" jeligére

3365 **BLOCKNER J. hirdető irodájába,** BUDAPEST, Semmelweis-ucca 4 küldendők

---

Husvét havában

7·— dinár

egy liter uradalmi 6 fokos bor

Saját főzésü pálinkákból 50% erős 24 din. literje

Piukovits József

kelebiai szőlőgazdaság és pálinkafőzde. Jelačićeva ulica 4 342_5

Schäffer szállót folyó év május 1-ére **eladja** vagy tőkeerős megbizható szakember bérlőnek felszerelés nélkül hosszabb időre **bérbeadja** a tulajdonos

SCHAFFER JÓZSEF ANTAL, Apatinban 3419

Müvészlapok foto „REKORD" műtermében

Aleksandrova ulica 13. Bármely színben 6 drb. 40 dinár. Bármely régi kép utáni nagyitás 30x40-es 100·— dinár

---

INGYEN kap egy próbadoboz eredeti

Daruváry-krémet

ha portóra beküld 2— dinárt bélyegben.

A Daruváry-krém ezidelg a legjobban bevált szer aretisztátalanságok, orrvörösségek, májfoltok ellen. Készíti Blum-gyógyszertár Subotica, főpostával szemben. Viszonteladóknak árengedmény! 526

F. R. Rotter

gép-, fémáru- és szifónfejgyára

Osijek, I., Pejačević ulica 7

1271

Ajánl saját gyártmányu prima szifónfejeket, szódavizgyártógépeket, sörpumpákat és minden e szakba vágó más cikket.

Szódavizgyártógépek javitása a törvényes előirások szerint, legolcsóbb árakon.

Cseh szifon- és kracherlis-üvegek állandóan raktáron.

Nem képviselet, hanem saját, Jugoszláviának ebben a szakmában legnagyobb és legrégibb különlegességi gyára! — Mérsékelt árak! Szakszerü kivitel!

Kérjen árjegyzéket!

A régi és elismert Dr. Lehman-féle városi arc- és kézikenőcs és krém

5211. szám alatt törvényesen védve. Békebeli minőségben, éjszakai használatra zsirtartalmu, nappali használatra zsirtalan (krém) arcviz, szappan és puder 3 szinben. — Eltávolitja a szeplőket, májfoltokat, pattanásokat, bőratkát (mitesser) és az összes bőrtisztátlanságokat. Kenőcs 12 dinár, krém, arcviz, szappan és puder darabonként 10 dinár. Egyedüli raktár az egész S. H. S. Kirá yság területére:

Jugović gyógyszertár, Novisad

Postai szétküldés. Törvényesen védve az ipari jogokat védő hivatal által. Őrizkedjék az ártalmas utánzatoktól. Viszonteladóknak engedmény 1067

Szeplő, májfolt, pattanás végleges eltüntetése csakis a törv. védett **„Pompadour"** krémmel eredményes! — **Szépségápolás** modern gépekkel, szemölcs, hajszálak végleges kiirtása garantált a **POMPADOUR** kozmetikai szalonban. Papné és társa Subotica, Paje Kujundžićeva 3

„AUTOMOBILIA"

Fiat autók képviselete és lerakata

Benzin- és olajállomás

Javító-műhely

Garage

437

A legmodernebben felszerelt javitóműhelyben

autók general-javitása

arnerikai **Duco-Du-Pont-lakozás** és **kárpitozás**

„Michelin" gummik, „Varta" akkumulátorok képviselete

FIAT autóalkatrészek és felszerelési cikkek állandó nagy raktára az összes FIAT-tipusokhoz!

Subotica, Skadarska ul. 7

A palički puti (Halbrohr-telep) **javitó-műhelyünket is ide helyeztük át**

Dr. ŠEFER-féle EPILEPSAN

a legkiválóbb gyógyszer

EPILEPSZIA, GORCSÖK, ESKORELLEN

15 év óta a legszebb eredménnyel alkalmazva

Naponta ujabb köszönőlevelek érkeznek.

3127 Közelebbi felvilágositással szolgál és a gyógyszert szállitja:

Mr. M. Fister Szent István gyógyszertára Osijek

LOMBARD- (ZÁLOG) OSZTÁLYUNK

részére keresünk egy

vezetőt, vagy üzlettársat

Még a legnagyobb krizisben is biztos egzisztencia, illetve vagyonbefektetés. Ajánlatokat az eddigi működés és a saját dispozicióra álló összeg, illetve garancia föltüntetésével szóban vagy irásban elfogadunk

NOVISADI TAKARÉKPÉNZTÁR m. sz.

Jevrejska ulica 14 3306

ARSOTIN

kitűnően bevált védekező-szerrel való permetezés

megnagyobbitja gyümölcs- és szőlőtermését,

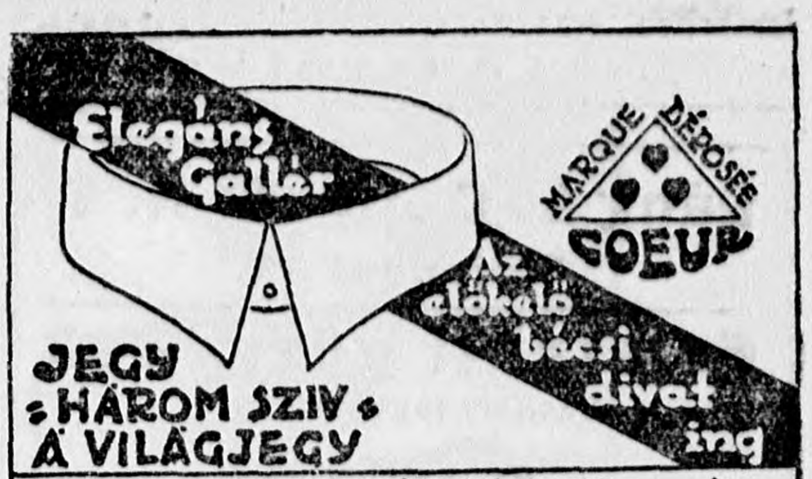
mert tőle biztos eredménynyel kipusztulnak a **gyümölcsféreg, hernyó, szőlőmoly, ilonca** és az összes szőlő- és gyümölcsfa rovarkártevői. Szőlőnél tegyen már az első permetezésnél **Arsotin-t** a kékköves vizbe, gyümölcsfákat pedig permetezze rügyfakadás után **Arsotin-nal.** Rendelje már most sürgősen meg ezen világhirü növényvédelmező szert, hogy idejében megkaphassa.

Ára kilogrammonként 50 din., mely elég 200 liter folyadékra.

Kérjen díjmentes képes használati utasitást.

Schweiger M. Lajos

Subotica, Tolstojeva ulica 17

Fehérnemű **OTTO TAUSSIG & Co** gyár WIEN XII. DUNKLERGASSE-13.

Vezérképviselet: HOFFER i LEDERER Zagreb

---

8 HP Első Magyar gyári magánjáró

MÁV-cséplővel

11 éves garnitura teljes felszereléssel haláleset miatt elfogadható áron eladó. Érdeklődni lehet 3390

Böhle Lajosnál, Sv. Miletič

Eladó

600 négyszögöl kiterjedésü, Subotican a városban és vasut mellett fekvő

gyártelep

épületekkel, berendezés nélkül. Cim a kiadóban 3214

B. Topo án

JUHASZ PÉTER

müfestő és vegytisztitó

ruhákat fest és vegyileg a legszebben tisztit

Szolid árak, gyors és pontos kiszolgálás.

Vidéki megbizatásokat gyorsan és pontosan elintéz 1961

INGEK

Zefir 42, 68, 80 dinár, Fehér rayèmellel 44, 58, 66 din., Munkás 33, 38, 43 din. Alsónadrag 21, 32, 42, 60 din. Gallér 8, 9, 12 din. Zsebkendő tucatja 35, 53, 94 din. Harisnya 8, 11, 18 din. Kamáslik 22, 34, 50 din. Nadrágtartó 20, 24, 29 dinár. Nyakkendő 12, 19, 30 din. Sapkák 28, 35, 44 din. Kalap 50, 66, 90 din. Esernyő 62, 95, 135 din. Csakis a legjobb minőségben, a világhirü gyárakból Fehérnemü kiváló szolidán kidolgozva saját mühelyemből

R. STERMECKI, Celje 27 szám

Irjon azonnal a több 1000 ábrás nagy illusztrált árjegyzékért

Rendelések 500 dináron felül bérmentve. — Meg nem felelő árut kicserélem vagy a pénzt visszaküldöm.

ELŐNYOMDÁT

legmodernebb stylü rajzokkal és kellékekkel legolcsóbban szállit

LEOPOLD SÁMUEL, SENTA

modern előnyomdaberendezési gyára

Relief-festés tanitása az összes hozzávaló festékek, porok és kellékei kaphatók 946

Mielőtt épitkezéshez mész-,

cement-, gipsz-, oltottmész-, fedőlemez- vagy más épitkezési anyagokban, vagontételben vagy kisebb mennyiségben **szükségletét beszerezné, kérjen ajánlatot**

Sipos Sándor mésztermelőtől

SUBOTICA, I. Sokolska (Gombkötő) ul. 6. Telefon 868 és 867

Szabadalmazott jégszekrényeket

40% jégmegtakaritással gyárt

Braća Goldner többszörösen kitüntetett jégszekrénygyára **Szubotica,** Jugovića ulica 20

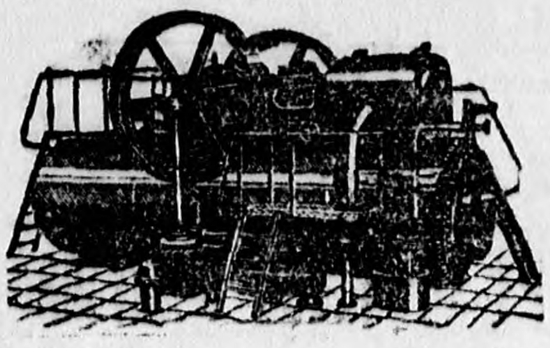
Kérjen árjegyzéket!

388

Ismerősei **megköszönik Önnek** szives **figyelmét,** hogy ha „Nada“ drogériát **(Kollár és Gabrics,** Huspiac) ajánlja, mint a **husvéti ajándékok és locsoló parfömök legolcsóbb beszerzési forrását**

Láng L. Gépgyár R. T.
Budapest 56.

Félstabil gőzgépek
csekély fogyasztással

Stabil gőzgépek **Gőzkazánok**

Képviselő: SOMOGYI LÁSZLÓ Subotica, Kr. Aleksandra 15

1965

Könyvujdonságok

Lakatos László: A jövő házassága	Din.	44·—
Kárpáti Aurél: A kételkedő kritikus	„	60·—
Mikszáth: A fekete város I-II-III.	„	120·—
Balassa: A cséplőgépek szerkezete és azok kezelése. V. kiadás	„	90·—
Ady: Vér és arany. X. kiadás	„	46·—

Megrendelhetők
a Minerva r.-t. könyvosztályában

IV.
OSIJEKI VÁSÁR
ÁPRILIS 8—17

VÁSÁRIGAZOLVÁNY a kiállitás látogatá ára és a vasuti menetdij-kedvezményre jo osit

csak 10 dinár

Kapható a tiszteletbeli képviseletnél:
Rádió-Reklám Subotica, Manojlovićeva ul.

2935

Uj bő.öndös-üzlet a Csirkepiacon!

Tisztelettel értesitjük a nagyérdemü közönséget, hogy lószerszám- és nyergesüzletünket a mai kornak megfelelően

bőröndös

műhellyel bővitettük ki. — Készitünk és raktáron tartunk különféle **bő öndöket, bőrtáskákat, pénzeszsá yo et** és a egujabb divatu **ridi ülöket** jó minőségben és jutányos áron. A nagyérdemü közönség szives partfogását kérik

ANDRÁSSY és FAZEKAS VI., Trumbićeva u'. 11., Csirkepiac

3325

Habendorfer Kratzenfabrik
Jos. Schöler, Althabendorf (Böhmen)

KRATZEN
aller Art

Nitschelhosen, Florteilerriemchen, Plüschwalzendraht etc., etc.

1763

A Fonó- és Kötélverőgyár r. t.
Odžaci

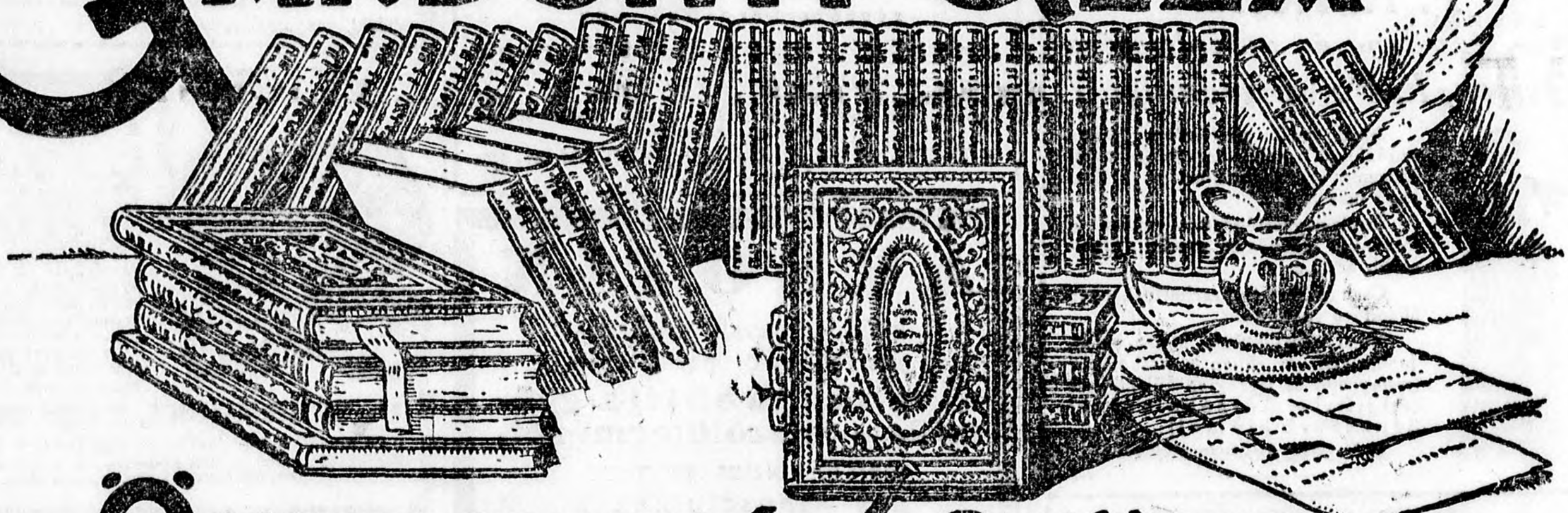
ajánl a legolcsóbb árban és igen kedvező fizetési feltételek mellett

Manilla-, Sisal- és háromágu kenderkévekötőfonalat aratógépek részére

Kérjen árajánlatot!

432

GÁRDONYI GÉZA

ÖSSZES MUNKÁI 40 KÖTETBEN

GÁRDONYI GÉZA MUNKÁINAK
40 kötetes ünnepi kiadására

elfogadunk kedvezményes előfizetéseket korlátozott számban. — Az ünnepi kiadás 40 diszes kötete halhatatlan irónk összes maradandó munkáját (47 művet) foglalja magában.

Az ünnepi Gárdonyi-kiadás ára 3200 dinár.

Ugyanezen könyvek rendes bolti ára 3500 dinár.

A gyüjtemény megszerzését kedvező fizetési feltételekkel is megkönnyitjük. Részletes felvilágositást adunk mindenkinek, aki a mellékelt szelvényt kiadóhivatalunkhoz beküldi.

A szelvény beküldése senkit sem kötelez a sorozatok átvételére.

Itt tessék levágni és beküldeni

A MINERVA rt. könyvosztályának **SUBOTICA**
Postafiók 43

Sziveskedjenek velem közölni, milyen fizetési feltételek mellett kaphatnám meg

GÁRDONYI GEZA MUNKÁINAK

kedvezményes áru ünnepi kiadását.

(Olvasható aláirás)

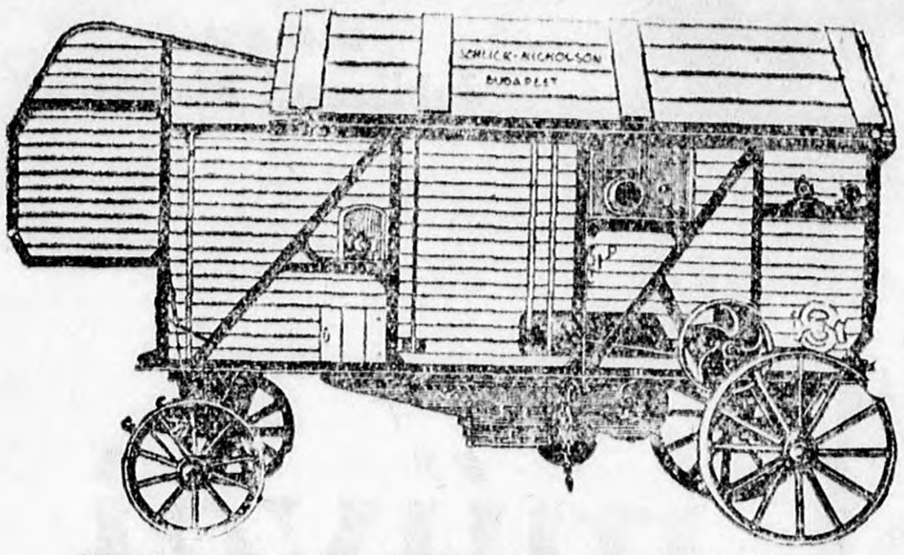
(Foglalkozás) (Pontos cim)

A tisztelt gazdaközönség

szives figyelmébe ajánljuk a **GANZ-DANUBIUS** világhirű budapesti gyár által előállitott

„SCHLICK-NICHOLSON" márkáju **acél- és tölgyfakeretes cséplőszekrényeket, gőzlokomobilokat, gőzmagánjárókat, szivógáz-lokomobilokat** és a minden hasonló gyártmányt felülmuló

Schlick-Hannomag traktorokat

Kedvező részletfizetési feltételek!

Szakközegeink — kivánságra — szivesen szolgálnak a helyszinen felvilágositással. Forduljon mielőbb a következő cimekre:

Jugoszláv-Ganz Részvénytársaság

Beograd, Karadjordjeva 75

A MEZŐGAZDASAGI GÉPOSZTÁLY ÉS RAKTÁR **Karadjordjeva 101** alatt van. - Sürgönycim: **Ganz Beograd**

LERAKAT ÉS KÉPVISELETEK:

a Bácskában:

„LOKOMOBIL" mezőgazdasági gépek raktára **Subotica,** Dančićev put 173

„KONSUM" kereskedelmi vállalat **Stari-Bečej**

a Bánátban:

Vodička Eduard, mérnök **Vel.-Bečkerek**

a Szerémségben:

Özv. Tachtler Sándorné, Vukovar

3025

Fegyver, lőszer

vadászati, sport- és önvédelmi célokra, lőpor, „stapin" robbanóanyag, dinamitgyutacs ipari célokra, ugyszintén Flobert-puska 250·— dinártól kezdve legnagyobb választékban, legolcsóbb árban kapható

Fr. Ševčik, Ljubljana

Kérjen árjegyzéket! 3408

AMERIKAI RENDSZERÜ ÁRUTERJESZTÉS.

Mindenki kap ingyen egy órát

A valódi **„DELMOND"** pipereszappannak a jugoszláviai fogyasztókkal való megismertetése céljából **minden tucat szappanhoz egy szép és jó asztali órát ajándékozunk.** Egy tucat „Delmond" toilette szappan ára órával együtt csak **120 din.r. Semmi mellékköltség!** Ha 12 darabot egyenként vesz, akkor is megkapja az órát, **Kérje az ottani kereskedőktől!** Ezen rendszer rövid ideig tart! — Tegyen próbát és meg fog győződni, hogy a szappan is, az óra is külön-külön többet érnek.

Megrendelhető az SHS vezérképviselőjénél

ALEXANDER POLLAK BEOGRAD

HILENDARSKA 22.

Noviszadi lerakat BRAĆA MARER

3191

Akar Ön jó és olcsó könyvet?

Akkor fáradjon be a „Bácsmegyei Napló" könyvosztályába, ahol a legmagasabb igényeket is kielégitik

Egy szép girl a berlini Haller-Revue-ből. Foto: E. Schneider, Berlin.

A karcsu vonalak diadala!

A felesleges zsirpárnák korlátozzák a vérkeringést, hátrányosan hatnak az anyagcserére és az egész szervezet működését károsan befolyásolják. — Ezért távolitsuk el magunktól a felesleges zsiradékot és keressük a karcsu vonalakat! — Ezeket a jelszavakat halljuk minden oldalról, azonban – sajnos – nem találtunk módot arra, hogy a felesleges és kellemetlen kövérségtől megszadaduljunk. — Mióta a

LEICHNER 1001

Fogyasztó–Fürdö

forgalomba kerül, sok-sok ezren tapasztalták saját magukon ennek a kiváló hatásu kozmetikai gyártmánynak elsőrangu hatását. — A „Leichner 1001" fogyasztófürdö azonkivüli deális szépitőszer, a börtidővel hófehérré és üdévé teszi és mindenféle börtisztátalanságot eltávolit. –

Egy fürdö ára Din. 30,—. Mindenütt kapható.

Szerezzen be tehát azonnal néhány fürdöt próbára és az eredmény serkenteni fogja a „Leichner 1001" fogyasztó fürdö további használatára és egy teljes kura-mely 20 fürdöből allbefejezésére.

L. LEICHNER

BERLIN, SCHÜTZENSTRASSE 31

Vezérképviselet:

HELLER i VAŽONYI, VELIKA KIKINDA

150 dináros havi részlet-

től kezdve vásárolhat egy komplett hálót, ebédlőt és mindennemü butort. Megnagyobbitott üzemünkben a legmodernebb butorokat elsőrendüen készitjük. Forduljon hozzánk bizalommal, mielőtt butort vásárol!

Szenti és Virág mübutorgyár

Subotica, Sudarevićeva ul. 54–56. Tel. 281

3407

»AUTÓCAR«

NOVI SAD, Trifkovićev trg 5 - Telefon 21-32

FIAT-AUTÓK

csukott és nyitott, a legujabb tipusok érkeztek. Legkedvezőbb fizetési feltételek. Állandó nagyra tár FIAT és FORD

ALKATRÉSZEKBEN

Az összes gyártmányu

AUTÓGUMMIK

minden nagyságban, valamint a többi

AUTÓCIKKEK

nagy erakata 346

Ennél jobb nincs!

Créme Ágnes

Postán megrendelhető:
Novisad: Braća Marer parf.
Subotica: Herci Drogerija
Palics: Stadler gyógytár
Topola: Gonda Drogerija
2503

Köhögést
és mellbetegséget legbiztosabban
SIROFEN
gyógyitja. Kapható minden gyógyszertárban
Orvosi vélemények:
Apoteka kod „CARA DUŠANA"
Svet. Trajkovića
Beograd
Praksisomban sikerrel használtam az ön SIROFEN-különlegességét tüdőbeteqeknél és melegen ajánlom különösen fiatal egyéneknél, a tüdőbaj harmadik stádiumában, valamint a tüdőcsucs megbetegedésénél.
1928. március 14.
Sijarinska Banja.
Dr. Božidar Dj. Popović
Sijarinska Banja
fürdőigazgatója
3230

Hæmorrhoiden
A már 20 éven keresztül kipróbált és megbizható szer az
ARANYÉR
ellen a
RECTO-SEROL
Kapható a gyógyszertárakban
3261

2518
Ócskavasat
fémeket: rezet, cinket, vörösrezet stb., rongyot, öntvényt, a legmagasabb áron vesz
WEISZ BÉLA
Novisad, Kalvin ul. 11.
Mosott törlőrongy kapható

ÉPÜLET 3136
BUTOR
PORTÁL
művészi kivitelben, legelőnyösebben
Mért Lajos
asztalos műhelyében készülnek
Subotica, Jugovića ulica 13.
Árajánlattal vidékre is díjmentesen szolgál.
Tanoncok felvétetnek

Burgonya
minden fajta, étkezésre, vetésre és takarmányozásra, vöröshagyma, fokhagyma, dughagyma válogatott minőségekben a legolcsóbban beszerezhetők
HOFFMANN JÁNOS
cégnél, SZEGED
Telefon 1-34. Alapitva 1864. évben
2327

INGYEN

1828—1928
Jubileumi kiadás

1828—1928
Jubileumi kiadás

Tolsztoj művei

összes regényei és elbeszélései

rövidesen megjelennek. Elhatároztuk, hogy ezeknek a szép és világhirü regényeknek nagy részét

INGYEN

adjuk, igy tehát e lapnak azok az olvasói, akik az alant található szelvényt tiz napon belül a lent feltüntetett cimre elküldik, ingyen kaphatják a kiadásunkban megjelenő **TOLSZTOJ MŰVEIT** teljes 32 kötetben, körülbelül 5—6000 oldal terjedelemben. Könyvkiadóvállalatunk kiadványait teljes kiadásban *Balla Mihály, Karinthy Frigyes, Lándor Tivadar, Schöpflin Aladár, Sebestyén Károly dr., Szini Gyula* stb., stb. forditották.

Tolsztoj az emberi testvériség eszméjének nagy apostola. Nagy emberi közösségről álmodozott, amely az evangéliumi szeretet és szeretet alapján áll. Ezenfelül az irásnak is olyan nagy művésze, hogy az elsők közt is a legelső. Prófétai önzetlenségével és térítő erejével egész életén át arra törekedett, hogy eszméi minnél szélesebb néprétegekhez eljussanak. A Gutenberg-Vállalat Tolsztoj szellemében vél cselekedni, amikor műveit el akarja juttatni a legszerényebb asztalra. — Tolsztoj Leó regényei és elbeszélései szép nyomásban jelennek meg és csak a hirdetés és csomagolásért kérünk kötetenként 3 dinár 10 para megtérítést. A szétküldés négy kötetes sorozatonként, a tényleges portóköltség megtérítése ellenében történik, avagy portómentesen vehető át kiadóhivatalunkban, abban a sorrendben, ahogy a megrendelések beérkeztek. Kiadásunk a következő érdekfeszitő müveket foglalja magában:

Feltámadás, Karenina Anna, Háboru és béke, Kreutzer szonáta, Kozákok, Sevastopol, Hadzsi Murat, Iljitsch Iván halála, Gyermekkor, Kamaszkor, Ifjukor, Ur és szolga, Legendák, A két huszár, stb.

Mindennemü pénzküldemény egyelőre mellőzendő. Jelen ajánlatunk csak azokra a szelvényekre vonatkozik, amelyek **10** napon belül beküldetnek:

Christensen és Társa
GUTENBERG
könyvkiadóvállalat **Budapest, IV., Váczi-utca 17**
félemelet. Telefon: Teréz 291-65.

Külföldi címek az illető állam nyelvén kérjendők!

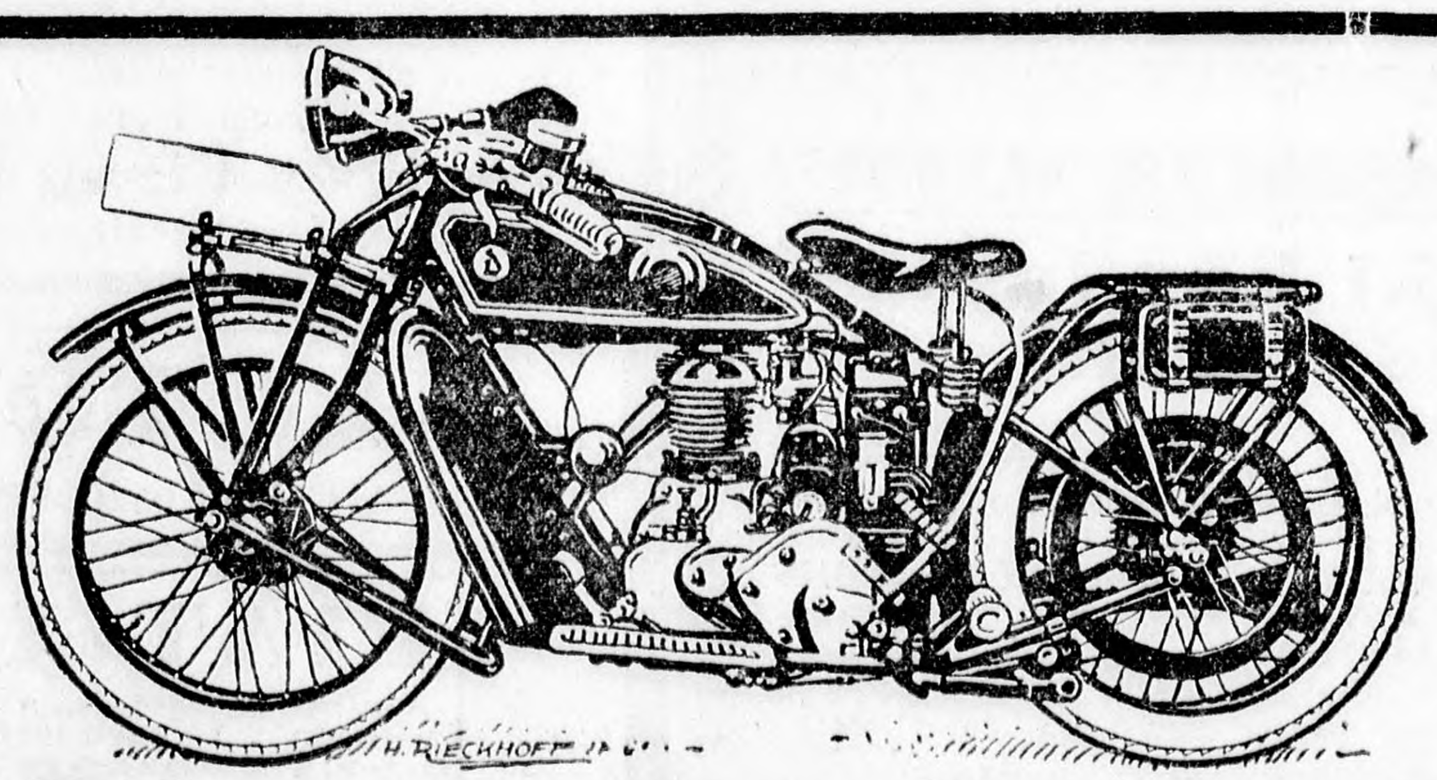
SZELVÉNY. 107 szám.

Alulirott Tolsztoj összes fent hirdetett müveit ingyen kivánja. Átvételi elismerést és szállitási értesitést kérünk.

Név: .....

Lakhely (utca) ..... Posta .....

Jól olvasható aláirást kérünk!

„D" motorkerékpárok
az 1928-ik évi UJ MODELLEK megérkeztek!
Legmegbizhatóbb motor! **Legkisebb üzemköltség!**
Legkényelmesebb ülés! **Nézze meg!**
Novisadon, Ing. SOLAROVIĆ, Futoški put 52
TELEFON: 26-02
3393

Émenthali sajt,
valódi svájci
Ementhali sajt,
magas, lyukacsos, hazai
Ementhali sajt,
dobozokban svájci és belföldi
Eidámi sajt
Rokfort, valódi francia
Parmesan
Belpaese
Szalámi sajt
Trappista, boszniai
Trappista, bánáti
Liptói túró
Körözött liptói,
naponta friss
Sombori túró
Boszniai juhtúró,
különlegesség
Veprováci Frühstück-Käse
Omladzi kvargli
Szerbiai tejfel, túró
Tescheni teavaj
legolcsóbban beszerezhető nagyban és kicsinyben
Kurteš Miloš
fűszer- és csemege-kereskedésében
Subotica
Kossuth tér Tel. 4-83

Tavaszi
divatcipők
legnagyobb választékban legolcsóbban
Koch Ármin
Danica cipőüzletben Kiskápolna mellett

Billiárd
dákó, golyó, mandinergumi, zöldposztó, Lignum Sanctum tekegolyók és babák a legolcsóbban beszerezhetők
Erlich J.
esztergályosnál SOMBOR
Pariška ulica 1 823

Husvéti ünnepekre
csemege- és füszeráru szükségletét, valamint
kitünő királyhalmi és kelebiai borokat
legolcsóbban nálam szerezheti be.
1 liter fehér bor 7 din.
Saját főzésü szilva- és törkölypálinka és kitünő tearum kapható
Nojcsek Gézánál
Subotica 3321

6 HP
benzin-motor
olcsón eladó
Keller Antal
gépmühely, Krnjaja
3283

Plissirozást,
ajourozást, gombbevonást, párnamontirozást a legujabb divat szerint, legolcsóbban készit
Baschné Révész Anna
Engl varrógépüzletben Subotica, Rudić uj. 3413

Asztalosmühely áthelyezés
Értesitem a nb. vevőközönséget és megrendelőimet, hogy **asztalosmühelyemet saját házamba,** Petrogradska (Istv n) **ul. 34. helyeztem át.**
HADNAGY ISTVAN
asztalosmester

Ruhafestő és vegytisztitó
intézetembe egy ügyes
segédet keresek
aki a festéshez valamint a vasaláshoz ért, ugyszintén egy ügyes vasalónőt rögtöni belépésre 3345
BERZE ISTVÁN
ruhafestő, STARI-BEČEJ

Zongorák
Hegedük,
Csellók,
Fuvolák
Harmonikák,
legnagyobb választékban és legolcsóbban

S. MACHNITZ
hangszeripartelepén,
Antunovićeva ul. 1.
(Reich-palota mellett.)

Gyenge férfiak-
nak 10 dinár beküldése esetén bérmentve küldöm szabadalmazott szenzációs találmányomat ismertető könyvemet. — Cim
„Patent 608"
Cluj (Kolozsvár) 1622
1. sz. postafiókbérlet.

RÁDIÓ

KONRATH D. D.
RÁDIÓKÉSZÜLÉKEI
OLCSÓK, JÓK, MEGBIZHATÓK

AUTÓ- és RÁDIÓ-
AKKUMULÁTORT
készit és javit — Akkumulátor alkatrészek és villanyszerelés anyagok gyári áron kaphatók
VLADISLAV WILHELM
villamosvilágitási és erőátviteli vállalat, Pašićeva ulica 2

KERÉKPÁR

Dürkop-kerékpár
Dürkop-varrógép
Columbia-gramofon
S. Ad. Engl-nél, Rudić ul.

KÉP ÉS KÉPKERET

Szentszobrok, oltárok, szószékek és teljes templomberendezések
F. BACHINGER
képkeretező és aranyozó cégnél
Subotica, Aleksandrova ul. 13. B. Sudarevićeva 34.

KOSZORU

Tavaszi kabátjára
csokrot, müvirágot
menyasszonyi koszorut, fátyolt
ANDRIJA KRAMER
müvirág-gyárában vegyen!
A legszebb párisi modellekből választhat

LAKÁS BERENDEZÉS

Minden igényt kielégitő **BUTORT**
legjutányosabban
ERDÉLYI ANTAL
butoráruházában vásárolhat
IV., B. Sudarevićeva ulica 4.

DIVAT

Kézmü- és divatárut
Pero Vujković
cégnél
mert a divatban ez az üzlet vezet

RUHA

Női felöltők, esőköpenyek, raglánok, férfi öltönyök és gyermekruhák
Eisler Izsónál
Barátok temploma során

Tavaszi RUHÁJÁT még az idény beállta előtt rendelje meg
OSZTROGONAC és KENEDIC
angol divatszabóknál
Cara Dušana ulica 1 (Urikaszinóval szemben)
Original angol szövetekből dus választék

CSEMEGE

Füszer-, csemege- és déligyümölcs-szükségletét
Kovács és Gelányinál
szerezze be — Rudics-kitérő

RÉZÁRU

Csiszár József
rézöntő- és gépmühelyében
Miloš Obilić ulica 9
Réz-, fém- és szoboröntvények készitése, gépek javitása, diszöntvények, plakettek és asztalosok részére enyvező bakok raktáron
NIKKELEZÉS
Galvanizálás Fémszinezés

AUTÓ

Uj-Fordját legelőnyösebben
WEIGAND & Co.-nál SZUBOTICA szerezheti be
Alkatrészek, Felszerelések, Gummik, Olaj és benzin.
Gummi és autó javitó mühely

Acél rolló gyártás
a legjobb kivitelben legolcsóbban
Vászics Péter
ujonnan berendezett rollő-gyártó telepén
Subotica, Bene Sudarevićeva 41
1951

9371

Butort
izléses és jó minőségben, mérsékelt árban, *részletre is*
Nagy Varjas Rókus
asztalos mesternél
VI. kör, Vukovićeva ul. 38 (Csirkepiac)

Jégszekrények
mészárosok, hentesek, vendéglősök és magánhasználatások részére legolcsóbb forrása, elsőrendü kivitel
Milošević Veljko
Kérjen árjegyzéket! Sombor, Zlatna greda 2

Középiskolai, polgári összevont magánvizsgákra és
ÉRETTSÉGIRE
a legjobb sikerrel készit elő
GALGOCZY TANINTEZET
BUDAPEST
Mária Terézia-tér 3
10518

Nea. Crem
legmegbizhatóbb arc- és kézápoló
KORONA GYÓGYSZERTÁR
VÁROSHÁZA
SUBOTICA
589

12084
A legjobb varrógépek a
„Gritzner" és „Lutrja"
Alkatrészek és mindennemü varrógépfelszerelés
Vezérképviselet:
EM. FISCHER ZAGREB,
Sudnička ul. 3/17
Kérjen árajánlatot!

SIRKÖVEKET,
temetői utánvéseket, valamint a kőfaragó szakmába vágó mindennemü munkákat legolcsóbban vállalja
Pauk Gáspár
kőfaragó, Subotica
Somborski put és Gabonapiac sarok 2513

Vizesuborka
kg-ként 5 dinártól feljebb
Savanyitott paprika
kg-ként 6 dinártól feljebb kapható a
KEMÉNY-féle
ecet- és konzervgyárban
Telefon 643

Valódi francia billiárd-dákó, I-a billiárd-golyó, irókréta, billiárd mandiner-gummi, ujságráma és dominó, ugyszintén lignum sanctum-golyók, I-a bábukkal teke-golyók, borcsapok, borostyán- és fajték-szipka, pipaszárak, ébenfa-szárak, sétapálcák, csernyők nagyban és kicsinyben
özv. Gerber Jakabnénál
Subotica, B. Sudarevićeva 32

Sombori juhturó 1846
Csak akkor jó,
Ha az Cirilovtól való.
Szállitja
M. Cirilov, Sombor

Szalmakalap
legolcsóbban kapható a sentai szalmakalapgyárban. Kérjen mintát és árajánlatot
Fuchs Bernát és Salamon
Senta 2656

Legmodernebb
szobafestést
a legolcsóbban csakis
FARKAS J.
készit
Subotica, VII., Jugovićeva ulica 48 2630

Somborban
a Bácsmegyei Napló részére
hirdetéseket
Dr. Szántó Miklós
Apatini ut 46. vesz fel.
Telefonszám 341.

Mondhatnak, irhatnak, amit csak akarnak **„Alexa" nyakkendők mégis a legjobbak** Subotica, Aleksandrova ul. 7 (Korzó). Fordításokat 10 dinárért készit

LALKOVIĆ AJÁNDÉKA

Minden vevőjének, ki 200 dinár értéken felüli árut rendel, a nagy hadirokkantsorsjáték egy sorsjegye, melynek húzása folyó évi április 17-én lesz és ezzel lehetőséget nyujt 1,000.000 dinár értékü nyereményekre és a főnyereményre, egy

tengerparti villára

A sorshuzás eredménye közölve lesz az ujságokban. — Használja ki és rendeljen postai utánvét mellett. 500 dináron felüli rendelésnél postaköltséget nem számitunk. Mintát nem küldünk.

Harisnyákat és zsebkendőket üzletünk átrendezése miatt kiárusitjuk és áron alul adjuk

Férfiharisnya, szép szinekben, igen erős, párja .. .. 7.—
Férfiharisnya jobb, különféle szinekben párja .. .. 9.—
Férfiharisnya, mintázott, igen szép, szines, párja .. .. 10.—
Cérna (flór) férfiharisnya, finom, párja .. .. 18.—
Finomabb férfiharisnya, drap-koverkot .. .. 10.—
Mintázott férfiharisnya párja .. .. 18.—
Legfinomabb női flór harisnya, minden szinben párja 22.50
Női selyemharisnya minden szinben, igen erős, párja .. .. 18.—

Női selyemharisnya, igen erős, párja .. .. 25.—
Gyermekzsebkendők, képekkel darabja .. .. 2.—
Nőizsebkendők, szines szegéllyel darabja .. .. 3.—
Finom nőizsebkendők, fehér batiszt, ajourozott egy tucat rendelésnél 55.—, darabja .. .. 5.—
Férfizsebkendők, fehér szinü, szines szegéllyel darabja 3.50
Erős férfizsebkendők, szines, tucatja 55.—, darabja .. .. 5.—
Férfizsebkendők, fehér, tucatja 75.—, darabja .. .. 7.—
Szines, batiszt férfizsebkendők tucatja 100.—, darabja .. .. 10.—

LEPEDŐVÁSZNAK

Erős angol vászon paplanhoz, 200 cm. széles métere .. .. 30.—
Ljiljana dovlas, legfinomabb 150 cm. 22 din., 180 cm. széles 30 din., 200 cm. 36 din., 220 cm. métere .. .. 42.—
Természetes Ljiljana vászon, 150 cm. métere 32 din. 180 cm. 38 din. és 200 cm. métere .. .. 48.—

FEHÉRNEMÜVÁSZON

Batisztvászon, selyemfényü, vékony, 80 cm. 16 din., 90 cm. 18 din. 27 és fél méteres végekben 410 din. és .. .. 460.—
Batisztvászon, valódi Ljiljana, 80 cm. széles métere .. .. 18.—
30 m. végekben .. .. 500.—
Legjobb vászon, mindenféle használatra, lenfonásu 80 cm. Ljiljana különlegesség .. .. 14.—
30 m. végekben .. .. 400.—
Sifon Ljiljana 80 cm. széles 23 m. végekben 320 din. métere .. .. .. 15.—
Ljiljana vászon, alkalmas mindennek, középsürü, 80 cm. 30 m. végekben 350 din. métere 12.50
Ljiljana No. 1. erős 75 cm. széles, 30 m. végekben 330 din. métere 11.50
Ljiljana No. 0. igen erős vászon 75 cm. métere .. .. 9.—
»Ekonomija« vászon, egyszerü, erős 70 cm. métere .. .. 8.—
Legerősebb vászon, puha, 90 cm. métere 18 din. 36 m. végekben .. .. 580.—

ALSÓNADRÁGVÁSZON

Dovlas-ljiljana 75 cm. sürü legerősebb minőség, 30 m. végekben .. .. 360.—
métere 12.50
Köpper-gradli alsónadrágnak, erős, 80 cm. 30 m. végekben 390 din. métere 14.—
Atlasz-gradli legjobb minőség, szélesebb és keskenyebb sávokkal, 80 cm. széles 30 m. végekben, 500 din. métere .. .. 18.—

FEHÉRNEMÜ-BARCHETEK

Tenisz-flanell 75 cm. széles métere .. .. 10.—
Házi barchend, rózsaszin, kék, csikos és sima 70 cm. széles métere .. .. 12.—
Cérnabarchend, vattázott, gyönyörü szinekben, alsóruhára 70 cm. széles 16.—
Finom tennisz-flanel 80 cm. széles .. .. 16.—
Legfinomabb atlasz barchend gyönyörü szinekben 80 cm. széles métere 18.—
Pick-barchend, fehér métere 16, 22 és 26 din. flanell-barchend fehér, métere.. .. .. 18—20.—
Cic, minden szinben 70 cm. széles métere .. .. 9.—
Cic, 95 cm. sötétkék, métere .. .. 10.—
Cic, 75 cm. legjobb, festett 11.50
Mosó féldelén 80 cm. széles métere .. .. 10.—
Féldelén, finom minta, 80 cm. 12.50
Féldelén, legfinomabb, legszebb szinekben 80 cm. széles métere .. .. 15.—
Pamutszövet, mosó, szép szinekben 70 cm. széles .. .. 12.—

Féláron adjuk tavaszi áruinkat:

Szövetimitáció, gyönyörü mintákkal, 70 cm. középsürüségü, ezelőtt 30.—, most .. .. 15.—

BÁRSONYOK

Olaszbársony, férfiruhára 70 cm. széles, minden szinben métere .. .. .. 32.—
Bársony, női ruhára egyszinü, sávos, 70 cm. és 30 szinben métere .. .. 30.—
Bársony, tarka szinben, gyönyörü mintákkal 70 cm. métere .. .. 36.—
Simabársony, finom, 70 cm. széles métere .. .. 60.—
Simabársony 80 cm. széles métere .. .. 75.—

SELYMEK RUHÁNAK

Rosajde, mintázott, garantált mosható 100 cm. széles .. .. 36.—
Szövöttselyem 75 cm. szép szinekben métere .. .. 25.—
Crep-georgett egyetlen szinben és crep maroken félselyem 100 cm. .. .. 25.—
Toile de soil 80 cm. garantált mosható, női fehérnemüre, ruhának, gyermekruhának, fekete-fehér és minden más szinben .. .. 26.—
Crep-de chine, nehéz mint a banyon, át nem látszó, mosható 80 cm. széles tiszta selyem, minden szinben .. .. 62.—
Crep-de chine tiszta selyen minden szinben 90 cm. .. .. 50.—
Pajet-selyem nehéz, 90 cm. tiszta selyem, minden szinben .. .. 55.—
Taftelin finom tiszta selyem 80 cm. minden szinben .. .. 75.—
Fekete taft legfinomabb minőség, 95 cm. széles métere .. .. 110.—
Legelegánsabb selyem ruhának ma a »Crep Riviera« 100 cm. széles, minden szinben métere.. .. .. 100.—
Crep Orlov eredeti A. G. B. legnehezebb banyon, métere .. .. 150.—
Crep georgett legfinomabb tiszta selyem 100 cm. .. .. 120.—
Crep georgette legnehezebb, mintázott 100 cm. .. .. 125.—

KABÁTSELYMEK, RUHÁNAK ÉS KABÁTNAK

Ripsz, apró kockás 90 cm. minden szinben métere .. .. 85.—
Ripsz apró mintás minden szinben 90 cm. .. .. 85.—
Divatselyem, nagyobb kockákkal, minden szinben .. .. 95.—
Finom selyem szép mintákkal, nehéz 90 cm. .. .. 130.—
Otoman, legnehezebb 140 cm. fekete és barna szinben .. .. 200.—

NŐI RUHASZÖVETEK

Gyapju-delin szegéllyel, szép szinekben 130 cm. széles .. .. 75.—
Gyapjuszövet, seviot, 100 cm. széles .. .. 35.—
Ripsz, tiszta gyapju minden szinben 100 cm. .. .. 50.—
Crep-cacha, tiszta gyapju divatszövet 100 cm. .. .. 58.—
Otoman-ripsz, nehéz anyag, tiszta gyapju, minden szinben 140 cm. .. .. 88.—
Koverkot, tiszta gyapju, minden szinben 130 cm. széles métere .. .. .. 88.—
Koverkot nehéz, minden szinben, tiszta gyapju, 140 cm. .. .. 100.—
Ripsz szövet, könnyebb, tiszta gyapju 140 cm. .. .. 100.—
Finom kabátanyag, selyemgyapju, mintázott 130 cm. métere .. .. .. 160.—
Férfi koverkot női kabátnak, 150 cm. széles .. .. 200.—
Cachaszövet kabátnak, világos szinekben 130 cm. széles .. .. 140.—
Pepitaszövet, kisebb és nagyobb kockákkal, tiszta gyapju, 130 cm. széles 110.—

FÉRFIRUHA-SZÖVETEK

Mosható pepitaszövet, gyermekruhának, 130 cm. széles .. .. 28.—
Vitorlavászon, mosó gyermek- és munkásruhák, 125 cm. széles métere .. 50.—
Finom angol szövet 140 cm. széles gyönyörü mintákkal .. .. 180.—
Legfinomabb angol szövet 140 cm. széles fekete és sötétkék 200, 220 .. 250.—
Kellék ruhához 150—180 din. és legfinomabb .. .. 250.—

Takaró, drap szinü szegéllyel .. .. 90.—
Takaró, nagy, nehéz, képekkel .. .. 140.—
Gyapju, nagy, nehéz gyapju szürke, lótakaró .. .. 200.—
Gyermektakaró, legjobb, képekkel darabonként .. .. 35.—

Amerikai sárga vászon középminőség 70 cm. széles .. .. 8.—
80 cm. széles legfinomabb minőség .. .. .. 10.—
Állami minőség 90 cm. .. .. 12.—

Női ingek, vékony vászonból, darabja 25 és 35.—

Fehér férfi ingek .. .. 55.—
Fehér férfi ingek, legjobb vászonból, selyem mellel, minden számban darabonként .. 70.—

Fehérnemüopál 80 cm. .. .. 18.—
Legfinomabb opál, fehér és szines 115 cm. .. 26.—
Markizette fehér 100 cm. 20, 115 cm. 28, 150 cm. 38.—

Atlasz, paplannak, könnyebb 150 cm. .. .. .. 160.—
Velencei atlasz legfinomabb és legerősebb minden szinben, 160 cm. .. .. 180.—
Selyem-atlasz satine paplannak, nehéz 140 cm. minden szinben .. .. 75.—
Satin, paplannak, minden szinben, jobb 140 cm. 35.—
Satin, legfinomabb 160 cm. .. .. 60.—
Satin, szines, paplannak 140 cm. .. .. 40.—
Satin, fekete, 130 cm. 25, 140 cm. .. .. .. 35.—
Satin, fekete, atlasszerü 140 cm. .. .. .. 40.—
Legfinomabb satin 140 cm. .. .. 45.—
Szines satin 80 cm. .. .. 15.—
Foulard satin szines 70 cm. .. .. 16.—
Foulard satin, selyemfényü .. .. 18.—

FÜGGÖNYÖK MÉTERSZÁMRA ÉS KÉSZEN

100 cm. széles métere .. .. 18.—
110 cm. széles métere .. .. 28.—
120 cm. széles finomabb métere .. .. 34.—
130 cm. széles métere .. .. 40.—
140 cm. széles legfinomabb métere .. .. .. 48.—
Vitrage 45 cm. 16 és .. .. 18.—

KÉSZ FÜGGÖNYÖK TÜLLBŐL ÉS MARKIZETTBŐL

Storok 90, 150, 200, 300 és .. .. 350.—
Kétszárnyu függönyök és ágytakarók 250, 350, 500, 600 és .. .. 800.—

FÉRFI INGANYAGOK

Zaphir 70 cm. szép szinekben .. .. 8.—
Zaphir jobb 70 cm. szép szinekben .. .. .. 10.—
Finom zaphir 80 cm. divatos 15 és .. .. .. 20.—
Rosajde legfinomabb mintázott .. .. 30.—
Rosajde sima minden szinben 80 cm. .. .. .. 26.—
Rosajde sima finom 100 cm. .. .. 32.—

KABÁTBÉLÉSEK

Foulardbélés klott 70 cm. 16 és .. .. 18.—
Foulardbélés gyönyörüen mintázott 100 cm. .. 30.—
Legfinomabb foulardbélés, selyemszerü divatos nagy mintákkal 100 cm. .. .. 40.—
Selyem, mintás, bélésnek 90 cm. széles 55, sima 100 cm. .. .. 60.—

ÁGYGARNITURÁK

Teljes garnitura, 3 darab, 2 ágyteritő és asztalteritő bordó és zöld .. .. 300.—
Jakard garnitura, 3 darabból, jobb minőség, bordó .. .. 360.—
Kreton nagy mintákkal finom 75 cm. métere .. 18.—
Fehér damaszt hatszemélyes ebédlő asztali garnitura 250, 12 személyes .. .. .. 390.—
Legfinomabb fénylő damasztgarnitura különféle mintákkal zöld és bordó 420 és .. .. .. 450.—
Gobelin különféle szinekben, legkitünőbb garnitura 3 darabból 400 és .. .. 420.—

DAMASZT ASZTALTERITŐK

Fehér, kockás damaszt 140 cm.. métere .. .. 32.—
Szalvéták, mint a teritők is, kockás, darabja 11.—
Lendamaszt, gyönyörü szinekben mintázott, garantált mosó 120 cm. .. .. 32.—
Legfinomabb fehér damaszt, selyemfényü 140 cm 55.—
Törölköző, piket, kisebb darabja .. .. .. 12.—
Etamin darabja .. .. 22.—
Etamin nagyobb, darabja .. .. 25.—
Bolyhos, jobb, darabja 25—40, legnagyobb .. 60.—

PÁRNAANGINÁK

Fehér, kék és piros 12 és 16, legjobb, métere 18.—
Szőnyeg 65 cm. széles .. .. 22.—
65 cm. széles jakard finom .. .. 55.—
85 cm. széles, legjobb .. .. 75.—

Szrbobrán közönségének figyelmébe! Az összes fent felsorolt áruk kaphatók a mi közismert olcsó árainkon „Srbobranski Magacin" c. üzletben, ahol lerakatunk van. Ugyanilyen árakon adunk hadikárpótlási kötvény vagy egyéb értékpapirokért.

2358

Központ
Beograd, Kralja Milana 69
Telefon 17-80

Žarko S. Lalković i Brat, Beograd

Fiók
Beograd, Vasina ulica
18 sz.

KÖNYV·FILM·RÁDIÓ

Orosz forradalmárnők árnyékában

(A cárok, Lenin, Mussolini)

»Végszóra« érkezett Paléologue könyve: II. Sándor cár tragédiájáról, — végszóra, ép március 13-án, a cár halálának 47-ik évfordulóján. Katharina Mihajlovac nagyhercegnőhöz ment a cár látogatóba és amikor a kocsija a Katalin kanális felé kanyarodott, a hidnál egy feketeruhás nő állott, aki fehér zsebkendőjét háromszor az arcához emelte. Parasztruhás egyének jöttek ezután, — a palota közelében levő sajtkereskedő pedig lehuzta üzletének redőnyét és feleségével eltávozott. Ez nem tünt fel, mert vasárnap volt. De másnap az üzletben bombát találtak.

A fekete ruhás, fehér zsebkendős nő emberei követték el a halálos merényletet a cár ellen, amikor az a Téli palotába hajtatott. A fekete ruhás nő *Perovszkaja Zsófia* volt. Ugyanaz a Perovszkaja Zsófia, aki már egyszer megkisérelte, hogy a cárt megölje. Hartmann Leóval Moszkva mellett a nyilt vasuti sinpályára dinamitot ásott el és kis házikóból lesték az eredményt. A felrobbanás pillanatában azonban nem a cár vonatja, hanem a podgyászkocsiai robogtak el és repültek a levegőbe. A cár megmenekült, Perovszkaja Zsófia pedig megszökött Hartmannal, akiről azt hitték, hogy férje...

III. Sándor cár apja gyilkosait törvényszék elé állittatta. Perovszkaja Zsófiát négy társával április 10-éi kötél általi halálra itélték és 15-én az itéletet végrehajtották.

Perovszkaja Zsófia előkelő családból származott. 15 éves korában Svájcba ment tanulni. Az orosz nők részére akkor még nem voltak nyitva az orosz főiskolák s a középiskolákat is csak különös engedéllyel látogathatták. Igy aztán a svájci, zürichi egyetemek megteltek tanulni vágyó orosz nőkkel. Legtöbbje orvos akart lenni.

Zürichben összetalálkoztak azokkal az orosz menekültekkel, akik szocialista eszméik miatt voltak kénytelenek emigrálni. Az orosz diákleányok ezek hatása alatt szociológiával foglalkoztak, Marxot, Bakunint, Proudhont tanulmányozták és ők voltak az elsők, akik a szocialisták megalakitott klubjaiba beiratkoztak. (Perovszkaja Zsófia a Csajkovszki-körnek volt lelkes tagja.) Ezekben a klubokban még bőségesebben merithettek a leányok azokból az eszmékből, amelyeket hazaloptak magukkal a rendőrségtől és katonaságtól őrzött Oroszországba. Itt is csatlakoztak azokhoz, akik a szociális eszmék érdekében akartak tenni valamit, de főleg azokhoz, akik az »elméleti szocializmussal szakitva« sorozatos merényletekkel óhajtották a tömegek figyelmét eszméik felé terelni. Ezek között volt Perovszkaja Zsófia, ezek között volt *Szeszulics* Vera, aki Trepov tábornok, rendőrfőnökre lőtt és még nagyon sokan mások. 1887-ben *Günsbug* Zsófia összeesküvést tervezett III. Sándor cár ellen és még jóval előtte *Figner* Vera felkelést szervezett. 1901-ben *Brylliant* Dora többedmagával megcsinálja az »organizáció«-t, amelynek tagjai közül került ki az a Kaliajev, aki 1905. febr. 17-én a cár ellen bombamerényletet követett el. Hogy ezt megtehette, abban segitségére volt ép Brylliant Dora, miután a palota őrségét sikerült feltartóztatnia. S igy tovább...

A moszkvai meghiusult vasuti merénylet után, mikor Perovszkaja megszökött, otthon maradt elvbarátait elfogták és ők lettek a megtorlás áldozatai. Az áldozatok között volt Hja Uljanov legidősebb fia, akit felakasztottak. A felakasztott Uljanov-fiu öccse, — *Lenin* megesküdött, hogy anyja gyászát megbosszulja. Ő is Szibériába került számüzetésbe, szocialista apostolkodásai miatt, aztán Svájcba, Párisba, de bárhol is járt, minden évben elutazott Svédországba, hogy édesanyjával találkozzék.

A számüzetésben állandóan mellette volt egy nő: *Nadjesda Konstantinovna Krupszkaja*, aki ugyan nem járt azelőtt Svájcban, de az oroszországi munkásiskolákban ismerte meg azokat az eszméket és lelkesedett értök, amelyekért Lenint Szibériába küldték és amelyekért szökni volt kénytelen. Nadjesda megosztotta vele a zürichi szegényes, egyágyas hónapos szobát és a — sinylődést, segitett neki szocialista lapjának szerkesztésében, serkentette, csüggedéséből duzzogása rázta fel. Még eljön a bosszu órája.

— S el is jött! Az orosz forradalom elismerte Lenint — urának. A bosszu gondolata ugyan most már egybeolvadt a dogmákkal, a teóriával, de a diktatura megvalósitásával temérdek vért kivánt, azoknak a vérét, akik az anyjának fájdalmat okoztak, akik megölték bátyját. De Lenin valamiről megfeledkezett. A nők, leányok, fiuk bosszut esküdtek — ő ellene, az ő anyjuk fájdalmáért, az ő szeretőjük, az ő testvérük véréért. Ezek elvitték esküjüket az emigrációba, de maradtak sokan otthon anyák, nővérek, szeretők, arák, akik közül akadt sok amazón az ellenforradalom seregeiben, akadt Ukrajnának Jean d'Arc-ja, aki győzelemről-győzelemre vezette a »fehérek« hozzácsatlakozott vezéreit és elszánt embereit, mig a vesztőhelyre nem került. És akadt egy nő, aki elsütötte revolverét Leninre, három évvel a szovjet megalakulása után. Lenin ennek a golyónak lett a betege és a betegség idézte elő halálát. De a vérbosszu él még. Hová fog vezetni? Ujabb vérözönhöz? Vagy pedig lesz-e testvéri ölelkezés, kibékülés? A zárt vagonban, amelyben Lenin német területen át hazament, volt egy nő, Marx rajongója, *Balabanoff Angelika*. Ez a nő ma arról nevezetes, hogy ő volt az annak idején Svájcba emigrált olasz tanitónak, Mussolininek a — Perovszkaja Zsófiája. Ő biztatta, sarkalta — és amikor az »Avanti« szerkesztésében munkatársa volt Mussolininek, mindig »szidta« kinzó elégedetlenséggel, hogy hangja nem elég — forradalmári. Végül is összevesztek. Angelika otthagyta az Avantit, Mussolinit és kikerült Oroszországba, hazájába, hogy Lenin legbuzgóbb hive legyen. A cárnő autóján járt, szervezett, agitált, propagált. De hamarosan megtagadta a bolsevizmust és ismét külföldre emigrált. *Ellenforradalmár lett.* Ép akkor, amikor Mussolini elfoglalta az olasz miniszterelnökséget azzal a programmal, hogy megmenti Olaszországot a — bolsevizálástól. Ugy látszott, hogy az »orosz vérbosszu« géniuszainak, istápoló asszonyainak a patrónusa lesz — —! Ámde mégis a fascizmus ellen rendezett előadássorozatokat és Mussolini emigránséletének intimitásait leplezte le az európai nyilvánosság előtt.

Magister

A hatvanéves Gorkij

A szentpétervári tudományos akadémia, ez az előkelő és exluziv testület, amelynek egy valóságos nagyherceg volt az elnöke, 1902-ben tiszteletbeli tagjai közé választott *egy volt háziszolgát*, a harmincnégyéves Alexej Maximovics *Peskowot*, akit müvészi nevén *Gorkij*-nak hivtak. Ez a választás *örökre becsületére válik a cári akadémiának*, mert hogy II. Miklós is tüntetésnek fogta fel a forradalmi költő ilyen megtisztelését, azt tanusitja sajátkezü széljegyzete, amit az udvarmesteri hivatal által hozzá felterjesztett kinevező okmány szélére irt:

— Nagyon különös!

A széljegyzet nem tévesztette el hatását és a proletáriró tiszteletbeli tagságát sietve *visszacsinálták*, ami miatt az akadémia két tagja, *Csehov* Antal és *Korolenko Wladimir*, az ünnepelt irók *lemondtak akadémiai tagságukról.*

✸

A cárnak igaza volt.

Csakugyan különösnek kellett találni Maxim Gorkij tiszteletbeli tagságát, hiszen az iró élete semmiképen sem volt olyan, hogy beillett volna az akadémikusok előkelő társaságába. Alexej Maximovics Peskow egy kárpitoslegénynek volt a fia. Négyéves korában Asztrakánban *megbetegedett kolerában*, amit az apja elkapott tőle. A gyerek kilábolt, az apa belehalt. Az özvegy visszatért gyermekével együtt szüleihez, Nizsni-Novgorodba, ahol Gorkij egy pincelakásban nőtt fel, a legnagyobb nyomorban. Hogy valami pénzt keressen, rongyot és egyéb hulladékokat gyüjtött az utcán; e foglalkozása következtében állandóan olyan bajos volt, hogy *iskolatársai vonakodtak vele érintkezni* és a közelében ülni. A harmadik elemiből aztán végleg ki is maradt, a nagyapja ugyanis kijelentette, egy tizenegy esztendős fiu már elég nagy ahhoz, hogy a saját emberségéből megéljen és *elkergette hazulról.* Ettől kezdve mindenféle foglalkozást megpróbált Gorkij. Volt suszterinas, bolti kifutógyerek, háziszolga egy festőnél, zsákhordó, hajómosó, — kegyetlenül megtépázta a nyomor. Tizenkilenc éves korában ugy érezte, hogy nem birja tovább, *mellbelőtte magát.* A golyó tüdején ment keresztül. Felgyógyulása után két évig vándorolt, utközben alkalmi munkákat vállalt, abból tartotta fenn magát.

Csavargásai közben ismerkedett meg a szocializmus tanaival. Egyszer mint péksegéd dolgozott egy mühelyben, amely tulajdonképen forradalmi propaganda-helyiség volt, csak a hatóságok megtévesztésére müködött egy péküzlet keretében.

Első elbeszélése a tégliszi »Kawkas« cimü ujságban jelent meg már *Gorkij* álnév alatt, ami magyarul *»Keserü«-t jelent*, — ezt a pszeudonimot nem kapta ingyen az iró. Az elbeszélés egyébként a »Csudra Makar« volt, amely egycsapásra világhirüvé tette a nevét. A visszacsinált akadémiai tagság mindössze öt évvel követte csak a »Csudra Makar« megjelenését. Ugyanebben az esztendőben *számüzte a cár Gorkijt a krimi félszigetre*, miután néhány hónappal előbb *Sztaniszlavszki bemutatta* moszkvai Müvész Szinház-ában »Az éjjeli menedékhely«-et, amely azóta sem került le a világ szinpadjairól.

Az 1905-ös forradalom leverése után *Gorkijt is letartóztatták*, azonban ez olyan felháborodást keltett világszerte, hogy az orosz kormány jónak látta beszüntetni ellene az eljárást és a költő külföldre menekült. Hatalmas agitációt fejtett ki emigrációjában a cári rezsim ellen és *felhivást intézett az egész világhoz, hogy ne adjanak addig kölcsönt Oroszországnak, amig nem demokratizálja alkotmányát.* 1906-ban az olaszországi *Capri* szigetére költözött Gorkij és itt maradt egészen a háboru előestéjéig.

A orosz szocialista-párt hires londoni kongresszusán Gorkij is résztvett és *itt került közelebbi összeköttetésbe Leninnel*, aki mindig nagyrabecsülte az irót, akkor is, amikor Gorkij erősen eltávolodott Lenin eszméitől és — többizben is — állást foglalt ellenük. Lenin magánéletéről a legérdekesebb adatok éppen abból a levéltárból ismeretesek, amely 1908 és 1913 között folyt az orosz munkásmozgalom két nagy számüzöttje között. Gorkij Capri szigetén orosz munkások számára agitátorképző iskolát alapitott *Lunacsarki* jelenlegi orosz közoktatásügyi népbiztossal és egy *Bogdanov* nevü szocialistavezérrel együtt, aki Lenin lapjának, a »Proletár«-nak volt egyik munkatársa. A forradalom leverését követő terror nagy lelki depressziót váltott ki az emigránsok egy részében, akik — elsősorban a capri-i iskola — az empiriokritizmushoz *és Mach* filozófiájához kezdtek hajolni. Minthogy a mozgalom mindinkább a marxizmus revizionálása felé vezetett, Lenin éles harcot inditott lapjában az »istenkeresők«-nek csufolt bogdanovisták ellen, és szokása szerit a legelkeseredettebben támadta személyükben is az *otzovistá*-kat. *Kivételt csak Gorkijjal tett*, az ő tehetségét annyira nagyrabecsülte és rá, aki szintén legborzalmasabb nyomorban nőtt fel, olyan nagy hatást tett mindig a Gorkij irások miliője, hogy a költőnek minden »megtántorodás«-t elnézett, sőt továbbra is *folytatta vele a levelezést.* Társait gyilkolta cikkeiben, de Gorkijról ugyanezekben a cikkekben igy irt: »Arról még csak vitatkozni sem lehet, hogy a proletárművészet terén Gorkij milyen nagy tekintély.«

1913-ban hazatért Gorkij Oroszországba és ott élt az egész háboru alatt, sőt a forradalom kitörése után is egy darabig. A diktatura a proletáriátus nagy iróját ünnepelte benne, főleg Lenin nyomására, (— a fiatalabb forradalmároknak természetesen nem volt elég modern —) és minden lehető megtiszteltetésben és ünneplésben részesitették, de a költő mégsem érezte jól magát Oroszországban. A proletáriátus felszabaditását ő, az idealista másképpen képzelte el, visszariadt Lenin erőszakos módszereitől, a szovjet-kommunizmusnak csak az árnyoldalait tudta meglátni. Visszavágyódott Capriba és hiába követtek el a szovjet kormányban ülő személyes barátai, élükön Lunacsarszkival mindent, hogy visszatartsák, megint elhagyta Oroszországot. Lenin közbelépésére adták ki az utlevelét és bár külföldön, nem is egyszer, tett olyan nyilatkozatokat, amelyeket az ellenforradalmi sajtó felhasználhatott a szovjet ellen, Lenin nem engedte meg, hogy a szovjetsajtó állást foglaljon ellene. Igy, bár Gorkij ma is emigrációban él Capriban, a világ egész kommunista sajtója meleg hangon ünnepli most hatvanadik születésnapja alkalmából az öreg »Keserü«-t, akinek keserüségéhez egészen bizonyosan nem kis mértékben hozzájárult ez a felemás helyzet is.

Gorkij ma is Capri szigetén él. Nem tart fenn iskolát, csak gyógyittatja a meleg napon beteg tüdejét, amelyet tizenkilenc éves korában átfurt a pisztolygolyó.

(y.)

A „Nóra“ happy end-je

Egy berlini színésznő kedvéért Ibsen megváltoztatta darabja „erkölcstelen“ befejezését

A nagy skandináv nem tartozott éppen a simulékony és alkalmazkodó természetek közé, keményen ragaszkodott mindenkor irói és emberi meggpőződéseihez, s hátat fordított például hazájának inkább, semhogy beadja derekát a norvég társadalom előiléleteinek. Minden idők leggerincesebb költőinek egyike volt *Ibsen* Henrik, aki komolyan vette programmját, hogy »irni annyi, mint itélőszéket tartani önmagunk felett«, s ha valakiről, hát róla nem lehet még csak feltételezni sem, hogy koncessziókra és megalkuvásokra hajlandó lett volna a siker kedvéért.

És mégis!

Ibsen megtette egyszer, — mint most, centennáriuma alkalmából, egy visszaemlékező irás fejére olvassa — hogy egyik reprezentativ darabjának, a »Nórá«-nak uj, *happy end-es befejezést irt* a berlini előadás kedvéért és eltürte, hogy a drámát Európa különböző országaiban *kétféle végződéssel játszák.*

*

A »Nórá«-t Ibsen a felesége ösztönzésére irta. Zsuzsanna asszonynak, akit a költő egy levélben ugy jellemzett, hogy »merőben logikátlan lény, de erős poétikai ösztöne van«, kezébe került egyszer John Stuart *Mill*-nek »A nő alárendelt helyzete« cimü munkája és olyan nagy hatást gyakorolt rá, hogy ettől kezdve állandóan gyötörte férjét, hogy szálljon sikra a nők emancipációja érdekében. Thoresen Zsuzsanna kiszekirozta a «Nórá«-t Ibsenből, de a drámával sok nehézsége volt az irónak, a szinigazgatók nem mertek vállalkozni a komor darab szinrehozatalára.

A «Nóra« előtt két bemutatója volt már Ibsennek a német szinpadon. A meiningeniek mutatták be elsőnek művei közül a «Trónkövetelők«-et, ami némi érdeklődést keltett iránta, két évvel később pedig Albert *Rosenthal,* az akkori idők nagy szinházi vállalkozója a berlini *Kleines Stadttheader*-ben és egyidejüleg három vidéki szinpadon egyszerre hozta ki »A társadalom támaszai«-t. A darabnak sikere volt és ennek a hatása alatt szánta rá magát 1880-ban Emil *Neumann,* hogy a *Residenz Theater*-ben bemutatja a »Nórá«-t, a cimszerepben feleségével, a hires Hedwig *Raabe*-va.. A direktornak azonban nem tetszett a darab befejezése, — a derék ember ma biztosan filmeket gyártana, ha élne, — de ezt nem merte a gorombaságáról hires költőnek megmondani. Mindenesetre nem volt hajlandó a drámát eredeti befejezésével szinrehozni.

— Egy nő, — magyarázta a feleségének — aki elhagyja urát és gyermekét, *egyszerüen arculüti az erkölcsöt.* Ilyen darabot én nem mutathatok be. Ibsennek ezt be kell látni, éppen elég szép tőlem, ha egyáltalán vállalom egy ilyen *forradalmi szindarab* előadását. Változtassa meg a darab befejezését. Te ezt megmondhatod neki, persze nagyon finoman, hogy meg ne sértődjön.

Neumann Raabe asszony, aki jó barátságban volt a költővel, vállalta ezt a kényes feladatot. Meghivta vacsorára, nagy társaság gyült össze és a háziasszony Ibsent ültette az asztalfőre. A vacsora alatt ugy vezette a társalgást, hogy a nőkérdésre és a nőkre terelődjön a szó és végül is nem kerülhette ki, hogy meg ne kérdezze a müvésznőt, mit szól a »Nórá«-hoz, amelynek előadása akkor már tervbe volt véve.

— Természetesnek találom Nóra alakját, — jelentette ki Neumann-Raabe asszony — nem tudom elhinni, hogy egy anya csupa önzésből el tudja hagyni a gyermekét. Vagy magával kell vinnie, vagy maradni kell. Más lehetőség nincs.

Ibsen vitatkozni próbált, de a szinésznőt nem tudta meggyőzni.

— Még ha igaza is lenne Önnek, — mondotta Hedwig asszony — *én* igy érzem, nem tudom beleélni magam Nóra helyzetébe és lelkiállapotába és nem fogom tudni meggyőzően eljátszani, egyszerüen mert nem hiszek a szerepben.

— Mit szólnak ehhez Önök, hölgyeim? — fordult Ibsen a többi vendéghez.

A háziasszony barátnői természetesen Neumannénak adtak igazat és Ibsen rosszkedvüen távozott a vacsoráról. Egész éjszaka ezen a beszélgetésen rágódott: sor függött attól, hogy Neumann-Raabe asszony eljátsza Nóra szerepét és hogy *jól* játsza el. Másnap délelőtt a direktor felesége egy csomagot kapott Ibsentől, a Nóra norvég kéziratát és *egy német nyelven irt, uj befejezést hozzá, egy happy-end-et.* A kisérőlevélben Ibsen hangsulyozta, hogy a mellékelt változtatással csak a *Residenz Theater*-ben és csak Neumann-Raabe asszonynak szabad előadni a darabot. (Ezt a kikötést nem tartották meg, mert később *a dráma Hamburgban és Bécsben is a második, giccses befejezéssel került bemutatásra.)*

Az uj befejezés szerint, amikor Nórának már az ajtó kilincsén van a keze, férje kinyitja a hálószoba ajtaját és megmutatja neki alvó gyermekét. Mire Nóra: »Ó én vétkeztem magam ellen, nem hagyhatom el őt, szüksége van az édesanyára«! sóhajjal otthon marad és példás háziasszony lesz belőle.

A premieren a darab — a *happy end* ellenére — csunyán *megbukott.* A publikum hidegen fogadta Raabe asszony alakitását is és Georg *Brandes* keserüen állapitotta meg: *»Ibsent sohasem fogják Németországban megérteni.«* Ebben azonban tévedett, mert a költő világhire később épen Németországból indult ki.

(y.)

PUCCINI LEVELEI

Három tányér leves és három fej hagyma - Az örök gyermek - Megbukik a Bohémek - Turandot - Az utolsó sürgöny

Adami összegyüjtötte és egy jól rendezett, áttekinthető kötetben adta közzé az elhunyt nagymesternek, *Puccininek* leveleit, melyekben pontról-pontra követelhetjük a zeneszerzőt ifjukorán át a dicsőséges napjáig, majd addig a pontig, mikor a magasból a mélybe zuhan.

Ifjukorában éhezett, *naponta legfölebb három tányér levest evett,* vagy három fej hagymát. 1893-ban végre *kerékpárt vásárolhat, de azt is csak részletre.* Lelkendezve irja le első amerikai utját, *odavissza jegyet váltottak neki s a tetejében ötvenezer frankot is kapott.*

Amerikából való visszatértekor, 1910-ben hosszan beszél a lakásáról, melyben »pompás fürdőszoba van, kétágyas hálószoba, aranyozott ágyakkal, opálos lámpákkal s olyan csodálatos szekrények, melyeknek belsejét is villany világitja.« *Puccini mindig örök gyermek marad* Viareggioi villájában nagy kedvét lelte a villamos szellőztető készülékeiben, melyek zefirt fujták párnájára s kivilágitott számlapu ingaórájában, mely az időt fölvetitette a mennyezetre is.

Ezekből a levelekből teljesen elénk tárul lelkiélete. *Folyton panaszkodik az ellenségei miatt, akik vesztére törnek,* különösen a *Manon* sikere után, melyet *nem birtak elviselni ellenlábasai. A Bohémeket* Turinban lázas tetszéssel fogadják, de *másnap a kritika megállapitja, hogy a darab minden valószinüség szerint pár hét mulva lekerül a müsorról (!) A Pillangó kisasszony* megbukik, Tosca sikert ér el Párisban, de a kritika ledorongolja.

Ha sikere van mindig foglalkozik, hogy Maremmába megy, a zöld, hüs erdőkbe.

— Őrültség itt maradni — irja — szabad prédájául mindenkinek, itt, ahol nincs siker, csak bankettek, fogadások, hivatalos látogatások . . .

Igy követjük Puccini életét egész a Turandot-ig, az aggodalmait, tétovaságait, az elégedetlen alkotó örökös lelkifurdalásait, aki szakadatlanul önmagát gyötri egészen addig a pillanatig, amikor fölkiált:

— *Zsákuccába kerültem, innen többé sohase szabadulok.*

Gyakran olvassuk leveleiben a zenéről való megállapitásait, melyek szerint *csak az ihlet ér valamit, melódia nélkül pedig nincs zene.* Szövegiróival sokat veszekedett és harcolt emiatt, mindig puhább szöveget kivánt, hogy a *szavakat énekelni lehessen.*

Fiatal korában egy békés nyárspolgár családnál lakott, de azok csakhamar *fölmondtak neki, mert éjszaka is zongorázott.*

Egyébként az operái érdekében nem sokat levelezett, mert állandóan Milánóban élt, szövegiróival személyesen érint kezhetett. Fölemliti azonban egy helyütt, hogy miután kiesett a gépkocsijából, több hétig ágyban kellett feküdnie, aztán több hónapig mankón bicegett, majd bottal járt s végül nyolc hónap után »megint járhatott, mint bármely más keresztény.«

Különösen a Turandot huzavonája viselte meg idegzetét. Mig ezt az operáját irta, ezt jegyezte föl:

— Azt hiszitek, hogy boldog voltam? *Mindig a mélabu nagy tarisznyáját cepeltem.* Ennek nincs oka, de én ilyen vagyok.

Sokat töpreng azon, hogy megirja-e hires duettjét. Később Bruxellesbe megy. Utolsóelőtt levelében igy ir:

— Ide jutottunk . . . Jaj, én szerencsétlen . . . Mi lesz Turandot-val?

Utolsó levelében még a remény csillama ragyog föl.

1924 november 28-ikán azután egyik barátja föladja az alábbi sürgönyt:

— Komoly szivzavarok léptek föl. Katasztrófától tartunk. Porig vagyunk sujtva.

SAJTÓ ALATT

A mult héten beszámoltunk már a magyar könyvpiac előkészületben levő ujdonságairól: a Dante és az Athaeneum sajtó alatt levő készülő könyveiről.

Gazdag és tartalmas a Franklin-Társulat tavaszi programmja is, amely egyszerre több kitünő magyar és idegen regény, novellás és verses-kötet kiadására készül. Ezek sorában nagy érdeklődésre tarthat számot *Földi* Mihálynak *»A csábitó«* cimü uj regénye, a kitünő magyar irónak érdekes uj müve. Érdekes lesz *Szász* Károly *»Rajzok és történetek«* cimü novelláskötete, *Kóbor* Noémi »Elmult világok« cimü novella-ciklusa és *Szász* Béla versei, amely a Kisfaludy Társaság kiadványaként jelenik meg.

Az idegen szerzők közül a nagysikerü Frosyte Sage folytatásaképen megjelenik *Galsworthy »A fehér majom«* cimü regénye, amelyet rövidesen követni fog a ciklus további regénye *»Az ezüst kanál«.* Most jelenik meg H. G. *Wellsnek* eddig magyarul még meg nem jelent regénye *»A püspök lelke«,* valamint Stefan *Zweignek,* a nagytehetségü osztrák irónak és lélekelemzőnek *»Az érzések zürzavara«* cimü uj könyve. A nagy sikert ért *Mindnyájunk Könyvtára* ujabb két kötettel bővült, az egyik *Lesage* világhirü munkája *»A sánta ördög«,* a másik *Mérimée* érdekes történelmi regénye *»A testvérharc«.*

Méltó folytatása ez a Franklin-Társulat irodalmi programmjának, amely legutóbb *Molnár* Ferenc *»Olympia«*-ját és *»A toll«* cimü kötetben az illusztris szerző karcait és anekdótáit adta ki.

*

Többizben adtunk már hirt arról, hogy a közeljövőben Kéve cimen egy versantológia jelenik meg, amely hivatva lesz a vajdasági magyar lira tagadhatatlanul számottevő értékeit az ujságpapir egynapos foszló életén keresztülmenteni. Ez a versgyüjtemény, amelyet *Csuka* Zoltán szerkeszt, nem akar egyetlen irány vagy iskola pódiuma lenni, nem kinálja egyetlen irodalmi áramlat forrásvizét, hanem világnézeti különbségek tekintetbevétele nélkül tisztán az esztétikai értékelés mérőónjával szeretné felbecsülni a vajdasági lira tengermélyét. És még valamit szeretne.

A becsületes, tisztalevegőju költői megnyilatkozás és a megbecsülő szeretet cserekereskedelmét szeretné megteremteni a vajdasági költő és a vajdasági versolvasó között.

A Kévét a vajdasági magyar lira tisztabuzájából kötik az összetartozóság érzésének arany zsinegével. Valamennyi poéma, amely helyet kapott ebben az impozánsnak készülő könyvben itt ömlött formába a Vajdaságban, kell hát, hogy kifelé és befelé dokumentálja ez a gyüjtemny az itteni költészet sok ezer uj keversü szinét, becsét és időálló erejét.

Tizennégy lirikus java termését nyomtatják ki a Kévében. Vannak közöttük, akik már önálló verseskönyvekkel is kivivták a kritika megbecsülését, de vannak olyanok is, akik csak a napilapok aránylag szükösre limitált hasábjain tudtak megszólalni eddig. Tizennégy lirikus hatvannál több verssel szerepel ebben az antológiában, amely első összefoglaló nyereségszámláia lesz tizennégy költő jónéhány esztendei becsületes, hivatott munkájának. De nyereségszámlája lesz a vajdasági olvasók egyetemének is, amelynek viszont a betüdzsungel mostani lapályi klimájával szemben a tiszta müvészet magaslati levegőjét revelálja.

A könyv előreláthatólag pünkösdre jelenik meg és *Baldzs* G. Árpád kitünő festőművész rajzolja hozzá a cimlapot.

KÖNYVEK

Mauriac:

A méregkeverő

A Révai könyvkiadó a Ma Regényei cim alatt uj sorozatot indit, amelynek első izléses kötete most jelent meg, Francois Mauriac: Méregkeverő cimü regénye.

Francois Mauriac neve a francia irodalomban a háboru után lett ismertté. Eleinte erősen vallásos szinezetü verseket irt, később lett regényiró s ma az uj francia literatura vezetői közt emlitik nevét.

A méregkeverő egy falusi asszony regénye. Therese Desqueyroux az apja kivánságára megy férjhez, családi politikából, azért, mert a vőlegény földje szomszédos az ő birtokukkal. A férj, bár legkülömbb a környékbeli gazdák közt, afféle parlagi ember, aki nem is igyekszik megérteni a feleségét. Therese nem boldog a házasságban. A meg nem értett Bovary-né életét éli. Hogy férjétől megszabaduljon, mérget kever az orvosságába. Letartóztatják, de a férj mentő vallomást tesz s szabadon bocsátják. Ha a férj megértéssel fogadná, vagy csak kérdésekre méltatná, minden rendbe jönne. A férj azonban nem kérdez, hanem itél. Nem válik el a méregkeverő asszonytól, hogy a családi reputáción csorba ne essék, hanem számüzi. A számüzetésből sulyos betegsége sem szabaditja meg, csak akkor szabadul, amikor sógornője vőlegényével szemben «okos«-an viselkedik.

A regényt a jellemek finom rajza teszi elsőrangu olvasmánnyá.

Szólnunk kell még a könyv kiállitásáról is.

A Révay-cég a Ma Regényei-vel ugy látszik, a klasszikus regénytár értékes sorozatának kivánja a pendantját megteremteni. Az uj sorozat könyvei izléses zöld vászonkötésben, finom papiron jelennek meg, ugyanugy mint annak idején a klasszikus regénytár kötetei s a sorozatban megjelent könyvek iróiról érdekes és jellemző életrajzi bevezetés szól.

közeledtét érezte meg, amikor az odutól hirtelen elfutott. Mert bizonyos, hogy az oroszlán szivesebben eszi állatok husát, mint emberét. Pali és Jack dermedten állottak meg. Lám, azt hitték, hogy az oroszlántól már megszabadultak, de most ugy látszik, hogy sorsukat mégsem kerülhetik el.

Meg sem mertek mozdulni, mert azt hitték, hogy az oroszlán a leghalkabb neszre is rájuk veti magát. Persze, azt nem tudták, hogy az oroszlán, ha nem éhes, nem bántja az embert, ha meg is érzi közeledtét. Ez az oroszlán pedig nem lehetett valami éhes, mert hiszen rövid időközben már a második pecsenyét ette. Az oroszlán csak akkor támadja meg az embert, ha nagyon éhes és más prédára nincs kilátása, vagy ha az ember bántja, esetleg evésében zavarja.

Pali és Jack javában reszkettek, mikor az őserdőben hirtelen lövés dördült el. Az oroszlán akkorát orditott a lövés után, hogy az egész erdő megreszketett beléje. Az orditás után azonban elhallgatott és elterült a már majdnem elfogyasztott bölény mellett.

A következő pillanatban az erdő sürüjéből egy ember lépett elő. Ez az ember Astor volt.

Kilics Pali és Jack matróz kedve határtalan volt, amikor megpillantották megmentőjüket, Astort. Ledobták csomagjaikat és hozzája rohantak.

Astor a viszontlátás örömére lenyuzta az oroszlánt és a bőrét magához vette. Aztán elindultak mindhárman. Pali első kérdése ez volt:

— Hová lett a barátom, John?

— Johnt egy tengerésztiszttel hagytam az erdő másik részén.

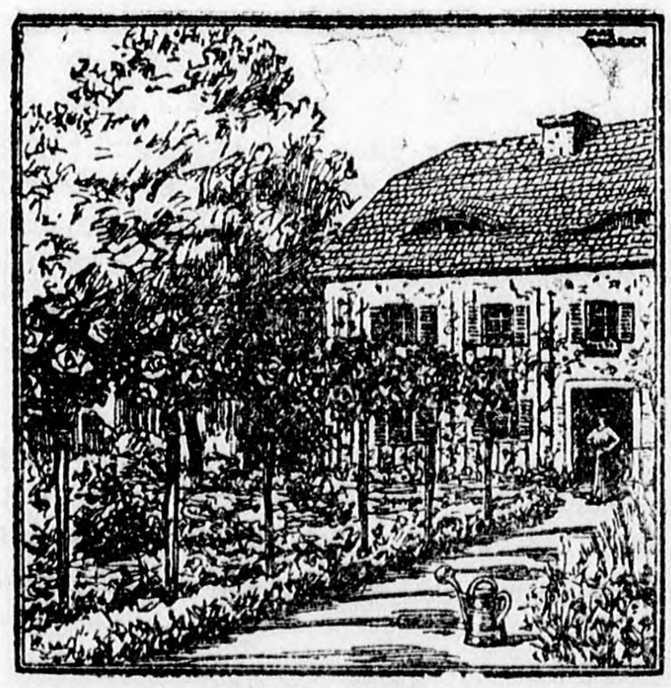
Egész nap együtt gyalogoltak és este egy kis erdei tisztáson ütöttek tanyát. Tüzet raktak. Jack a közeli forrásból vizet hozott, melyet egy csajkában felforraltak és csakhamar készen volt a jóizü párolgó tea. Remekül falatoztak és közben Pali elmesélte Astornak, hogy a szerecsenek fogságából való szabadulás óta mi mindenen mentek keresztül.

Vacsora után Astor igy szólt:

— A tüznek egész éjszaka égve kell maradnia, azért jó lesz még most sok galyat összehordani.

Megmagyarázta, hogy az őserdő legvérengzőbb állatja se meri az embert megtámadni, ha tüz van mellette. Kijelentette még azt is, hogy éppen azért egyiküknek állandóan ébren kell lennie, hogy a tüzet élessze. Kilics Pali vállalkozott

REJTETTKEP

Hol van a kislányom?

rá, hogy első tüzőrnek ébren marad. Jack és Astor csak feküdjenek le nyugodtan, nem lesz semmi baj.

— Efelől egészen biztos vagyok, — válaszolt Astor, — azonban én egyelőre mégsem fekszem le. Megyek kicsit körülnézni az erdőben. Hátha akad még valami a puskám hegyére. Nem megyek messzire. Ha valami baj talál lenni, csak süssetek el egy revolvert és azonnal itt leszek.

Astor erre vállára kapta puskáját és elment.

Jack lefeküdt és a következő pillanatban már mélyen szuszogott annak jeléül, hogy jóizüen alszik.

Kilics Pali őrködött és egyre rakta a száraz fát a tüzre. Fülét gyakran ütötte meg különös nesz. Mozgás volt hallható a sürü bozót körül, ami nem volt más, mint arra settenkedő vadállatok lopózkodása. Csakhogy a tüz miatt egyik se mert közel jönni. Némelyik annyira merész volt, hogy kilépett a tisztásra is. Olyankor Pali bátran kikapott egy-egy hosszu égő faágat a tüzből és azt a vadállat felé dobta, amely rettenetes hördüléssel erre ujra eltünt a sürüségben.

A BACSMEGYEI NAPLÓ vasárnapi ingyen melléklete
Szabotőrök
Jó gyermekeknek
Szabotőrök
Szabotőrök
Szabotőrök

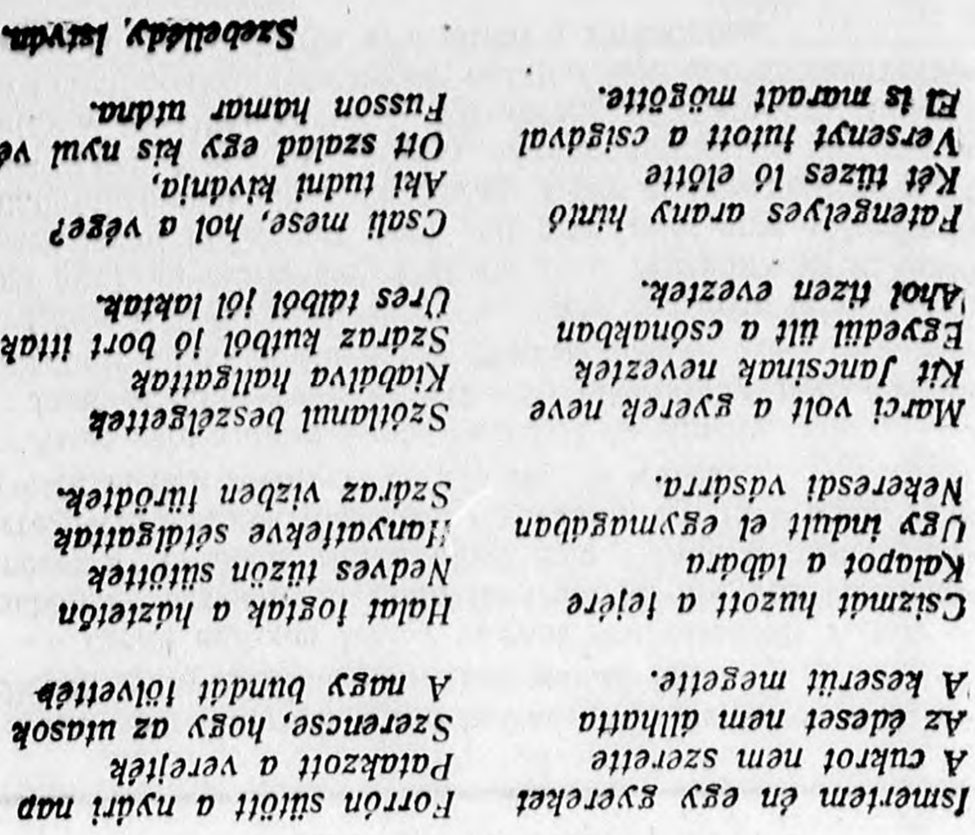
HUSVÉTI MESE

Andris és Panka szegény szülők gyermekei voltak; Andris nyolcéves, Panka hét. Kézenfogva, csendes örömmel, áhitatos lassu léptekkel járnak az erdőn. A korai tavasz melege kicsalta a szabadba őket is. Az erdő is ünnepli a nap korai hevét, számos bokor virágba öltöztette ágait s az ibolyaillat verseng a fenyőillattal.

A két szegény gyermeknek ez a szép nap az egyedüli ajándéka. Oly szegények, hogy még karácsonyi ajándékot sem kaptak soha, csak ugy hallomásból tudják, hogy vannak gazdag gyerekek is, akik husvétkor is, karácsonykor, sőt más alkalmakkor is sok szép ajándékot kapnak. Most egymás mellett lépegetve, elmerülve nézegetnek s hallgatják az erdő hangjait.

Mélyen az erdőben van egy kis tisztás. Ember még nem járt ott, mert ott van a nyuszikák pirostojás gyára. Két nyuszi serénykedik néhány festékes hordó körül, az egyik viszi a tojásokat oda, a másik átveszi és befesti őket. A legtöbb tojást pirosra festi, de a változatosság céljából egy-egy kék, zöld tojás is készül. Ha pedig az ihlet is megszállja a pingáló müvészt, tarka virág- és madárképeket is fest egy-egy tojásra. A megfestett tojásokat egy nagy fatepsire rakják száradni. Közbe-közbe érkezik egy-egy kifutó, azaz befutó nyuszika, dobozokat hoznak és hireket. A hirek nem valami falrengető ujdonságok, de a nyuszikat jobban érdeklik minden egyébnél, például, hol osztogatnak ingyen káposztalevelet? mit fütyül a madárijesztő a tavaszi szellőben? hova esedékes egy-egy doboz pirostojás legközelebb? A dobozokba szétosztják a kész tojásokat, de csempésznek a tojások közé áltojásokat is. Ezek csak látszanak tojásoknak, valójában szétsrófolható cukorkásdobozok.

A 113-as számu Tapsifüles ráemeli a legnagyobb dobozt a taligájára, szalutál, ahogy illik és elindul méltóságteljesen, maga előtt tolva a taligát. Nehéz ám a doboz, Tapsifüles megmegáll és ingujjával letörli verejtékező homlokát. Csak vadásszal ne találkozzék, mert ekkora teherrel futni nem tud, a szállitmányát pedig el nem hagyhatja. De ni csak: az uton két kis ember ballag. Talán Andris és Panka? Nem azok. A kislányon tarkaszalagos szalmakalap, bársonynadrág, selyeming a kisfiun. Gazdagok gyermekei. Tapsifüles elbujik egy fa

DARU

A mi falunkban lakott egy szegény ember. Borzasztóan fázós volt és ha hüvösebb időben darut repülni látott, mindjárt felkiáltott az égre:

Daru, daru, Menj fel égbe! Héjjancs a kis Jézuskának: Adjon jó meleget, Ostoromra teleket.

Megfogadták a darvak a szegény ember szavát s héjjantottak a kis Jézuskának. A kis Jézuska pedig meghallotta a kiáltásukat, megszánta a szegény embert s kisüttette a napot. A szegény ember pedig megmelegedett a sugaras verőfényben s jókedvüen dolgozni kezdett. Szinte égett a keze alatt a munka.

De meg is lett az eredménye, mert a kis Jézuska mindig kisüttette neki a napot s a szegény ember hamarosan gyüjtött annyit, hogy egy kis földet, telket vehetett s ma is jól él belőle.

Igy hallgatta meg a kis Jézuska a darvak utján a szegény ember kiáltását. Kisüttette neki a jó meleg napot s még telkes gazdát is csinált belőle.

Ilyen jó a kis Jézuska!

Pipacs Jóska.

Csali mese

Ismeritem én egy gyereket
A cukrot nem szerette
Az édeset nem álhatta
A keserüt megette.

Csizmát huzott a lójére
Kalapot a fejére
Ugy indult el egymagában
Nekeresdi vásárra.

Marci volt a gyerek neve
Kit Jancsinak nevezték
Egyedül ült a csónakban
Ahol ízen evezték.

Fatengelyes aranyhintó
Két tüzes ló előtte
Versenyt hutott a csigával
Ki is maradt mögötte.

Hatalt fogtak a házetőn
Nedves tüzőn sütötték
Hangyatelkve sétálgattak
Száraz vízben ütődtek.

Szólamul beszélgettek
Kiabálva hallgatták
Száraz kutból jó bort ittak
Üres tálból jól laktak.

Csali mese, hol a véged?
Ahi tudni kívánja,
Ott szalad egy kis nyul vele
Fusson hamar utána.

Szebellédy, latván.

Így mult el egyik óra a másik után és Pali lassan álmosodni kezdett. A csillagok állásából is látta, hogy éjfél már lóval elmult. Astor csak nem jött még vissza. Felkelette Jack matrózt és azt monda neki, hogy most már örködjön ő helyette, mert szeretne végre lefeküdni. Jack készségre elégett tett a felszólitásnak és élesztgette a tüzet.

Kilics Pali lefeküdt a füre és csakhamar mély álomba merült. Azt álmodta, hogy odahaza van és a leckéjét tanulja. Olyan boldog volt odahaza, hogy azt ki sem lehetne mondani. Hosszu-hosszu volt az álma. A jószivü Jack nem kelette fel és így Pali magától ébredt, de akkor a nap már régen az égen volt. Elsö kérdése ez volt:

— Hol van Astor ur?

— Még mindig nem tért vissza, — válaszolta Jack.

— Akkor bizonyosan valami baja történt, — aggodalmaskodott Pali, — mert az este azt monda, hogy csak pár órára távozik el, most már pedig régen elmult az éjszaka.

Egy bácskai fiu viszontagságos utazásai az egész világon át

Irta Kubán Endre

Egyszer azután vártalan dolog történt. Az oroszlán szagát szezött a levegőben, azáltal megtorduit és a kövétkező pillanatban sebes irammal futni kezdett a fától ellenkező irányban.

Pali és Jack megkönnyebbülten lélekzettek föl és elsö gondolatuk az volt, hogy ineg vannak mentve. Második gondolatuk természetesen meg az volt, hogy ertől a veszedelmes vidékről jó lesz minél előbb elmenekülni.

Fogták a holmijukat és óvatosan, de lehetőleg mentől gyorsabban tovább osongtak a rengetegben. Jó óráig haladtak, mikor Pali, aki egy-két lépéssel Jack előtt halad, hirtelen megállott és a rémülettől majdnem elkiáltotta magát. A bokrok között ott volt az oroszlán és ismét evett. Egy fiatal bolénynek a testéből lakmározott. Ugy látszik, hogy ennek a

bona Zebulon sorra mind beirt a noteszébe. Mikor aztán mindenki beszélt már, Zenebona Zebulon tanitó ur elmondta zárószavait:

— Tisztelt szülők! Köszönöm az érdeklődést, melyet a konferencia iránt tanusitottak. Most pedig kérem önöket, tiszteljenek meg szerény lakásomon. A hölgyeket a feleségem szivesen látja egy csésze kávéra, a medveurak pedig az én vendégeim lesznek egy pohár borra.

— Helyes beszéd, — kiáltotta közbe Tallérosi Töhötöm papája.

A tanitó ur aztán a bocsokat hazaküldte, a szülők pedig átvonultak a tanitó urék lakására.

Csak másnap tudtuk meg, hogy a szülők a tanitó ur házában reggelig mulattak. A mulatságnak azonban általános verekedés lett a vége.

A szamár és a tolvaj

Az uton egy ember ment, megrakott szamarát maga után vezetve. Meglátja ezt a két tolvaj.

— Te, az a szamár is jó lenne nekünk! Lopjuk el! — szól az egyik.

— Igen, de hogyan? — kérdi a másik.

— Jöjj csak utánam!

Azzal a szamárhoz oson, leveszi nyakáról a kötelet s a saját nyakára teszi. A másik ezalatt elvezette a szamarat.

Az állat gazdája, mikor egy idő mulva hátrafordult, rémülten látta, hogy embert vezet.

— Ki vagy te? — kérdezte ijedten.

— A te szamarad. Tudod nagyon haszontalan voltam, nem szerettem dolgozni, azért az édes anyám, aki varázsló, megbüntetett. Elvarázsolt, s mint szamár kellett dolgoznom évekig. De most megbocsájtott nekem s visszaadta emberi formámat.

A gazdát ez a beszéd nagyon megdöbbentette s elbocsájtotta a tolvajt.

Egy idő mulva uj szamarat akart venni a vásáron. Amint nézelődik, megpillantja a saját régi szamarát. Fejcsóválva ment oda s a csacsi fülébe sugta szemrehányóan:

— Ejnye te haszontalan, megint olyan rosszul viselted magad, hogy az édes anyád elvarázsolt?

Azzal jót huzott a szegény állat hátára.

A szegény ember és a tolvaj

Volt egyszer egy szegény ember. Ennek a szegény embernek két tehene volt minden gazdagsága, — azt a két tehenet kis boriu korában kapta egy gazdag embertől. — Isten nevében. Itt is, ott is szénát adogattak a jószivü embernek, ugy nevelte fel szegény ember a tehenekét.

S lám, lám, ki hinné, mikor a borjuk nagyra nőttek, de még meg is hizlak, szemet vetett rájuk egy rossz ember. Ugy ám, a rossz ember elhatározta, hogy éjnek idején ellopja a teheneket.

Egy este azután elindult a rossz ember, ment egyenesen a szegény ember pajtája felé. Amint ment egyszerre csak elője toppan az ördög. Ijen az ördög. Hosszu foga kilógott a szájából, haja, szakálla vörös volt, mint a tűz s még szarva is volt.

— Ki vagy, mi vagy? — kérdezte a tolvaj rémülten.

— Az ördög. Hát te ki vagy?

— Én meg a tolvaj vagyok — vallotta be a rossz ember ijedtében. — Egy szegény emberek van két tehene, el akarom lopni.

Azzal tovább mentek s hamarosan a szegény ember házához értek. Az ördög be akart menni a házba, hogy vigye a szegény embert.

— Hohó, — mondta a tolvaj, — várj, hadd vigyem el előbb a teheneket. Akkor azután viheted a szegény embert.

— De hátha te nem tudod elvinni s mind a kettőnket elkerget — okoskodott a tolvaj.

Addig veszekedtek, míg a szegény ember felébredt a látmára s kiszaladt az udvarra.

— Nézd csak — mondta a tolvaj a szegény embernek — az ördög el akar vinni téged a pokolba!

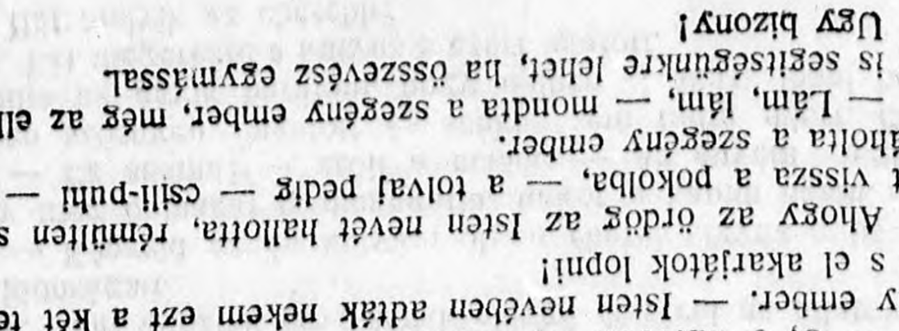
— Ez pedig el akarja vinni a teheneket, kiabált az ördög.

— Ó, ó micsoda hitványság, — mélttalankodott a szegény ember. — Isten nevében adják nekem ezt a két tehenet s el akarjátok lopni!

Ahogy az ördög az Isten nevét hallotta, rémülten szaladt vissza a pokolba, — a tolvaj pedig — csill-pulli — jól elpáholta a szegény embert.

— Lám, lám, — mondta a szegény ember, még az ellenség is segitségünkre lelket, ha összevész egymással.

Ugy bizony!

A BESZÉLŐ MADÁR

Amióta Bahman herceg utnak indult, övében viselte Parisade a tőrt, naponta kihuzta, de mindig nyugodtan dugta vissza a fényes pengét hüvelyébe, mert a tiszta él mutatta, hogy a hercegnek semmi baja sincsen. Azon a napon, mikor a herceg kővé változott kertjében sétált a két testvér. Egyszerre Perwis igy szólt a hercegnőhöz:

— Édes hugom, vedd csak elő tőröd, hadd lássuk, hogy megy dolga a mi bátyánknak?

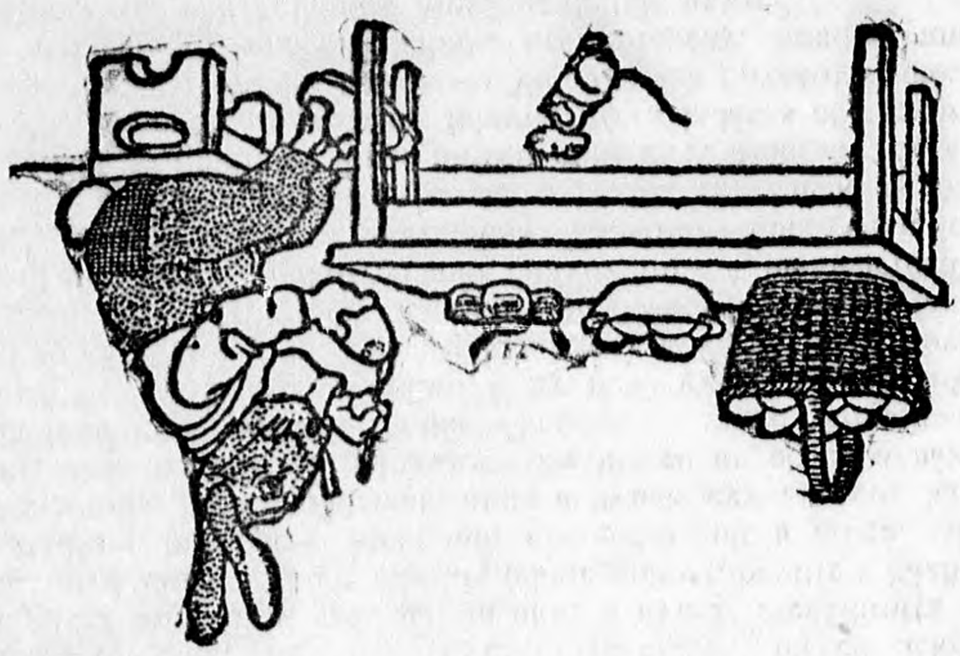
A hercegnő elővette a tőrt, de midőn kihuzta hüvelyéből, hát ime, vér serkedt az élén, vér cseppent a hegyéről. Fájdalommal, megrettenve ejtette el a tőrt a hercegnő és igy kiáltott:

— Ó édes bátyám, hát elvesztettelek és én vagyok az oka szerencsétlen sorsodnak. Soha-soha nem látlak többé! Miért is szóltam neked, miért is mondtam el kivánságomat!? Az a vén boszorkány rászedett bizonnyal, oly dolgokról beszélt, amik sose voltak, csak a képzeletben, beszélő madárról, éneklő fáról, aranysárga vizről! Megejtett a vágy varázsa s nyugtalanit azóta, hogy hallottam felőlük!

Perwis herceg mélyen elszomorodott bátyja halálán, ámde jól megértette a hercegnő panaszából, hogy minden szerencsétlenség mellett mennyire vágyakozik a leány a beszélő madár, az éneklő fa és az aranysárga viz után. Nem habozott soká, hanem igy szólt:

— Édes hugom, hiába siratjuk őt, nem támasztjuk fel ujra, nyugodjunk meg hát Isten akaratában. Az a jámbor asszony bizton nem hazudott. Nem is a te kivánságod okozta vesztét, hiszem, hogy másféle szerencsétlenség érte valahol utközben. Azért hát ne riasszon el az ő halála, elmegyek én, szerencsét próbálok, holnap hajnaltájban indulok már!

A hercegnő minden elkövetett, kérlelte, könyörgött, de a herceg konokul megmaradt szándéka mellett. Mielőtt pedig lóra ült volna, gyöngyökből füzött olvasót adott a hercegnőnek:

mőgé, megvárja, míg a két gyermek tova halad. »Dnom már ezt az erdőt, Oszkár« mondja a kislány. »Hát akkor menjünk haza, — felelí a fiu — ámbár alig hiszem, hogy otthon meg tudnának lepni valami kedves husvéti ajándékkal. Labdám az van, képeskönyvem van, tényképezőgépem, biciklim van, ha kérdenék sem tudnám megmondani, hogy mit szeretnék. Hát te mire vágyol, Adél?« A kislány kissé gondolkodott s azután így felelt: »Ha olyat veszunek, amit én kivánok, az nem meglepetés. Babám, fözőedényem van. Képeskönyvem is van elég. Fogadni merném, hogy megint csak bosszankodni fogok, mint karácsonykor, amikor két babát kaptam, meg egy albuk. Oszkár büszkén fellotta az orrát: »Nem vagyunk hordárok.« Adél felháborodva nézett a kis nyuszira: »Micsoda szemtelenség! Minek néz maga bennünket?! Nézze meg az ember!«

A 113-as Tapsifüles kissé méltatlankodva, kisse szégyenkezve ballagott tova. Néhány percel késöbb egy másik utcán a két szegény gyerekkel találkozott. Megszólitotta őket is:

— Imádkozz érettem napról-napra ujra, de ha majd egy napon nem mozdul a gyöngyszem, mintha fagyott lenne, ugy tudd meg, abban az órában életem vesztettem. Hiszem, hogy nem ér baj s szerencsével járok!

Utnak indult Perwis herceg is, miután bucsut vett hugától, husz álló nap lovagolt, mig huszonegyedik nap a dervis kunyhójához érkezett. Ő is leszállt lováról, ő is megszólította az öreget. A dervis ugyanugy intette őt is, mint bátyját, de még hozzátette:

— Nem régiben ifju vitéz lovagolt erre. Arcra, alakra tehozzád hasonló. Ugyanugy kérdezte az utat, akárcsak te, hosszu kérésére végre nehéz szivvel utba igazitottam, de még eddig nem tért vissza, bizonyosan ő is arra sorsra jutott, mint a többi előtte!

Perwis herceg igy felelt:

— Jó dervis, ne félts engem. Igaz, hogy bátyám utnak indult erre, szavadból ugy veszem ki, csupán csak ő lehetett a fiatal lovas, azt is tudom, hogy szerencsétlennül járt, de hogy merre, mikép, azt nem tudhattam meg!

— Megmondom én neked — felelte a dervis — bátyád is elérte a hegyet, utnak indult tetejére, de utközben fekete kővé vált, ahogy te is az leszel, ha idejekorán meg nem gondolod a dolgot!

— Köszönöm jó tanácsodat — szólt makacsul Perwis herceg — de hidd meg nem félek semmi veszélytől, nincs is olyan ember, ki szándékomtól eltéritene. Légy hozzám is oly jó, mint bátyámhoz voltál s mutasd meg az utat.

A dervis zsákjába nyult és ugyanolyan golyót vett ki belőle, mint amilyent Bahmannak adott. A herceg pedig elbucsuzott, lovára pattant, azután a golyót maga elé vetette. Az pedig tüstént gurulni kezdett, utána vágtatott a herceg. Elérkezett a hegy lábához, kantárát a ló nyakába vetette, megindult felfelé. Alig lépett egyet-kettőt, már megütötték fülét a hangok:

— Állj meg vakmerő! — kiáltott egyik, közel a fülébe.

— Majd adok én neked! — kiáltott a másik a sarkában, mire Perwis herceg haragra gyulladt, megfeledkezve magáról, kardot rántott és visszafordult, hogy szembeszálljon támadójával. Ámde alig látta meg, hogy senki sincs mögötte, máris fekete kővé változott lovával együtt.

Parisade hercegnő azalatt minden áldott este elővette a rózsafüzért, mindannyiszor engedelmesen bujtak át kis ujjai alatt a gyöngyszemek. Ámde azon az estén, mikor Perwis

»Nem segitenétek egy kicsit a taligámat huzni?« »De igen, nagyon szivesen« — mondá Andris és már ugrott is, hogy megfogja a taliga két rudját. Tapsifüles alig tudta követni a gyerekeket, olyan gyorsan tipegtek. »Nem arra atyámfiai, a városba megyünk, de most már kösződöm is a szives segitséget, szaladjatok és azután futott, mint a . . . nyul. Andris és Panka bementek a szobába, felnyitották a ládát s alig győzték kiszedni a sok jót belőle. — Volt ott sok pirostojás, diós- és mákospatkó, mazsoláskalács, krémeslepény, mindenféle szemnek-szájnak kellemes. Megérdemelték, ugy-e?

Ugyanezen idő alatt a palotában is történt valami. A nevelőkisasszony behivta az erdőről hazaérkezett gyerekeket. »Oszkár, Adél, az előbb valaki itt járt és számotokra ezt a kis dobozt hagyta itt.«

— »Ahá, ez lesz a husvéti megleptetés« gondolta Oszkár és sietve felnyitotta a dobozt. »Két nagy tekete piros tojás, — kiáltotta megleptetve Adél. »Csak?« — mondá ajkát lebiggyesztve Oszkár. »Nézzük meg, mi van bennük«, indítványozta Adél és elkezdték feszegetni a tojásokat. Egyszerre pattant fel mindkettőnek a héja és akár hiszitek, akár nem, mindegyikből egy-egy fekete krampusz ugrott ki, kezükben seprű, nekiugrottak a két szőrös gyereknek és csili-puli, — alaposan elnáspágolták őket. Megérdemelték, ugye, bizony!

Muncurkó diákévei

Egy medvebocs naplója Ita Kóró Pál

Mogyorósi Menyhértné mindegyikre mosolygott és sorra nyujtotta feléjük a jobb mancsát, melyet azok megcsókoltak. A medveurak aztán tüzesen udvaroltak a még csinos özvegynek. Rajta kivül sorban érkezett meg négy medvemama, de egynek sem udvaroltak annyit, mint Mogyorósinénak.

Mikor aztán mind együtt voltak a szülők, bevonultak az iskolába. Ott a tanitó ur fogadta őket és leültette őket a falak mentén felálitott székekre, amelyeket erre az alkalomra a nagyvendéglőből hordtak át a bocsok kölcsönképpen. Mikor mindenki elhelyezkedett, Zenebona Zebulon tanitó ur felállott a katedrára és a következő beszédet mondta:

— Tisztelt szülők! A miniszter ur rendeletet adott ki, amelynek értelmében minden tanitó egy hónapban egyszer köteles a szülőket szülői értekezletre összehivni. Ez az értekezlet a konferencia. Ezen a konferencián minden szülő előadja tapasztalatait az iskolára vonatkozólag. Elmondja, hogy hogyan van megelégedve a bocsa tanulásával és nyilvánitja azokat a kivánságokat, melyeket az iskola sikerének eredménye érdekében szükségesnek tart. Azért tehát legyenek szivesek a tisztelt szülők sorban felállani és megmondani kivánságaikat.

A tanitó ur szavaira a papám, tekintetes és nagyságos Morgó Mackó nemzetes ur válaszolt elsőnek.

— Nagyon bölcs a miniszter intézkedése, — mondotta a papa, — mi a magunk részéről ezeken a konferenciákon hajlandók vagyunk a tanitó urat támogatni. Én azt a kivánságomat adom elő, hogy a bocsok az iskolában ezentul kevesebbet kapjanak ki pálcával, mert az én elvem az, hogy inkább szép szóval kell a fiatalságot oktatni.

Nekem tetszett a papa kijelentése és feltettem magamban, hogy alkalomadtán figyelmeztetem is rá, ha majd megint meg akar verni.

Méznyaló Malakiás apja viszont azt mondta, hogy bizony ezentul is alaposan verni kell az iskolába a bocsokat.

— Nézzenek rám, — mondotta, — ha engem az iskolában naponta nem vertek volna meg legalább kétszer, még ma se tudnék irni és olvasni.

Minden szülőnek volt valami kivánsága, melyeket Zene-

hercegnek kövé változott, egyszerre megmereveledtek a gyönyörű kezében, meg se mozdultak, mintha egymáshoz fagytak volna. A hercegnő nem sirt, nem zokogott, ugyis hiába lett volna, szivében foltotta a bánatot. Kinyitotta bátyja fegyveres kamráját, férfinak öltözött, kardot kötött oldalára, lóra szállt és másnap hajnalhasadtával utnak indult ő is, addig ment előre, míg huszadik napon a dervis kunyhója elé érkezett.

Köszöntötte az öreget illendően, aztán megkérdezte, merre visz az ut a beszélő madárhoz, énekló fához és az aranyszárga vizhez?

— Szép kisasszonyom — szólt a dervis — hiába ötlöz tél téritkönlösbe, az én szemem meg nem tévesztheted. Tudom én a helyet, csak azt nem tudom miért kérdezed tőlem?

— Jó dervis — felelte Parisade — annyit hallottam a hirom dologról, hogy nem nyughatom addig, míg meg nem keritem őket!

A dervis pedig elmondotta Parisadenek is mindazt, amit két bátyjának mondott. Ugyanugy intette, ugyanugy igyekezett utjáról visszatériteni, de a hercegnő feljét rázta s igy szólt:

— Jól megértettelek atyám, de szavadból ugy veszem ki, hogy a veszély egyedül a szörnyü hangok ijesztgetésében rejlik. Elhiszem, hogy a rettenetes zaj a legbátrabbnak is megmarkolja szivét, de talán csellel sikerül legyőzni a nehézségeket. Hátha pulia gyapjut dugok a fülembe, akkor bizonyosan sokkal gyengébb, halkabb lesz fülemnek a zaj?

— Szép kisasszony — felelte a dervis — akárhányuak eszébe jutott ez is, meg más cselvetés, én csak annyit tudok, hogy azok közül se jött még senki vissza.

Az éber kutya

Egyszer volt két ember, mindenikuek egy-egy kis kutyája. Nem győzték egymásnak elégzé dicsérni az állatok jó tulajdonságait.

— Képzeld az én kutyám olyan ébertil vigyáz a házra, hogy még ömnagát is megugatja, mikor a kapun bejön.

— Ez semmi! — szólt a másik. — Az enyém tegnap délben szörnyen ugatott és senki sem tudta miért. Este mondja az egyik barátom, hogy délben el akart jönni hozzám. Ezt megérezte a kutyus s ezért ugatott.

Hát melyik az ébereb?

Idők sodrában

Gyula diák versei

Debrecenben megjelent verseskönyv. Kissé talán megkésettnek érezük a poémák szinét és szövését, de elismeréssel állunk meg a puhán gördülő sorok mélyről jött őszintesége előtt. Csupa szív, csupa lélek ember lehet az irójuk és mindenekfelett tisztes szándéku és nobilis eszközü költő, aki tisztán látja tehetségének határárkát, nem kukkant idegen, bevetett és learatott szántóföldekre. Témaköre nem terjed észak és dél, kelet s nyugat felé, de a maga birodalmában feltétlen szuverén. Gyula diák verseiben elsősorban a nemes müvészettel csiszolt forma az, ami leginkább megkap. Fölényes biztonsággal esztergályozott sorok állanak glédába majd minden lapján a könyvnek. Ilyenek:

Szomoru, hogy engem szeretsz
kit már bénává vert az élet,
ki már futok a rossz csatából
kit lélektelen véres bolondként
a reménységből várakozásból
bottal kergettek ki az évek.

Valami tuláradó szomorusággal kezetfogott rezignáció csendül ki az ilyen sorokból, a nullára redukált értékü élet, hányt-vetett sors, háboru, szerelem, halál és még sok minden. Azok közé tartoznak ezek a költemények, amelyek nagyon sok olvasóban vissza tudnak csendülni hiánytalan intenzitással és sok rokonszenvvel az irójuk iránt. Verselési technikája könnyed, nem keresi a bonyolult, komplikált kifejezési formákat, egyszerü és tiszta, mint a falusi templom százados öregharangja:

Mondják, hogy halkan zongorázik
minden este, télhomályban
s ilyenkor fehér tiszta vágyak
sóhajtoznak a zongorában.

Ez a bensőséggel teljes interieur hangulat takarja fehér fátylába majdnem minden versét Gyula diáknak, aki az »*Idők sodrában*« is biztos karcsapásokkal tempózik a hivatottság partjai felé. A tetszetős kiállitásu könyvet a Csáthy Ferenc irodalmi vállalat adta ki Debrecenben.

de jó

*

A *Korunk* áprilisi száma ismét azzal a gazdag és nivós tartalommal jelent meg, ami ezt a komoly folyóiratot jellemzi. Az uj szám »*Huszonöt év természettudománya*« cimen Fritz *Kahn* nagyérdekességü értekezését, *Benedek* Marcell »*Császári kihallgatás*« cimü szép-históriáját, *Ligeti* Sándor érdekes tanulmányát a munka erkölcséről és Stefan *Zweig* kitünő történelmi miniatürjét közli »*Eldoradó felfedezése*« cimmel, ezenkivül *Gró* Lajos a filmszinész szociológiájáról ir érdekes tanulmányt, végül közli a lap Leonhard *Frank* »*A polgár*« cimü regényének folytatását is.

A Kulturkronika, Szemle és Disputa rovatban Gömöri Jenő, Krizsán Sándor, Forgó Pál, Gerő György, Nádass József, Gaál Gábor, Szentgyörgyi Gábor, Bálint László és mások irásait találjuk a legérdekesebb irodalmi, müvészi, gazdasági, szociológiai és politikai problémákról. A *Dénes* László szerkesztésében megjelenő nivós havi szemle megrendelhető a *Korunk* kiadóhivatalában Cluj, Str. Andrei Muresann 34/b. cim alatt.

Az Uhu áprilisi száma vidám tartalommal, nagyszerü képekkel jelent meg. Novellák, versek és elbeszélések következnek egymás után és érdekes cikkek vannak a megujhódott Kináról, az uj Oroszország müvészetéről, a virágok lelki életéről. Ezenkivül még számtalan érdekes cikk teszi változatossá az Uhu áprilisi számát, amely rengeteg mulatságos olvasmányt tartalmaz.

A Nyugat április elsejei — husvéti — száma jelentékeny részét *Gellért Oszkár* költészetének méltatására szenteli. Tanulmányt, cikket és portrét *Babits Mihály, Fülep Lajos, Schöpflin Aladár, Laczkó Géza, Földi Mihály, Kosztolányi Dezső* és *Tersánszky J. Jenő* irtak Gellértről, akinek arcképét mümellékleten adja a Nyugat. A szám egyéb tartalmából kiemeljük *Móricz Zsigmond* és *Fürst Milán* verseit, *Ignotus* cikkét (»A negyvennyolcas Ibsen«), *Laczkó Géza* novelláját, *Ignotus Pál* Disraeli-portréját, *Kassák Lajos* készülő uj regényének három fejezetét, továbbá *Szini Gyula* Jókai-regényének befejező részét, amely Jókainak Nagy Bellával kötött házasságáról szól. Gazdag képzőmüvészeti és szinházi rovat teszi teljessé a számot, amely *a rendes 20 dindros* áron kapható. Negyedévi előfizetési dij 100 dinár. Főbizományos: Literaria, Subotica, Karadjordjev trg. 12.

AZ IRÓ IS EMBER

Távirati hirek a pokolból

(Beszélgetés Ratkovics Risztó beogradi költővel)

— Jól van, barátom, üljünk le. Talán alkalmas ez a pillanat, engedjük át magunkat a kiszabaduló szavaknak és annak, ami mögöttük rejtőzik. Talán sikerül majd mondanom valamit magamról, egy érzékelhető képet adnom. Különben is, én mindig beszélek magamról. El vagyok töltve, kedves barátom, egy erős, misztikus és fájdalmas hittel, hogy minden szavammal önnön testemnek elvont térképét szövöm. Egy kicsit mosolyogsz, vagy csak ugy tetszik? — De nem rándulok többé minduntalan abba a fluidumba át, az ugynevezett magasabb szférákba. Hidd el, *ezeket a magasabb szférákat én mindig megvetettem, megvetettem, ahogy egy éhes ember megveti az éhségről szóló teóriákat. Élettapasztalásaim utján kiegyenlitettem a valóságot, a meztelen és banális valóságot a metafizikával. Látod, ez költészetem forrása.* Költészetem nem vezet jegyzőkönyvet látszólagos kalandjaimról, legyenek azok még oly érdekesek, sőt szenzációsak is. Nem ez nem szerénység. Tudok én nagyon szerénytelen is lenni. Állitom, például, hogy az erős és gyenge költők nagy többsége életéből irodalmat gyárt, melyen át mégis társadalmi karriért másznak meg. Számomra ez nem csak nevetséges, de lehetetlen is. Sok okból... Ne kivánd, kérlek, hogy igazoljam bármelyiket eme okok közül. Már elfáradtam. Térjünk a tárgyra! (Ó, mily furcsa ez, ebben az esetben mondani: Térjünk a tárgyra!)

— Egy borzongatón bánatos tájon születtem. Szandzsáknak hivják. Ott, ahol csontjait elvetette a legősibb, talán az egyedüli szerb arisztokrácia. Csak kolostorromok maradtak meg belőle. Az ottani árnyak már nem is árnyak többé számomra, hanem szomoruság, borzongós bu. Lárifári, *ne higyje senki, hogy busulok az után a nemesség után. Öregapám többszörös gyilkos volt. Felesége a földeken szült és vadkörtével táplálkozott. Apám már egy egészséges vadság és degenerált szelidség keveréke. Anyámat végtelenül szerettem.* Szegény, mindent hitt és oly enyhe volt, mint a bazsalikom a szentkép mellett.

— Te szenzációkat vársz. Hát legyen! Első versemet hetedik életévemben irtam. A tizedikben még egyet. Akkor hátatfordítottam neki és *imádságokat irtam, imádságokat, kedves barátom. Nevetséges, nemde?* De hidd el, nem. Én, aki mostan, hogy legenyhébben fejezzem ki magam, teljesen közömbös vagyok Isten létezésének kérdése iránt, én mégis legnagyobb szeretettel emlékszem gyerekségemre, ép azért, mert aszkét istenességgel volt eltelve. Ugy tetszik, mintha anélkül üres lett volna. Hidd el, van valami csodás mindebben. Lopva kisurrantam hazulról, a hegyekbe mentem és ott szoktam maradni, éhesen, szomjasan, egész nap, kövön térdepelve és imákat mondva, melyeket magam költöttem az ismertek példájára. Hiszem, hogy volt bennük sok legmélyebb önnön valómból. Azok a dalok Szüz Mária szépségére és dicsőitésére... azok a dalok mintha most is még néha-néha fényükkel öveznének. Csodás ez, csodás... Imáim, kéréseim beteljesültek. Azért fohászkodtam az éghez, hogy szenvedéssel ajándékozzon meg. És beteljesült.

— Az elválás iszonyu fájdalmával elszöktem hazulról a világba. A háboru tombolása tetőfokán volt. Vasuti állomások az éjben, eső, lökdösés vagonokban, sirás árnyékszékekben... Talán azt hiszed, hogy stilizálok? Pedig várod, hogy meséljek, valami nagyon különöset vársz és nem adsz hitelt történéseknek, melyek számomra oly érthetők és melyek egyedül világositanak fel. Ugy van, barátom, ugy tetszik minden állomáson sirástól fuldokoltam, csendesen, hogy senki se vegye észre... *Böröndömben egy gyönyörü Istenanya képet vittem. Ezt a szentképet templomból loptam, akkor, amikor a legfanatikusabb istenrajongó voltam.* Gyönyörü volt... Ártatlanul loptam, minden lelkiismeretfurdalás nélkül. Vagy nem hiszed? Látod, ép ebben a pillanatban avval a gonddal vagyok elfoglalva, hogy otthon megőrzik-e ennek az én pokoli misztikámnak ereklyéjét. Ugyanis, mégis hazatértem egyévi tiroli tartózkodás után egy katolikus zárdában, melyet nem szerettem és bolyongások után. Lehet, hogy eladják az ereklyét... ott éhség uralkodik, éhség!... Egészen a mai stilusnak felelne meg...

— És azután, — eh, siklojunk gyorsan, nagyon gyorsan egy terhes, kinos csenden át, mert különben meg kellene világitanom sok mindenfélét, ami most unalmas számomra. Nagyon ritkán vagyok kedvemben, hogy életem eme fájó szakának fontos mozzanatait boncolgassam. Bele kell lovalnom magam egy lelkesedésbe, hogy akármit mesélhessek. Folytassam? De nem látod-e: a közelben kicsiszolt urak ülnek. Idegesithetem őket jelenlétemmel... én nem tudok szép szavakat, még kidobhatnak. Tekintet nélkül arra, hogy pofám mily döbbentően hasonlit Beethoven fejére. Hidd el, e kopott kabát már sokszor hozta magával, hogy a legtöbb ember bizalmatlansággal viseltetett irántam. Ezt a bizalmatlanságot én csakis osztály-lélektannal bizom magyarázni. *Ez az osztály-pszihológia nagymértékben még az iróknál is érvényesül, még inkább a mértékadó kritikusoknál. Az ő irodalmuk és költészetük, legyen akárhogy »objektiv« és absztinens, többnyire magán viseli egy más mezőnyön folytatott osztályharc pecsétjét.* Nem nagyon panaszkodnám, ha ez csak az öregekről állana, de *az ugynevezett fiatalok... náluk is ritka a polgári osztály-mentalitástól való felszabadulás,* meséljenek bár teli szájjal a különböző legmodernebb izmusokról. Nekem tapasztalataim vannak, barátom, keserü tapasztalataim. Ezenkivül, a szerbeknek iszonyuan imponálnak a külföldi produktumok, legalább is ezeknek, akiknek szentesitett joguk van értékekről itélkezni. Egy kis példa rá: a problémákat, melyekről a párisi szürealisták megsejtették, hogy fel kell állitani, én is, sőt előbb, oldoztam. Senki sem akarta ezt észre sem venni, mig most valakinek üres mondataiért lelkesednek. Kérlek, rendelj még bort!

— Ó, te állandóan életemről akarsz hallani. Tolonc, kórház, éhezés... Megaláztatások és szédületes részegségek nem idegenek nekem. A legjelentősebb mindebben, hogy mindezen diszkrétül, lárma nélkül mentem át. Még fontosabb, hogy ezek a szenvedések, melyek nagymérvben szociálisak, az okoknak és következményeknek egy ki nem bogozható guzsába vannak kötve, hogy ezek a szenvedések várnak rám holnap, holnapután és ki tudja meddig. Ha az őrültekháza nem előz meg, ez ily banálisan folydogál tovább. Csak azt tudom, hogy esetleges öngyilkosságom egyben egy nagy társadalmi botrány oka és következménye lenne.

— Mégegyszer figyelmeztetlek, *ne vedd ezt gyónásszámba, sem busulásnak. Nevetek én cinikusan mindezeken a szentimentális tirádákon.* Köpök mind a megaláztatásaimra. Emlékszel, ugy-e, hogy gyermekkoromban kértem az eget, ajándékozzon meg szenvedésekkel — nos, ez beteljesedett: Ámen. — Még egy poharat.

Kimegyünk a tavaszi éjbe, mely nagyon hasonlit egy őszire.

— *A magyarokat szeretem, szeretném megtanulni nyelvüket.* Ha ebben Afrikába utazásom nem gátol meg, még meg lehet.

P. J.

FILM

A mozi jövője

Érdekes mélyenjáró tanulmány jelent meg Krakkóba a mozi jövőjéről. Szerzője: *Karol Irzykovski.*

A mozival körülbelül ugy vagyunk, mint a villamossággal, *használjuk és élvezzük, de vajmi keveset tudunk a lényegéről, ennélfogva egyelőre jövőjét sem látjuk.*

A lengyel iró igy határozza meg a mozit:

— **A filmen azt látjuk, hogy az ember *közvetlen érintkezésbe jut az anyaggal.***

Eddig a mozi szindarabokból vagy regényekből vette tárgyát, ami merőben elhibázott kisérlet volt, mert föladta jellegét és nem aknázta ki a területet, melyet egy müvészet sem közelithet meg, vagyis: *hogy bemutassa az embert az anyagi világgal való küzdelmében.* Nincs szükségünk tehát lélektani vagy társadalmi filmekre, nagyobb, megrázóbb, mélyebb hatást érhetünk el akkor, ha *bemutatjuk az anyagi világot:* egy hidat, melyet dinamittal robbantanak föl, egy állatseregletet, melynek állatjai szétfutnak, egy bikaviadalt, egy árvizet, egy tüzvészt, bányakatasztrófát, szerencsétlenséget valami toronyban, vagy a romok közt, vagy egy hajón, egy léggömb, vagy egy repülőgép utját. Mindig azzal kell foglalkozni, hogy az ember küzd az anyaggal, vagy hogy az anyag segit az embernek. *A mozgás az a határ, ahol az ember érintkezik az anyaggal.*

E tekintetben a tárgyak pedig szinte kimerithetetlenek. Milyen érdekes mindenkor a sülyedő hajó, a hóförgeteg, az evés, az ivás, a tánc. (Itt az ember hat az anyagra, ott pedig az anyag hat az emberre). Különösen hálás kellék a viz (viharos tenger, fürdő, eső), a butorok, a pihe, a liszt stb. Az ember naponta érintkezésben van ezekkel az anyagokkal, nevetséges, vagy tragikus érintkezésben s ez kiapadhatatlan forrása lehet a mozinak. Példa erre *Chaplin pompás* filmje, a Pékesztrájk.

A mai mozi-darabok legkitünőbb részei többnyire a beékelések, a rövid jelenetek, melyekben a külső világ játsza a főszerepet. Ami a képek fölvételét illeti, a rendezőnek állandóan szem előtt kell tartania azt a müvészeti elvet, hogy *csak résszel lehet megérzékeltetni az egészet, csak egy csücskét a valóságnak szabad a szem elé tárni, mert ezzel a »rövidzárlattal« keletkezik az igazi esztétikai élvezet.*

Ma még a mozi nem müvészet, de az lehet. Mi által? Az által, hogy az *ember és az anyag együtt jelenik meg, mint egyenrangu fél. Griffith* filmje: »Kelet felé« erre mutat, valamint Ábel *Gance* pompás kisérlete is. *Chaplin, Peel* müvészete közeliti meg leginkább azt az eszményt, melyet magunk elé tüzhetünk.

Különben ezen a téren is az alkotó iróké a jövő, nem azoké, akik manapság darabokat gyártanak. Egy másik nemzedék talán megleli a mozi néma beszédstilusát, miután beleélte magát a szemléletbe s az egész világegyetemet, *egész erkölcsi életüket moziszerüen látja majd.*

A hét rádiómüsora

A müsorban szereplő adóállomások hullámhosszai

Bécs 577, 517.2. Berlin 483.9, Budapest 557.5, Breslau 322.6 (Gleiwitz 250), Brünn 441.2. Frankfurt 428.6. (Cassel 272.5). Hamburg 394.7 (Bremen 252.1), (Hannover 297), (Kiel 254), Kattowitz 422. Königsberg 329.7 (Danzig 272.7), Langenberg 468.8 (Dortmund 283), (Münster 241.9), Leipzig 365.8), Dresden 252.7), München 549 (Nürnberg 300), Prága 448.9, Róma 450 (Freiburg 577), Zagreb 310.

Aki a

RADIOWELT

című legjobb rádiószakujságra az április 1-től szeptember 30-ig terjedő félévre 130 dinárral előfizet vagy előfizetését megujitja, **ingyen kapja** az alant felsorolt

HÁROM KÖNYV

egyikét saját választása szerint:

Günther és Stuker: RADIOEXPERIMENTE bolti ára Mk 3.80

Günther és Stuker: Radiotechnisches Lexikon bolti ára Mk 3.60

Günther és Stiller: Wo Steckt der Fehler? bolti ára Mk 4.—

Küldje be még ma előfizetését

Erre a kedvezményre csak azok tarthatnak igényt, akik az előfizetési dijat 10.— dinár portóköltséggel együtt április 10-ig beküldik.

Előfizetéseket fe vesz a Bácsmegyei Napló kiadóhivatala.

VASÁRNAP, ÁPRILIS 8.

ZAGREB 18: Parsifal (opera: Wagner.)

WIEN 11: Szimfonikus koncert. 15.30: Délutáni koncert. 17.50: Kamarazene. 19.45: »Das Schwalbennest« (operett). Utána jazzband.

BRESSLAU (Gleiwitz) 12: »Ostern« koncert. 15: Meseóra. 16.30: Szórakoztatózene. 18.55: Kamarazene és ének. 20.30: Husvéti kabaré.

KÖNIGSBERG (Danzig) 11.15: Koncert. 16.30: »Tosca« (opera: Puccini). 22.30: Szórakoztatózene.

PRÁGA 16.30: Délutáni koncert. 18: Német koncert. 19: »Die verkaufte Braut« (opera: B. Smetana). 22.20: Kávéházi zene.

LEIPZIG (Dresden) 11: Husvéti ünnepi hangverseny. 16: »Ostern« (passiojáték). 17.30: Koncert. 19: Zenekari hangverseny.. 22.30: Tánczene.

STUTTGART (Freiburg) 12: Sétahangverseny. 13.15: Gramofon. 16: Szinjáték. 20: Népdalok. 20.30: »Frühling« (koncert).

HAMBURG 9.15: Koncert. 16: Délutáni koncert. 17.15: »Die Meistersinger von Nürnberg« (opera» Wagner).

KATTOWITZ 17: Koncert. 20: Koncert.

FRANKFURT a/M. (Cassel) 11.30: Husvéti matine. 17: Koncert. 20.30: Husvéti koncert.

BRÜNN 11: Koncert. 12: Fuvószene. 16.30: Délutáni koncert. 18: Német koncert. 19: Prágai átvitel (opera előadás). 22.15: Kávéházi koncert.

ROMA 17 és 18: Koncert. 20.45: »La Boheme« (opera: Puccini).

LANGENSBERG (Münster, Köln) 11.25: Beethoven zongora sonatak. 12.05: Husvéti matiné. 16.30: Zenekari hangverseny. 18: Evangelikus egyházi zene. 20: Faust I. Utána tánczene.

BERLIN 11.15: Husvéti koncert. 16.30: Tea koncert. 19.30: Cigánybáró (operett).

MILANO 16: Koncert. 20.45: Rigoletto (opera: Verdi).

MÜNCHEN 12: Koncert. 16: Koncert. 20: Népszerü vasárnapi hangverseny.

BUDAPEST 9.30, 11.45, 15, 13, 22.20: Hirek, pontos idő. 9: Református istentisztelet. 10: Zenés mise. Utána kamarazene. 12: Harangjelzés, utána koncert. 16: Meseóra. 17: Bodan Margit magyar nótái. 19: Sport hirek. 20: Operett előadás. Utána cigányzene.

HÉTFŐ, ÁPRILIS 9.

ZAGREB 17: Tánczene. 19.30: »Die Ozean Fliegerin« (operett).

WIEN 11: Koncert. 16: Szimfonikus koncert. 19: Kamarazene (zongora trio). 20.05: »Der Bauer als Millionär« zenés mese.

BRESSLAU (Gleiwitz) 12: Koncert. 16.30: Koncert. 18.55: Szórakoztatózene. 20.30: Opera-est (koncert). 22.30: Tánczene.

KÖNIGSBERG (Danzig) 11.05: Gramofon. 16.30: Déiutáni koncert. 20: Tarka-est. 22.30: Tánczene.

ROMA 13.30: Koncert. 20.45: Zenekari hangverseny.

PRÁGA 11: Gramofon. 12.05: Koncert. 16.30: Koncert. 19: »Der Orlov« (operett). 22.20: Gramofon.

LEIPZIG (Dresden) 12: oncert. 16.30: Koncert. 19.30: »Rund um die Libe« (operett: Strauss). 22.30: Tánczene.

STUTTGART (Freiburg) 12.30: Gramofon. 16.15: Délutáni koncert. 20.15: Koncert.

HAMBURG 20: Népszerü zene.

KATTOWITZ 12: Filharmonikus koncert. 15.15: Koncert. 20.30: Koncert. 22.30: Tánczene.

FRANKFURT a/M. (Cassel) 12: Katonazene. 17: Koncert. 18.30: Orgona koncert. 19.30: Gramofon. 20.30: Robert Koppel-est.

BRÜNN 12.15: Koncert. 18.10: Német koncert. 1915: Prágai átvitel: »Orlov« (operett).

LANGENBERG (Köln, Münster) 12: Orgona hangverseny. 13: Déli koncert. 17.30: »Die Meistersinger von Nürnberg« (opera: Wagner). Utána tánczene.

BERLIN 11.30: Koncert. 16.30: Szórakoztatózene. 20.30: Marek Weber-koncert. 22.30: Tánczene.

MILANO 17.05: Jazzband. 21: Operett átvitel. 23: Jazzband.

BUDAPEST 9, 9.30, 11.45: 12.30, 22.10: Hirek, pontos idő. 10: Nagymise. 11.45: Evangelikus istentisztelet. 12: Harangjelzés. Utána koncert. Utána szimfonikus hangverseny. 17: Szórakoztatózene. 19.45: »Deryné ifjasszony« (szinjáték: Herczeg Ferenc). Utána cigányzene.

KEDD, ÁPRILIS 10.

ZAGREB 13.15: Gramofon. 17.30: Koncert. 18.45: Dr. Horvat előadása.

WIEN 11: Délelőtti koncert. 16: Délutáni koncert. 20.05: Ballada-est. 21: Mandolin koncert.

BRESSALU (Gleiwitz)16: Valzerek (koncert). 20.30: Tánczene.

KÖNIGSBERG (Danzig) 16.30: Szórakoztatózene. 20.10: »Ingeborg« (komédia). 22.15: Esti koncert.

PRÁGA 11: Gramofon. 12.05: Koncert. 16.30: Délutáni koncert. 19.45: Tánczene. 20.10, 21.30: Koncert. 22.20: Kávéházi koncert.

LEIPZIG (Dresden) 16.30: Koncert. 20.15: Szimfonikus koncert. 22.15: Tánczene.

STUTTGART Freiburg) 12.30: Gramofon. 16.15:Koncert. 20.15: Frankfurti átvitel. 21.15: Népszerü zenekari koncert.

HAMBURG 16.15: Mandolin koncert. 20: Irodalmi est. 21: Koncert.

KATTOWITZ 17.45: Koncert. 19.30: »Le Troubadur« (opera: Verdi). 22.30: Tánczene.

FRANKFURT a/M. (Cassel) 17.30: Déli szerenád. 16.30: Tánczene. 20.15: Szimfonikus hangverseny.

BRÜNN 12.15: Gramofon. 15: Koncert. 19: Koncert. 20: Solista koncert. 21.25: Wagner koncert.

ROMA 17.30: Koncert. 20.45: Operai átvitel.

LANGENBERG (Köln) 18: Vespern koncert. 20.15: »Stimmender Zeit«. Utána koncert.

BERLIN 11.35: Koncert. 17: Szórakoztatózene. 20.30: Koncert.

MILANO 17.05: Milano. 21: Koncert.

MÜNCHEN 12.45: Koncert. 16: Szórakoztatózene. 19.45: Alfred Dürer emlékest. 21.15: Koncert.

BUDAPEST 9.30, 11.45, 13, 16.45: Hirek, pontos idő. 12: Harangjelzés. Utána koncert. 17: Koncert. 19: Operaházi átvitel. Utána tánczene.

SZERDA, ÁPRILIS 11.

ZAGREB 17.15: Gramofon. 17.30: Meseóra. 18: Koncert. 20.15: Francia nyelvóra. 20.35: Operett-est. 22: Gramofon.

WIEN 11:Koncert. 16: Délutáni koncert. 17: Meseóra. 20.30: Gorkij-est. 21.35: Népszerü hangverseny.

BRESSLAU (Gleiwitz) 16.30: Német népdalok és táncok. 20.15: Flataquartett.

KÖNIGSBERG (Danzig) 17: Szórakoztatózene. 20.10: Koncert. 22.30: Tánczene.

PRÁGA 11: Gramofon. 12.05: Déli zene. 16.30: Délutáni koncert. 19.15: Koncert.

LEIPZIG (Dresden) 12: Koncert. 20.15: Kamarazene. 20.15:Koncert. 22.30: Tánczene.

STUTTGART (Freiburg) 16.15: Délutáni koncert. 20: »Cigányszerelem« (operett: Lehár).

HAMBURG 17: Brahms koncert. 20: »Madonna am Wiesenzaum« (opera).

KATTOWITZ 18.15: Koncert. 20.30 és 22.30: Koncert.

FRANKFURT a/M. (Cassel) 13.30: Déli szerenád. 16.30: Koncert. 20.15: Cigányszerelem (operett Stuttgartból).

BRÜNN 12.15: Koncert. 17: Gyermekszinház. 19. Obrünni fuvószene. 20.20: Tarka-est.

ROMA 17.30: Koncert. 21: Szinházi átvitel.

LANGENBERG (Köln) 13: Koncert. 18.40: Ünnepi koncert. 20.30: Dalkoncert. Utána szórakoztató és tánczene.

BERLIN 17: Szórakoztatózene. 21: Zongora-quartett. 22.30: Tánczene.

MILANO 17.05: Jazzband. 21: Koncert.

MÜNCHEN 16: Koncert. 20: Valzerkoncert. 21.15: Robert Koppel-est. Utána Kávéházi zene.

BUDAPEST 9.30, 11.45, 13, 16.45, 21.35: Pontos idő, hirek. 12: Harangjelzés, Utána déli zene. 16: Gyermekmesék. 17: koncert. 20.30: Kabaré. 21.50: Melles quartett.

CSÜTÖRTÖK, ÁPRILIS 12.

ZAGREB 13.15: Gramofon. 17.30: Koncert. 19.30: Szimfonikus koncert.

WIEN 11: Délelőtti koncert. 16.15: Délutáni koncert. 20.50: »La Serva Padrona« (opera). 21.05: Bach koncert.

BRESSLAU (Gleiwitz) 16.30: Szórakoztató koncert. 20.15: »Wenn der neue Wien blüht« (vigjáték). Utána tánczene.

KÖNIGSBERG (Danzig) 16.30: Szórakoztató koncert. 20: »Die Zauberflöte (opera: Mozart).

PRÁGA 11: Gramofon. 12.05: Koncert. 16.30: Szórakoztatózene. 19.30: Koncert. 20: Szimfonikus koncert (vezényel Oskar Nedbal).

LEIPZIG (Dresden) 16.30: Koncert. 20.15: Népszerü zenekari hangverseny. 21.30: Voltaire-est.

STUTTGART (Freiburg) 12.30: Gramofon. 16.15: Délutáni koncert. 20.15: Tarka-est. 21.15: Koncert.

HAMBURG 20: »Schlesischer Abend« (koncert).

FRANKFURT a/M. (Cassel) 13.30: Déli szerenád. 16.30: Operett koncert. 20.15: »Holofernäs (opera). Utána tánczene.

BRÜNN 12.15: Gramofon. 15: Koncert. 22: Szimfonikus koncert Prágából.

ROMA 17,30: Koncert. 20.45: Szimfonikus koncert.

LANGENBERG (Köln) 14.30: Koncert. 18: Vespern—Wagner-koncert. 20.15: Bál-koncert. Utána tánczene.

BERLIN 17: Koncert. 20.30: Szimfonikus hangverseny. 22.30: Tánczene.

MILANO 17.05: Koncert. 21: Operaházi átvitel.

MÜNCHEN 12.45 Gramofon. 16: Koncert. 18.15 Zongora koncert. 19.30: »Lital-pe« (opera).

KATTOWITZ 20.30: Esti hangverseny. 22.30: Tánczene.

BUDAPEST 9.30, 11.45, 13, 16.45, 22: Hirek, pontos idő. 12: Harangjelzés. Utána koncert. 17: Szórakoztatózene. 19.30: Magyar dalok. 20.45: Tarnai-est Utána jazzband.

PÉNTEK, ÁPRILIS 13.

ZAGREB 13.15: Gramofon. 17.15: Koncert. 20.35: Koncert.

WIEN 11: Délelőtti zene. 16.10: Délutáni koncert. 20.30: Szimfonikus hangverseny.

BRESSLAU (Gleiwitz) 16.30: Koncert. 20.30: Szimfonikus koncert.

KÖNIGSBERG (Danzig) 16.30: Koncert. 20.10: Irodalmi-est. 21.15: kamarazene. 20.30: Tánczene.

PRÁGA 11: Gramofon. 12.05: Koncert. 16.30: Kamarazene. 19.15: Fuvószene. 20.10: Tarka-est. 22.20: Kávéházi zene.

LEIPZIG (Dresden) 16.30: Szórakoztatózene. 20.15: »Alessandro Stradella« (opera: Flotow). 22.15: Kabaré.

STUTTGART (Freiburg) 12.30: Gramofon. 16: Koncert. 20: Szimfonikus koncert. Utána tánczene.

HAMBURG 16.15: Koncert. 20: Népszerü hangverseny.

KATTOWITZ 17.45: Mandolin-koncert 20.15: Varsói szimfonikus hangverseny.

FRANKFURT a/M. (Cassel) 13: Gramofon. 20: Szimfonikus koncert. Utána kávéházi zene.

BRÜNN 12.15: Déli koncert. 19: Koncert (indulók). 20.30: »Die Wolke« (dráma).

ROMA 17.30: Koncert. 20.45: Operett előadás.

LANGENBERG (Köln) 18: Varieté előadás. 20.15: »Bauern Abend«. Utána koncert.

BERLIN 17: Szórakoztatózene. 20.30: Koncert. 21: Dal-est. 22.30: Tánczene, Robert Koppel énekszámokkal.

MILANO 17.05: Jazzband. 20.50: Koncc

MÜNCHEN 12.45 Kamarazene. 16: Fuvószene. 18: Koncert. 20.05: Szimfonikus koncert.

BUDAPEST 9.30, 11.45: 13, 16.45, 21.20: Pontos idő, hirek. 16: Német mesék. 17: Zongora-quartett. 19.45: Koncert. Cigányzene.

SZOMBAT, ÁPRILIS 14.

ZAGREB 13.15: Gramofon. 17: Meseóra. 19.30: Operaátvitel.

WIEN 11: Koncert. 16: Délutáni koncert. 19: Kamarazene. 20.05: Bécsi zene. Utána jazzband.

BRESSLAU (Gleiwitz) 16.30: Koncert. 20.15: »Ein Prachtmädel« (népszinmü). Utána tánczene.

KÖNIGSBERG (Danzig) 16.30: Zongora-est. 21.10: »Das fatale Ei« (grotesk-kép). 22.30: Éjszakai koncert.

PRÁGA 12.05: Déli koncert. 17: Délutáni koncert. 19.15: Tarka-est. 20: Tamburazene. 21: Mozart-est.

LEIPZIG (Dresden) 16.30: Koncert. 20.15: Cyprienne (vigjáték). Utána koncert. 23: Tánczene.

STUTTGART (Freiburg). 12.30: Gramofon. 20: Kamarazene. 21.15: Svábbajor előadás.

HAMBURG. 16.15: Koncert. 17: Bécsi koncert. 20: Tarka-est.

KATTOWITZ. 17.45: Koncert. 20.30: Varsói operettátvitel. 22.30: Tánczene.

FRANKFURT. 13: Déli szerenád. 16.30: Koncert. 20.15: »Der Vulkan« (vigjáték, L. Fulda). Utána tánczene

BRÜNN. 12.15: Koncert. 18.10: Német koncert. 19: Strauss-est. 20.20: Humoros zene. 22.20: Kávéházi zene.

RÓMA. 17.30: Koncert. 21: Zenekari hangverseny.

LANGENBERG (Köln). 13: Déli koncert. 18: Vespern koncert. 20.15: Vig-est. Utána tánczene.

MILANÓ. 17: Rádió quintett. 20.50: Koncert.

BERLIN. 17: Koncert. 20.30: A régi Berlin — szóban és dalban. 22.30: Tánczene. (Marek. Weber).

MÜNCHEN. 14.30: Gramofon. 16: Koncert. 17.35: Harmónium koncert. 19.25: Dal-est. 20: »'s Nullerl« (énekes népszinmü). 22.20: Tánczene.

BUDAPEST. 9.30, 11.45, 13, 16.45, 22: Pontos idő, hirek. 12: Harangjelzés. Utána koncert. 17: Cigányzene. 19.30: Szinielőadás. Utána cigányzene.

Háromszáz dinár

értéket meghaladó könyvrendelést

részletfizetésre

is szállit

A „MINERVA" KÖNYVOSZTALYA

— Csak értékes könyvet adunk el. —

Gyönyörü földbirtok eladó

Szarajevótól 3 km-re fekszik, részben sikságon, részben hullámos dombokon. Szántóföldből, mezőből, gyümölcsös kertből és fiatal erdőből áll, összesen 20 hektár, azaz 35 kat. hold területtel, az egész egy darabban. A birtokon van szép lakóház (villa) 6 szobával és mellékhelyiséggel, azonkivül nagy gazdasági épületek — minden erősen épitve és a legjobb állapotban. Azonkivül hozzátartozik teljes gazdasági fundus instructus is vendéglőhöz tartozó berendezéssel, amely utóbbihoz a birtok nagyon kedvezően fekszik, miután ez a hely kedvelt kiránduló hely. A disznóhizlalásra, tejgazdaságra, méhtenyészetre és baromfigazdaságra a birtok elsőrangu.

Érdeklődőknek felvilágositással szolgál

Hrvatska poljodjelska banka d. d. podružnica Sarajevo
Horvát agrárbank r. t. fióküzlete Sarajevo

33 5